

พระนิพพานโลศตร

(สำนวนที่ ๒)

๑ ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช

๒ มุฉนรีโตโยต้า แห่งประเทศญี่ปุ่น

จัดพิมพ์

VTLS

ชุดวรรณกรรมбакซ์ใต้ อัดดับ ๑๕

อภินันทนาการ

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช

ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
Center for Cultural Studies of Southern Thailand
Nakhon Si Thammarat Teacher's College
Nakhon Si Thammarat 80280
Thailand

พระนิพนธ์ ไสตร

ฉบับศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้

สำนวนที่ ๒

หอสมุด
วิทยาลัยครู
นครศรีธรรมราช

พระนิพนธ์

ฉบับศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้

ส่วนที่ ๒

895.918
u117w

89A069857

Title : พระนิพนธ์
ฉบับศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ส่วนที่ 2
สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขหมู่หนังสือ... 895.918
เลขหนังสือ... 117.7
เลขฉบับ...
เลขทะเบียน... 69857

๒๗ ธ.ค. ๒๕๒๙

ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช

และ

มูลนิธิโตโยต้า แห่งประเทศญี่ปุ่น

จัดพิมพ์

๒๕๒๘

ขอหนังสือ
จัดพิมพ์

กรุงเทพมหานคร
พิมพ์

พระนิพนธ์ไตร ฉบับต้นรัตนธรรมาศได้ ส่วนที่ ๒
ต้นรัตนธรรมาศได้ วิทยาลัยครุศาสตร์ธรรมราช
และมูลนิธิโตโยต้า แห่งประเทศญี่ปุ่น
พิมพ์ครั้งแรก

พฤษภาคม ๒๕๒๘

จำนวนพิมพ์
สถานที่พิมพ์

๑,๐๐๐ เล่ม

กรุงเทพมหานครพิมพ์

๕-๑๐ ถนนราชบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทร. ๒๒๒๕๑๖-๕

ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา
ผู้ออกแบบปก

นายชุมพล เศรษฐพงศ์พันธ์
นายฉัตรชัย ศุภระกาญจน์

ผู้สนใจสั่งซื้อได้ที่

นางสาวบารณี ถาวระ

วิทยาลัยครุศาสตร์ธรรมราช

จังหวัดนครราชสีมา ๔๐๒๘๐

ธนาคารออมสิน ปท. เขมมาหารชัย

(สำหรับห้องสมุด)

๔๕๕.๕๑๑

น-พ

นครราชสีมา, วิทยาลัยครุ.

พระนิพนธ์ไตร ฉบับต้นรัตนธรรมาศได้ ส่วนที่ ๒.

ต้นรัตนธรรมาศได้ วิทยาลัยครุศาสตร์ธรรมราช

และมูลนิธิโตโยต้าแห่งประเทศญี่ปุ่น, ๒๕๒๘.

๑๓๖ หน้า (ชุดวรรณกรรมบันทึกได้ อันดับ ๑๕)

บทนำเรื่องโดย กระดาษนุช ณ ถลาง.

๑. วรรณกรรมไทย-ภาคใต้. ๒. โตโยต้าแห่งประเทศญี่ปุ่น, มูลนิธิ.

๓. ขอเรื่อง. ๔. ขอชุด.

คำนำ

ภาคใต้ของประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราช หลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีชี้ให้เห็นว่า เป็นอีกแห่งหนึ่งที่มีความกระแสเจริญด้านวรรณกรรม ได้ดำเนินสืบเนื่องมาอย่างไม่ขาดสาย นับเวลาได้ไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ปี แม้ในปัจจุบันก็ยังพบวรรณกรรมลายลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในสมุดข่อย (หรือที่ชาวบักย์ได้เรียกว่า “หนังสือบูด”) กระจายอยู่เป็นจำนวนมากแทบทุกอำเภอ

เฉพาะวรรณกรรมด้านประวัติศาสตร์ และวรรณกรรมศาสนา เท่าที่สำรวจได้ในเวลานี้ก็มีไม่น้อย เช่น ตำนานเมืองนครศรีธรรมราช ตำนานพระธาตุนครนครศรีธรรมราช พงศาวดารหงสาวดี พระเชษฐาแก้ว นอกจากนี้ยังมีพระมาลัยคำกาพย์มหาชาติคำกาพย์มงคลที่ปี่ และพระนิพนพานโสทร วรรณกรรมเหล่านี้ นอกจากจะเป็นกระจกเงาส่องสะท้อนถึงความเชื่อ ค่านิยม ขนบประเพณี และสภาพชีวิตของบรรพชนในถิ่นนี้ได้แล้ว ยังเป็นบันทึกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่มากที่สุดของชาติอีกด้วย

วรรณกรรมจากหนังสือบูด เรื่อง “พระนิพนพานโสทร” นี้ เป็นผลงานของกวีท้องถิ่นได้รวบรวมและคัดลอกต่อเนื่องกันมาช้านาน ภายหลังที่ได้มีการบอกเล่าจดจำกันมาหลายชั่วคน จึงไม่เป็นเรื่องน่าแปลกใจแต่ประการใดที่วรรณกรรมนี้ได้ดูซึมเอาอิทธิพลคติชาวบ้าน และข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์หลายยุคหลายสมัยเข้าไว้ในเรื่องเดียวกัน

สาระสำคัญของเรื่อง “พระนิพนพานโสทร” ฉบับนี้ คือการยกย่องเชิดชูสรรเสริญพระพุทธศาสนา การนำพระรัตนตรัยของพระพุทธองค์มาประดิษฐานที่หาดทรายแก้วเมืองนครศรีธรรมราช และบอกเล่าถึงการสร้างบ้านแปงเมืองของนครศรีธรรมราช

การดำเนินเรื่องใช้คำประพันธ์ร้อยกรองตั้งแต่ต้นจนจบ คำประพันธ์ที่ใช้มากที่สุด คือ กาพย์ยานี เนื้อเรื่องดำเนินไปแบบเดียวกับตำนานพระบรมธาตุนครนครศรีธรรมราช ซึ่งมีวิวัฒนาการความคิดทางศาสนาเช่นเดียวกับวรรณกรรมศาสนาฉบับอื่นๆ เช่น คัมภีร์มawangษ์ ฎูปวงค์ของลังกา หรือวรรณกรรมศาสนาของภาคอีสาน เช่น อรุณคันทาน หรือของภาคเหนือ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ และมูลศาสนา เป็นต้น

แนวความคิดหลักที่ปรากฏในเรื่องพระนิพพานโสทรนี้ จำแนกได้เป็นสอง
ลักษณะใหญ่ๆ คือ แนวความคิดทางพระพุทธศาสนา และแนวความคิดทางโลกทัศน์
แนวความคิดทางพระพุทธศาสนา กล่าวถึงเรื่องพุทธพยากรณ์และสาวกพยากรณ์ ดำเนิน
การสร้างพระธาตุเจดีย์เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ความคิดเรื่องนรกและสวรรค์ ส่วน
แนวความคิดทางโลกทัศน์นั้น กล่าวถึงสถาบันสงฆ์และสถาบันกษัตริย์ ความเชื่อเรื่อง
ศาสนาเป็นศูนย์กลางของการสร้างสรรค์ความดี ความเชื่อทางไสยศาสตร์ และคำอธิบาย
เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปวรรณกรรมเรื่องพระนิพพานโสทร เป็นวรรณกรรมที่แฝงคุณ
ลักษณะตำนานและพงศาวดารเอาไว้ สำหรับเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชั้นสำคัญของ
เมืองนครศรีธรรมราช แม้ว่าการอ่านและใช้ออกจะยากอยู่บ้าง เพราะไม่อาจจะนำมาใช้
ได้อย่างตรงไปตรงมาทันทีเหมือนเอกสารหลักฐานประเภทอื่นๆ

การพิมพ์ครั้งนี้ได้แบ่งเป็นสองคอลัมน์ คอลัมน์ซ้ายเป็นอักษรวิเชียร ส่วน
คอลัมน์ขวาเป็นอักษรวิเชียรปัจจุบัน ซึ่งคงจะสะดวกแก่การอ่านยิ่งขึ้น นับเป็นวรรณกรรม
อันดับที่ ๘ ของ “โครงการสำรวจ เก็บรวบรวม และศึกษาหนังสือชุดในนครศรีธรรมราช”
ซึ่งสนับสนุนงบประมาณโดยมูลนิธิโตโยต้าแห่งประเทศไทยญี่ปุ่น และเป็นอันดับที่ ๑๕ ของ
ชุดวรรณกรรมบักย์ใต้ ที่ผลิตโดยศูนย์วัฒนธรรมแห่งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์กรรณานุก ฅ กลาง ที่ช่วยปริวรรต เรียบเรียงบทนำ
และจัดทำอภิธานศัพท์ และขอบคุณมูลนิธิโตโยต้าแห่งประเทศไทยญี่ปุ่นที่สนับสนุนการจัดพิมพ์
วรรณกรรมเรื่องนี้ สำหรับเป็นพื้นฐานการศึกษาวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ภาคใต้สืบไป
ในอนาคต และถ้าอานิสงส์ของการปริวรรตและจัดพิมพ์ครั้งนี้จะมี ขออุทิศถวายเป็น
พุทธบูชา เพื่อสืบพระศาสนาตามเจตนารมณ์ของผู้ริเริ่มเรื่องนี้โดยทุกประการ

ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้
วิทยาลัยนครศรีธรรมราช

บ ท นั ำ

พระนิพนธ์ไตร ฉบับปฐมรัตนวงศาคติ

สำนวนที่ ๒

โดย

กรรณานุช ฅ ฅลาง

บทนำ

ที่มา

วรรณกรรมเรื่อง “พระนิพนธ์ไตร” ฉบับนี้เป็นฉบับที่ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ได้รับมาจากนายจรัส และนางมนต์ มณีสุข บ้านเลขที่ ๒๑๓๘ ถนนท่าวัง ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๑๒ ศูนย์ฯ ได้ถือเป็นสำนวนที่ ๒ ในจำนวนที่มีอยู่หลายสำนวนในขณะนี้

ลักษณะหนังสือ

วรรณกรรมเรื่องนี้จารลงในหนังสือใบลาน ขนาดกว้าง ๑๑ เซนติเมตร ยาว ๓๖ เซนติเมตร หนา ๓.๕ เซนติเมตร ด้วยหมึกดำ ตัวอักษรสูงประมาณ ๐.๕ เซนติเมตร คำประพันธ์ที่ใช้เป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ความยาวตั้งแต่ต้นจนจบเล่ม รวม ๑,๐๒๐ บท จำแนกเป็นกาพย์สุรางคนางค์ ๓๐๐ บท กาพย์ยานี ๕๗๒ บท และกาพย์ฉบัง ๑๔๘ บท

เรื่องย่อ

พระเจ้าอชาตศัตรูมีพระราชโอรสพระองค์หนึ่งซึ่งสิ้นพระชนม์ไปแล้ว เมื่อพระองค์เองสวรรคตเมื่อนั้นก็ทรงกษัตริย์ถึงสามชั่วคน ทั้งนี้เป็นเพราะผลกรรมที่เคยทำร้ายบิดา จึงตกนรกอันเป็นแดนของพระยายมพร้อมพระเทวทัต แต่ผลบุญที่พระเจ้าอชาตศัตรูได้สั่งถวายนาพระไตรปิฎกเป็นครั้งแรก และการได้สร้างพระไตรเพดแพร่ถึง ๑๒ พระคลัง เป็นผลให้พระองค์มีอาหารทิพย์ขณะตกนรก

*จำนวนนี้มิใช่จำนวนบทที่แท้จริงของวรรณกรรมเรื่องนี้ เพราะฉบับที่นำมาปริวรรตนี้เป็นเล่มสอง เนื้อความจึงได้ขาดหายไปจำนวนหนึ่ง เนื้อความที่ขาดหายไปนั้น (เมื่อเปรียบเทียบกับฉบับอื่น) เรื่องนี้จะเริ่มต้นเรื่องจากพิณถวายพระเพลิงพระบรมศพพระพุทธองค์ และมีพระเถระรูปหนึ่งชื่อ พระกัณโถมหาเถร หรือพระเขมเถระ อาศัยจิตวิญญานเข้าไปเฝ้าพระทันตธาตุจากจิตกาธาร นำไปถวายพระเจ้าสังหาราชพระบิดาของนางเหมชาลาและพระทนต์กุมาร แล้วกล่าวถึงพระเจ้าอชาตศัตรูซึ่งคิดล้างบาปในฐานะที่ได้ปลงพระชนม์พระเจ้าพิมพิสารพระราชบิดา โดยการสร้างพระมหาเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และอธิษฐานให้ศาสนายั่งยืนต่อไป และเมื่อถึงศักราช ๒๒๐ ก็ขอให้กษัตริย์ผู้มีบุญมาอุบัติ และกอบกู้เมืองอินทปัตย์ให้รุ่งเรือง

ต่อจากนั้นก็มาถึงยุคสมัยของพระเจ้าธรรมโศกราช* กษัตริย์กรุงอินทปัต ซึ่งปกครองบ้านเมืองอย่างร่มเย็นเป็นสุข ในยุคนีเองที่มีพุทธทำนายไว้ว่า จะมีการแจกพระบรมธาตุแก่ทุกเมือง พระเจ้าธรรมโศกราชจึงได้ประกาศหาผู้รู้ตำแหน่งที่บรรจุพระบรมธาตุ มีพระเถระอายุ ๒๒๐ ปี ทูลว่าเมื่อตนอายุได้ ๘ ขวบ บิดาซึ่งบวชอยู่ให้นำพานหมากใส่ดอกไม้ไปถวายเจดีย์พระบรมธาตุที่อยู่ ณ กรุงราชคฤห์ เมื่อพระเจ้าธรรมโศกราชทราบดังนั้นก็คัดเลือกชาวเมืองที่แข็งแรงไปช่วยขุดพระบรมธาตุ ขณะที่ขุดมีการเกิดลมเกรียวกราวพัดมาพัดแต่เมื่อขุดถึงภาพยนตร์ที่รักษาพระบรมธาตุอยู่นั้น ภาพยนตร์ได้ออกมาตัดศีรษะไพร่พลที่มาขุดจนล้มตายถึงแปดหมื่นสี่พันคน จึงโปรดให้บวงสรวงและเข้าทรงพระเสื้อเมือง พระทรงเมือง พระหลักเมือง ตลอดจนเจ้าพ่อแดง แต่ก็ยังเกินกำลังความสามารถของพวกยายมดผู้ทำพิธี พระเจ้าธรรมโศกราชจึงนมัสการพระบรมธาตุ แล้วอาราธนาเทวดา พระอินทร์ พระนารายณ์ พระแม่ธรณี และนาค ในที่สุดก็สามารถขุดพระบรมธาตุได้สำเร็จ และพบว่ามีแท่งแก้วจารึกพระนาม “พระเจ้าอชาตศัตรู” และมีอักษรจารึกว่า “ไว้แก่ท้าวพระยาเชื้อเชื้อผู้ทรงธรรมและให้เป็นประโยชน์แก่พระยาผู้นั้น” พระเจ้าธรรมโศกราชทรงอภัยอายุพระทัย จึงฟาดแท่งแก้วนั้นหักไป แต่เมื่อเบ็ดตะบอบก็มีอักษรภายในซึ่งมีใจความชี้ชวนให้พระองค์สยายพระทัยขึ้น จากนั้นจึงอัญเชิญพระบรมธาตุเข้าเมือง

ในการบรรจุพระบรมธาตุนั้น พระเจ้าธรรมโศกราชทรงปรึกษาพระโมกคัลลีสบุตร เพราะเกรงจะมีมารผจญ พระโมกคัลลีสบุตรแนะนำให้มนต์พระอุปคุตที่จำศีลอยู่ใต้บาดาลมาปราบมาร ในที่สุดตกลงเลือกสามแผนน้อยซึ่งสำเร็จพระอรหันต์ให้ไปนิมนต์พระอุปคุตมาประกอบพิธี ส่วนการตั้งภาพยนตร์รักษาพระธาตุ ปรากฏว่าพญานาครับอาสา และพระโมกคัลลีสบุตรรับรองว่าครุฑไม่จับพญานาคกิน เพราะพญาครุฑก็อนุโมทนากันครั้งนี้

เมื่อก่อนพระเจดีย์เสร็จ พระเจ้าธรรมโศกราชก็ส่งสารไปแปดหมื่นสี่พันเมืองให้มารับแจกพระบรมธาตุ และอัญเชิญพระบรมธาตุที่เลื้อมาบรรจุพระบรมธาตุเจดีย์ ขณะนั้นบังเกิดมารผจญ กล่าวคือมาร ได้บันดาลให้เกิดพายุและฝนกระหน่ำจนยอดเจดีย์ที่บรรจุพระบรมธาตุหักลง พระโมกคัลลีสบุตรกับพระอุปคุต เทวดา นาค พระอรหันต์จึงร่วมกันปราบ

*บางฉบับ เรียกว่า “พระยาธรรมโศกราช”

มารจนสำเร็จ และสามารถดำเนินการบรรจุพระบรมธาตุไว้ในเจดีย์ได้ตามความประสงค์
กรุงอินทปัตย์ก็เจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด

กล่าวถึงพระเจ้าสิงหาราชซึ่งปกครองเมืองทนต์บุรี บ้านเมืองร่มเย็นเพราะมี
พระทันตธาตุ แต่ต่อมาข้าศึก (น่าจะหมายถึงท้าวชาธิบดิ์) ยกทหารสามโกฏิมาซึ่งพระบรมธาตุ
พระยาสิงหาราชได้ชนช้างได้ชัยชนะเจ้าเมืองที่มาซึ่งพระทันตธาตุขาดคอช้าง ต่อมาอีกสามปี
พระเจ้าเหม็นตักกับเจ้าเมืองอีกสี่เมืองร่วมกันยกพลมา ๙ ล้าน พระเจ้าสิงหาราชเห็นเป็นศึกหนัก
เกรงว่าพระทันตธาตุจะไม่ปลอดภัย จึงให้นางเหมชาลาและเจ้าทนต์กุมารราชธิดาและราชบุตร
ปลอมเป็นคนยากจนเชิญไปปลงกา ส่วนพระเจ้าสิงหาราชเสด็จออกชน
ช้างกับทัพท้าวชาธิบดิ์ จนในที่สุดพระองค์ก็เสด็จสวรรคตในสงครามครั้งนี้

เจ้าทนต์กุมารและนางเหมชาลาแกล้งลาจากศัตรู ได้อัญเชิญพระทันตธาตุโดย
สารเรือไปปลงกา เดินทางได้สามเดือน เรือก็แตกเพราะโดนพายุ สองพี่น้องว่ายน้ำไปถึง
หาดทรายแห่งหนึ่ง ชื่อหาดทรายแก้ว นางเหมชาลาอธิษฐานแล้วฝังพระทันตธาตุไว้ที่หาดทราย
นั้น สามวันต่อมาสองพี่น้องก็อัญเชิญพระบรมธาตุออกมานมัสการ ขณะนั้นพระมหาเถร
พรหมเทพหรือพระเทพเถระซึ่งเป็นพระอรหันต์ เหาะผ่านหาดทรายแก้วที่ฝังพระบรมธาตุอยู่
เมื่อเข้ามานึกได้ว่ามีพระทันตธาตุฝังอยู่จึงกระทำการนมัสการ แล้วได้พบพระทนต์กุมารและ
นางเหมชาลา สองพี่น้องจึงได้เล่าความให้ฟัง พระมหาเถรพรหมเทพจึงบอกว่าอีกสามวันเรือ
กำปั่นที่ไปปลงกาจะผ่านมา ขอให้ปักธงไว้ที่หาดทราย จะได้อาศัยโดยสารไปได้ แล้วพระมหาเถร
พรหมเทพก็จากไป

เช้าวันรุ่งขึ้นพระทนต์กุมารและนางเหมชาลาจะนมัสการพระบรมธาตุอีก แต่เมื่อ
ทราบข่าวพระบรมธาตุสูญหายไป ก็ตกใจร้องไห้รำพันรำพัน พระมหาเถรพรหมเทพเข้ามานึก
ก็ทราบว่าพญานาคมาขโมยไปไว้เมืองบาดาล จึงแปลงกายเป็นพญาครุฑมาที่หาดทรายแก้วใน
ชั่วพริบตา และไปติดตามอัญเชิญพระทันตธาตุจากพญานาคคืนมาให้สองพี่น้อง พร้อมแจ้งข่าว
ว่าพรุ่งนี้จะได้เดินทางไปปลงกา หากมีทุกข์ใดขอให้นึกถึงท่าน

ในวันรุ่งขึ้นก็มีเรือกำปั่นที่จะไปปลงกาแล่นมาถึงหาดทรายแก้วจริงตามที่พระเถระ
บอกไว้ และได้แวะรับสองพี่น้องไปด้วย ทั้งสองเดินทางมาได้สามวัน พญานาคที่เคยขโมย
พระทันตธาตุก็ตามมาวังควาญอีก และบันดาลพายุใหญ่กระหน่ำใส่เรือเพื่อจะไล่ชิงพระบรมธาตุ

ลูกเรือไม่เคยประสบพายุเช่นนี้ คิดว่าสาเหตุครั้งนี้คงเกิดจากการรับสองพี่น้องมาเป็นแน่แท้ จึงคิดจะนำสองพี่น้องทั้งทะเล สองพี่น้องตกใจจึงรำลึกถึงมหาเถรพรหมเทพ พระมหาเถรก็ช่วยไว้อีกครั้งหนึ่ง ในที่สุดทั้งสองก็ถึงลังกา

เมื่อถึงลังกาพระสังฆราชจัดให้สองพี่น้องพักในวัด ในคืนนั้นพระบรมธาตุเปล่งรัศมีมหากษัตริย์โชติช่วงถึงดาวดึงส์ พระสังฆราชจะขอไว้ แต่ทั้งสองไม่อาจถวายให้ได้ เนื่องจากบิดาสั่งให้นำมาถวายแก่พระเจ้าลังกา (พระเจ้าทศคามนี) เมื่อพระเจ้าลังกาทราบเรื่อง จึงจัดราชรถมารับ ประจวบกับโหรทำนายว่าปีนั้นพระบรมธาตุจะมาถึงลังกา จึงเสด็จมาชมพระบรมธาตุด้วยพระองค์เอง แล้วอัญเชิญพระบรมธาตุเข้าเมืองพร้อมขบวนแห่และโปรกให้จักพรรดิสมโภชพระบรมธาตุ โดยให้ราชครูเป็นหัวหน้าในการก่อพระเจดีย์ขึ้นสำหรับบรรจุพระบรมธาตุขึ้นในลังกา พระสังฆราชกล่าวว่าอีก ๗ ปีข้างหน้า จะมีพระเจ้าศรีธรรมโศกราชก่อพระเจดีย์เช่นนี้ขึ้นบนหาดทรายแก้ว เพราะขณะนี้มีอีกสองทศนานเก็บรักษาอยู่ที่เมืองบาดาล จึงให้สามเณรไปขอพระบรมธาตุจากพญานาคมา

เมื่อสามเณรไปถึง พญานาคเสริมบอกว่าพระบรมธาตุได้สูญหายไปนานแล้ว และออกอุบายให้หลานชายกลืนเข้าไปในท้อง หลานพญานาคก็ไปขดตัวซ่อนอยู่ใต้ภูเขา สามเณรจึงเดินเข้าไปค้นหาเอง เมื่อได้พระบรมธาตุก็ลาพญานาคกลับ นำพระบรมธาตุมาถวายพระเจ้าลังกา (คือพระเจ้าทศคามนี) พระเจ้าลังกาก็ได้แบ่งพระบรมธาตุส่วนหนึ่งให้พญานาคไปบูชาเพื่อไม่ให้เสียไมตรีกัน และอีกส่วนหนึ่งก็ตั้งพระทัยจะให้สองพี่น้องอัญเชิญไปยังหาดทรายแก้ว

พระเจ้าทศคามนีได้ปรึกษาพราหมณ์ผู้ใหญ่เพื่อตกแต่งพระบรมธาตุเจดีย์ โปรกให้ช่างตีสำเภาทองยวหนึ่สอก กว้างหนึ่งคืบ และจักแม่ขันหรือขันใบโตไว้รองพระบรมธาตุ นำฝอบมาบรรจุพระบรมธาตุ หลังจากนั้นก็ตกแต่งกำปั่นพร้อมเสาใบแข็งแรง บรรทุกอิฐปูน ห้ามน้ำ อ้อย น้ำตาล เงินและทอง บรรจุลงในแม่ขัน ใส่พิชพญานาคเอาไว้ แล้วให้พระราชครูนำทองคำสีถมมาบูชาพระบรมธาตุ แล้วแต่งพระราชสารถึงกษัตริย์ห้าพระองค์ (คือกษัตริย์ที่ยกไพร่พลมาแย่งชิงพระบรมธาตุจากพระเจ้าสิงหาราช จนเกิดสงครามและพระเจ้าสิงหาราชสิ้นพระชนม์ในสงคราม) เพื่อฝากฝังเจ้าทนตกุมารและนางเหมชาลา อันเป็นโอรสธิดาของพระเจ้าสิงหาราชกลับมาอยู่ ณ เมืองทนตบุรีดังเดิม เพราะทั้งสองพี่น้องได้ทำความดี

ความชอบไว้ และขอให้ช่วยดูแลสองพี่น้องนี้ให้มีความสุข หากไม่แล้วก็จะผิดใจกัน แต่งพระราชสารแล้วให้เขียนลงบนแผ่นทองคำลงพระนาม “ทศคามมุนี” แล้วพระราชทานข้าให้นางเหมชาลา เป็นทาสี ๑๐๐ คน ทาสา ๒๐๐ คน เงิน ๑๐๐ ชั่ง ทอง ๑๐๐ ชั่ง พร้อมเครื่องใช้ไม้สอย เพื่อให้สองพี่น้องอัญเชิญพระบรมธาตุไปสร้างพระเจดีย์ไว้ ณ จุดซึ่งเคยฝังพระบรมธาตุเอาไว้เมื่อครั้งหนีศึกสงคราม (คือบริเวณหาดทรายแก้ว)

นางเหมชาลาและพระทนต์กุมารเล่นเรือตรงไปยังหาดทรายแก้ว อันเป็นจุดที่เคยนำพระทันตธาตุมาฝังไว้ เพื่อที่จะสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ เดินทางได้ห้าเดือนกับเจ็ดวันก็ถึงหาดทรายแก้ว เมื่อพบที่ที่เคยฝังพระบรมธาตุ ก็ช่วยกันขุดกว้างและลึกหนึ่งชั่วคน ทั้งแม่ขึ้นลงทั้งท่อมทองคำที่ถมถมแม่ขึ้นไว้สุมๆ หลังจากนั้นก็ก่อเป็นตึก โดยพระราชครูทั้งสี่ช่วยเวทมนต์และตั้งภายนตร์และใส่พิชัยภูณาค ต่อจากนั้นราชครูทั้งสี่สลับพระนามพระเจ้าลังกา (คือทศคามมุนี) ลงในศิลา แล้วปักไว้ทางทิศเหนือ เสร็จแล้วเล่นเรือกลับทนต์บุรีโดยใช้เวลาสามเดือนเศษจึงถึง

กาลเวลาล่วงมา กล่าวถึงพระเจ้าศรีธรรมโศกราช ซึ่งมีพระอนุชานามว่า “พระเจ้านนทราช” เวลานั้นในเมืองเกิดไข้ห่าระบาด ประชาชนล้มตายเป็นอันมาก จึงอพยพบ้านเมืองไปทางทิศใต้ มาตั้งที่เขาวัวปราบ แล้วสร้างวัดเวียงสระร่วมกับพระอนุชา โดยพระพุทธานุภาพและพระพุทธานุภาพเป็นผู้หาชัยภูมิให้ ขณะนั้นพระอินทร์ส่งทิพยเนตรมาเห็นผู้การศึกษาพระบรมธาตุอยู่ที่หาดทรายแก้ว ซึ่งพระเจ้าลังกาโปรดให้นำพระบรมธาตุมาบรรจุไว้ จึงให้พระวิฆณุกรรมลงมาช่วยถนอมถนอมให้พบพระบรมธาตุ โดยแปลงกายมาช่วยเหลือนายพรานคนหนึ่ง ให้ได้พบดวงแก้วซึ่งพญานาคนำมาถวายพระบรมธาตุด้วยวิธีวางไว้ที่คาบไม้ นายพรานจึงนำดวงแก้วที่พบไปถวายพระเจ้าศรีธรรมโศกราชแล้วทูลว่าแก้วนี้ค้างอยู่บนป่าไม้ส่องแสงเลื่อมพรายไปทั่ว ทันใดนั้นใหญ่โตและสวยงามมาก แผ่นดินตรงนั้นก็ราบเรียบเสมอกัน นับได้ว่าเป็นชัยภูมิที่ดี ประกอบกับมีห้วยหนองคลองบึงอุดมสมบูรณ์ หากตั้งบ้านตั้งเมืองตรงบริเวณนั้นก็จะเหมาะสมยิ่งนัก จึงมีพระบรมราชโองการให้ทหารสี่คน พร้อมด้วยบากู ตามนายพรานไปค้นหาและสำรวจป่าทั้งสี่ด้าน บากูได้ทำแผนที่ไปถวายและทูลว่าบริเวณนี้มีกาเหว่า กาลาย และมีกาขาวเป็นจำฝูงเผ่าอยู่

พระเจ้าศรีธรรมโศกราชตัดสินใจให้ทหารยกพลไปเจ็ดวัน แล้วหยุดพักที่ทุ่งใหญ่ อันอุดมสมบูรณ์นั้น ทรงทอดพระเนตรศึกที่มีกาเผ่นนั้นด้วย แล้วให้กรมการเมืองชุกตอไม้ และถากถางข้างตึกนั้น แม้ว่าจะมีฝูงกาบินขวักไขว่ ทั้งจิกทั้งเฉี่ยวทั้งตึ้งผู้คนไม่อาจเข้าใกล้ได้ แต่ก็ไม่ท้อถอยงานพรวนดินนั้นจนสำเร็จในปีนั้น

อย่างไรก็ดี หลังจากนั้นก็เกิดไข้ห่าระบาดทำให้ผู้คนล้มตายเป็นอันมากอีก พระเจ้าศรีธรรมโศกราชจึงให้อพยพไปตั้งอยู่ที่ลานดอกไม้ โรคระบาดครั้งนี้เป็นเหตุให้โอรสของพระเจ้าศรีธรรมโศกราชสิ้นพระชนม์ ต่อมาอีกปีหนึ่งมีพระมหาเถรจากเมืองปาวามาถึงที่ พระเจ้าศรีธรรมโศกราชจึงนิมนต์พระมหาเถรช่วยแก้ปัญหาเรื่องไข้ห่าระบาด พระมหาเถรแนะนำให้เอาแร่ธาตุจากภูเขามาดองเพื่อตอกตราโน แล้วให้พราหมณ์เสกน้ำใส่กระออมทอง รดคนไข้และบ้านเรือน ในที่สุดโรคระบาดก็หาย

สิ้นโรคระบาด พระเจ้าศรีธรรมโศกราชโปรดให้ประชาชนไปหาชัยภูมิใหม่ เมื่อได้มาเห็นตึกใหญ่่งงามและพบศิลาจารึก จึงกลับมาทูลพระเจ้าศรีธรรมโศกราชว่า พระเจ้า-
ลังกาให้มาในครั้งก่อน พระวิษณุกรรมได้มาช่วยสร้างพระบรมธาตุและผูกอาถรรพณ์ไว้ ไม่
อาจแก้ไขได้เพราะพิษพญานาค กระนั้นก็พระเจ้าศรีธรรมโศกราชก็ทรงมั่นพระทัยว่า ต่อไป
เมืองนี้จะใหญ่ จึงทรงบวงสรวงบูชาเทวดา พระนาค นางธรรณี นางเมขลา แล้วอธิษฐาน
ว่า หากพระองค์มีบุญญาธิการ ขอให้ทวยเทพทั้งปวงช่วยให้สามารถตั้งบ้านทั้งเมืองอยู่อย่าง
ร่มเย็นเป็นสุขเถิด พระอินทร์ทรงทราบจึงให้พระมาตุลีไปบอกพญานาคให้รีบไปช่วย
พญานาคแปลงกายมีรูปร่างงดงาม มาทำนมัสการพระบรมธาตุแล้วเลื้อยไปให้คนทั้งหลายเห็น
พระเจ้าศรีธรรมโศกราชจึงให้เสนาบักหลั้ตามทางที่พญานาคเลื้อยไป เมื่อพญานาควนรอบ
ขอบหาดทรายแล้วก็กลับบาตล พระเจ้าศรีธรรมโศกราชก็โปรดให้กะเกณฑ์ไพร่พลทำอิฐ
๖,๐๐๐ คน ชุกตอรากไม้และถากถางที่ดิน ๔,๐๐๐ คน เพื่อสร้างบ้านแปงเมืองขึ้นที่นี้
อย่างไรก็ตาม ขณะนั้นก็ยังไม่สามารถแก้ภัยอันตรายได้ ๗ ปี

วันหนึ่งด้วยบุญญาธิการของพระเจ้าศรีธรรมโศกราชที่จะทำการบรรจุพระบรม-
ธาตุ จึงมีเหตุให้เจ้ากาภภาษาซึ่งเป็นโอรสของพระเจ้าโรมพิสัยที่เคยมากำชายที่เมืองทักศิลา
เล่นเรือมาถึงหาดทรายแก้ว และได้รับอาสาแก้ภัยอันตรายให้ ผลปรากฏว่าเจ้ากาภภาษาแก้

ภาพยนตร์ได้สำเร็จ และชุดพระบรมธาตุขึ้นมาได้ อีกทั้งยังพบจารึกของพระเจ้าลังกาทัย พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชจึงดำริที่จะจัดการสมโภชพระบรมธาตุขึ้น

ในการสมโภชพระบรมธาตุ พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชทรงปรึกษาเจ้ากาภาษ พระอรหันต์ และเจ้าเมืองต่างๆ แล้วปลุกศาลาเก้าห้อง เพื่ออัญเชิญพระบรมธาตุมาทำพิธี สมโภช เจ้ากาภาษทำพิธีบรรจุลงในเจดีย์ แล้วก็ลากลับเมืองโรมพิสัย บรรดาเจ้าเมืองและ เศรษฐีนำข้าวของเงินทองมาช่วยงาน มีการทำอาถรรพณ์บ้าง ทำปรีศนาบ้าง และสร้าง พระพุทธรูปเรียงรายไว้ตามห้องบ้าง นับเป็นงานสมโภชที่ยิ่งใหญ่มาก

ข่าวการสมโภชพระบรมธาตุกระฉ่อนไปทั่ว พระเจ้าลังกาทรงทราบจึงโปรดให้ เศรษฐีพลีติและพลีมุย นำสำเภามารวบรวมของ เงินทอง เสื้อผ้า มาช่วยพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช แต่มาถึงเข้าไป เพราะบรรจุพระบรมธาตุเสร็จสิ้นแล้วในตอนเช้า เศรษฐีทั้งสองจึง นำกระดูกกลกชายสองคนทำเถลาธิฐปูน^{*} มาปั้นรูปที่เกี่ยวกับพุทธประวัติและรูปผู้หญิงอุ้มเด็ก สองคน (คือลูกเศรษฐี) พร้อมกับปั้นพระพุทธรูป ปั้นสิงโต และทำวิหารเพื่อเป็นพุทธบูชา นอกจากนี้ยังได้ทำพิธีฉลอง และเขียนปรีศนาไว้ว่า หากใครมีปัญญาให้นำทรัพย์สินที่ได้มา ทำบุญ

พระไฟที่มณฑิยอรันเป็นพระเถระจากลังกา นำคันศรพระมหาโพธิ์มาปลูกไว้ทาง ทิศเหนือของพระบรมธาตุเจดีย์ แล้วให้ก่อพระบรรทมและพระพุทธรูปโดยรอบ ทั้งได้เขียน ปรีศนาไว้เป็นชั้นบันไดว่าหากใครคิดได้ให้นำทรัพย์สินนั้นมาซ่อมแซมพระพุทธรูป

พระสามจอม (เดิมชื่อนายสามจอมราชหงส์) มาจากลังกาโดยเรือกำปั่น แต่ เรือแตกจึงมาเข้าไป จนพระบรมธาตุบรรจุเสร็จไปแล้ว จึงขอก่อวิหารและเจดีย์บูชาพระบรมธาตุแทน

พระเจ้าศรีวิชัยจากเมืองหงสาวดี หวังจะช่วยบรรจุพระบรมธาตุ แต่เมื่อทราบ ว่าได้ทำเสร็จไปแล้ว จึงหวังจะช่วยบูชาพระบรมธาตุโดยให้ยอดมาสวมพระเจดีย์ แต่พอ บรรทุกมาถึงปากพญา ได้ทราบว่าพระวิหารหลวงยังไม่เสร็จ แต่พระองค์จะสักการะพระบรมธาตุ พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชจึงโปรดให้เขาชัยภูมิทางทิศเหนือ ต่อจากนั้นจึงก่อเจดีย์ พร้อมนำยอดพระบรมธาตุที่นำมาจากหงสาวดีมาสวมยอด

* ความในตำนานพระบรมธาตุนครศรีธรรมราชกล่าวว่า บุตรของเศรษฐีทั้งสองได้ทะเลาะวิวาทกัน ขณะที่มาช่วยงานสมโภชพระบรมธาตุ จนถึงแก่ความตาย เศรษฐีทั้งสองจึงได้เผาศพและนำกระดูกมาปั้นกลกเถลาธิฐปูนบนภาพพุทธประวัติตอนเสด็จออกบรรพชา

พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชทรงมีบุญญาธิการ จึงมีเมืองขึ้นมากมาย ทรงส่งพระราชสาส์นให้เมืองต่าง ๆ ส่งดอกไม้เงินดอกไม้ทองในเดือนห้าตามประเพณี หากเมืองใดขัดขึ้นก็ให้ประหารชีวิตเสีย เมืองขึ้นเหล่านี้ได้แก่ กลันตัน พงา (พังงา) เทพา (อำเภอหนึ่งในจังหวัดสงขลา) ตานี (ปัตตานี) หนองจิก (อำเภอหนึ่งในจังหวัดปัตตานี) จะกระนี สงขลา ตรัง ท่าทอง (อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี) พัทลุง และไชยา บ้านเมืองล้วนร่มเย็นเป็นสุข

ในขณะเดียวกัน ข้าราชการบรรจุพระบรมธาตุก็เคลื่อนล้อไปถึงพระเจ้าอยู่ทองที่กรุงธนบุรี เนื่องจากพระเจ้าอยู่ทองทรงเห็นว่าทางนครศรีธรรมราชไม่มาปรึกษาหารือ จึงถือเป็นการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ จึงได้มีพระราชสาส์นให้พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชเสด็จมาปรึกษาหารือกับพระองค์ พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชมีพระราชสาส์นตอบกลับไปว่า “เราอยู่มาช้านานไม่เคยขึ้นกับท่าน ทั้งมาอยู่ตั้งแต่ปู่ย่ายังไม่ยั้งไม่มีคน จนตั้งเป็นบ้านเป็นเมือง เราได้ตั้งพระบรมธาตุในที่อันอุดมสมบูรณ์โดยเดินทางมาไกล จนกระทั่งพบที่ถูกใจก็มาตั้งเมืองใหม่ ซึ่งไม่ได้อยู่ในสังกัดท่าน ฉะนั้นจึงไม่มีเหตุอันควรที่จะไปหาท่าน”

เมื่อพระเจ้าอยู่ทองทราบว่าพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชไม่ยอมเสด็จมา จึงเตรียมไพร่พลสี่แสนเศษยกไป ส่วนพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชยกทัพมารับนอกเมืองโดยมิได้หวั่นเกรงทั้งสองฝ่ายต่างก็สู้รบกันเป็นสามารภ พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชและพระเจ้าอยู่ทองทรงสละพระทัยที่ทำบุญกุศลไว้มากมาย แต่กลับทำให้ไพร่พลล้มตายเป็นอันมาก เพียงหวังเพื่อแย่งชิงชัยชนะกัน นับเป็นบาปอย่างใหญ่หลวง พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชจึงให้เสนาไปตกลงกับพระเจ้าอยู่ทอง เพื่อขอเจรจาแบ่งอาณาเขตกัน โดยปลูกพลับพลาตั้งไว้ทั้งสองฝ่าย ในการนี้พระอินทร์ได้ให้พระวิษณุกรรมลงมาช่วยให้ภษัตริย์ทั้งสองเป็นไมตรีกัน ขณะเจรจานั้นพระวิษณุกรรมบันดาลให้ต้นไม้แยกออกจากกัน เสมือนหลักแบ่งอาณาเขต

เช้าวันรุ่งขึ้น พระเจ้าอยู่ทองเสด็จถึงพลับพลาซึ่งมีแท่นอยู่ระหว่างกลางก่อน มีพระราชดำริว่า พระราชอาสน์นี้สูงใหญ่มาก จึงประทับนั่งรอพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชอยู่ เมื่อพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชเสด็จมาถึง ทอดพระเนตรเห็นพระเจ้าอยู่ทองประทับนั่งบนพระราชอาสน์แล้ว พระองค์จะเสด็จขึ้นประทับบ้าง ก็พลัดพลั้งด้วยชรภาพ พระองค์ทรงหวั่นพระทัย แต่พระเจ้าอยู่ทองได้ทรงรับพระองค์ขึ้นไปบนราชอาสน์ มงกุฎของพระเจ้าศรีธรรมมา

โคกราชตกลงไปอีก ทหารทั้งชายและหญิงรีบส่งถวายอย่างรวดเร็ว พระเจ้าอุทองทรงปรึกษากันเรื่องการแบ่งอาณาเขต และว่าตั้งแต่ฝ่ายนี้ไปให้เป็นเขตของพระอา ส่วนฝ่ายนี้เป็นของข้าพระองค์ อย่าได้ล่วงล้ำก้ำเกินกัน พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชจึงตรัสว่า เราจะผูกไมตรีกัน หากหลานต้องการสิ่งใด น้ำก็จะจัดหาให้ พระเจ้าอุทองตรัสตอบว่า พระอาปรารถนาสิ่งใดก็ไปรุดบอกไป จะจัดหามาให้พระอาดังประสงค์ พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชทรงทำนายว่าต่อไปภายหน้านครศรีธรรมราชคงจะขึ้นกับแผ่นดินพระเจ้าอุทองเป็นมั่นคง แม้พระองค์จะทรงขึ้นพระราชอาสน์ไม่ได้ แต่พระเจ้าอุทองก็ได้ช่วยรับพระองค์ขึ้นไป มงกุฎตกจากพระเศียรของพระองค์อีกครั้งเป็นครั้งที่สอง อันเป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจนัก นี่เป็นเพราะพระองค์มีพระชนมายุมากนั่นเอง จึงขออย่าให้พระองค์ต้องส่งดอกไม้อะไรเลย หากสิ้นบุญพระองค์ก็แล้วแต่พระเจ้าอุทองเถิด พระเจ้าอุทองทรงฟังก็ตรัสว่า แล้วแต่พระประสงค์ของพระองค์เถิด เมื่อเจรจากันเรียบร้อยแล้ว ทั้งสองต่างก็แยกย้ายกันกลับ

หลังจากนั้นพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชทรงปกครองประชาชนสืบต่อมาอย่างมีความสุข ข้าวปลาอาหารพืชพันธุ์อุดมสมบูรณ์ ฝนฟ้าก็ตกต้องตามฤดูกาล และมีพ่อค้าชาวต่างชาติมาติดต่อค้าขายและฟังพระบรมโพรหมสารมากมาย มีทั้งจีน ญวน ลาว มอญ พม่า อังกฤษ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และประเพณีอื่นๆ พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชทรงชักชวนพสกนิกรทำบุญทำกุศลเป็นประจำจนเป็นที่เลื่องลือไปทั่ว บรรดาเมืองขึ้นทั้งหลายต่างก็เกรงกลัวบริวารมี นาดอกไม้มากมายมิได้ขาด ทั้งนี้เป็นเพราะบุญบารมีที่พระองค์ทรงบรรจุพระบรมธาตุ ทรงยึดมั่นในทศพิธราชธรรม และปฏิบัติตามโอวาทของพระพุทธเจ้า จวบจนชราภาพและสิ้นรัชกาล

๑ ต้นศมุดแหลมสองแฉะ ๖

เนื้อความปริวรรต

เทเสด็จไปสู
ปครองเสนา
เททังกูสน

กัณเฑาะพล์ปลง
ลูกชายคนหนึ่ง
บุตรดาบตรี

เมืองนั้นเปนใหม่
แตสงสมภาน
เหตุเพราะทรชน

ภะยายมัยก
แต่ทาไ้ทำ
ทำมหาชาติได้

ท่านผู้คุม
สืบสองพระคลัง
ให้ทานพรามชี

อยู่ในกรุงแก้ว
มีจักรผัดรอบ
หมีได้ชุกตรา

๑ ราชา.....

ปราสาทมณ
ช่างมารีภน
แผ่ผายไมตรี

๑ กราบเทวีฟ้า

สุนกัณบมี
ถึงแกสนีย
บมีสักกน

๑ แทะท้าวอดวาย

โคสามชั่วคน
หาใหม่ไ้ผัด
ทำโทษบิดา

๑ ไปสู่สำนัก

กับเทวทัตดา
สังคายนา
รอยแปดทิมมี

๑ ทำพระประณม

สงภะระกำพลี
จะยังมี
ทุกสิ่งนา ๆ

๑ เภระทำบุญแล้ว

หมีไ้ขึ้นมา
ขอบกรงนั้นหนา
ทุกราตรีการ

ท้าวเสด็จไปสู
ปครองเสนา
ท้าวตั้งกุศล

กิดแล้วปลดปลง

ลูกชายคนหนึ่ง
บุตรดาบตรี

เมืองนั้นเปนหม้าย
แต่สร้างสมภาร
เหตุเพราะทรชน

พระยายมัยก
แต่ท้าวไ้ทำ
ทำมหาชาติได้

ท่านผู้คุม
สืบสองพระคลัง
ให้ทานพรามณชี

อยู่ในกรุงแก้ว
มีจักรผัดรอบ
มิได้ทุดชา

๑ ราชา.....

ปราสาทพิมล
ช่างมารพล
แผ่ผายไมตรี

๒ ตราบเทวีพทรง

สุญกบมี
ถึงแกสญญ
บมีสักกน

๓ แทะท้าวอดวาย

ไ้สามชั่วคน
หาไ้ผัด
ทำโทษบิดา

๔ ไปสู่สำนัก

กับเทวทัตดา
สังคายนา
รอยแปดทิมมี

๕ ทำพระประณม

สร้างพระคัมภีร์
จะยังไม่มี
ทุกสิ่งนานา

๖ เพราะทำบุญแล้ว

มิไ้ขึ้นมา
ขอบกรงนั้นหนา
ทุกราตรีกาล

ของสุขของดิบ	๑ กินแต่เครื่องทิพย์	ของสุขของดิบ	๓ กินแต่เครื่องทิพย์
เกราะบุญทำไว้	ทุกสิ่งโศการ	เพราะบุญทำไว้	ทุกสิ่งโศการ
ซึ่งทนอยู่นาน	ทุกสิ่งให้ทาน	ซึ่งทนอยู่นาน	ทำโทษบิดา
	ทำโทษบิดา		
กรงเหล็กขังไว้	๑ ไปไหนบ่ได้	กรงเหล็กขังไว้	๔ ไปไหนบ่ได้
เหน้อยจิตเหน้อยใจ	อยู่ทนเสศสา	เหน้อยจิตเหน้อยใจ	อยู่ทนเสศสา
ช็อกมพิรา	อยู่โนยโลหา	ช็อกมพิรา	อยู่ในโลหา
	ธรรมาชานาญ		ทรมาช้านาน
ได้ทำอุบัต	๑ แด่เถรเทวทัต	ได้ทำอุบัต	๕ แด่เถรเทวทัต
อยู่ได้วิจิตร	เป็นพระพุทธา	อยู่ได้วิจิตร	เป็นพระพุทธา
พันทีอปรทมาร	มีอหกรันตาน	พันทีอปรทมาร	มหากันดาร
	ว่าคารนักษหนา		รำคาญหนักหนา
น้ำทองแดงไม่	๑ บ้างเกิดบ้างตาย	น้ำทองแดงไม่	๑๐ บ้างเกิดบ้างตาย
บ่ได้กับพาร	ดำยระวันเจ็ดตา	บ่ได้กับพาร	ตายละวันเจ็ดตา
สุบโลหิตา	อาหารเข้าเปล่า	สุบโลหิตา	อาหารข้าวปลา
	ทุกเมื่อวันร		ทุกเมื่อวันร
ไฟกันไม่หมก	๑ วันหนึ่งนรก	ไฟกันไม่หมก	๑๑ วันหนึ่งนรก
บ่หนึ่งชุมพู	ท่านยกแบ่งบัน	บ่หนึ่งชุมพู	ท่านยกแบ่งบัน
ท่านแกลงแจกบุญ	มีอยู่หนัน	ท่านแกลงแจกบุญ	มีอยู่หนัน
	มีในพรรณา		มีในพรรณา
ยิงชายทั้งนี้	สามรุทรูปี	ยิงชายทั้งนี้	๑๒ สัปบุรุษรูปี
นี้ครันทำไร่	ทำเหมือนพระยา	นี้ครันทำไร่	ทำเหมือนพระยา
ทุกทั้งนรา	แก้บิคมารดา	ทุกทั้งนรา	แก้บิคมารดา
	พระยาชาติศัตรู		พระยาชาติศัตรู

พิน้องถั่วญ่น้ำ จกแกยอกนั๊ก ยาทำจุล ๑ วักล่าวทั้งนี้ ในพุทโธวาท เวรนี้เกาะจำ	๑ เบียนพระบิดา ยาเอาเป็นครู ไกรจกเหนค รู้แล้วยาทำ พิน้องถั่วญ่น้ำ เป็นชาดถ้อยคำ นำไปอวีจีย	พิน้องถั่วญ่น้ำ จกแกยอกนั๊ก อย่าทำจุล ๑๔ วักล่าวทั้งนี้ ในพุทโธวาท เวรนี้เกาะจำ	๑๓ เบียนพระบิดา อย่าเอาเป็นครู ไกรจกเห็นค รู้แล้วอย่าทำ พิน้องถั่วญ่น้ำ เป็นชาดถ้อยคำ นำไปอเวจีย
กิดกรอมไจยกรัด นับได้สองร้อย ท่านทั้งสองนี้	๑ ท่านทั้งสองนี้ นานเลือนเดือนปี กบยีสบปี เดียรรถีเสมอนกัน	กิดพร้อมใจกัน นับได้สองร้อย ท่านทั้งสองนี้	๑๕ ท่านทั้งสองนี้ นานเลือนเดือนปี กบยีสบปี เดียรรถีเสมอนกัน
บังเกิดพระยา พระน่านขึ้นชื่อ ปกครองข้าชน	๑ ครบงามตามว่า องค์หนึ่งทรงธรรม โสกราชเลิศล้ำ อินทปัตถนคร	บังเกิดพระยา พระนามขึ้นชื่อ ปกครองข้าชน	๑๖ ครบงามตามว่า องค์หนึ่งทรงธรรม โสกราชเลิศล้ำ อินทปัตถนคร
เข้ามาปลาตูก สาธการบารมี ศุภชเมมมอ	๑ ยั่วคดียังฝูงโลก ทุกสิ่งบ่อยอน ยินคีสโมสร ภราหมณชีสสมย	เข้ามาปลาตูก สร้างพระบารมี สุขเกษมเอมมอ	๑๗ ขวดยังฝูงโลก ทุกสิ่งบ่อยอน ยินคีสโมสร ภราหมณชีสสมย
สมเด็จพะแก้ว จะไกรแจกาท ทั่วทุกกรุงไกร	๑ ถึงท่านายแล้ว แผ้วจิตรพิศไสมย แผกสลุไป สกุลชมภู	สมเด็จพระแก้ว จะไกรแจกาท ทั่วทุกกรุงไกร	๑๘ ถึงท่านายแล้ว แผ้วจิตพิศมย แผ่กุสลุไป สกุลชมภู
รู้ว่าภะราท อยู่แห่งหนใด สืบจักหา	๑ พระท่ามโสกราช ประสมชุมอยู่ ทาวไทบุรี ผู้รักษา	รู้ว่าพระธาต อยู่แห่งหนใด สืบจักหา	๑๙ พระธรรมโสกราช ประสมชุมอยู่ ทาวไทบุรี ผู้รักษา

เป็นปิ่นปักเกล้า	๑ ทาตของพระเจ้า มนุสเทว้า	เป็นปิ่นปักเกล้า	๒๐ ธาตุของพระเจ้า มนุษย์เทวา
ท้าวรำกิ่งกิด	กลาวกิจว้าเจ้า	ท้าวรำพึงคิด	กล่าวกิจว้า
ทำมโศกราชา	เคื่องคำกระไทย	ธรรมโศกราชา	เคื่องคาพระทัย
๑ พระ - ๑๑ พระ - ๑		๑ พระ - ๑๑ พระ - ๑	
๑ ปางนั้นท้าวโศกราช	พระภูวนาถเล็กไกร	๒๑ ปางนั้นท้าวโศกราช	พระภูวนาถเล็กไกร
อังกการท้าวตรัสไกรย	หาท้าวไทยทุกบุหรี	โองการท้าวตรัสไกร	หาท้าวไทยทุกบุรี
๑ เนืองนองมาแอ้อ	เจ้าจักรพักกรงธานี	๒๒ เนืองนองมาแอ้อ	เจ้าจักรพรรดิกรงธานี
ไ নয়นอกขอบบุรี	กระสังข์ซี่มากสบไสมย	ไ নয়นอกขอบบุรี	พระสังข์ซี่มากสบสมย
๑ อิงชายราชนีกอร	เทดล้าวมรเชกกรมไทย	๒๓ อิงชายราชนีกอร	เทศลาวมอญแจกพราหมณ์ไทย
กระสังข์อ้งน้อยใหญ่	มาชมไ নয়หนาไฟชล	พระสังข์อ้งน้อยใหญ่	มาชมในหน้าไฟชน
๑ ปาวมาให้สิ้นหมด	รู้ปรากฏทุกแห่งหน	๒๔ ปาวมาให้สิ้นหมด	รู้ปรากฏทุกแห่งหน
บ่อกลอดแต่ศักดิ์	ตามยุบบนท้าวตรัสไกร	บอกลอดแต่ศักดิ์	ตามยุบลท้าวตรัสไกร
๑ ปราหนิรามพฤกทา	ฝูงชนาล้มลุกไขว	๒๕ ปราหนิพราหมณ์พฤกทา	ฝูงชนาล้มลุกไขว
เหี้ยอย้อยอยู่หลามไหลย	เดินดอนใจย้อยู่ฟูๆ	เหี้ยอย้อยอยู่หลามไหล	เดินดอนใจย้อยู่ฟูๆ
๑ เกรงกลัวอาชญาท้าว	ตัวไกรเล้าบสู้อยู่	๒๖ เกรงกลัวอาชญาท้าว	ตัวไกรเล้าบสู้อยู่
ทางคนชั่วญักันกรู	มารังกร ในเมืองหลวง	ต่างคนชวนกันกรู	มาพรังพรูในเมืองหลวง
๑ ปราหนิหมูลูกค้า	มาถ้วนหน้าทุกต่ทอง	๒๗ ปราหนิหมูลูกค้า	มาถ้วนหน้าทุกต่ทอง
ซัดเสียของทั้งบ่วง	เข้ายศนั่วงกวานเข้าไป	ซัดเสียของทั้งบ่วง	เขายศนั่วงกวานเข้าไป
๑ ประทุมทันทปีด	เล่นตามตึกมาไรๆ	๒๘ ประทุมทันทปีด	เล่นตามตึกมาไรไร
แม่ค่านังร้านไส	ของไใดๆบ่น่าภา	แม่ค่านังร้านไส	ของไใดไใดบ่น่าพา
๑ ทุมทึงไว้ในร้าน	จินทิงกวานบ่อน่าภา	๒๙ ทุมทึงไว้ในร้าน	จินทิงกวานบ่น่าพา
หลั่วงเถรเนรวัดว้า	ก่อเข้ามาหมัดสินกัน	หลวงเถรเนรวัดว้า	ก็เข้ามาหมัดสินกัน
๑ ลังวัดทิงกุกติ	หมูรูปขีมานัน (นั)	๓๐ ลางวัดทิงกุกติ	หมูรูปขีมานัน (นั)
อิงแอมมาเจจัน	กลั้วทรวงทันทเจ้านครา	อิงแอมมาเจจัน	กลั้วทรวงธรรมเจ้านครา

- ๑๑ บัดนั้นท้าวโคกราช
หม่อมแก้วแลฤทธา
๑๒ ว่าเหว้ยท่านทั้งหลาย
เหล่าราชในธานี
๑๓ ราชครูหม่อมมนตร์
รู้เห็นเป็นนโย
๑๔ ที่อัสถารอยู่แห่งใด
ใครมานำให้ข้า
๑๕ ยังมีพระเถรา
อายุเท่าไรนั้นไสย
๑๖ ข้ขอถวายพระพรบาท
อาหุได้แปดปี
๑๗ จึงให้อาตมาภาพ
ไปถวายให้วันทา
๑๘ ที่อนันและพระธาตุ
ราชศรีพระบุรี
๑๙ ปางนั้นพระพุเบ
นแมนแท่นนักษณา
๒๐ ว่าสูงเร่งไป
รู้เวทวิเศษดี
๒๑ เอามาให้จึงได้
จให้ทายเพล
๒๒ เสนารับ้องการ
พบพลันตามว่าที่
๒๓ สงสารแต่ยายมด
เขากะจำเพาะมา
ออกเยี่ยมมาตย์มีบรรชา
หม่อมเสนาแลมตริ
หม่อมยังชายมาอึงมี
นอกบุรีจึงมีใจ
ท่านทั้งนี้อยู่นอกใน
ใครรู้แห่งธาตุศาสดา
ใกล้หรือไกลกับพารา
ทรัพย์นานาให้ตราไคร
ชั้นช้ายันนานไกล
ย็นสองร้อยยี่สิบปี
อาตมาภาพน้อยเป็นช
บิณฑานเป็นสมณะ
ยกพารหมากใส่มาลา
แก่พระธาตุพุทธเจดีย์
มุนีนาถอยู่ธานี
สำคัญมีพระราชา
ฟังเถรกล่าวว้าจา
มีบัญชาแก่เสนา
สธารโดยยายมดมี
คณาที่อริกเกล
สู่ทั้งหลายอุเบกษา
เราเจ้าหาเอาที่ดี
ไม่มีนันทันคี่
หม่อมเสนาพาเอาไป
แกก้อมคคเป็นอปัรา
เถ้าอำสมาเดินไป
๓๑ บัดนั้นท้าวโคกราช
หม่อมแก้วแลฤทธา
๓๒ ว่าเหว้ยท่านทั้งหลาย
เหล่าราชในธานี
๓๓ ราชครูหม่อมมนตร์
รู้เห็นเป็นนโย
๓๔ ที่สถานอยู่แห่งใด
ใครมานำให้ข้า
๓๕ ยังมีพระเถรา
อายุเท่าไรนั้นไซ้
๓๖ ขอถวายพระพรบาท
อายุได้แปดปี
๓๗ จึงให้อาตมาภาพ
ไปถวายให้วันทา
๓๘ ที่นั่นแลพระธาตุ
ราชฤทธิ์พระบุรี
๓๙ ปางนั้นพระพุเบ
นแมนแท่นนักษณา
๔๐ ว่าสูงเร่งไป
รู้เวทวิเศษดี
๔๑ เอามาให้จึงได้
จะให้ทายเพล
๔๒ เสนารับ้องการ
พบพลันตามว่าที่
๔๓ สงสารแต่ยายมด
เขาเกาะจำเพาะมา
ออกเยี่ยมมาตย์มีบัญชา
หม่อมเสนาแลมตริ
หม่อมยังชายมาอึงมี
นอกบุรีจึงมีใจ
ท่านทั้งนี้อยู่นอกใน
ใครรู้แห่งธาตุศาสดา
ใกล้หรือไกลกับพารา
ทรัพย์นานาให้ตราไคร
ชั้นช้ายันนานไกล
ย็นสองร้อยยี่สิบปี
อาตมาภาพน้อยเป็นช
บิณฑานเป็นสมณะ
ยกพารหมากใส่มาลา
แก่พระธาตุพุทธเจดีย์
มุนีนาถอยู่ธานี
สำคัญมีพระราชา
ฟังพระเถรกล่าวว้าจา
มีบัญชาแก่เสนา
สถานโดยยายมดมี
คณาที่ฤกษ์เพล
สู่ทั้งหลายอุเบกษา
เราจะหาเอาที่ดี
ไปมีนันทันคี่
หม่อมเสนาพาเอาไป
แกก้อมคคเป็นอปัรา
เฒ่าอูตสำหมาเดินไป

๑ เหนือพัทธหอบหื้อแห
 อ่าปากอชุตหายใจ
 ๑ นายเอี้ยได้เห็นดู
 ฤาพระทานสิงห์ไหรย์มี
 ๑ เสน่ว่ามีได้
 อชุตสาไม้เท้าคราร
 ๑ ได้มายายมดณศ
 คันทหนึ่งยายมคตสาย
 ๑ เช่าลือเล่าปรากฏ
 สิงห์โดยไกรผ่นนั้น
 ๑ เงินทองของผั่งไว้
 คันทงั่วตุแกล่ทือ
 ๑ สิงห์นี้แลยายเก่า
 เร่งเดินยาชานาน
 ๑ ได้มายายมคต
 คันทหนึ่งยายมคตมี
 ๑ ได้มายายมคตอิน
 ยายจันขันแข่งได้
 ๑ ได้มายายมคตเก็ช
 คิตเข้าแปดญาชตรา
 ๑ ยายมคตทั้งหมแก
 กราบทูลมุลคต
 ๑ ตรีษสังแกมโรหิต
 ให้ควรรักนัฏญ
 ๑ อำมหครบองการ
 มาพลันมิทันชา

ด้วยแรงแกก้อยคล่าไค
 ญกมือไต้หวันเสนี่
 อชุตศักครันท์ทือ
 ยายจให้แกเจ้าหลาญ
 ยายจให้กลว่องมการ
 อชุตชานานกลวความตาย
 เช่าปรากฏยังทั้งหลาย
 เก้าเกียทายไกรวงวัน
 คันทยาคีกระหยัน
 ลงไวยังปรัคตพิ
 ชานานได้เป็นหลายปี
 แกล่คราโคพระทาร
 จิรทันท้าวมอการ
 เบื่องหนาทานยายจได้ค
 แกกณัฐคตสินทือ
 ญอมทัวคตเคียทักทาย
 ปากแหวงหวินคตญาย
 ถือพุดพรายผีมายา
 แกกตเลศเป็นนักษนา
 เกวระเคียมาเชือพุดผ
 มาอชแอถึงพม
 รับสั่งว่าให้คุมอยู่
 ทังขุนสัทเป็นราชครู
 จะไกรรู้ช้อกิตจา
 ไปบ่นารหาโหรา
 คุเกลววันเคือนปี

๔๔ เหนือพัทธหอบหื้อแห
 อ่าปากอชุตหายใจ
 ๔๕ นายเอี้ยได้เห็นดู
 ถ้าประทานสิ่งไรมี
 ๔๖ เสน่ว่ามีได้
 อชุตสาไม้เท้าคราน
 ๔๗ ได้มายายมดศ
 คนหนึ่งยายมคตสาย
 ๔๘ เช่าลือเล่าปรากฏ
 สิงห์โดยไกรผ่นนั้น
 ๔๙ เงินทองของผั่งไว้
 คันทงั่วตุแกล่ทือ
 ๕๐ สิงห์นี้แลยายเก่า
 เร่งเดินยาชานาน
 ๕๑ ได้มายายมคต
 คนหนึ่งยายมคตมี
 ๕๒ ได้มายายมคตอิน
 ยายจันขันแข่งได้
 ๕๓ ได้มายายมคตเก็ช
 คิตเข้าแปดญาชตรา
 ๕๔ ยายมคตทั้งหมแก
 กราบทูลมุลคต
 ๕๕ ตรีษสังแกมโรหิต
 ให้ควรรักนัฏญ
 ๕๖ อำมาตย์รับโองการ
 มาพลันมิทันชา

ด้วยแรงแกก้อยคล่าไค
 ๕๗ ญกมือไต้หวันเสนี่
 ๕๘ อชุตศักครันท์ทือ
 ยายจให้แกเจ้าหลาญ
 ยายจให้กลว่องมการ
 ๕๙ อชุตชานานกลวความตาย
 ๖๐ เช่าปรากฏยังทั้งหลาย
 ๖๑ เก้าเกียทายไกรวงวัน
 ๖๒ คันทยาคีกระหยัน
 ๖๓ ลงไวยังปรัคตพิ
 ๖๔ ชานานได้เป็นหลายปี
 ๖๕ แกล่คราโคพระทาร
 ๖๖ จิรทันท้าวมอการ
 ๖๗ เบื่องหนาทานยายจได้ค
 ๖๘ แกกณัฐคตสินทือ
 ๖๙ ญอมทัวคตเคียทักทาย
 ๗๐ ปากแหวงหวินคตญาย
 ๗๑ ถือพุดพรายผีมายา
 ๗๒ แกกตเลศเป็นนักษนา
 ๗๓ เกวระเคียมาเชือพุดผ
 ๗๔ มาอชแอถึงพม
 ๗๕ รับสั่งว่าให้คุมอยู่
 ๗๖ ทังขุนสัทเป็นราชครู
 ๗๗ จะไกรรู้ช้อกิตจา
 ๗๘ ไปบ่นารหาโหรา
 ๗๙ คุเกลววันเคือนปี

๑ หมูยวมดทั้งหลาย
กรอมกันว่าวันดี

๑ พระ - ๒๘ พระ - ๑

จึงพระภูมิ
ให้ปาวหมูเข้า
เลือกคนแข่งขัน

ทั่วทุกที่ อทรวง
ขึ้นชมเปรี้ยวปรี
เมื่อพระราชา

लगหมูให้ร้อง
ยิงชายบัวสาว
ชุตทาตพุทธองค์

ถึงที่พระบาท
พระเถรเณรชี้
บัดนั้นราชา

เอายามดมา
ปาวชุตพระบาท
เข้ามาพร้อมกัน

ยิงชายกลากลาด
ทางซึงกล์ชุต
ออกท้าวออกนาง

เง้าแล้วทวยเร็กนาที่อย
หมูพราหมณ์ชื้อทนต์ทนต์

๑ ครันได้เร็กดี
มี้องการกลัน
นั้ครามากลัน
ไนยนอกพารา

๑ ราชกุลขุนหลวง
ทงปวงเข้ามา
ยินดีทรรษา

ชุตทาตพุทธองค์
๑ ผุ่งคัลกีก้อง
ตักลงค้องวง
เข้ามาประสงค์
ดีใจนักหนา

๑ สมเด็จพระบาท
ให้ตั้งกล์ภกลา
ท่อนี้แล้วหนา
เห็นเป็นสำคัญ

๑ สวญชุมเสหนา
ว่าอยู่ที่อนัน
พระบาททนต์ทนต์
ทงทงโผผาง

๑ ทางรุมชุตทาต
ยียกยอกกันพลาง
ลุ่มลูกคลุกกลาน
สัพยอกกันไป

๕๓ หมูยวมดทั้งหลาย
พร้อมกันว่าวันดี

๑ พระ - ๒๘ พระ - ๑

จึงพระภูมิ
ให้ปาวหมูเข้า
เลือกคนแข่งขัน

ทั่วทุกที่ อทรวง
ขึ้นชมเปรี้ยวปรี
เมื่อพระราชา

लगหมูให้ร้อง
ยิงชายบัวสาว
ชุตทาตพุทธองค์

ถึงที่พระบาท
พระเถรเณรชี้
บัดนั้นราชา

เอายามดมา
ปาวชุตพระบาท
เข้ามาพร้อมกัน

ยิงชายกลากลาด
ทางซึงกันชุต
ออกท้าวออกนาง

เง้าแล้วทวยเร็กนาที่
หมูพราหมณ์ชื้อทนต์ทนต์

๕๔ ครันได้เร็กดี
มี้องการพลัน
นั้ครามาพลัน
ไนยนอกพารา

๕๕ ราชกุลขุนหลวง
ทงปวงเข้ามา
ยินดีทรรษา

๖๐ ชุตทาตพุทธองค์
๖๐ ผุ่งคัลกีก้อง
ตักลงค้องวง
เข้ามาประสงค์
ดีใจนักหนา

๖๑ สมเด็จพระบาท
ให้ตั้งพล์ภกลา
ท่อนี้แล้วหนา
เห็นเป็นสำคัญ

๖๒ ส่วนชุมเสหนา
ว่าอยู่ที่อนัน
พระบาททนต์ทนต์
ทงทงโผผาง

๖๓ ทางรุมชุตทาต
ยียกยอกกันพลาง
ลุ่มลูกคลุกกลาน
สัพยอกกันไป

กรรมภักตพามาต	๑ เพรียอาภาษ	๖๔ เกร้อกาศ	
ลูกขุนมนนาย	มิงมรไทยใหญ่	มิงมอญไทยใหญ่	
เร็วพลันทันใจ	ขุดทาตพระไตร	ขุดธาตพระไตร	
	ถึงท้อภาพณ	ถึงท้อภาพนตร์	
	๑ บัดเดียวบันาน	๖๕ บัดเดียวบันาน	
ภาพย่นใจพาด	วางมาบัตคิน	วางมาบัตคด	
ตัชหัวพลไพร	อันใจอัยกสล์	อันใจอกส	
ตายสินทุกคน	แปดหมื่นศรีพัน	แปดหมื่นสัพัน	
	๑ กรานันพระบาท	๖๖ กรานันพระบาท	
ศรีทามโสกราช	ดูเห็นอัยจรร	ดูเห็นอัยจรรย	
ท้าวตรัสถามไถ	บันดาทั้งนั้น	บรรดาทั้งนั้น	
มาเป็นปัจจุบัน	ไห้งค้อยูก่อน	ไห้งค้อยูก่อน	
	๑ ยาขุศยาค่าย	๖๗ ยาขุศยาค่าย	
สุจักถึงตาย	ชีวิทม้วยมร	ชีวิทม้วยมรล์	
ท้าวไทยสอยเสา	รอนเร้าอวอ	รอนเร้าอวอณ	
สิ่งนี้มีทอน	เหนแตกอนมา	เห็นแต่ก่อนมา	
	๑ ท้าวตรัสถามเล่า	๖๘ ท้าวตรัสถามเล่า	
ว่าท่านผู้เล่า	เข้าเจ้าเสนา	ชาวเจ้าเสนา	
แตกอรยังเห็น	เปนฉนั้นหนา	เปนฉนั้นหนา	
มนตร์พิรึกทา	บอกมาจิงพลัน	บอกมาจิงพลัน	
	๑ โทนพิรึกทามาต	๖๙ โทนพิรึกทามาต	
มนตร์อำมหิต	กราบทูนทรวงทัน	มนตร์อำมาตย์	
ตำมราว่าไว้	ได้เปนสำคัญ	ตำราว่าไว้	
ซึ่งเปนดังนั้น	ท่านวาภาพย่น	ซึ่งเปนดังนั้น	ท่านว่าภาพนตร์

๑๐ บัดนั้นพระบาท สั่งแก้อำมหาค ให้เอายามค จงถวนทุกคัน	๑๐ บัดนั้นพระบาท บัดนี้เดียวกัน เง้าลงบัวบน ทรวงกุมเอามา	๑๐ บัดนั้นพระบาท สั่งแก้อำมาตย์ ให้เอายามค จนถวนทุกคน	๑๐ บัดนั้นพระบาท บัดนี้เดียวกัน เง้าลงบัวบน ซึ่งกุมเอามา
๑๑ ยามคทั้งหลาย ลงผีแลวท่าย เสียเบียดเสียเทียน ภูตพรายมายา	๑๑ ยามคทั้งหลาย ด้วยภูตมายา บิตเวียนไปมา บ่อสูซัดแข็ง	๑๑ ยามคทั้งหลาย ลงผีแลวท่าย เสียเบียดเสียเทียน ภูตพรายมายา	๑๑ ยามคทั้งหลาย ด้วยภูตมายา บิตเวียนไปมา บ่อสูซัดแข็ง
๑๒ จิงยยามคห ลงเสือเมืองดู หลักเมืองทรวงเมือง บ่อสูซัดแข็ง	๑๒ จิงยยามคห อีกเจ้าผ่แดง เรื่องฤทธิเร็วแรง เทวาสรวงสวรรค์	๑๒ จิงยยามคห ลงเสือเมืองดู หลักเมืองทรวงเมือง บ่อสูซัดแข็ง	๑๒ จิงยยามคห อีกเจ้าผ่แดง เรื่องฤทธิเร็วแรง เทวาสรวงสวรรค์
๑๓ ยามคทั้งหลาย ทางกราบทูลถวาย พันท้ามลงข้า แล้วแต่จะผัน	๑๓ ยามคทั้งหลาย เป็นคำเดียวกัน ข้อรับโทษทัณฑ์ ผอนทรวงกรุณา	๑๓ ยามคทั้งหลาย ต่างกราบทูลถวาย พันท้ามลงข้า แล้วแต่จะผัน	๑๓ ยามคทั้งหลาย เป็นคำเดียวกัน ข้อรับโทษทัณฑ์ ผอนทรวงกรุณา
๑๔ สมเด็จพระภูวนาค ศรีมหาไตรภพ เดชพระบาท ปกเกล้าเกล้า	๑๔ สมเด็จพระภูวนาค กุมเกล้าวันทา พระศรีศาสดา ข้าพระเจ้าทั้งหลาย	๑๔ สมเด็จพระภูวนาค ศรีธรรมไตรภพ เดชพระบาท ปกเกล้าเกล้า	๑๔ สมเด็จพระภูวนาค กุมเกล้าวันทา พระศรีศาสดา ข้าพเจ้าทั้งหลาย
๑๕ ท้าวตังสัจจา ร้องประกาศอะราธนา สืบทอดหงษ์ ชันนาคฤหาสน์	๑๕ ท้าวตังสัจจา อินทราพระนารายณ์ เทวามกมาย ทั้งนางทรรณ	๑๕ ท้าวตังสัจจา ร้องประกาศอาราธนา สืบทอดหงษ์ ชันนาคฤหาสน์	๑๕ ท้าวตังสัจจา อินทราพระนารายณ์ เทวามกมาย ทั้งนางทรรณ

ทำมโศกท้าวไทย
ร้อนขึ้นไปถึง
หัตถ์ในยบตี

ให้ชุกพระทาท
จให้ทุกเมือง
ภาพย่นนั้นหนา

มีพุททิกา
ท่านลงไปช่วย
ในยกาลที่นั้น

รับรองการพลัน
นิรมิตเป็นชาย
ถือสรจรคั่น

ถามมานพชาติ
แต่สถารท้อใด
ถือสรเจ้ามา

จ้านตอบด้วยพลัน
อันสรข้านี้
จยงสังไค

๑ บุญยาศราไตร

ผู้สงบาริหมี
ไทรยทรีงโกศรี
เผ่งเนตรทิพมา

๑ เห็นทำมโศกราช

พระศรีสาสดา
ขัดเคืองอุรา
มาได้เข้าพัน

๑ จิงท้าวพันดา

พระเณศสนุกัน
พระยาใจทรรณ
ช่วยแก้ภาพย่น

๑ พระเพ็ชสนุกร

ลงมาบัตคั่น
รูปกายชอบกล
อเย็นหน้าราชา

๑ ศรีทำมโศกราช

ว่าท่านนี้มา
ทำไหญ่นักหนา
จยงสังไค

๑ พระเพ็ชสนุกัน

แจงบ้นชาไข
ฤทธิ์เรืองไกรย
ปราโหลฉิบหาย

ธรรมโศกท้าวไทย
ร้อนขึ้นไปถึง
หัตถ์ในยบตี

ให้ชุกพระทาท
จะให้ทุกเมือง
ภาพย่นนั้นหนา

มีพุททิกา
ท่านลงไปช่วย
ในยกาลที่นั้น

รับรองการพลัน
นิรมิตเป็นชาย
ถือสรจรคั่น

ถามมานพชาติ
แต่สถารท้อใด
ถือสรเจ้ามา

จ้านตอบด้วยพลัน
อันสรข้านี้
จะยงสังไค

๑๖ บุญยาศราไตร

ผู้สร้างบารมี
ไทรตริงส์โกสัย
เผ่งเนตรทิพมา

๑๗ เห็นธรรมโศกราช

พระศรีสาสดา
ขัดเคืองอุรา
มาได้เข้าพัน

๑๘ จิงท้าวพันดา

พระพิษณุกรรม
พระยาใจธรรม
ช่วยแก้ภาพย่น

๑๙ พระพิษณุกรรม

ลงมาบัตคั่น
รูปกายชอบกล
ขึ้นหน้าราชา

๒๐ ศรีธรรมโศกราช

ว่าท่านนี้มา
ทำไหญ่นักหนา
จะยงสังไค

๒๑ พระพิษณุกรรม

แจงบัญชาไข
ฤทธิ์เรืองไกร
ประลัยฉิบหาย

๑๑	๑๑	๑๑	๑๑
เป็นยักษ์เป็นคันท	เป็นวาภาพยนตร์	เป็นยักษ์เป็นคน	เป็นวาภาพยนตร์
เป็นสติโตๆ	เป็นเสือแรดทราย	เป็นสัตว์ใดใด	เป็นเสือแรดทราย
คร่ำทอนนิบหาย	ยิงไปอควาย	ตรธานนิบหาย	ยิงไปอควาย
	บ่อได้ทอนท		บ่อได้ทอนท
๑๒	๑๒	๑๒	๑๒
พังกามพชาติ	สมเด็จพระบาท	พังกามพชาติ	สมเด็จพระบาท
เราให้ชุตชาติ	ตรัสเล่าบัดดล	เราให้ชุตชาติ	ตรัสเล่าบัดดล
ยังมีภาพยนตร์	บรมนาถสพล	ยังมีภาพยนตร์	บรมนาถสพล
	ยิกไล่ฆ่าฟัน		ยิกไล่ฆ่าฟัน
๑๓	๑๓	๑๓	๑๓
ป้องกันเอาไว้	ท่านยังจะช่วยได้	ป้องกันเอาไว้	ท่านยังจะช่วยได้
จ้เอาเงินทอง	อย่าให้หับหัน	จ้เอาเงินทอง	อย่าให้หับหัน
จ้ตามใจกัน	เจ้าของเรานั้น	จ้ตามใจกัน	เจ้าของเรานั้น
	ซึ่งท่านปรารถนา		ซึ่งท่านปรารถนา
๑๔	๑๔	๑๔	๑๔
จึงตอบจากบุญ	กระเพาสนุกัน	จึงตอบจากบุญ	กระเพาสนุกัน
จักถวอันใด	คำแห่งพระยา	จักถวอันใด	คำแห่งพระยา
จึงพระราช	ภาพยนตร์เล่าหนา	จึงพระราช	ภาพยนตร์เล่าหนา
	ยาเส้าพระไทย		ยาเส้าพระไทย
๑๕	๑๕	๑๕	๑๕
ช้อเอาแต่บุญ	จ้ช่วยให้เป็นคน	ช้อเอาแต่บุญ	จ้ช่วยให้เป็นคน
จ้ช่วยป้องกัน	ทรีงท่านทำไป	จ้ช่วยป้องกัน	ทรีงท่านทำไป
จึงท่านเร่งไป	เท่านั้นกลัวโย	จึงท่านเร่งไป	เท่านั้นกลัวโย
	ให้ชุกไวภลัน		ให้ชุกไวภลัน
๑๖	๑๖	๑๖	๑๖
ป่าวประชาราช	บัดนั้นพระบาท	ป่าวประชาราช	บัดนั้นพระบาท
ชุกพระบรมทาท	นราสพสันต์	ชุกพระบรมทาท	นราสพสันต์
ภาพยนตร์ใจฉกกัน	ก๊วยคายนัน	ภาพยนตร์ใจฉกกัน	ก๊วยคายนัน
	วังผ้นขึ้นมา		วังผ้นขึ้นมา

หอสมุด
วิทยาลัยครู
นครศรีธรรมราช

๘๙๕.๙๑๘

น ๑๑๗

69857

เผิงเนตสพกลัน ภาพยนกราบเกล้า บัดเคียวบ๋า	๑ ภาระเพิจญกัน ผาคพันฤทา เหนเจานายมา กลับกลายหายไป	เผิงเนตสพกลัน ภาพยนตร์กราบเกล้า บัดเคียวบ๋า	๘๘ พระพิษณุกรรม ผาคพันฤทา เหินเจ้านายมา กลับกลายหายไป
กำแพงเจ็ดชั้น เกราะตั้งไว้เอง แล้วเท้าเสครจ์ไป	๑ ภาพยนทั้งนั้น ล่ลายหายไวย แทเกลงกอนไกล ยังเก้ตังสวน	กำแพงเจ็ดชั้น เพราะตั้งไว้เอง แล้วท้าวเสด็จไป	๘๙ ภาพยนตร์ทั้งนั้น ละลายหายไว แต่เพรงก่อนไกล ยังดาวดั่งสัสวรรค
รู้วักเหว่า ท่านทาวให้ขุด ไถล้ทาตจอมทั้น	๑ สมเด็จพระยา มาแกอดักัน อุทหลุกแจจัน เหนงามรุงเรือง	รู้วักเหว่า ท่านทาวให้ขุด ไถล้ทาตจอมธรรม	๕๐ สมเด็จพระยา มาแก้อาตรพณ์ อุตลุดแจจัน เหินงามรุงเรือง
ทางคนลงไป เห็นรูปเทวา แลดูคุยเยือง	๑ ยิงชายสพไสมย นอยใหญ่นองเนือง ชื่อมาทรวงเคือง ลงจากอาชา	ต่างคนลงไป เห็นรูปเทวา แลดูคุยเยือง	๕๑ หญิงชายสพสมัย นอยใหญ่นองเนือง จ้มาทรวงเคือง ลงจากอาชา
อยู่ในปรอพทอง ทาวเอาพระทาท ทางคนถ้วนหน้า	๑ เห็นพระทาทโดยปอง เรื่องรองโสภา แทหลังอาชา ทางมาแลดู	อยู่ในประอบทอง ท้าวเอาพระธาตุ ต่างคนถ้วนหน้า	๕๒ เห็นพระธาตุโดยปอง เรื่องรองโสภา แต่หลังอาชา ต่างมาแลดู
ยอมแต่เทวา ลงบางซุคาง เร้งพิศแลดู	๑ รูปมิ่งอาชา บางแบกบางซุ ลงบางซุ งามตรุมี่ศรี	ยอมแต่เทวา ลงบ้างซุคาง เร้งพิศแลดู	๕๓ รูปมิ่งอาชา บ้างลบบ้างซุ ลงบ้างซุ งามตรุมี่ศรี

๓๖ ประทีปชวาลา เทียนโคมรจกหน้า บ่ได้เส้าหมอง คอกไม้ทั้งนี้	๓๗ ประทีปชวาลา ชวาลายังดี เรื่องรอรชกมี บานอยู่เรียงราย	๓๘ ประทีปชวาลา เทียนโคมรจนา บ่ได้เส้าหมอง คอกไม้ทั้งนี้	๓๙ ประทีปชวาลา ชวาลายังดี เรื่องรอรชกมี บานอยู่เรียงราย
๔๐ ดอกจำปาทอง บานงามเรืองรอง สต้อยทุกสิ่ง ท้อหล่นอับอาย	๔๑ ดอกจำปาทอง กิ่งก้านท้อล่าย เสมือนผึ้งเฝ้าถั่ว หอมฟุ้งจับใจ	๔๒ ดอกจำปาทอง บานงามเรืองรอง สต้อยทุกสิ่ง ตรลบอบอาย	๔๓ ดอกจำปาทอง กิ่งก้านท้อล่าย เสมือนผึ้งเฝ้าถั่ว หอมฟุ้งจับใจ
๔๔ ผู่ชลดวนหน้า กุมเกล้าวันทา ทางกราบบังคม ยิงชายสบไสมย	๔๕ ผู่ชลดวนหน้า เข้ามาสไหวย ทาทพระบือหรมไทร กราบเกล้าทูลถว้ย	๔๖ ผู่ชลดวนหน้า กุมเกล้าวันทา ต่างกราบบังคม หญิงชายสบสมย์	๔๗ ผู่ชลดวนหน้า เข้ามาสไหว ธาตุพระบรมไทร กราบเกล้าทูลถว้ย
๔๘ ไ้ทาทพระแล้ว ท้าวเห็นท่อนแก้ว ชื่อชาคิตศัตรู เป็นอักษรไ้	๔๙ ไ้ทาทพระแล้ว ภรายแก้วเรืองฉาย เขียนไว้โดยมาย ลิขิตสำคัญ	๕๐ ไ้ท้าวเห็นท่อนแก้ว ชื่อชาคิตศัตรู เป็นอักษรไ้	๕๑ ไ้ธาตุพระแล้ว ภรายแก้วเรืองฉาย เขียนไว้โดยหมาย ลิขิตสำคัญ
๕๒ ไ้แกท้าวไทย พระยาเข็นใจ ให้เป็นประโยชน์ ท้าวเห็นสำคัญ	๕๓ ไ้แกท้าวไทย ผู้ทรงธรรม พระยาผู้นั้น วันทพระทัย	๕๔ ไ้แกท้าวไทย พระยาเข็นใจ ให้เป็นประโยชน์ ท้าวเห็นสำคัญ	๕๕ ไ้แกท้าวไทย ผู้ทรงธรรม พระยาผู้นั้น วันทพระทัย
๕๖ เราเป็นกระสัตรตรา ถึงเพียงนี้หนา เราน้ำอายจิต จับท่อนแก้วไป	๕๗ เราเป็นกระสัตรตรา ยังว่าเขนใจราย แค้นกิดภายใน พัดหักเสียปล้น	๕๘ เราเป็นกระสัตรตรา ถึงเพียงนี้หนา เราน้ำอายจิต จับท่อนแก้วไป	๕๙ เราเป็นกระสัตรตรา ยังว่าเข็นใจ แค้นกิดภายใน พัดหักเสียปล้น

บัดเดียวก็พบ อ่านแนแกใจ ชื่นพระทัยนั้น	๑ ท้าวเป็ดประอบ อักษรสำคัญ ภายในค้อยฝัน ค้อมคัลวันทา	บัดเดียวก็พบ อ่านแนแกใจ ชื่นพระทัยนั้น	๑๐๐ ท้าวเป็ดประอบ อักษรสำคัญ ภายในค้อยฝัน ค้อมคัลวันทา
ทูหนือเสียวรเกล้า ชื่นบ้านพระไทย รับทาศาสดา	๑ ยกทาดพระเจ้า ทาวเสด็จขึ้นมา มีใจหันทา สุกัลบัลลาไช	ทูหนือเสียวรเกล้า ชื่นบ้านพระทัย รับทาศาสดา	๑๐๑ ยกทาดพระเจ้า ท้าวเสด็จขึ้นมา มีใจหรรษา สุกัลบัลลาไช
รับเอาพระทาท ทุกทัวยิงชาย แหทาทพระไป	๑ ครั้นแล้วพระบาท เข้าสู่กรุงไกร มากมายตราไทร เข้าในพารา	รับเอาพระธาตุ ทุกทัวหญิงชาย แหธาตุพระไป	๑๐๒ ครั้นแล้วพระบาท เข้าสู่กรุงไกร มากมายตราไทร เข้าในพารา
ส้มเค็ญทอน จ้เอาพระทาท กิดด้วยภฤกทา	๑ อินธิปัตถนคร รำพึงจินดา ไว้ท้อโนยนา ผู้เป็นอาจารย์	ส้มเค็ญทอน จ้เอาพระธาตุ กิดด้วยพฤกทา	๑๐๓ อินธิปัตถนคร รำพึงจินดา ไว้ท้อโนยนา ผู้เป็นอาจารย์
กราบทูลพระบาท ส้มแก้วรับไว้ กราบไหว้ฉมัสการ	๑ โทณกรีกทามาต ไศกราชบุป่าน ม่รตบพิมาน ถวายดอกบุษบง	กราบทูลพระบาท ส้มแก้วรับไว้ กราบไหว้ฉมัสการ	๑๐๔ โทณกรีกทามาตย์ ไศกราชบุปาด มณฑปพิมาน ถวายดอกบุษบง
ศรีทามโสกราช แล้วพระเสด็จไป ทังพระอารียสง	๑ สำเกราจ้พระบาท รำพึงโดยจง กราบไหว้พุทธง ไนยะธรรยา	ศรีธรรมโสกราช แล้วพระเสด็จไป ทังพระอารียสง	๑๐๕ สมเด็จพระบาท รำพึงโดยจง กราบไหว้พุทธพงศ์ ไนธรรยา

มีสินบริสุทธ	๑ ภาวะโมกข์ลืบท	มีศีลบริสุทธ	๑๐๖ พระโมกข์ลืบท
ทำมโศกทั่วไทย	อำมหิตพระคชดา	ธรรมโศกราชทั่วไท	องค์พระคดา
จึงแจ้งกิจจา	เข้าไพบวันทา	จึงแจ้งกิจจา	เข้าไพบวันทา
	แก่พระพุทพวง		แก่พระพุทพวงศ
	๑ กิตจะก่อเจดีย์		๑๐๗ กิตจะก่อเจดีย์
ประจุทศชินศรี	ตั้งใจจำหนง	ประจุทศชินศรี	ตั้งใจจำหนง
กล้วแกมารร้าย	ใจมั่นบ่ตรง	กล้วแกมารร้าย	ใจมั่นบ่ตรง
เป็นพระพุทพวง	ให้แพเร่งพราย	เป็นพระพุทพวงศ	ให้แพเร่งพราย
	๑ ตำมริตรกัน		๑๐๘ ตำมริตรกัน
แล้วแต่อรหัน	นังอยู่มากมาย	แล้วแต่อรหันต์	นังอยู่มากมาย
พระเถรมาโล	ใหญ่กว่าทั้งหลาย	พระเถรมาลย์	ใหญ่กว่าทั้งหลาย
จักคิดอุบาย	แก่ถายค้อมมาร	จักคิดอุบาย	แก่ถายค้อมมาร
	๑ ปรีกษาพรอมกัน		๑๐๙ ปรีกษาพรอมกัน
ยังองค์หนึ่งนั้น	อยู่ใต้บาดาน	ยังองค์หนึ่งนั้น	อยู่ใต้บาดาล
ชื่อพระอุคคุด	ปรีชชกลาหาร	ชื่อพระอุคคุด	ปรีชชกลาหาร
จำสินอยู่นาน	ไนไต้้นทื่อ	จำสินอยู่นาน	ไนไต้้นทื่อ
	๑ จำจ้อให้ไปหา		๑๑๐ จำจ้อให้ไปหา
นิรมนขึ้นมา	ว่าตามบาลี	นิมนต์ขึ้นมา	ว่าตามบาลี
ยกอค์ทอกอน	ใส่ให้ด้วยดี	ยกอริกรณ์	ใส่ให้ด้วยดี
เป็นพระสงฆ์ชื้อ	มีมาพรอมกัน	เป็นพระสงฆ์ชื้อ	มีมาพรอมกัน
	๑ มีไต้แกกัจ		๑๑๑ มีไต้แกกัจ
จ้งว้าผิก	บทวินัยน	จะลงว่าผิด	บทวินัยธรรม
ให้ไปหักหา	ด้วยมารอค์กัณ	ให้ไปหักหาญ	ด้วยมารอค์กัณ
ยุราอาทั้น	ให้หมันแพกาย	ยุราอาธรรม	ให้หมันแพพ่าย

หมั่นคงลงไป ทางๆ เนืองอยู่ หาธุแห่งใหม่	๑๑๒ จะให้ผู้ใด ยังขึ้นต่ำได้ มีสู้ว่าได้ มิใคร่จะไป
เจ้าได้อรหัน นั่งฟังปริกษา ภรณ์มวันนั้นไสย	๑๑๓ มีฌเณรน้อยนั้น ปัญญาอ่อนโว มีว่าสิ่งใด ร้อนถึงบาดาล
๑๑๔ ปางนั้นท้าวหน้า ว่าทาทพระวรวงษา	
๑๑๕ จำกุกิดปองบุญ ขึ้นมาชฎไทย	
๑๑๖ อินทร์ปัทมบริษั มาสัณภครุฑา	
๑๑๗ บินภามาใกล้พลัน ครุฑภานาคกลาไคล	
๑๑๘ ผู้ใดใครจะช่วยได้ ทุกองค์บ่น่าพา	
๑๑๙ พระเณรร้องทวาด เจ้าหู้ทาวสุบัน	
๑๒๐ แล้ววางท้าวหน้า เขี้ยวเล็บจับหนักหนา	
๑๒๑ อรหันนั่งกองกาย ยกอศติออกอนไย	
๑๑๒ จะให้ผู้ใด ยังขึ้นต่ำได้ มีสู้ว่าได้ มิใคร่จะไป	๑๑๓ มีฌเณรน้อยนั้น ปัญญาอ่อนโว มีว่าสิ่งใด ร้อนถึงบาดาล
๑๑๔ ปางนั้นท้าวหน้า ว่าทาทพระวรวงษา	๑๑๕ จำกุกิดปองบุญ ขึ้นมาชฎไทย
๑๑๖ อินทร์ปัทมบริษั มาสัณภครุฑา	๑๑๗ บินภามาใกล้พลัน ครุฑภานาคกลาไคล
๑๑๘ ผู้ใดใครจะช่วยได้ ทุกองค์บ่น่าพา	๑๑๙ พระเณรร้องทวาด เจ้าหู้ทาวสุบัน
๑๒๐ แล้ววางท้าวหน้า เขี้ยวเล็บจับหนักหนา	๑๒๑ อรหันนั่งกองกาย ยกอศติออกอนไย

- ๑ ว่าเนนน้อยนี้หนา
หาคิดเกรงกลัวไม่
๑ เป็นสีกคิกนออกครู
ครุฑทาพานากเต้า
๑ เสมือนชิงอาหารท่าน
จำแลแก่โทษา
๑ แลว่ามีพุทฎีกา
จำใช้ให้ลงไป
๑ เจ้าจึงไปนิรมน
จำสินบริสุษ
๑ เจ้าเนนรับตรัสใช้
ข้าหน"อชียกราบลา
๑ เจ้าเนนรัก"อลาลัย
ภริบตามาถึงพลัน
๑ ทูว่าพระอาริย์สงฆ์
มีรมนพระเจ้าข้า
๑ จะ"อพระเจดีย์
พระรองได้ลงใจ
๑ กรานันพระอุตุคุด
ถึงทาสพระศาสดา
๑ พิจาณาพระอุตุคุด
หมองเส้าทาวโสกล
๑ มิได้จะภพอาหาร
อรหันทั้งนั้นว่า
๑ มิได้แก้อาบตี
โทษท่านนั้นผิดใหญ่
- อวตริทาแก่เราได้
เราไม่ใช้ทำดูเบา
ทำอตุให้แก่เรา
เจ้าจ้เอาไปภักษา
บ"อเปนาการติจเวรา
จ้ทนมารให้พันโย
ถามเนนมาในทันใด
ได้สมุทไทยให้บริสุษ
มีกำนพระอุตุคุด
ได้พระสมุทให้ขึ้นมา
ย"อกรให้วพระเถรา
ลงไปหาพระมาพลัน
ด้วยฤทธิพระอรหันต์
บังคมคัลทำวันทา
ท้าวรองของไชล่งมา
ยาได้ข้าเร่งขึ้นไป
ทาสชินศรีประจุไว้ใน
นิรมนไปไวเกิดหนา
ฟังสิ้นสุดก็ขึ้นมา
ที่อภิรักษพระอาริย์สง
เห็นพิรุศท้าวพระรอง
แปลกพระรองแตกอนมา
ของม้นหวานหลายประศา
ทำธรรมาด้วยสิ่งใด
ผิดบัญญัติพระบรมไทย
ทำฉันใดพันโทษา
- ๑๒๒ ว่าเนนน้อยนี้หนา
หาคิดเกรงกลัวไม่
๑๒๓ เป็นสีกคิกนออกครู
ครุฑทาพานากเต้า
๑๒๔ เสมือนชิงอาหารท่าน
จำแลแก่โทษา
๑๒๕ แลว่ามีพุทฎีกา
จำจะใช้ให้ลงไป
๑๒๖ เจ้าจึงไปนิมนต์
จำศีลบริสุษ
๑๒๗ เจ้าเนนรับตรัสใช้
ข้าหนอขอกราบลา
๑๒๘ เจ้าเนนรัก"อลาลัย
ภริบตามาถึงพลัน
๑๒๙ ทูว่าพระอาริย์สงฆ์
นิมนต์พระเจ้าข้า
๑๓๐ จะก่อพระเจดีย์
พระรองก็ได้ปลงใจ
๑๓๑ กรานันพระอุตุคุด
ถึงธาดุพระศาสดา
๑๓๒ พิจาณาพระอุตุคุด
หมองเส้าท้าวโสกล
๑๓๓ มิได้จะภพอาหาร
อรหันต์ทั้งนั้นว่า
๑๓๔ มิได้แก้อาบตี
โทษท่านนั้นผิดใหญ่
- อวตฤทธาแก่เราได้
เราไม่ใช้ทำดูเบา
ทำอตุให้แก่เรา
เขาจะเอาไปภักษา
บ"อเปนาการติจเวรา
จะทรมานให้พันภย
ตามเนนมาในทันใด
ได้สมุทไทยให้บริสุษ
มีกำนพระอุตุคุด
ได้พระสมุทให้ขึ้นมา
ยอกรให้วพระเถรา
ลงไปหาพระมาพลัน
ด้วยฤทธิพระอรหันต์
บังคมคัลทำวันทา
ท้าวรองของไชล่งมา
อย่าได้ข้าเร่งขึ้นไป
ธาดุชินศรีประจุไว้ใน
นิมนต์ไปไวเกิดหนา
ฟังสิ้นสุดก็ขึ้นมา
ที่อภิรักษพระอาริย์สงฆ์
เห็นพิรุศท้าวพระรอง
แปลกพระรองค้แต่ก่อนมา
ของม้นหวานหลายประศา
ทำธรรมาด้วยสิ่งใด
ผิดบัญญัติพระบรมไทย
ทำฉันใดพันโทษา

- ๑ จะให้ประจันมาร ยังทานทานได้หรือหนา
จกั๋อพระจุลลา กลั้วมารมายยือ
- ๑ บัดนั้นพระอุตุค ตอบพระพุทว่าทือ
เหตุว่าดูข้านี้ เภราะไม่มีเครื่องขบฉัน
- ๑ จำไปเที่ยวบิลที่บาท แกเปรุซาราชในเขตชั้น
- ๑๓๕ จะให้ประจันมาร ยังต้านทานได้หรือหนา
จะก่อพระจุพา กลั้วมารมายยือ
- ๑๓๖ บัดนั้นพระอุตุค ตอบพระพุททว่าทือ
เหตุว่าดูข้านี้ เภราะไม่มีเครื่องขบฉัน
- ๑๓๗ จำจะไปเที่ยวบิลที่บาท แกเปรุซาราชในเขตชั้น
- ได้มาเลี้ยงกายัน จั๋อปรังจันต์อด้วยมาร
๑ เภราะแรงข้านอยนั ตั๋อด้วยยักได้หนา
เรียวแรงถาแขงกลา อันมารจะกลั้วโย
- ๑ ท่านว่าไม่แกกิจ ลังว่าผิดเป็นขั๋อใหญ่
ไปอยู่ใต้สมุทไทย ตามวิโสพระสามตะ
- ๑ จำสินรักศาทัน วั้แขงขันตามคำพระ
ข้าคิดจิตสละ จิงทิงละโยมทั้งหลาย
- ๑ มั่นคงบำรงใจ กิดสิงโตยบเพรงพราย
หาคิดผิดกิดไม่ ท่านยาได้มาติเตียน
- ๑ อุตุสารักศาทัน วั้แขงขันตั้งความเพียร
มาราจะม่าเบียน ขั๋อจำเหนียนทาทศาตศา
- ๑ แทะว่าข้าชานาน เครื่องอาหารบั๋อภักศา
เรียวแรงถาแขงกลา ขั๋ออาศาตอด้วยมาร
- ๑ ภะสงฆ์องค์หนึ่งไสย พังแจจโยในอาการ
บุญยาข้าชานาน เครื่องอาหารภุนเกียมา
- ๑ ล้วนละวันสองสำหรับ นั่งดาร์บพระเจ้าข้า
ข้านี้มีปราถนา เป็นบุชาข้าข้าว่าย
- ๑ อุตุคพระพุทวง ถามพระสงฆ์บัตเตียวคาย
อาหารท่านจะถวาย ท่านนั้นได้ทำบุญโดย
- ๑๓๘ เพราะแรงร้ายข้านอยนั ได้มาเลี้ยงกายัน
เรียวแรงถาแขงกลา จะประจันต่อด้วยมาร
- ๑๓๙ ท่านว่าไม่แกกิจ ต่อด้วยยักได้หนา
ไปอยู่ใต้สมุทไทย อันมาราจะกลั้วโย
- ๑๔๐ จำศีลรักษารมม์ หลงว่าผิดเป็นขั๋อใหญ่
ข้าคิดจิตสละ ตามวิโสพระสมตะ
- ๑๔๑ มั่นคงบำรงใจ วั้แขงขันตามคำพระ
หาคิดผิดกิดไม่ จิงทิงละโยมทั้งหลาย
- ๑๔๒ อุตุสารักศาทัน กิดสิงโตยบเพรงพราย
มาราจะมาเบียน ท่านอย่าได้มาติเตียน
- ๑๔๓ แต่ว่าข้าชานาน วั้แขงขันตั้งความเพียร
เรียวแรงถาแขงกลา ขอจำเนียรธาตศาตศา
- ๑๔๔ พระสงฆ์องค์หนึ่งไสย เครื่องอาหารบักัษา
บุญญาข้าชานาน ขออาศาต่อด้วยมาร
- ๑๔๕ ล้วนละวันสองสำหรับ พังแจจโยในอาการ
ข้านี้มีปราถนา เครื่องอาหารภุนเกียมา
- ๑๔๖ อุตุคพระพุทวง นั่งดาร์บพระเจ้าข้า
อาหารท่านจะถวาย เป็นบุชาข้าขอถวาย
- ๑๔๗ ถามพระสงฆ์บัตเตียว ถามพระสงฆ์บัตเตียวได้
ท่านนั้นได้ทำบุญโดย ท่านนั้นได้ทำบุญโดย

- ๑ พระสงฆ์กล่าววचना ครังศาสนาพระบรมไทย
พระพุทท์สพไสย ข้าเข้าไปฉนนิมนต์
- ๑ อิ่มนักประจักษ์ใจ กลับมาไวดัดเดียวคล
ครันมาถึงกลางหน เป็นกุศลด้วยศรัทธา
- ๑ สุนัขนั้นลูกออร มั่นมานอนริมมรรคา
ลำบากอยากเข้าปลา เป็นเวทนาน่าเอ็นดู
- ๑ จิงข้ารากให้มัน แม่ลูกนั้นกินอุชู
บุญนักชักมาสู่ เพราะเอ็นดูสุนัข
- ๑ จิงผูกเก็ชอาหาร ของดาวหวานทุกเวลา
ขี้อถววยพระเจ้าข้า มีศรัทธาข้าเต็มใจ
- ๑ อุดคุดฟังพระสงฆ์ ซึ่งจำหน่งงานเลื่อมไส
ข้านี้มีเต็มใจ ฉนได้ไฉนเป็นนาคี
- ๑ พระสงฆ์องค์หนึ่งเล่า ข้าพเจ้ามียินดี
จ้งหั้นรสอันมี ประสทธิทุกเพล
- ๑ พุนเกิดเป็นเครื่องทิพย์ บ่พักหิบบักมาหา
ละวันสองเพล ขอบุชาให้พระฉน
- ๑ เกลาสองสำหรับ นังการับมาทุกวัน
บุญญาของข้าฉน จะแบ่งปันให้เต็มใจ
- ๑ อุดคุดพระพุทท์พอง ถามพระสงฆ์ไปทันใด
ท่านทำบุญเป็นไฉน เครื่องทิพย์ไชรพุนเกิดมา
- ๑ พระสงฆ์องค์นั้นเล่า ข้าพเจ้าครังศาสนา
พระพุทท์สพไสย บิดุมารดาเป็นเศรษฐี
- ๑ ข้าฉนเป็นพระสงฆ์ ท่านบารังข้าพ้นที
อาหารการดีดี หาข้าฉนเข้าไปฉน
- ๑ แดอ้งษ์เดียวตาย ศิษย์โยมไม่ไปด้วยกัน
บิดามารดาฉน ท่านแข็งขันฉนนักหนา
- ๑๕๑ พระสงฆ์กล่าววचना ครังศาสนาพระบรมไทย
พระพุทท์สพไสย ข้าเข้าไปฉนนิมนต์
- ๑๕๒ อิ่มนักประจักษ์ใจ กลับมาไวดัดเดียวคล
ครันมาถึงกลางหน เป็นกุศลด้วยศรัทธา
- ๑๕๓ สุนัขนั้นลูกออร มั่นมานอนริมมรรคา
ลำบากอยากเข้าปลา เป็นเวทนาน่าเอ็นดู
- ๑๕๔ จิงข้ารากให้มัน แม่ลูกนั้นกินอุชู
บุญนักชักมาสู่ เพราะเอ็นดูสุนัข
- ๑๕๕ จิงพุนเกิดอาหาร ของดาวหวานทุกเวลา
ขี้อถววยพระเจ้าข้า มีศรัทธาข้าเต็มใจ
- ๑๕๖ อุดคุดฟังพระสงฆ์ ซึ่งจำหน่งงานเลื่อมไส
ข้านี้มีเต็มใจ ฉนได้ไฉนเป็นนาคี
- ๑๕๗ พระสงฆ์องค์หนึ่งเล่า ข้าพเจ้ามียินดี
จ้งหั้นรสอันมี ประสทธิทุกเพล
- ๑๕๘ พุนเกิดเป็นเครื่องทิพย์ บ่พักหิบบักมาหา
ละวันสองเพล ขอบุชาให้พระฉน
- ๑๕๙ เกลาสองสำหรับ นังการับมาทุกวัน
บุญญาของข้าฉน จะแบ่งปันให้เต็มใจ
- ๑๖๐ อุดคุดพระพุทท์พอง ถามพระสงฆ์ไปทันใด
ท่านทำบุญเป็นไฉน เครื่องทิพย์ไชรพุนเกิดมา
- ๑๖๑ พระสงฆ์องค์นั้นเล่า ข้าพเจ้าครังศาสนา
พระพุทท์สพไสย บิดุมารดาเป็นเศรษฐี
- ๑๖๒ ข้าฉนเป็นพระสงฆ์ ท่านบารังข้าพ้นที
อาหารการดีดี หาข้าฉนเข้าไปฉน
- ๑๖๓ แดอ้งษ์เดียวตาย ศิษย์โยมไม่ไปด้วยกัน
บิดามารดาฉน ท่านแข็งขันฉนนักหนา

- ๑ ถ้าวาสโยมไป
ขานมีสุภา
- ๑ เจ้าหนมของม้นหวาน
ล้นตาท่านเสร์ถดี
- ๑ ให้โยมเผ่ากฤ
ให้ปันกันพักศ
- ๑ ขื่อถวายแก่พระเจ้า
จิตข้าสัตทหานัน
- ๑ ปางนั้นพระอุทะกุด
ทรงท่านมีสัตทา
- ๑ เรานี้รับมิได้
ลักมาแจกปันกัน
- ๑ เรานี้จะบิณฑบาต
เป็นบุญคุณนักหนา
- ๑ อร่หรณ้งมากมาย
รุงเช้าเท่เอาไทย
- ๑ บัดนั้นท้าวโสกราช
ปรีกสาพระอรหัน
- ๑ อุทะกุดนั้งด้วยกัน
พระช้องข่มนี้หนา
- ๑ ท่านมีสิทธิศักดิ์
อันวามารามาน
- ๑ ทำมโสกราช
พระองค์ทรงผอมผะ
- ๑ เห็นทีอ้อมมิได้
มิได้จำหนั้นจา

ว่าขุนไชยโกรทโกรทา
กล้วท่านวาเปนยัย
ล้นวีถานเครื่องดีดี
โสกราชกัธัทรเอา
สองคนมีพระเจ้าข้า
จึงบุนยามถึงพลัน
ให้ท่านท้าวได้ขบฉัน
พระทรวงทรงรับเทษหนา
ก็มีพุทธิกา
ถว้ายข้าให้ขบฉัน
ทาท่านให้ไม่คมสัน
ไม้ค้ำฉฉันเป็นเวรา
ตามโอวาทพระศาสดา
ได้บุนยามากตราไทร
บื้อเกลายตอบสิ่งโดย
โนยเวียงไชยบิณฑบาตฉัน
ผู้จอมนามาควยพลัน
นั้งพรอมกันมากนักหนา
อระหันแนะอาทะมา
ทาท่านกลาถ่อด้วยมาร
กลาหารหนักไกรจักปาน
จัตานท่านมวยบันไหล
ท้าวพิจหนามิเต็มใจ
ต้อฤทธิไกรด้วยยักศา
ท้าวตริกไว้ในบ้นยา
บื้อน่านาทาเว้งไป

๑๖๐ ถ้าวาสโยมไป
ขานมีสุภา
๑๖๑ ขวาวนมของม้นหวาน
หลบตาท่านเสร์ฐ
๑๖๒ ให้โยมเผ่ากฤ
ให้ปันกันพักศ
๑๖๓ ขอลวายแก่พระเจ้า
จิตข้าสรทธานัน
๑๖๔ ปางนั้นพระอุทะกุด
ซึ่งท่านมีสรทธา
๑๖๕ เรานรับมิได้
ลักมาแจกปันกัน
๑๖๖ เรานจะบิณฑบาต
เป็นบุญคุณนักหนา
๑๖๗ อรหันต์นั้งมากมาย
รุงเช้าเธอเต้าได้
๑๖๘ บัดนั้นท้าวโสกราช
ปรีกสาพระอรหันต์
๑๖๙ อุทะกุดนั้งด้วยกัน
พระช้องข่มนี้หนา
๑๗๐ ท่านมีสิทธิศักดิ์
อันวามารพาล
๑๗๑ ธรรมโสกราช
พระองค์ทรงผอมผ่าย
๑๗๒ เห็นทีอ้อมมิได้
มิได้จำรรจา

ว่าขุนไชยโกรทโกรทา
กล้วท่านวาเป็นยัย
ล้นวีถานเครื่องดีดี
ใส่พระพัตรัดเอา
สองคนมีพระเจ้าข้า
จึงบุญญามาถึงพลัน
ให้ท่านท้าวได้ขบฉัน
พระทรวงทรงรับเทษหนา
ก็มีพุทธิกา
ถว้ายข้าให้ขบฉัน
ทาท่านให้ไม่คมสัน
ไม่ควรรฉันเป็นเวรา
ตามโอวาทพระศาสดา
ได้บุญญามากตราไทร
บื้อเกล้ายตอบสิ่งใด
โนยเวียงไชยบิณฑบาตฉัน
ผู้จอมนามาด้วยพลัน
นั้งพรอมกันมากนักหนา
พระอรหันต์แนะอาทะมา
ทาท่านกลาถ่อด้วยมาร
กล้าหาญนักไกรจักปาน
จะดั้นทานม้วยบรรลย์
ท้าวพิจณามิเต็มใจ
ต้อฤทธิไกรด้วยยักศา
ท้าวตริกไว้ในบ้นยา
บื้อน่านาทาเว้งไป

- ๑ จำลองสักรา เทียวบินที่บาทไป
๑ ตรีแล้วท้าวคืนหลัง ให้หาความค้ำชา
๑ ว่าเหวียนายความค้ำ เองพาพระดำ
๑ ถาเอนพระสงฆ์มา เองวางข้างของกู
๑ พลายคำบ้าน้ำมรร เยี่ยวกาบิลควางแควง
๑ รุงเขาพระอุตุคุด บิลที่บาทมิ ขาคือ
๑ ความชาวเห็นพระมา ชุบผอมอยู่รุ่งรัง
๑ ภาลยคำบ้าน้ำมัน ท้าวไม่ได้ตกใจ
๑ ท้าวตบเสียนสามท้อ กลับกลายเป็นสินลา
๑ แล้วท้าวเดินพันไป นิงนอรฤทธาขอนโม
๑ ความชาววางเข้าไป แลเห็นเป็นสินลา
๑ เร็วพลันมีทันชา กราบทูลพระภูวไน
๑ ภาระณซึ่งผอมผัว ภาลยคำมันลงงา
- พริกเขาหม่าจลาไคไล
จับันไหลแทนักหนา
ขึ้นสูวังพระราชา
ซึ่งรักษาช้างพลายดำ
ให้ปรากฏจ้งพังกำ
ไปประจำที่ประตุ
วางโรยราเข้ามาสู่
ให้หมันกรุยไถ่แทง
อยู่ชาติชนกักร้องแหร่ง
ลงงาแทงยังทรวง
อึ่งพระพุทธรอกลาคี
แล้วจรัสเข้าในวัง
พิจารณาทั่วรูป
สมท้าวส่งปลอยข้างไป
วังรงนไถ่ท้าวไทย
ผันดูไปข้างลงงา
อยู่ท้อหนีเทียค้ำชา
ตามกั้วสัจจาหมาย
ช่างมิไหวลุกขึ้นได้
แล้วกลับกลายเป็นสินลา
เรียกเท้าไคบ่อนำภา
เพื่อนเคื่องคาในพระไทย
ความคักชาก่เข้าไป
ประหลาดใจนักพระอา
ชาววังไปณหัวข้า
ท้าวผันมาตบสามท้อ
- ๑๓๓ จำลองสักรา เทียวบินที่บาทไป
๑๓๔ ตรีแล้วท้าวคืนหลัง ให้หาความค้ำชา
๑๓๕ ว่าเหวียนายความค้ำ เองพาพระดำ
๑๓๖ ถาเอนพระสงฆ์มา เองวางข้างของกู
๑๓๗ พลายคำบ้าน้ำมัน เยี่ยวกาบิลควางแควง
๑๓๘ รุงเขาพระอุตุคุด บิลที่บาทมิ ขาคือ
๑๓๙ ความชาวเห็นพระมา ชุบผอมอยู่รุ่งรัง
๑๔๐ ภาลยคำบ้าน้ำมัน ท้าวไม่ได้ตกใจ
๑๔๑ ท้าวตบเสียนสามท้อ กลับกลายเป็นสินลา
๑๔๒ แล้วท้าวเดินพันไป นิงนอรฤทธาขอนโม
๑๔๓ ความชาววางเข้าไป แลเห็นเป็นสินลา
๑๔๔ เร็วพลันมีทันชา กราบทูลพระภูวไน
๑๔๕ พระเถรซึ่งผอมผัว พลายคำมันลงงา
- พริกเขามาจะคลาไคไล
จะบรรลย์แท้นักหนา
ขึ้นสูวังพระราชา
ซึ่งรักษาช้างพลายดำ
ให้ปรากฏจ้งพังกำ
ไปประจำที่ประตุ
วางโรยราเข้ามาสู่
ให้หมันกรุยไถ่แทง
อยู่ชาติชนกักร้องแหร่ง
ลงงาแทงยังทรวง
อึ่งพระพุทธรอกลาคี
แล้วจรัสเข้าในวัง
พิจารณาทั่วรูป
สมท้าวส่งปลอยข้างไป
วังรงนไถ่ท้าวไท
ผันดูไปข้างลงงา
อยู่ท้อหนีเกิดคชา
ตามกั้วสัจจาหมาย
ช่างมิไหวลุกขึ้นได้
แล้วกลับกลายเป็นสินลา
เรียกเท้าไคบ่อนำพา
เพื่อนเคื่องคาในพระทัย
ความคักชาก่เข้าไป
ประหลาดใจนักพระอา
ช่างวังไป ณ หัวข้า
ท้าวผันมาตบสามท้อ

๑ ข้างมิลึกขึ้นได้
เห็นคุณขสารศรี
๑ โศกราชพระภูวไน
ความคักราบทุนมา
๑ กุเอี้ยเสียดายนัก
ทานีหาทือไหญ
๑ ยาเหลี้ยมาแลกู
จะง้อข้อตมา
๑ คิคแล้วมี้องการ
เจ้าตอกแลคอกหม้าย
๑ กรบครันมีทันไคย
ถึงทือมิได้ชา
๑ เข้าไปทำณัมศการ
คชุพลายกลบกลายไป
๑ เกวระว่าชาวพลายคำ
ไอควานไยหานกลา
๑ ข้าพเจ้าขอสมาโทษ
ตังแตวันนีไป
๑ ข้าจักคิดทำบุญ
เกรงแหลแต่ขุนมา
๑ จ้อก"อพระเจติ
ปรุจะทาตพระศาสดา
๑ ภาระอ้งงโปรดเกล้า
เอาบุญคุณพระชี
๑ บัดนั้นพระอุทะกุด
อันว้ายักคามาน

กฤชอนใหม่อยู่กับทือ
บักเตยวนีเปนสินลา
ฟังแจงใจในอุรา
พระราชาท้าวตักใจ
ชาวกรุกครีเนตไน
ภลายคำไสรู้หนักหนา
จะไปสุพระเถรา
ให้คัชามากลบกกลาย
นางชางานเร้งชวนชว้าย
ทูปเทียนรายการบูชา
ท้าวเศครจีไปในวันญว
กระเถราอยู่อาไสย
ไค้โปรดปรานญาตือไย
ชือท้าวไทยไค้เมจทา
มาถึงกำเปนสินลา
มันปลอยมาไล่ท้าวไท
มาได้โปรดเทียจอมไทร
เอาท้าวไทยเป็นอาจารย์
ทักแทนคุณแห่งพระยาน
เคี้ยเบียนทาตพระศาสดา
ให้เรีองศรีในภารา
มันจมาทำยัย
ช่วยข้าพเจ้าในภานี
ทืออริทที่ด้วยขุนมาร
ฟังสินสุกรับอ้งการ
ตักนังงานรูปเทียหนา

๑๘๖ ข้างมิลึกขึ้นได้
เห็นดูขสารศรี
๑๘๗ โศกราชพระภูวไน
ความคักราบทุนมา
๑๘๘ กุเอี้ยเสียดายนัก
รานีหาทือไหญ
๑๘๙ ออย่าเลยมาแลกู
จะง้อขอสมา
๑๙๐ คิคแล้วมี้องการ
ข้าวดอกแสดอกไม้
๑๙๑ กรบครันมีทันไค
ถึงทือมิได้ชา
๑๙๒ เข้าไปทำณัมศการ
คชุพลายกลบกลายไป
๑๙๓ เพราะว้างพลายคำ
ไอ้ความใจหาญกล้า
๑๙๔ ข้าพเจ้าขอสมาโทษ
ตังแตวันนีไป
๑๙๕ ข้าจักคิดทำบุญ
เกรงแหลแต่ขุนมาร
๑๙๖ จะก่อพระเจดีย์
ประจุธาตพระศาสดา
๑๙๗ พระองค์จงโปรดเกล้า
เอาบุญคุณพระชี
๑๙๘ บัดนั้นพระอุตกุด
อันว้ายักคามาร

ครือชอนไม้อยู่กับทือ
บักเตยวนีเปนสินลา
ฟังแจงใจในอุรา
พระราชาท้าวตักใจ
ชาวกรุกครีเนตไน
พลายคำไสรู้หนักหนา
จะไปสุพระเถรา
ให้คัชามากลบกกลาย
นางชางานเร้งชวนชว้าย
รูปเทียนรายการบูชา
ท้าวเศครจีไปในวันญว
พระเถราอยู่อาตัย
ไค้โปรดปรานอย่าถือใจ
ขอท้าวไทได้เมตตา
มาถึงกรรมเปนสินลา
มันปลอยมาไล่ท้าวไท
มาได้โปรดเถิดจอมไทร
เอาท้าวไทเป็นอาจารย์
ทดแทนคุณแห่งพระญาณ
เคี้ยเบียนธาตพระศาสดา
ให้เรีองศรีในภารา
มันจะมาทำยัย
ช่วยข้าพเจ้าในภานี
ต่อฤทธิ์ด้วยขุนมาร
ฟังสินสุกรับอ้งการ
ตักนังงานรูปเถิดหนา

๑ อันว่าช่างพลายคำ ซึ่งเป็นช่างสีนลา	รูปต้องกล่าจะกินมา พระราชยาตกใจ	๑๕๕ อันว่าช่างพลายคำ ซึ่งเป็นช่างสีลา	รูปต้องกล่าจะกินมา พระราชยาอย่าตกใจ
๑ ว่าแล้วพระเถรา รองว่าค้ำขาไป	ก็โอโกลยคลามาบัดใจ นอนอยู่ไยเร่งฟื้นมา	๒๐๐ ว่าแล้วพระเถรา รองว่าค้ำขาไป	ก็โอโกลยคลามาบัดใจ นอนอยู่ไยเร่งฟื้นมา
๑ เข้าไปใกล้คัสสาร พระหัตถ์ตรัสคล่างา	ตั้งทศถารอ่านคาลา ท้าวคัสชาลุดขึ้นพลัน	๒๐๑ เข้าไปใกล้คัสสาร พระหัตถ์ตรัสคล่างา	ตั้งทศฐานอ่านคาลา ท้าวคัสชาลุดขึ้นพลัน
๑ กลายจากแต่สีนลา วิธทาก้อสากัน	เป็นคัสชาดังแก่นั้น กราบลงพลันแทบบาทา	๒๐๒ กลายจากแต่สีลา ฤทธากี้สากรรจ์	เป็นคษาดังแก่นั้น กราบลงพลันแทบบาทา
๑ ไศกราชพระบุญหนัก นิรมน้พระเถรา	เห็นประจักษ์แก่ในตา ไปม้หาปราสาทศรี	๒๐๓ ไศกราชพระบุญหนัก นิมนต์พระเถรา	เห็นประจักษ์แก่นันตา ไปม้หาปราสาทศรี
๑ แล้วธรรมณ่มัสการ โพชนาเครื่องสาดี	ประคิสถานพระมุนี วันชูลีท้าวกราบถวาย	๒๐๔ แล้วทำนมัสการ โพชนาเครื่องสาดี	ประดิษฐานพระมุนี อัญชลีท้าวกราบถวาย
๑ ท่านทาวมีสัถทา เข้าตอกแล้ดอกลไม้	ได้รักศาทูกเกร่างาย ทูปเทียนรายได้บูชา	๒๐๕ ท่านทาวมีสัถทา เข้าตอกแล้ดอกลไม้	ได้รักษาทุกเพรางาย รูปเทียนรายได้บูชา
๑ อยู่มามิช้านาน ประจุทาศพระศาสดา	พระคิษอ่านก้อจุฬา ตามทวังวาปฤชากัน	๒๐๖ อยู่มามิช้านาน ประจุทาศพระศาสดา	พระคิธอ่านก้อจุฬา ตามซึ่งว่าปฤชากัน

พระ ๒๘ พระ

สุรางคนางค์ ๒๘

ท้าวเศตรจ้อออกไป ทือนั่งชุมนุม ทุกองค์พร้อมกัน	๑ ท้ามโสภทาวไทย สู่ในอระญ แห่งพระอรหันต์ อีกทาวนาคี	๒๐๓ ธรรมโสภท้าวไท สู่ในอระญ แห่งพระอรหันต์ อีกท้าวนาคี
จ้ทั้งภพพน ให้อยู่รักษา มีอิทธิฤทธิ์	๑ เรายังขัดสน ผู้ใดจะดี จุฬามณี ยังยวชกั้วคชน	๒๐๔ เรายังขัดสน ผู้ใดจะดี จุฬามณี ยังยวดกวดชน

กว้างแล้วออกปาก
ตัวขึ้นแล
จ"อทำอึดตัน

ว่าสู้บันครุท
ท่านช่วยโมทนา
เราว่าพึงยิน

อันว่าสู้บัน
มานร้ายมารา
พระอุตุคุดไป

ได้ฟังแจ้งใจ
ก"อพระเจดี
พระยานาคา

เป็นยักเป็นคั่น
เป็นเสื่อเป็นสาง
ลอมพระทาศุไส

ด้วยแก้วมณี
ทำแล้วบ"อนาน
แจกทาสาศา

๑ จิงพระยานาค
แก่พระอรหัน
แพแก่สู้บัน
ไค่นั้นพุมิ

๑ พระโมกข์สืบท
เรารู้ยัยสิน
มิภาไปกิน
ปรคินน้ำใจ

๑ เร่าจักป้องกัน
จ"าท่านโย
จ"สาอันใด
ทำให้เวทนา

๑ โสกราชท้าวไทย
ภายในปรีดา
มีตามคณนา
รีทาเกรียงไกรย

๑ ทั้งเป็นภาพยน
เป็นมามโนมัย
เป็นชาวเกรียงไกรย
ไว้ในภารา

๑ ก"อพระเจดี
ปรคัับด้วยรัตนา
คิษอารปฤกษา
ไปทุกกรุงไกรย

ฟังแล้วออกปาก
ตัวขึ้นแล
จะทำอาถรรพณ์

ว่าสุบรรณครุท
ท่านช่วยโมทนา
เราว่าพึงยิน

อันว่าสุบรรณ
มารร้ายมารา
พระอุตุคุดไป

ได้ฟังแจ้งใจ
ก"อพระเจดีย
พระยานาคา

เป็นยักษ์เป็นคน
เป็นเสื่อเป็นสาง
ล้อมพระธาตุไชร

ด้วยแก้วมณี
ทำแล้วบ"อนาน
แจกธาตุศาสดา

๒๐๕ จิงพระยานาค
แก่พระอรหันต์
แพแก่สุบรรณ
ไค่นั้นภูมิ

๒๑๐ พระโมกข์สืบท
เรารู้ยัยสิน
มิพาไปกิน
ประคินน้ำใจ

๒๑๑ เร่าจักป้องกัน
จ"าท่านโย
จ"สาอันใด
ทำให้เวทนา

๒๑๒ โสกราชท้าวไท
ภายในปรีดา
มีตามคณนา
ฤทธาเกรียงไกร

๒๑๓ ตั้งเป็นภาพยนตร์
เป็นม้ามโนมัย
เป็นช่างเกรียงไกร
ไว้ในภารา

๒๑๔ ก"อพระเจดีย
ประดับด้วยรัตนา
คิดอ่านปรีกษา
ไปทุกกรุงไกร

๑ มีสุพ้อักษร	๒๑๕ มีสุพ้อักษร
ทวิปน้อยใหญ่	ทวิปน้อยใหญ่
เขตชนกรุงไกร	เขตชนกรุงไกร
กริธาพดมา	กริธาพดมา
๑ ภรอมพลันกันแล้ว	๒๑๖ ภรอมพลันกันแล้ว
แจกทาศาศตา	แจกทาศาศตา
รศมีโสภา	รศมีโสภา
รับทศพระไป	รับทศพระไป
๑ วันเมื่อแจกทาท	๒๑๗ วันเมื่อแจกทาท
ส้มเด็บริ่มไทร	ส้มเด็บริ่มไทร
สนั่นหวนไหว	สนั่นหวนไหว
ออนครอไฟลอน	ออนครอไฟลอน
๑ สนั่นฟาร้อง	๒๑๘ สนั่นฟาร้อง
ทัวท้องพุดัน	ทัวท้องพุดัน
อิตอิพระมัน	อิตอิพระมัน
ท่านท้าวเทวา	ท่านท้าวเทวา
๑ เทพในยอากาศ	๒๑๙ เทพในยอากาศ
เฟ้งจักขุมา	เฟ้งจักขุมา
แจกทาศาศตา	แจกทาศาศตา
บุชามาไลย	บุชามาไลย
๑ เห็นก่อเจดีย์	๒๒๐ เห็นก่อเจดีย์
แสงศรีศุกไสย	แสงศรีศุกไสย
เสร็จพลันทันใจ	เสร็จพลันทันใจ
ด้วยพระอรหันต์	ด้วยพระอรหันต์
๑ มีสุพ้อักษร	๒๒๑ มีสุพ้อักษร
ทวิปน้อยใหญ่	ทวิปน้อยใหญ่
เขตชนกรุงไกร	เขตชนกรุงไกร
กริธาพดมา	กริธาพดมา
๑ ภรอมพลันกันแล้ว	๒๒๒ ภรอมพลันกันแล้ว
แจกทาศาศตา	แจกทาศาศตา
รศมีโสภา	รศมีโสภา
รับทศพระไป	รับทศพระไป
๑ วันเมื่อแจกทาท	๒๒๓ วันเมื่อแจกทาท
ส้มเด็บริ่มไทร	ส้มเด็บริ่มไทร
สนั่นหวนไหว	สนั่นหวนไหว
ออนครอไฟลอน	ออนครอไฟลอน
๑ สนั่นฟาร้อง	๒๒๔ สนั่นฟาร้อง
ทัวท้องพุดัน	ทัวท้องพุดัน
อิตอิพระมัน	อิตอิพระมัน
ท่านท้าวเทวา	ท่านท้าวเทวา
๑ เทพในยอากาศ	๒๒๕ เทพในยอากาศ
เฟ้งจักขุมา	เฟ้งจักขุมา
แจกทาศาศตา	แจกทาศาศตา
บุชามาไลย	บุชามาไลย
๑ เห็นก่อเจดีย์	๒๒๖ เห็นก่อเจดีย์
แสงศรีศุกไสย	แสงศรีศุกไสย
เสร็จพลันทันใจ	เสร็จพลันทันใจ
ด้วยพระอรหันต์	ด้วยพระอรหันต์

มันมองปองม้าย จะเป็นพระทาท ให้ยอยยับพลัน	๑ รู้ถึงมารร้าย เข้ามาไว้พลัน ส้มเคี้ยวทรงทัน ท้วยอิคริตทา	มันมองปองม้าย จะเป็นพระธาตุ ให้ยอยยับพลัน	๒๒๑ รู้ถึงมารร้าย เข้ามาไว้พลัน ส้มเคี้ยวทรงธรรม ด้วยอิทธิฤทธา
พช้เข้าทำลาย มีคกลมกลุมไป เรียวแรงแข่งกลา	๑ เกิดเป็นพระกาย ไม้ไผ่ทรุทธรา ทัวในเวหา เป็นโกหลาหัน	พด้เข้าทำลาย มีคกลมกลุมไป เรียวแรงแข่งกล้า	๒๒๒ เกิดเป็นพระพาย ไม้ไผ่ทรุทธา ทัวในเวหา เป็นโกหลาหล
มันคิดฉันทา ทือปรุจุทาท อีกทั้งลุ่มฝน	๑ ขุนมลายักศา ให้หักตกถัน ให้ขาดบักถัน เพริศพรอมกันมา	มันคิดฉันทา ทือประจุธาตุ อีกทั้งลุ่มฝน	๒๒๓ ขุนมารยักศา ให้หักตกถัน ให้ขาดบักถัน เพริศพรอมกันมา
ทังพระอุตุคุด ชันนาคคัพพีบ ชันสุตคุดีตา	๑ พระโลกคัลลิตร รู้ในบ้นยา จับทัวจักรระวา แจงพระอรัหัน	ทังพระอุตุคุด ชันนาคคัพพีบ ชันสุตคุดีตา	๒๒๔ พระโลกคัลลิตร รู้ในปญญา จับทัวจักรวาล แจงพระอรหันต์
หมันเกลงเข้ามา จ่อกรับสู อายแก่เทววัน	๑ รู้ว่ามารา เป็นพระทาทุนั้น ทิวิตทักัน ทุกชันวิมาร	มันเกลงเข้ามา จะออกรับสู อายแก่เทววัน	๒๒๕ รู้ว่ามารา เป็นพระทาทุนั้น คุดทักัน ทุกชันวิมาน
จัทิตถารุ ท้าวเอ้าถลักบาท ติดคือขุนมาน	๑ ยาเหลยแลตุ ท้วยโพธิสมภาร ประกาศบ่อนาน เป็นสุนักข้า	จะธินฐานดู ท้าวเอาถลักบาท ติดคือขุนมาร	๒๒๖ ย่าเลยแลตุ ด้วยโพธิสมภาร ประกาศบ่อนาน เป็นสุนักข้า

ให้มันเป็นหนอน ด้วยคุณพระเจ้า พระศรีสาสดา	๑๑ คือน้ำเร้าร้อน เจ็บปวดเวทนา ปักเกล้าเกล้า ได้มาปราณี	๒๒๑ ให้มันเป็นหนอน ด้วยคุณพระเจ้า พระศรีสาสดา	๒๒๑ คือน้ำเร้าร้อน เจ็บปวดเวทนา ปักเกล้าเกล้า ได้มาปราณี
๑๒ ผจันพระธาตุ ทุกชั้นเทวา มันเนื้อกระลือ	๑๒ ด้วยมารร้ายกาจ สมเด็จมนู อย่าได้ดูดี ยักยอกอรรมี	๒๒๒ ผจันพระธาตุ ทุกชั้นเทวา มันเนื้อกระลือ	๒๒๒ ด้วยมารร้ายกาจ สมเด็จมนู อย่าได้ดูดี ยักยอกอรรมี
๑๓ กรันทิมถารแล้ว เจ้าคือยักศา ก่อผันไม้ทั้น	๑๓ อุตระกุดพระแก้ว ลิวไปด้วยพลัน เมียงมาอาส้น ท้าวสันทันไหว	๒๒๓ กรันทิมถารแล้ว เจ้าคือยักศา ก่อผันไม้ทั้น	๒๒๓ อุตระกุดพระแก้ว ลิวไปด้วยพลัน เมียงมาอาส้น ท้าวสันทันไหว
๑๔ ให้เห็นประจักษ์ คือน้ำเร้าร้อน ถอดชักไม้ไหว	๑๔ กลับเป็นสุนัข แต่ในท้นไคย เป็นหนอร้างใน ทักใจนกกหนา	๒๒๔ ให้เห็นประจักษ์ คือน้ำเร้าร้อน ถอดชักไม้ไหว	๒๒๔ กลับเป็นสุนัข แต่ในท้นไคย เป็นหนอร้างใน ทักใจนกกหนา
๑๕ สองมือยอชัก เจ็บปวดเหลือใจ เพียงม้วยมรณา	๑๕ เกลือกปล้าอับปรหลัก มิได้เคลื่อนคลา วังไขวไปมา ออกไปจักกว่าน	๒๒๕ สองมือยอชัก เจ็บปวดเหลือใจ เพียงม้วยมรณา	๒๒๕ เกลือกปล้าอับปลักษณ์ มิได้เคลื่อนคลา วังไขวไปมา ออกไปจักกว่าน
๑๖ รากสุนกันทัน เมื่อเองปรทุศราย เรานี้มีหาร	๑๖ ชื้อช่วยสุบัน ทุกชั้นทุกสถาน ทาดพระจอมอาร์ กล้วทำนนกกหนา	๒๒๖ รากสุนคนรรพ เมื่อเองประทุษร้าย เรานี้มีหาญ	๒๒๖ ขอช่วยสุบรรณ ทุกชั้นทุกสถาน ธาตุพระจอมอารี กล้วทำนนกกหนา

๒๒๑ ๑ แล้วไปทิดอื่น หมีได้คางเกิน แล้วเหาะขึ้นไป ชื่อช่วยเทวา	๒๒๒ ๑ แล้วไปทิดอื่น ในขอบจักรวาล ยังเด้าตึงศา ทุกชั้นขึ้นไป	๒๒๓ ๑ แล้วไปทิดอื่น มิได้คางเกิน แล้วเหาะขึ้นไป ขอช่วยเทวา	๒๒๓ แล้วไปทิดอื่น ในขอบจักรวาล ยังดาวดั่งสา ทุกชั้นขึ้นไป
๒๒๔ ๑ เราช่วยมิได้ เมื่อเองทำร้าย แล้วกลับลงมา ตั้งเตาะเหาะไป	๒๒๔ ๑ เราช่วยมิได้ ทาตุพระบรมไตรย ชั้นนาคาโดย ทุกกรุงนาคา	๒๒๔ ๑ เราช่วยมิได้ เมื่อเองทำร้าย แล้วกลับลงมา ตั้งเตาะเหาะไป	๒๒๔ เราช่วยมิได้ ธาตุพระบรมไตร ชั้นนาคาลย์ ทุกกรุงนาคา
๒๒๕ ๑ หมูนากทั้งหลาย ได้แจ่มมากมาย ยังทำพู่ชง รักใคร่กันมา	๒๒๕ ๑ หมูนากทั้งหลาย เป็นนาคาศาสดา อ่ามหนึ่งนั้นหนา ชานานเหลือใจ	๒๒๕ ๑ หมูนากทั้งหลาย ได้แจ่มมากมาย ยังทำพู่ชงค รักใคร่กันมา	๒๒๕ หมูนากทั้งหลาย เป็นนาคาศาสดา องค์หนึ่งนั้นหนา ชานานเหลือใจ
๒๒๖ ๑ เราช่วยมิได้ แต่จะแนะให้ ชื่อโทษแก่ท่าน อรุณรผู้ใหญ่	๒๒๖ ๑ เราช่วยมิได้ จ่งท่านเร่งไป ทรีมมีริทธิไกรย ชื่อกระอุตะกุก	๒๒๖ ๑ เราช่วยมิได้ แต่จะแนะให้ ชื่อโทษแก่ท่าน อรุณรผู้ใหญ่	๒๒๖ เราช่วยมิได้ จ่งท่านเร่งไป ซึ่งมีฤทธิ์ไกร ชื่อพระอุตุคุด
๒๒๗ ๑ ภาระองค์นั้นหนา เป็นวงพิงศา ผู้อื่นนั้นแล ชานักจักสุข	๒๒๗ ๑ ภาระองค์นั้นหนา สมเด็จพระพุท จะแกไม่ยุด ชีวิตมรณา	๒๒๗ ๑ ภาระองค์นั้นหนา เป็นวงศ์พิงศา ผู้อื่นนั้นแล ชานักจักสุข	๒๒๗ พระองค์นั้นหนา สมเด็จพระพุท จะแกไม่ยุด ชีวิตมรณา
๒๒๘ ๑ บัดเดียวขุนมาร ได้ฟังอาการ รำพึงภายใน แคว้อาตมา	๒๒๘ ๑ บัดเดียวขุนมาร ที่ยานกลับมา ไม่ใคร่ไปหา นี้เจ็บเหลือใจ	๒๒๘ ๑ บัดเดียวขุนมาร ได้ฟังอาการ รำพึงภายใน แคว้อาตมา	๒๒๘ บัดเดียวขุนมาร ที่ยานกลับมา ไม่ใคร่จะไปหา นี้เจ็บเหลือใจ

ไอ้หนอนขี้ราย ทั้งน้ำทั้งหมื่น ครั้นว่ามีไป	๑ กุทนมิดได้ กักกินข้างใน กักกินน้ำใจ บันไหลแลหนา	ไอ้หนอนขี้ราย ทั้งน้ำทั้งหมื่น ครั้นว่ามีไป	๒๓๙ กุทนมิดได้ กักกินข้างใน ดักกินน้ำใจ บรรลัณย์แลหนา
เพื่อนจึงที่ยาน เข้าไปคอมก้น ได้โปรดเกศา	๑ กิดแลวมินาร มาถึงการา พระอรหันตา ข้าพระพุท้ง	เพื่อนจึงที่ยาน เข้าไปคอมก้น ได้โปรดเกศา	๒๔๐ กิดแลวมินาน มาถึงการา พระอรหันตา ข้าพระพุททพงศ์
เป็นหมากือเน้า จี๋ถั่วยั่วตัว กันรู้หนาพระองค์	๑ อันตัวข้าพเจ้า ซื้อพระบามรุง ฉั่วได้ทรง ได้รอดจากไฟ	เป็นหมากือเน้า จะขอถั่วยั่วตัว กรุณาพระองค์	๒๔๑ อันตัวข้าพเจ้า ขอพระบามรุง ฉั่วได้ทรง ได้รอดจากภัย
ได้ฟังสินสุข ท่านนี้มีเหตุ บอกให้เข้าใจ	๑ บัดนั้นอุตุคุด มีความถามไถ่ ทำเภทสิ่งใด เราไสมารา	ได้ฟังสินสุข ท่านนี้มีเหตุ บอกให้เข้าใจ	๒๔๒ บัดนั้นอุตุคุด มีความถามไถ่ ทำเภทสิ่งใด เราไซ้ร้มารา
จ้ออำรางไว้ ขานมุงหมาย ถั่วยั่วทาศาสดา	๑ กิดตริกนิกหมาย ไม่รอดชีวา จองเวรเวรา แลหนาพันปี	จ้ออำรางไว้ ขานมุงหมาย ด้วยธาตุศาสนา	๒๔๓ กิดตริกนิกหมาย ไม่รอดชีวา จองเวรเวรา แลหนาพันปี
เราจ้อแก้ท่าน สืบไปเบี่ยงหน้า ทาดพระชินศรี	๑ ดูราขุนมาร ยาไต่ยาญ ยากิดราวี ยังมีสืบไป	เราจะขอแก้ท่าน สืบไปเบี่ยงหน้า ธาตุพระชินศรี	๒๔๔ ดูราขุนมาร อย่าไต่ยาญ อย่ายากิดราวี ยังมีสืบไป

กุ่มเกล้านมัสการ ทำสืบไปเล่า ให้ม้วยบันไชลอย	๑ บัณฑิตขุนมาร ข้าฯ อออำไผ่ ท้าวยามไผ่ เทิดพระณ หั้ว	กุ่มเกล้านมัสการ ทำสืบไปเล่า ให้ม้วยบรรลย์	๒๔๕ บัณฑิตขุนมาร ข้าฯ ออกัย ท้าวอย่าตามใจ เทิดพระ ณ หั้ว
ถาทำสืบไป กิดความคุดเบา ข้าฯ ออถวายตัว	๑ ผิดครั้งหนึ่งไผ่ มิได้เกรงกลัว เหตุเพราะเมาแก้ว เป็นโถมพระอง	ถาทำสืบไป กิดความคุดเบา ข้าฯ ออถวายตัว	๒๔๖ ผิดครั้งหนึ่งไผ่ มิได้เกรงกลัว เหตุเพราะเมาแก้ว เป็นโถมพระองค
๑ ครานนั้นองค์พระพุท พึงมารชานตามตรง ๑ ท้าวจึงมีโอวาท กลับกลายหายบ้อฮา ๑ เจดีย์ประจุธาตุ โสกราชพระภูวไนย ๑ อยู่เย็นได้เป็นศก ทั้งเพียนจำเหนียนมา	พระอุทะกุดผู้ยง พระพุททังช่วยมารา เรียกกลับจากหม้อหมา เพื่อนอำลาพระเจ้าไปย พระบรมนาถแล้วบัดใจ ล้าเมรจ์ใจละปราถน้า บ้อมีทุกมาภาทา ไครักศาทาตพระไตร	๒๔๗ ครานนั้นองค์พระพุท พึงมารชานตรง ๒๔๘ ท้าวจึงมีโอวาท กลับกลายหายบ้อฮา ๒๔๙ เจดีย์ประจุธาตุ โสกราชพระภูวไนย ๒๕๐ อยู่เย็นได้เป็นสุข ตั้งเพียรจำเนียรมา	พระอุตคุดผู้ยง พระพุททังช่วยมารา เรียกกลบบาตรจากคอกหมา เพื่อนอำลาพระเจ้าไป พระบรมนาถแล้วบัดใจ สำเร็จใจดูปรารณา บ้อมีทุกขมาพาธา ไครักษาธาตุพระไตร
๑ ภาะโลกมีลับุตร ทั้งพระเถนมาไลย ๑ อรหันต์ทั้งหารอย ฝายว่าท้าวหน้าค ๑ ขื่อนจังกัดไว้ สิงหาราชพระราชา ๑ บ้อมีที่อจเคื่องใจ เจ้ากรุงทพตี	พระอุทะกุดละทิ้งไผ่ กักลับไปยังอะรณีย ผู้ใหญ่น้อยก็กลับคืนที่ กลับชมศรีวิมาลา กล่าวพิปรายถึงพระยา อยู่รักศาทาตชินศรี ขื่อสิงห์โอบอ้อมมี ทานท้าวกรัณโณทา	๒๕๑ พระโลกกลีบุตร ทั้งพระเถรมาลย์ ๒๕๒ อรหันต์ทั้งหารอย ฝายว่าท้าวหน้าค ๒๕๓ ขื่อนจังกัดไว้ สิงหาราชพระราชา ๒๕๔ บ้อมีที่อจเคื่องใจ เจ้ากรุงธบตี	พระอุตคุดลุดังไผ่ ก็กลับไปยังอรณญ ผู้ใหญ่น้อยกลับคืนที่ กลับชมศรีวิมาลา กล่าวพิปรายถึงพระยา อยู่รักษาธาตุชินศรี ขื่อสิงห์โอบอ้อมมี ทานท้าวกรัณโณธา

- ๑ ถึงพร้อมลอมทานี ทนบุรีเจ้าแน่นหนา
ภักดีพลแข่งกลา สามโกฏีตามากตราไตร
๑ แล้วแต่งลิจิตสาร ถึงอวตารเจ้าเวียงชัย
ประสงค์จำนงใจ พระทนต์ไชยธาตุศาศดา
๑ ถาทำวมิสงให้เรา จะเข้าเอาในพารา
ข้าพพันบั้นเกศา เจ้าพาราให้บรรลย์
๑ ราชทูตถือข่าวสาร มิได้นานก็เข้าไป
เผ้าท้าวเจ้าเวียงชัย ทูลท้าวไทแจ้งอาการ
๑ ครานั้นจึงพระบาท สิงหาราชพระภูบาล
แจ้งใจในราชสาร ตอบโองการไปทันใจ
๑ ซึ่งท่านคิดบังอาจ จึงทนต์ธาตุพระเจ้าไป
เป็นต๋ายมิให้ใคร ตายฉนั้นใดตายเกิดหนา
๑ จัรบด้วยพลไพร่ เป็นคนใช้ใหม่เจ้าอย่า
อยู่หยาบบาปเวทนา เราพระยาชนคชวัล
๑ บัดนั้นทนต์เสนา พังบัญชาทูลลาพลัน
ถือสารของท่านนั้น เผ้าทรงธรรม์ในทันใด
๑ กราบทูลตามมูลกิจ แกบพิตรพระยาใหญ่
ว่าท่านเจ้าเวียงชัย ขวนท้าวไทชนคชสาร
๑ ตรัสใช้ทูตถือเล่า แจ้งแก่ท้าวเจ้าศฤงคาร
ถ้าจักชนคชสาร ให้ังคถารাত্রหนึ่ง
๑ บัดนั้นจึงพระบาท สิงหาราชคิดรำพึง
คชชีมีตัวหนึ่ง กลาหารซึ่งสูงศักดิ์ดา
๑ ท้าวเมืองการไชย เร่งเร็วไวอย่าได้ช้า
ภูกนัจะลิดา หนาที่อกลายยกออกไป
๑ ท่อหารได้สามโกฏี มิในโสธท่านอุปไมย
จัดจบกบพันใจ มาพร้อมในหน้าพระลาน

- ๑ ภาระองค์ทรงครอบแก้ว ดูรายแพรวงามตระการ
มุกตสอยสังหวน พระพูนลำแดนไทร
๑ ทาวทรงคชเผือกผู้ พิศแลดูงามละไม
วันนั้นเริกยามไซ ท้าวยกไปจากพารา
๑ ครันถึงทิวพูมไช พระยาใหญ่ทอดพระเนตรมา
ทาวเกลดงเตงกายา ทิ้งคชางามปรไพย
๑ กล้วยด่างงามล้ำจิต ถากิงพิศตึงทองใจ
โพธิ์กลสกลไกรย หอมลอมไปยังพุ่มสธาร
๑ ทั้งสองถึงเข้าแล้ว จิงพระแก้วมืองการ
ญกมาพะพระพูนบาน คิคกลาหารยิ้งนั๊กหนา
๑ ทนทาตพระบาทมี พระชินศรีเราเชินมา
เอาคุณบุณพทา ปกเสาทุกราตรี
๑ ทานจักให้เราส่ง คิตอาของแก่เรานี้
ทานกลาไม่กลาคลี ไปถึงทิวโกสินราย
๑ เหตุใดไม่ไปรับ เอาสัพๆ แดโดยง่าย
เรานี้มีสิ่งให้ ทานยาได้อุหังการ
๑ กรานันพระยาใหญ่ ก้อตอบไปควยใจหาร
ยาเย้ยกันเหลยท่าน อัวคกลาหานเอาเราเอย
๑ เหตุเรามิรู้การ พระนรีการจิงมิไป
ถารจะอยู่ไย จ่าจะไปรับเอามา
๑ จ่าเราจะเสียดาย ทั้งสองฝ่ายเทิดกระอา
ไกรดีมีบุญยา ได้ทรรณทาพระมุนี
๑ อยู่เย็นได้เป็นสุข คับไฟทุกมีสวัตฎี
รักศากรองทานี้ เกราะวามีความสัททา
๑ ให้ข้ามีไชยญิง เทพทั่วทั้งได้รักษา
ขอให้มีเคธา แกกระยาเจ้าทานีย
- ๒๖๘ พระองค์ทรงครอบแก้ว ดูรายแพรวงามตระการ
มุกตสอยสังหวน พระพูนลำแดนไทร
๒๖๙ ท้าวทรงคชเผือกผู้ พิศแลดูงามละไม
วันนั้นฤกษ์ยามชัย ท้าวยกไปจากพารา
๒๗๐ ครันถึงทิวมิชัย พระยาใหญ่ทอดพระเนตรมา
ท้าวเกลดงเตงกายา ทิ้งคชางามประไพ
๒๗๑ พลายด่างงามล้ำจิต ถากิงพิศตึงทองใจ
โพธิ์พลสกลไกร หอมลอมไปยังพุ่มสธาร
๒๗๒ ทั้งสองถึงเข้าแล้ว จิงพระแก้วมืองการ
ยกมาพะพระพูนบาน คิคกลาหารยิ้งนั๊กหนา
๒๗๓ ทนตธาตพระบาทมี พระชินศรีเราเชินมา
เอาคุณบุณพททา ปกเสาทุกราตรี
๒๗๔ ทานจักให้เราส่ง คิตอาของแก่เรานี้
ทานกลาไม่กลาคลี ไปถึงทิวโกสินราย
๒๗๕ เหตุใดไม่ไปรับ เอาสัพๆ แดโดยง่าย
เรานี้มีสิ่งให้ ทานยาได้อุหังการ
๒๗๖ กรานันพระยาใหญ่ ก้อตอบไปด้วยใจหาญ
อวยเย้ยกันเลยท่าน อวดกลาหาญเอาเราเอย
๒๗๗ เหตุเรามิรู้การ พระนรีพานจิงมิไป
ถ้ารู้จะอยู่ไย จ่าจะไปรับเอามา
๒๗๘ จ่าเราจะเสียดาย ทั้งสองฝ่ายเถิดพระอา
ไกรดีมีบุญญา ได้ทันตาพระมุนี
๒๗๙ อยู่เย็นได้เป็นสุข คับภัยทุกขมีสวัตฎี
รักษาครองธานี เพราะว่ามีความศรัทธา
๒๘๐ ให้ข้ามีชัยยัง เทพทั่วทั้งได้รักษา
ขอให้มีเคธา แก่พระยาเจ้าธานี

๑ พระยาสิงหราช เคชะพระบารมี	ท่านประกาศขึ้นทันที ให้ข้านี้มีฤทธิ์ไกร	๒๔๑ พระยาสิงหราช เคชะพระบารมี	ท้าวประกาศขึ้นทันที ให้ข้านี้มีฤทธิ์ไกร
๑ เกวี่ะไ้รรักษาบัตร ปกเกล้าข้าพเจ้าไชย	ทนพระทศบรมไตรย ให้มีไชในสงคราม	๒๔๒ เพราะได้รักษาบัตร ปกเกล้าข้าพเจ้าไชรี	ทนตพระธาตบรมไตร ให้มีชัยในสงคราม
๑ ประกาศแล้วมิได้ชา รับรูกคลูกกลางสนาม	ขับคชชาเข้าปะปาม ดูกลมกลามฟาดฟันกัน	๒๔๓ ประกาศแล้วมิได้ชา รับรูกคลูกกลางสนาม	ขับคชชาเข้าปะปาม ดูแหลมพลามฟาดฟันกัน
๑ พลไพร่ทั้งชายขวา เข้าบุกกคลูกคี่พัน	สองฝ่ายมารบแข็งขัน เสียงสนั่นหวั่นทรวนี้	๒๔๔ พลไพร่ทั้งชายขวา เข้าบุกกคลูกคี่พัน	สองฝ่ายมารบแข็งขัน เสียงสนั่นหวั่นทรวนี้
๑ ภัลไพร่รับหมุ่ไพร่ ที่อาหารทานก็ๆ	ภวักหมุนายเป็นสิงคคี่ ม้วยชีวีทั้งสองฝ่าย	๒๔๕ ภัลไพร่รับหมุ่ไพร่ ทหารท่านดีดี	พวักหมุนายเป็นสิงคคี่ ม้วยชีวีทั้งสองฝ่าย
๑ หัวขาดแลตืนขาด กำมจัดเลนพรัคกราย	ลัมวีวนาตออยู่เรียราย เป็นมากมายยงนักหนา	๒๔๖ หัวขาดแลตืนขาด กำมจัดเลนพรัคกราย	ลัมวีนาตออยู่เรียราย เป็นมากมายยงนักหนา
๑ ลัมทำยประมารแมน รับฟันกันนักหนา	ข้างละแสนมิภรรนา ข้างพระยามาแภกาย	๒๔๗ ลัมตายประมาณแมน รับฟันกันนักหนา	ข้างละแสนมิภรรนา ข้างพระยามาแพ่พ่าย
๑ พระยาสิงหราช ตอ้งคี่อพระยานาย	กัพันฟาดช่อเง้าหมาย ขาดจากกายตกลังพลัน	๒๔๘ พระยาสิงหราช ตอ้งค่อพระยานาย	กัพันฟาดของ้าวหมาย ขาดจากกายตกลังพลัน
๑ ยังแต่อ้งค์พระเจ้า คัชสารชาลสากรัณ	เกสาเท้าขาดกระบั้น กัผันคว้ามาวังไป	๒๔๙ ยังแต่อ้งค์พระเจ้า คชสารชาลสากรรจ	เกสาท้าวขาดกระบั้น กัผันคว้ามาวังไป
๑ พระยาสิงหราช ภัลไพร่บ้วนายไชย	ร้องท้หาวศปรพาชไว กัตกใจวิงผาดผัน	๒๕๐ พระยาสิงหราช พลไพร่บ้วนายไชว	ร้องทวาทประกาศไว กัตกใจวิงผาดผัน
๑ ลางบั้งแล่นทรอกค้าย สิงห์ของพระยานัน	นอนรขว้มหายชายคารัญ เก็บได้พลันทุกประการ	๒๕๑ ลางบั้งแล่นทรอกตาย สิงของพระยานัน	นอนคว่ำหายชายคารัญ เก็บได้พลันทุกประการ
๑ อยู่ประหมารนานสามปี เหมมนัพระพูน	แจงคคี่ไปทุกสถาน ไปคิตอ่านศรีบุหรีย	๒๕๒ อยู่ประมาณนานสามปี เหมมนตพระภูบาล	แจงคคี่ไปทุกสถาน ไปคิตอ่านสับุรี
๑ เข้ากันหากระสัตร เจ็ตคัลหมุ่มนตร	คิตกำหนตทาตมุนี้ กักลาคลียกภลมา	๒๕๓ เข้ากันหำกษัตริย เจ็ตคณหมุ่มนตร	คิตกำหนตธาตมุนี้ กักลาคลียกภลมา

๑ กัดขันได้แก้ถ่าน	ในยี่ประม้านม่านักหนา	๒๕๔ พลขันรู้ได้แก้ถ่าน	ในประมามม่านักหนา
ราชรัชหมกษา	จักถ่านมากตราไทร	ราชรัชหมกษา	จะถ่านมากตราไทร
๑ กัดขันอันเขียวชาน	แต่ขอ'หารสามแสนใน	๒๕๕ พลขันอันเขียวชาน	แต่ทหารสามแสนใน
มาพรวดลอมเวียงไชย	แห่นเต็มไปรอบพารา	มาพรวดลอมเวียงชัย	แห่นเต็มไปรอบพารา
๑ ล้อมไว้ได้เจ็ดชั้น	เป็นแขมม้นก้นักหนา	๒๕๖ ล้อมไว้ได้เจ็ดชั้น	เป็นแขมม้นก้นักหนา
จึงมีราชสารตรา	ตามกิจจาทั้งจำหน่ง	จึงมีราชสารตรา	ตามกิจจาซึ่งจำหน่ง
๑ ให้ส่งทนต์พระทาทุ	แห่งพระบาทผู้ยิ่งใหญ่	๒๕๗ ให้ส่งทนต์พระทาทุ	แห่งพระบาทผู้ยิ่งใหญ่
ถาว์ท้าววิมสังข์	จับันจึงเข้าภารา	ถาว์ท้าววิมสังข์	จะบรรจงเข้าพารา
๑ ถาว์จ'อ'อสู	ลองฤทธิ์ทุกกันศักดิ์ครา	๒๕๘ ถาว์จ'อ'อสู	ลองฤทธิ์ทุกกันศักดิ์ครา
เร้าหากรัสถรร	ทั้งเสนามาเจ็ดนาย	เร้าหากรัสถรร	ทั้งเสนามาเจ็ดนาย
๑ เสาแล้วในยี่กลสาร	บ่คิดอ่านแต่งโดยหมาย	๒๕๙ เสาแล้วในยี่กลสาร	บ่คิดอ่านแต่งโดยหมาย
ราชทูตทั้งหานาย	เร่งผันผายถือสารไป	ราชทูตทั้งหานาย	เร่งผันผายถือสารไป
๑ กรันถึงเจ้าทანი	แจ้งค'อ'อิตามมีใน	๓๐๐ กรันถึงเจ้าทანი	แจ้งค'อ'อิตามมีใน
สิงหราชเจ้าราไชย	คิดตรึกไทรพระไท่หมาย	สิงหราชเจ้าราไชย	คิดตรึกไทรพระไท่หมาย
๑ กรันมีสัจจ	มากรังพรทั้งบัวนาย	๓๐๑ กรันมีสัจจ	มาพรั่งพรทั้งบัวนาย
ม่นครีมากเหลือหลาย	คิดพร้อมใจลอมพารา	ม่นครีมากเหลือหลาย	คิดพร้อมใจลอมพารา
๑ ทริแล้วสิงหราช	ตอบภักษนาทูลถือนมา	๓๐๒ ทริแล้วสิงหราช	ตอบพจนารทูลถือนมา
ไปยแจ้งแห่งกิจจา	ให้คงถ้ำสามราตรี	ไปแจ้งแห่งกิจจา	ให้คงถ้ำสามราตรี
๑ เร้านมีลึงให้	ทันทาทให้พระมุนี	๓๐๓ เร้านมีลึงให้	ทนต์ธาดให้พระมุนี
เป็นท่ายหม้ายถอยหนี	ตัวเร้านี่ลคัษสาร	เป็นตายไม่ถอยหนี	ตัวเร้านี่ชนคชสาร
๑ ราชทูตภาสารท้าว	กลับทูนแล้วแจ้งอาการ	๓๐๔ ราชทูตภาสารท้าว	กลับทูลแล้วแจ้งอาการ
ตามทีอหม'อ'อิตาน	เจ้าสังครานตอบสารมา	ตามทีอหม'อ'อิตาน	เจ้าศฤงคารตอบสารมา
๑ หากระสัถรตรัดตอบท้าว	นอยหฤเจ้าสิงหราช	๓๐๕ หากษัตริย์ตรัสตอบท้าว	นอยหรือเจ้าสิงหราช
อวดแรงทำแข่งกลา	จะม่วนาสินอาสัน	อวดแรงทำแข่งกลา	จะมรณาสันอาสัน
๑ พวกเราเหล่ายกมา	ลวนริศทาเร้าแข่งขัน	๓๐๖ พวกเราเหล่ายกมา	ลวนฤทธาเร้าแข่งขัน
อวดสู้เร้านั้น	เป็นแมนมั่นจักบันไหลย	อวดสู้เร้านั้น	เป็นแมนมั่นจักบรรลย์

ฉบับ ๑๖

ฉบับ ๑๖

สัทธิมหัทธิไทย	๑ สิงหาคมพระบาทตรัสไป ให้ผู้กษไกรโยโสภา	สัทธิมหัทธิไทย	๓๐๓ สิงหาคมพระบาทตรัสไป ให้ผู้กษไกรโยโสภา
ได้สามลานตรา	๑ แล้วกระเตรียมภักโยธา แทมมูเสนาแก้วพัน	ได้สามลานตรา	๓๐๔ แล้วกระเตรียมพลโยธา แต่หมูเสนาแก้วพัน
สั่งแล้วแคล้วผัน	๑ ให้เร่งตรวจตราภักขัน เข้าในปรางจันทรศกนา	สั่งแล้วแคล้วผัน	๓๐๕ ให้เร่งตรวจตราพลขันธ เข้าในปรางค์จันทรศกนา
นางท้าวนางจา	๑ มีพระโองการให้หา ฝ่ายหน้าฝ่ายในพร้อมกัน	นางท้าวนางจา	๓๑๐ มีพระโองการให้หา ฝ่ายหน้าฝ่ายในพร้อมกัน
ไปซัดคัมภีร์	๑ เราจักยกยาดราคลาผัน ด้วยพระยานันอันมา	ไปชนคหวัณ	๓๑๑ เราจักยกยาดราคลาผัน ด้วยพระยานันอันมา
นักสนมทรายขาว	๑ ภาระอัครมะเหสีรียา เจ้าคอยรักษากันไป	นักสนมซ้ายขวา	๓๑๒ พระอัครมะเหสีรียา เจ้าคอยรักษากันไป
เจ้ายารอันใจ	๑ ถ้าเราไปตีมิใช่ จกกลับมาไวแฉมจัน	เจ้ายารอันใจ	๓๑๓ ถ้าเราไปตีมิใช่ จะกลับมาไวแฉมจัน
อยู่ตามคลองทธร	๑ เจ้ายาโสภณารพัน คอยรักษากันทราวมวย	อยู่ตามครองธรรม	๓๑๔ เจ้ายาโสภณารพัน คอยรักษากันทราวมวย
ครั้งนี้มีไฟ	๑ เจ้ายาล่หอยนอยใจ จิงไทรยมาถึงภารา	ครั้งนี้มีภัย	๓๑๕ เจ้ายาล่หอยนอยใจ จิงไทรยมาถึงภารา
อวดอิทธิฤทธิ์	๑ หากกระสัตรก้ามคัศย์กมา มนตร์เสนาเจ็ดนาย	อวดอิทธิฤทธิ์	๓๑๖ หากกระสัตรก้ามคัศย์กมา มนตร์เสนาเจ็ดนาย
เราไม่ลงให้	๑ จ้เอาพระธาตุฤๅสาย ทำโดยไครยได้นักหนา	เราไม่ลงให้	๓๑๗ จ้เอาพระธาตุฤๅสาย ทำโดยไครยได้นักหนา
เอาคุณศาสดา	๑ ข้างเรายอมมีเดชา ปึกเกล้าเกสากันไพบ	เอาคุณศาสดา	๓๑๘ ข้างเรายอมมีเดชา ปึกเกล้าเกสากันไพบ

พระ - ๒๘ พระ -

ได้ฟังสามี ทรงโสกาโล
พระยาเสด็จไป
น้ำมากแพไฟ

แคล้วสันตัก
ข้างพระทนต์เกล้า
จ่อเอาไครมา

มากมายนักหนา
อันกานไพรีย
พระจงฟังคำ

ฟังคำเมียวัว
ครั้งนี้เห็นผิด
จึงฟังเมียหาม

พื่อแปลงกายา
นุ่งห่มวีรวาย
ครันถึงดังใหญ่

พระมนีนาค
ใสในยศเส
เห็นไว้ได้ภยัน

๑ พระอัคม์เทศรี
ฟังเมื่อกอรหนา
ไฟมากน้ำแก
พื่ออย่าไว้ใจ ข้างเขาเล่าหนา

๑ ทังหากระสัตร
ท่งทานยกมา
แทท้าวเอกา
รอนหารองหลัง

๑ ไพร่พ่นยกมา
ล้อมรอบนักรัง
นี้สุชกำล้ง
เมียเทิดโฉมงาม

๑ งัดกอนเจ้าฟ้า
ยาได้วูวาม
พระคิดไม่คาม
ยาตามน้ำใจ

๑ จังฟังคำข้า
เป็นคนเซนใจ
แกถายออกไป
ชอนไนไพรวัน

๑ พระทนต์พระธาตุ
พาไปด้วยกัน
แหงข้าทรงธรรม
สำคัญอันใด

พระ - ๒๘ พระ -

๓๑๕ พระอัคม์เทศรี
ได้ฟังสามี ทรงโสกาโล
พระอย่าเสด็จไป
น้ำมากแพไฟ
พื่ออย่าไว้ใจ ข้างเขาเล่าหนา

๓๒๐ ทังหากระสัตร
แต่ล้วนสันตัก
ข้างพระทนต์เกล้า
จะเอาไครมา

๓๒๑ ไพร่พลยกมา
มากมายนักหนา
อันการไพร่
พระจงฟังคำ

๓๒๒ งัดกอนเจ้าฟ้า
ฟังคำเมียวัว
ครั้งนี้เห็นผิด
จงฟังเมียหาม

๓๒๓ จังฟังคำข้า
พื่อแปลงกายา
นุ่งห่มวีรวาย
ครันถึงดังใหญ่

๓๒๔ พระทนต์พระธาตุ
พาไปด้วยกัน
ใสในยศเส
เห็นง่ายได้พลัน

๓๒๕ พระอัคม์เทศรี
ฟังเมื่อกอรหนา
ไฟมากน้ำแก
พื่ออย่าไว้ใจ ข้างเขาเล่าหนา

๓๒๖ ทังหากระสัตร
แต่ล้วนสันตัก
ข้างพระทนต์เกล้า
จะเอาไครมา

๓๒๗ ไพร่พลยกมา
มากมายนักหนา
อันการไพร่
พระจงฟังคำ

๓๒๘ งัดกอนเจ้าฟ้า
ฟังคำเมียวัว
ครั้งนี้เห็นผิด
จงฟังเมียหาม

๓๒๙ จังฟังคำข้า
พื่อแปลงกายา
นุ่งห่มวีรวาย
ครันถึงดังใหญ่

ท้าวสิงหราช
เจ้าคิดให้พี่
จะหนีเข้าเฝ้า

๑๑ กรานันพระบาท

ตอบนางค์ขามไวย
พาที่ผิดไป
สุขเรื่อยมา

ท้าวสิงหราช
เจ้าคิดให้พี่
จะหนีเข้าเฝ้า

๓๒๕ กรานันพระบาท

ตอบนางทรมว้ย
พาที่ผิดไป
สุดจะเรื่อยมา

จักกลัวความตาย
เป็นตายไม่หนี
เป็นช่างมีงา

๑๑ เกิดมาเป็นชาย

ไม่ได้ฉายา
ขวันพียาวัว
สงมาว่าไกรย

จะกลัวความตาย
เป็นตายไม่หนี
เป็นช่างมีงา

๓๒๖ เกิดมาเป็นชาย

ไม่ได้ฉายา
ขวันพียาวัว
สร้างมาว่ากระไร

๑๑ โชคดีมีเงิน

หลายหนทรมว้ย
จะหนีเข้าเฝ้า
กลัวไยมารณศรี

เมื่อเคยสู้ชน
เข้ามาเท่านั้น
รอยขังตั้งใจ

๓๒๗ โชคดีมีเงิน

หลายหนทรมว้ย
จะหนีเข้าเฝ้า
กลัวไยมารณศรี

เมื่อเคยสู้ชน
เข้ามาเท่านั้น
รอยขังตั้งใจ

๑๑ ถ้าเรียนนี้แล้ว

เจ้าคิดแต่ดี
อยู่ในธานี
เห็นดินองอา

ออกชนข้างแพ
แปลงเป็นเงี้ยวใจ
จะบวชเป็นชี

๓๒๘ ถ้าเรียนนี้แล้ว

เจ้าคิดแต่ดี
อยู่ในธานี
เห็นดินองอา

ออกชลขวางแก
แปลงเป็นเงี้ยวใจ
จะบวชเป็นชี

๑๑ นักสนมกรมใน

ตามใจเถิดหนา
จะได้กินมา
รักษาคือไป

จะคิดสิ่งใด
ถ้าเรามาตาย
อยู่ดีปรีดา

๓๒๙ นักสนมกรมใน

ตามใจเถิดหนา
จะได้กินมา
รักษาคือไป

จักคิดสิ่งใด
ถ้าเรามาตาย
อยู่ดีปรีดา

๑๑ นักสนมเขาที่

กรวนกรำรำไร
เป็นलगทั่วไทย
พายในไหวหวน

พระอัครมเหสี
ทุกสิ่งต่างต่าง
จรีตผิดไป

๓๓๐ นักสนมเขาที่

กรวนกรำรำไร
เป็นलगทั่วไทย
พายในไหวหวน

พระอัครมเหสี
ทุกสิ่งต่างต่าง
จรีตผิดไป

เป็นอายุแก่ใจ มานะกระสัตร ลงแต่ปรางจัน	๑ กรันมืออกไป พระไทยทรงพรรณ์ สันทักแซงขัน มายังบุตรี	เป็นอายุแก่ใจ มานะกษัตริย์ ลงแต่ปรางจันทร	๓๓๑ กรันมืออกไป พระทัยทรงธรรม สันทักแซงขัน มายังบุตรี
เรียกท่นธกุมาร เจ้าเหมชาลา พ้อจะสังสองศรี	๑ มีพระองการ ถูรักจักรี เข้ามาข้างนี้ เจ้าฟ่งบิตดา	เรียกทนต์กุมาร เจ้าเหมชาลา พ้อจะสังสองศรี	๓๓๒ มีพระโองการ ถูรักจักรี เข้ามาข้างนี้ เจ้าฟ่งบิตดา
จักชลคัชไกรย ถาว์พ้อท่าย เจ้าแปลงกายา	๑ พ้อจักออกไป ท้าวไทยทีมา วอดวายชีวา เป็นคั่นเงินใจ	จักชนคชไกร ถ้าวพ้อตาย เจ้าแปลงกายา	๓๓๓ พ้อจักออกไป ท้าวไททีมา วอดวายชีวา เป็นคนเฉยใจ
พระมุนีนาด เจ้าเมืองลังกา จรับเอาไป	๑ อันท่นพระทาท สมเดจ์บรมไตร ให้มาจิงไว หลายครั้งลูกอา	พระมุนีนาด เจ้าเมืองลังกา จรับเอาไป	๓๓๔ อันทนต์พระธาตุ สมเดจ์บรมไตร ให้มาจิงไว หลายครั้งลูกอา
ขัดแขงเอาไว กรังนี้มีเหตุ กระสัตรทงหา	๑ พ้อไม่ลงให้ ไม่ถึงศาศหนา เป็นเพศมายา จมาชิงไชย	ขัดแขงเอาไว กรังนี้มีเหตุ กษัตริย์ทั้งห้า	๓๓๕ พ้อไม่ลงให้ ไม่ถึงศาศนา เป็นเพศมายา จะมาชิงชัย
ยากเยยนเป็นต่าย เจ้าทงสองรา ลงสำเภ่าใหญ่	๑ พ้อมีสงให้ จให้เข้าไญ อศสาภาไป ของเราลูกอา	ยากเย็นเป็นต่าย เจ้าทงสองรา ลงสำเภ่าใหญ่	๓๓๖ พ้อมีสงให้ จะให้เข้าไญ อศสาภาไป ของเราลูกอา

ท่อน้ำฝู่งกัน
เข้าไถ่มันไป
ให้การทาลมา

พระมุนีนาค
ยาได้ไว้ใจ
ฟังคำพ้อทาม

๑ พ้อจั่งนี้เริ่ม

เชื่อไกรลูกอา
ถามไถ่มันหนา
ถึงเจ้าโถมงาม

๑ วาพาพระธาต

เข้าจักติดตาม
เชื่อไกรทรงนำ
ปรัมสองทรมว้ย

ต่อหน้าฝู่งชน
เขาได้มันไป
ให้การทานมา

พระมุนีนาค
อย่าได้ไว้ใจ
ฟังคำพ้อห้าม

๓๓๓ พ้อจั่งนี้เริ่ม
เชื่อไกรลูกอา
ถามไถ่มันหนา
ถึงเจ้าโถมงาม

๓๓๔ วาพาพระธาต
เข้าจักติดตาม
เชื่อไกรทรงนำ
ปรัมสองทรมว้ย

พระ - ๑๑ พระ -

๑ ทั้งสองฟังบิดา
กราบทูนตามมุนไป

๑ ลูกนี้มีเคยยาก
บุนก้าเคยทำมา

๑ ลูกคิดแต่บิดา
ชอบพันผัดผ่นผอน

๑ ภาลงพวพระทนต์ทาด
อยู่ป่าพ่นาไล

๑ สมบัติแลพัศถาน
ทิ้งไว้ให้พระยา

๑ บัดนั้นจึงพระบาท
ใช้ท้อจ่หนีโย

๑ เกิดมาเป็นกระสัตร
ใช้ท้อหนีลูกอา

๑ เป็นต่ายพ้อไม่คิด
ภังปราชญ์ลูกหลานใด

๑ ชลธารามาถึงไหลย

๑ ตัวลูกไสรรับบ้นชา

๑ ตกกล้าบากทนเศษสา

๑ ตามเวรามาแตกอร

๑ ลูกสองรามืออาวอร

๑ หลบหลีกก่อนให้กันไผ

๑ มุนีนาคให้คลาดไกล

๑ ชอบท้อไปเมืองลังกา

๑ ในสังคานภันคัลนา

๑ ตามวาสนาเกิดทั่วไทย

๑ สิงหาราชก็ตอบไป

๑ เป็นชายไสรพระลูกอา

๑ ยอมสันทัดมึงวังงา

๑ กลัวมรณาเป็นชายโย

๑ เจ้าว่าทวงท้อไป

๑ กลวยอายจ้อยในถานา

พระ - ๑๑ พระ -

๓๓๕ ทั้งสองฟังบิดา
กราบทูลตามมุลไป

๓๔๐ ลูกนี้มีเคยยาก
บุญกรรมเคยทำมา

๓๔๑ ลูกคิดแต่บิดา
ชอบธรรมผัดผ่นผอน

๓๔๒ พรางพัวพระทนต์ธาต
อยู่ป่าพ่นาลัย

๓๔๓ สมบัติแลพัศถาน
ทิ้งไว้ให้พระยา

๓๔๔ บัดนั้นจึงพระบาท
ใช้ท้อจ่หนีโย

๓๔๕ เกิดมาเป็นกษัตริย์
ใช้ท้อหนีลูกอา

๓๔๖ เป็นต่ายพ้อไม่คิด
พงศ์ปราชญ์ลูกหลานใด

๓๓๖ ชลธารามาถึงไหล

๓๓๗ ตัวลูกไสรรับบ้นชา

๓๓๘ ตกกล้าบากทนเศษสา

๓๓๙ ตามเวรามาแตกอร

๓๔๐ ลูกสองรามืออาวอร

๓๔๑ หลบหลีกก่อนให้พันภัย

๓๔๒ มุนีนาคให้คลาดไกล

๓๔๓ ชอบท้อไปเมืองลังกา

๓๔๔ ในศฤงคารพันคณนา

๓๔๕ ตามวาสนาเกิดทั่วไท

๓๔๖ สิงหาราชก็ตอบไป

๓๔๗ เป็นชายไสรพระลูกอา

๓๔๘ ยอมสันทัดมึงวังงา

๓๔๙ กลัวมรณาเป็นชายโย

๓๕๐ เจ้าว่าทวงท้อไป

๓๕๑ พลอยอายใจในฐานา

๑ ข้อหนึ่งทั้งสองไทย	จ่าไปทั่วกล้า	๓๔๓ ข้อหนึ่งทั้งสองไท	จะลือไปทั่วกล้า
เสียกระต๊อตรา	จ้ายนำหังทานี	เสียกษัตรา	จะอาชนทั้งธานี
๑ สองเจ้ายากงขา	แก้บิดดาเหลยโฉมศรี	๓๔๔ สองเจ้ายากงขา	แก้บิดดาเหลยโฉมศรี
รวังองค์ให้จงดี	ยาให้มีโอรสธรรมา	ระวังองค์ให้จงดี	อย่าให้มีภัยอันตราย
๑ เจ้าคิดให้แน่นอน	คำพิชิตเจ้าจ่าหมาย	๓๔๕ เจ้าคิดให้แน่นอน	คำพิชิตเจ้าจ่าหมาย
สองราเจ้าพากาย	เจ้ายาให้คนสงกา	สองราเจ้าพากาย	เจ้ายาให้คนสงกา
๑ เจ้าทำเป็นคนจน	เป็นขัสนในธนา	๓๕๐ เจ้าทำเป็นคนจน	เห็นขัดสนในธนา
ลงไปโนนาวา	เจ้าสองราพากายไป	ลงไปโนนาวา	เจ้าสองราพากายไป
๑ ปรอฬโสพระทาท	จงเยาวราชซอนไว้ใน	๓๕๑ ปรอฬโสพระทาท	จงเยาวราชซอนไว้ใน
เกศาเจ้าพาไป	ใช้ผู้ใดใครค้นหา	เกศาเจ้าพาไป	ใช้ผู้ใดใครค้นหา
๑ ไปดีให้มีศุภ	ยามิทุกแกสองรา	๓๕๒ ไปดีให้มีศุภ	อย่ามีทุกข์แกสองรา
เทวนในชั้นฟ้า	ไต่เมฆตาช่วยพาไป	เทวัญในชั้นฟ้า	ได้เมตตาช่วยพาไป
๑ ให้ถึงเมืองลังกา	ไต่เมฆตาเทษทั่วไท	๓๕๓ ให้ถึงเมืองลังกา	ได้เมตตาเถิดทั่วไท
เทวามาคนใจ	ให้เจ้าไปประสิทธิ	เทวามาคนใจ	ให้เจ้าไปประสิทธิ
๑ แลยินพระทาทให้	สองอรให้ทุนเกศ	๓๕๔ แลยินพระทาทให้	สองอรให้ทุนเกศ
บามรังไปจงดี	บิดดาจักยาตรา	บามรังไปจงดี	บิดดาจักยาตรา
๑ สอนเจ้าแต่เท่านั้น	พระทรงธรรม์สงคังคา	๓๕๕ สอนเจ้าแต่เท่านั้น	พระทรงธรรม์สงคังคา
กระองค์ทรงภูษา	จิตคำแสนตำดั่งทอง	พระองค์ทรงภูษา	จะดีคำแสนตำดั่งทอง
๑ มงกุฎเครื่องประดับ	แล้วเส็จสืบเป็นแก้วดั่ง	๓๕๖ มงกุฎเครื่องประดับ	แล้วเส็จสรรพเป็นแก้วดั่ง
เสื่อสนอบด้วยกรอบทอง	ดูเรื่องร้องงามที่อตา	๓๕๗ เสื่อสนอบด้วยกรอบทอง	ดูเรื่องร้องงามทอตา
๑ ท้าวทรงสินชรชน	ข้อเจ้าหมั่นกับหัตถา	๓๕๘ ท้าวทรงศิลป์ศรชน	ของ้าวมั่นกับหัตถา
เสร็จแล้วก็แล้วคลา	พระราชาทรงคัสสาร	เสร็จแล้วก็แล้วคลา	พระราชาทรงคัสสาร
๑ ฝือกผองร้องทอหึง	ท้าวรำพึงในพระยาน	๓๕๙ ฝือกผองร้องทอหึง	ท้าวรำพึงในพระยาน
อัสจันมาบันดาน	ท้าวรำคาญในพระทัย	อัสจันมาบันดาน	ท้าวรำคาญในพระทัย
๑ แผลกจิตผิดนักหนา	เห็นชีวาจะบันไหลด	๓๖๐ แผลกจิตผิดนักหนา	เห็นชีวาจะบรรลย์
คิดหนักหน่วงน้ำใจ	ครันมิไปมีความอาย	๓๖๑ คิดหนักหน่วงน้ำใจ	ครันมิไปมีความอาย

๑ ท้าวพระยาเสนามาย จำจะไปตามใจหมาย	จ้บร่หมาคเป็นรายมาก ให้ภาไว้ในธานี	๓๖๐ ท้าวพระยาเสนามาย จำจะไปตามใจหมาย	จะประมาทเป็นรายมาย ให้ลื้อไว้ในธานี
๑ ภักท้าวยกออกไป หวาดไหวในกรุงศรี	โห่เอาไซ้ได้สามทือ เหมือนท่อนี่จะทำล้าย	๓๖๑ พลท้าวยกออกไป หวาดไหวในกรุงศรี	โห่เอาชัยได้สามทือ เหมือนธรรณี่จะทำลาย
๑ เสียงกัณฑ์ไม้กรีน ขึ้นไปใจหาย ๆ	จะรวรขึ้นก็หาไม่ ถึงทำนายแท่นักหนา	๓๖๒ เสียงดังแต่ไม้กรีน ขึ้นไปใจหายหาย	จะรวรขึ้นก็หาไม่ ถึงทำนายแท่นักหนา
๑ กระทนต์บรมธาตุ แจ้งใจในตำรา	จลินลาตไปลังกา พระเทศนาไว้แต่ก่อน	๓๖๓ พระทนต์บรมธาตุ แจ้งใจในตำรา	จะจลินลาตไปลังกา พระเทศนาไว้แต่ก่อน
๑ ตั้งจิตคิดมานะ เป็นท่ายไม้ง่องอน	ทำตะปะมิห้อย"อหยอน พระพุทธรียัดโยธา	๓๖๔ ตั้งจิตคิดมานะ เป็นตายเป็นง่องอน	ทำตะปะมิห้อย"อหยอน พระพุทธรียัดโยธา
๑ พลรัดแลกลัซาง แห่นไปในสุธา	ดูสลังตามชล้า ท่านภรรนาสามแสนปลาย	๓๖๕ พลรัดแลพลช้าง แน่นไปในสุธา	ดูสลังตามชล้า ท่านพรรณาสามแสนปลาย
๑ แจงมาว่าห้ายดี สิงหาราชท้าวผาดผ้าย	จ้ย้าวรียช"อทิบาย ยกไปไกลหากระสัตรา	๓๖๖ แจงมาว่าให้ดี สิงหาราชท้าวผาดผาย	จะย้าวรียช"อทิบาย ยกไปไกลห้ำกษัตรา
๑ หากกระสัตรทรวงศ์ศาร เพรีศพรอมหอมลอมมา	ดูต"อการงามโสภา เพียงสุทาทุดชาลง	๓๖๗ ห้ำกษัตริย์ทรงกษสาร์ เพรีศพรอมหอมลอมมา	ดูตระกูลงามโสภา เพียงสุทาทุดชาลง
๑ บัดนั้นจึงพระบาท ทั้งหามาจำหน่ง	สิงหาราชเป็นเงืองง กบ้นจ้งเอาราช	๓๖๘ บัดนั้นจึงพระบาท ทั้งหามาจำหน่ง	สิงหาราชเป็นเงืองง กบ้นจ้งเอาราช
๑ มิได้ปราไสสาร แทงพนักันนักหนา	เข้ารุกรานด้วยโกรธา สิงหารากบ้นไหล	๓๖๙ มิได้ปราไสสาร แทงพนักันนักหนา	เข้ารุกรานด้วยโกรธา สิงหารากบ้นไหล
๑ ภักไพรก"อหลักหนี่ ลั้มท่ายมากมายไสย	เข้ายักดีเข้าเวียงชัย แห่นเต็มไปในสุธา	๓๗๐ พลไพรก"อหลักหนี่ ลั้มตายมากมายไสย	เข้ายักดีเข้าเวียงชัย แน่นเต็มไปในสุธา
๑ เข้าบุกรุกปราสาท เข้าเมืองได้เคื่องคา	ทำสิงหนาดประภาษมา เป็นเวทนาลำบากใจ	๓๗๑ เข้าบุกรุกปราสาท เข้าเมืองได้เคื่องคา	ทำสิงหนาดประภาษมา เป็นเวทนาลำบากใจ
๑ กล้าวถึงทนต์กุมาร แปลงเกศเป็นเซนใจ	นางนังครานล้งเรือใหญ่ ป่นเดินไปหมู่โยธา	๓๗๒ กล้าวถึงทนต์กุมาร แปลงเพศเป็นเชษฐใจ	นางนังคราญล้งเรือใหญ่ ป่นเดินไปหมู่โยธา

๑ เศษทนต์พระทศ เอาใส่ในเกศา	เป็นแก้วกลาดศัตร์มา เหมชาลายอดคนารีย์	๓๗๓ เศษทนต์พระธาดู เอาใส่ในเกศา	เป็นแก้วกลาดศัตร์มา เหมชาลายอดคนารีย์
๑ ตามคำบิดาสั่ง สองราเจ้าลาลี	บ่อพลาดพลึงสังโคมี ถึงนัตที่ท้อเพกรา	๓๗๔ ตามคำบิดาสั่ง สองราเจ้าลาลี	บ่อพลาดพลึงสังโคมี ถึงนัตที่ท้อเพกรา
๑ เจ้าสองพี่น้องนั้น จิ้งกวดแลล้าดำ	ร้องเรียกพลันชานาวา ชวนกันมารับสองไทย	๓๗๕ เจ้าสองพี่น้องนั้น จิ้งกวดแลล้าดำ	ร้องเรียกพลันชานาวา ชวนกันมารับสองไทย
๑ แลวนางเหมชาลา เร็วว่าเร่งคลาไคล	มีบันชาเส้าวันไป ใช้ไปไปไวเกิดหนา	๓๗๖ แลวนางเหมชาลา เร็วว่าเร่งคลาไคล	มีบันชาเส้าวันไป ใช้ไปไปไวเกิดหนา
๑ ทายกึ่งทรงเป็นใหญ่ เลนด้องท้องชลดทา	บ้ายหัวไปยังลังกา มีพัดปลามัจฉาใน	๓๗๗ ได้กึ่งซึ่งเป็นใหญ่ แล่นล่องท้องชลดทา	บ้ายหัวไปยังลังกา มีพัดปลามัจฉาใน
๑ ปลาवारปลาดลามา เค้ารายมากมายไส	ก่เบนตามมาไรๆ จ่นับไปพันกลณา	๓๗๘ ปลาवारปลาดลามา เค้ารายมากมายไส	ก่เบนตามมาไรไร จ่นับไปพันกลณา
๑ เล็นด้องมาสามเดือน พี่น้องทั้งสองรา	จิตเปลี่ยน ๆ ถึงบิดา ชลดทารามาหลาไหล	๓๗๙ เล็นด้องมาสามเดือน พี่น้องทั้งสองรา	จิตเปลี่ยนเปลี่ยนถึงบิดา ชลดทารามาหลาไหล
๑ แท้คำเข้าเพกรา เวรามาจองภัย	สงท่ามาแตกอรไคล พระภายไสพัชกลามา	๓๘๐ เหตุกรรมชาวเกตรา เวรามาจองภัย	สร้างท่ามาแต่ก่อนไคล พระภายไสพัชกลามา
๑ เป็นลุ่มตัวนอก ถูกต้องลำเพกรา	เป็นระลอกพัดฉาฉา มีตกลุมมาบ่อเห็นไคย	๓๘๑ เป็นลุ่มตัวนอก ถูกต้องลำเพกรา	เป็นระลอกพัดฉาฉา มีตกลุมมาบ่อเห็นไคย
๑ ล้าดำแลต้นหน ระพ่ายไร่เหลือใจ	ทายกึ่งบนหมูเบ้าไทย เต็มเต็มไสในเพกรา	๓๘๒ ล้าดำแลต้นหน ระพ่ายไร่เหลือใจ	ได้กึ่งบนหมูเบ้าไทย เต็มเต็มไสในเพกรา
๑ พระทนต์บรืมหาตุ บักเดียวมิเนนชา	นางรัตศาตกับเกศา จิงนาวาจ่มลงพลัน	๓๘๓ พระทนต์บรืมหาตุ บักเดียวมิเนนชา	นางรัตศาตกับเกศา จิงนาวาจ่มลงพลัน
๑ อันหมูชานาวา ล่างบางชีไบนั้น	ท่นเสดสาไหวตามกัน ชีเพื่อนกันโน้ววน	๓๘๔ อันหมูชานาวา ล่างบางชีไบนั้น	ท่นเสดสาไหวตามกัน ชีเพื่อนกันโน้ววน
๑ บางชีลูกหมากมะพร้าว บางฉวยโพลไวกั้น	ท้อศุกเห่าไปบักคัน เป็นนุ่นวนกลางสินธุ	๓๘๕ บางชีลูกหมากมะพร้าว บางฉวยโพลไวกั้น	ท้อศุกเห่าไปบักคัน เป็นนุ่นวนกลางสินธุ

๑ ปลาน้อยแลปลาใหญ่
โลดวิ่งชิงกันกรู
๑ เกวี่เป็นประจัญ
หามีคงเกินไม่
๑ ฟันองทั้งสองรา
เกวี่ว่าเวราทรณ
๑ ลูกถึงหาดทรายแก้ว
แสนศบายคอยคลายใจ
๑ พระทนต์ธาตุชินศรี
ชุดทรายมิได้นาร
๑ สองเจ้าเข้าซอนใน
อยู่มาได้สามวัน

มารุ่นไขว่ในกลางหมู่
หนาเห็นคู่กันทั้งหลย
เวราทรณให้วอดวาย
กันทั้งหลยค่ายสินกัน
ให้คงคามิชาพลัน
ทั้งสองนั้นไหว้เกวี่ไป
เห็นแจ้งแล้วอยู่แจ่มใส
ทรายแว่วไว้อ้อมรำน
นางเทวีตัญญูทิดาร
นางนงคราญผ่องไพลัน
บ้างใหญ่ท้อสาคัน
นางนักรรณออกนมนัสการ

๓๘๖ ปลาน้อยแลปลาใหญ่
โลดวิ่งชิงกันกรู
๓๘๗ เพราะเป็นปัจจุบัน
หามีคงเกินไม่
๓๘๘ ฟันองสองรา
เพราะว่าเวราทนต์
๓๘๙ ลูกถึงหาดทรายแก้ว
แสนศบายคอยคลายใจ
๓๙๐ พระทนต์ธาตุชินศรี
ชุดทรายมิได้นาร
๓๙๑ สองเจ้าเข้าซอนใน
อยู่มาได้สามวัน

มารุ่นไขว่ในกลางหมู่
นำเห็นคู่กันทั้งหลย
เวราทนต์ให้วอดวาย
กันทั้งหลยตายสินกัน
ว่ายคงคามิชาพลัน
ทั้งสองนั้นว่ายเดี่ยวไป
เห็นแจ้งแล้วอยู่แจ่มใส
ทรายแว่วไว้อ้อมรำน
นางเทวีตัญญูทิดาร
นางนงคราญผ่องไพลัน
บ้างใหญ่ท้อสาคัน
นางนักรรณออกนมนัสการ

พระ - ๒๘ พระ -

พระอรหันตา
ถือตามโอวาท
ด้วยกำลัษณ

ประเศกเลิศล้ำ
ยังนพอากาศ
แกสตันอยใหญ่

ล้อยล่องท่องมา
ถึงหาดทรายแก้ว
เกวี่ว่าวกุศล

๑ พระเทพพร
รักษาในชาน
พระศาสดาจารย์
โพธิญาณเลิศไกร
๑ เมื่อเข้าปริก
ล้อยล่องขึ้นไป
พระบาทแผ่ไผ
เกวี่ว่าวกุศล

๑ วันหนึ่งนั้นหนา
ในเวหาทนต์
ทาดุพระทศพล
ฟันองสองศรี

พระ - ๒๘ พระ -

พระอรหันตา
ถือตามโอวาท
ด้วยกำลัษณ

ประเสริฐเลิศล้ำ
ยังนพอากาศ
แกสตันอยใหญ่

ล้อยล่องท่องมา
ถึงหาดทรายแก้ว
เพราะว่าวกุศล

๓๘๒ พระเทพพร
รักษาในชาน
พระศาสดาจารย์
โพธิญาณเลิศไกร
๓๘๓ เมื่อเข้าปริก
ล้อยล่องขึ้นไป
พระบาทแผ่ไผ
เพราะใจกุศล

๓๘๔ วันหนึ่งนั้นหนา
ในเวหาทนต์
ทาดุพระทศพล
ฟันองสองศรี

๕๐๐ บิดกาสงไว
ให้ข้าพาไป
ข้ามาเองใจ
แค้นใจหนักหนา

มาเอาหลายหน บิดาซั้วไว้ กระสัดทั้งหา	๑ ลังกาจุมพล ไม่ได้พระอา มิให้ไปหนา เข้ามาชิงไชย	มาเอาหลายหน บิดาซัดไว้ กษัตริย์ทั้งห้า	๔๐๑ ลังกาจุมพล ไม่ได้พระอา มิให้ไปหนา เขามาชิงชัย
ให้แปลงกายา ภาทันพระทาศ เมืงข้าไส	๑ บิดาสั่งข้า เป็นกล์เซนไย ให้กลาจากไย ให้ถึงลังกา	ให้แปลงกายา พาหนต์พระธาต เมตดาข้าไซ้	๔๐๒ บิดาสั่งข้า เป็นคนเจิญใจ ให้กลาจากภัย ให้ถึงลังกา
มาในอากาศ ทฎาเห็นพระทาศ พระได้กรรนา	๑ ชื่อถามพระบาท ท้าวกรังลงมา พระบาทศาศดา ให้ข้าแจจโย	มาในอากาศ หรือเห็นพระธาต พระได้กรรนา	๔๐๓ ขอถามพระบาท ท้าวตรงลงมา พระบาทศาศดา ให้ข้าแจจโย
บอกเหมชาลา เราเข้านั่งชาน ล้อยลงมาใน	๑ พรหมเทพเถรา ให้แจจพระไทย กำมถานแผไผ อากาศเวหน	บอกเหมชาลา เราเข้านั่งฉาน ล้อยลงมาใน	๔๐๔ พรหมเทพเถรา ให้แจจพระทัย กรรมฐานแผไผ อากาศเวหน
มิได้กลังแคลง รูปทกลังมา ได้ภัพทศพล	๑ รูปนเห็นแจจ ทาศพระทศภล บุญญาภล ทาศพระศาศดา	มิได้กลังแคลง รูปทกลังมา ได้พบทศพล	๔๐๕ รูปนเห็นแจจ ธาศพระทศพล บุญญาภล ธาศพระศาศนา
เห็นจักได้ไป ยังอีกสามวัน เจ้าปักท่งผ้า	๑ เจายาเสียโย ในเมืองลังกา กำปั่นจักมา ไว้ท้อหาษทราย	เห็นจักได้ไป ยังอีกสามวัน เจ้าปักธงผ้า	๔๐๖ เจายาเสียโย ในเมืองลังกา กำปั่นจักมา ไว้ท้อหาษทราย

ไม่ซาเท่าใด เจ้าพลอยโดยสาร ได้ความสบาย	๑ อยู่ที่นี่ไสย จ้ไปโดยไว เข้าเทศสองไท้ ไปถึงลังกา	ไม่ซาเท่าใด เจ้าพลอยโดยสาร ได้ความสบาย	๔๐๓ อยู่ที่นี่ไสย จะไปโดยง่าย เขาเกิดสองไท้ ไปถึงลังกา
ให้มีศุภจี อยู่จำเริญศุภ พินโยโรปา	๑ เจ้าอยู่จ่งดี ยามิโทษา ยาทุกภพทา รักษากันไป	ให้มีศุภจี อยู่จำเริญศุภ ภิญโญโรปา	๔๐๔ เจ้าอยู่จ่งดี อย่ามีโทษา อย่าทุกข์พารา รักษากันไป
พระองค์ทรงธรรม์ ด้วยกำลงชัน พรหมเทพทำไทย	๑ อ้วยพอรทาวนั้น ผ่นคิ่นเวียงไชย วิถานเหลือใจ ผู้โดยไครยจั่น	พระองค์ทรงธรรม์ ด้วยกำลงชัน พรหมเทพทำไทย	๔๐๕ อ้วยพอรทาวนั้น ผ่นคิ่นเวียงไชย วิถานเหลือใจ ผู้ใดไครจะทั้น
แจงในหัตถ์ยา กฤตัพพัญญ ทาวได้อรหัน	๑ ไนยพินสุทา ทุกสิ่งทุกพ้น ลัวงรทังนั้น รศทั้นเลิศไกรย	แจงในหทยา กือสัพพัญญ ทาวได้อรหันต์	๔๑๐ ไนยพินสุทา ทุกสิ่งทุกพรณ ลัวงรทังนั้น รศธรรม์เลิศไกร
พิน้องสองแก้ว ไว้ท้อหาทชาย ซุมซ้อนอยู่ใน	๑ ภาระณไปแล้ว บักทงส่งไป สองไท้เข้าบัย เสมือนแตกอรมา	พิน้องสองแก้ว ไว้ท้อหาทชาย ซุมซ้อนอยู่ใน	๔๑๑ พระเถรไปแล้ว บักทงส่งไป สองไท้เข้าไป เสมือนแต่ก่อนมา
วันหนึ่งปริดา เป็นท้อศุภัสสาร	๑ กล้าวถึงท้าวทวนาคา ด้วยบรีทวนสำราน ๑ ขึ้นมายังท้อภูมิสถาน เกี้ยเหล่านชานานหาทชาย	วันหนึ่งปริดา เป็นท้อศุขสานต์	๔๑๒ กล้าวถึงท้าวทวนาคา ด้วยบรีวารสำราน ๔๑๓ ขึ้นมายังท้อภูมิสถาน เคยเล่นชานานหาทชาย

พระ - ๑๖ พระ -

พระ - ๑๖ พระ -

กฤษดาภราชธรรม	๑ เกลือกเล่นเต็นโลศบาย	๔๑๔	เกลือกเล่นเต็นโลศบาย
เบิกแลโดยปอง	๑ แลเห็นพริมกรายเรืองรอง	๔๑๕	แลเห็นพริมพรายเรืองรอง
อัมในโถก	๑ สิ่งใดอยู่ในประอบทอง	๔๑๖	สิ่งใดอยู่ในประอบทอง
จำเริญสวัสดิ์	๑ ไยของเห็นทาศุศาศา	๔๑๗	ไยของเห็นทาศุศาศา
หมูนาคเข้ามา	๑ นาคียนดินักหนา	๔๑๘	นาคียนดินักหนา
ไม่รู้คดี	๑ ลงไปนักราธานี	๔๑๙	ลงไปนักราธานี
สองเจ้าเต้าไทย	๑ ครังนี้เรามีศุขชี	๔๒๐	ครังนี้เรามีศุขชี
ไม่ประสพภภาร	๑ สุกกระเสมเปรมปรีแลหน้า	๔๒๑	สุขเกษมเปรมปรีแลหน้า
เนตฟองนองไหล	๑ ภาจับพิภพนาภา	๔๒๒	ลือจบพิภพนาภา
เสียแรงภามา	๑ บุษาทะธาตุนี	๔๒๓	บุษาทะธาตุนี
ปล้าภามาไกล	๑ จักกล่าวถึงเจ้าสองศรี	๔๒๔	จักกล่าวถึงเจ้าสองศรี
แต่ท่นเสดสา	๑ วาทวนาคีเอาไป	๔๒๕	วาทวนาคีเอาไป
ขัดไว้ไม่ยอน	๑ รุ่งรางสว่างแจ่มแสงไส	๔๒๖	รุ่งรางสว่างแจ่มแสงไส
	๑ ออกไปจะทำนัมมการ	๔๒๗	ออกไปจะทำนัมมการ
	๑ แก่ท่นพระทาจอมอาร	๔๒๘	แก่ท่นพระทาจอมอาร
	๑ บันดารมาห้ายไปได้นัย	๔๒๙	บันดารมาห้ายไปได้นัย
	๑ ทั้งสองตีกอกตกใจ	๔๓๐	ทั้งสองตีกอกตกใจ
	๑ ครว้นครว้าไรให้หา	๔๓๑	ครว้นครว้าไรให้หา
	๑ ทนกระหม่อมจอมเกศลูกยา	๔๓๒	ทนกระหม่อมจอมเกศลูกยา
	๑ อ่อนนิคจามาควรรหายไป	๔๓๓	อ่อนนิคจามาควรรหายไป
	๑ ลูกไม่คิดตัวกลัวภัย	๔๓๔	ลูกไม่คิดตัวกลัวภัย
	๑ ตั้งใจจะไปลังกา	๔๓๕	ตั้งใจจะไปลังกา
	๑ ลูกทิงเสียเมืองภารา	๔๓๖	ลูกทิงเสียเมืองภารา
	๑ ตามคำบิดาสั่งสอน	๔๓๗	ตามคำบิดาสั่งสอน
	๑ จันพระบิดาม้วยมรณ	๔๓๘	จันพระบิดาม้วยมรณ
	๑ จอนให้เข้าพาไป	๔๓๙	จอนให้เข้าพาไป

๑ เสียภักตกลดสพไสมย	๔๒๓ เสียพลสกันขสพสมย
เสียเมืองเวียงไชย	๔๒๔ พระทนต์พระธาตุนาญณ
๑ พระทนต์พระธาตุนาญณ	๔๒๕ หรือท้าวเทวินอินทรา
ให้มารำคานักหนา	๔๓๐ หรือว่าละลายหายไป
๑ หรีท้าวเทวินอินทรา	๔๓๑ เทพไทในน้ำคงคา
ท่านลงเหล็นข้าเป็นไฉน	๔๓๒ ให้ข้าพบธาตุพระภู
๑ หรีวาล์ลายหายไป	๔๓๓ ทงสองร่ำร้องเกลือกไป
กำบังซ่อนไสยกัรยหนา	๔๓๔ พระเถรพรหมเทพปรานี
๑ เทพไทยในย่นำคงคา	๔๓๕ ท่านได้เห็นดุดูข้า
เมืงตาได้มาเห็นกู	๔๓๖ เทวาทงหลายได้ไป
๑ ให้ข้าพบหาตพระพู	๔๓๗ พรหมเทพพระมหาเถร
เห็นคุยาได้ลงใจ	๔๓๘ เห็นทนต์พระบรมธาตุ
๑ ทงสองร่ำร้องเกลือกไป	๔๓๙ นาคาพาไปไว้
สองไทยไม่มีสมปรีติ	๔๔๐ เห็นแล้วพระเถร
๑ พระเถนพรมเทพปรานี	๔๔๑ เป็นครุฑผุดผาดไป
ถึงแกสนียีเหลยหนา	
๑ ท่านได้เห็นดุดูข้า	
ยาให้ลูกยาบันไหลย	
๑ เทวาทงหลายได้ไป	
ไปบอกพระเถนยานน	
๑ พรมเทพพระมหาเถร	
เอนอ้งมสองนังกราน	
๑ เห็นทนต์พระบรมธาตุ	
นาคาพาไปไว้	
๑ เหนแล้วพระเถร	
เป็นครุฑผุดผาดไป	

๑ ไฉนเนตฤาณถึงการ ปีกหางข้างละโยชน์ตรา	คู่ลักลั่นศรีสุริยา ให้เวหาด้วยฤทธิไกร	๔๔๐ นัยเนตรคือเพลิงกาล ปีกหางข้างละโยชน์ตรา	คู่ลักลั่นศรีสุริยา วายเวหาด้วยฤทธิไกร
๑ พริบตามาถึงหาด ผันผอนเข้าทรอนไฉน	สองเขาวราชเจ้าตกใจ สุมทุมใหญ่ใจหายหาย	๔๔๑ พริบตามาถึงหาด ผันผอนเข้าซ่อนใน	สองเขาวราชเจ้าตกใจ สุมทุมใหญ่ใจหายหาย
๑ คิดกันทั้งสองรา ทลหาตามาสูญหาย	ไออนิจจาไม่พ้นภัย คิดเสียสตายยิ่งนักหนา	๔๔๒ คิดกันทั้งสองรา ทนต์ราตามาสูญหาย	ไออนิจจาไม่พ้นตาย คิดเสียสตายยิ่งนักหนา
พระเถนคิตตริกตรอง ท้าวจิ้งร้องเรียกหา	เจ้าทั้งสองซ่อนในป่า เจ้าสองราชซ่อนอยู่ไย	๔๔๓ พระเถรคิตตริกตรอง ท้าวจิ้งร้องเรียกหา	เจ้าทั้งสองซ่อนในป่า เจ้าสองราชซ่อนอยู่ไย
๑ ยากลัวเหลียมมิใช่ครุฑ เร่าเอนพรมเทพไสร	นั่งซ่อนชุกยาตกใจ จกกล้วยเจ้าสองรา	๔๔๔ ยากลัวเหลียมมิใช่ครุฑ เร่าเอนพรมเทพไสร	นั่งซ่อนชุกอย่าตกใจ จกกล้วยเจ้าสองรา
๑ บัดเดียวทนต์กุมาร มีนาคลั่นออกมา	นางนังครานเหมชาลา แตกจากป่าสุมทุมใหญ่	๔๔๕ บัดเดียวทนต์กุมาร มีนาคลั่นออกมา	นางนังคราญเหมชาลา แตกจากป่าสุมทุมใหญ่
๑ มีสัจพึงนิจ ฟุบที่หาดทรายใหญ่	เกรงกลัวฤทธิเรื่องไกร ท้าวบอกไปแก่สองรา	๔๔๖ มีสัจจะพิงพิศ ฟุบที่หาดทรายใหญ่	เกรงกลัวฤทธิเรื่องไกร ท้าวบอกไปแก่สองรา
๑ เจ้ายาโสกาโดย ตามเอาหนาทาตมา	รูปจะไปกรุงนาคา ให้สองเจ้าพาเอาไป	๔๔๗ เจ้ายาโสกาโดย ตามเอาหนาทาตมา	รูปจะไปกรุงนาคา ให้สองเจ้าพาเอาไป
๑ สักแล้วพระอรหันต์ เร็วพลันไปทันใจ	ก็โผนผันด้วยฤทธิไกร ถึงเวียงไชยทวนาคี	๔๔๘ สักแล้วพระอรหันต์ เร็วพลันไปทันใจ	ก็โผนผันด้วยฤทธิไกร ถึงเวียงชัยทวนาคี
๑ หมู่นาคเห็นครุฑา วางวังเป็นสังคัล	ตักอภำหมานาคีผี ไขว้พันที่อจพัรรณา	๔๔๙ หมู่นาคเห็นครุฑา วางวังเป็นสังคัล	ตักอภำหมานาคีผี ไขว้พันที่จะพรรณา
๑ เสี่ยงบีกสนั่นก้อง เลื่อนลั่นสนั่นปรา	ญิงฟาร้องในสุธา สาธนาคามหาหวดไหว	๔๕๐ เสี่ยงบนสนั่นก้อง เลื่อนลั่นสนั่นปรา	ยังฟาร้องในสุธา สาธนาคามหาหวดไหว
๑ ตีวงลงสุธา ทรอนทัวมากลัวไฟ	หมู่นาคามาแตกไป ผ่น้อยใหญ่เพียงมรณา	๔๕๑ ตีวงลงสุธา ซ่อนตัวมากลัวภัย	หมู่นาคามาแตกไป ผ่น้อยใหญ่เพียงมรณา
๑ วิ่งออกทรอกทรอนนี้ บางแซกแยกสุธา	กลัวพันที่กับครุฑา จกพัรรณารุงบาดาว	๔๕๒ วิ่งออกทรอกซ่อนหนี บ้านแทรกแยกสุธา	กลัวพันที่กับครุฑา จกพรรณารุงบาดาล

๑ แดงอัมพรพระยานาค	หนีไปจากแต่พินาม	๔๕๓ แดงอัมพรพระยานาค	หนีไปจากแต่พินาม
ภาทาตุพระจอมอารี	หมูปริหารไปด้วยกัล	พาทาตุพระจอมอารี	หมูปริหารไปด้วยกัล
๑ อยู่ใต้กรุงบาดาล	เหล่ากรมการไปมิหั้น	๔๕๔ อยู่ใต้กรุงบาดาล	เหล่ากรมการไปมิหั้น
พระครุฑผดุมาคัน	ได้ได้พลันนาคเสนา	พระครุฑผดุมาคัน	ได้ได้พลันนาคเสนา
๑ เอาปีกกางกันไว้	ไปมิได้ไ้สุธา	๕๕๕ เอาปีกกางกันไว้	ไปมิได้ไ้สุธา
พระครุฑกฤษฎา	คิดเมตตาจึงปราณี	พระครุฑกฤษฎา	คิดเมตตาจึงปราณี
๑ เหตุใดท้าวเนกา	ไปลักพาตุนศรี	๔๕๖ เหตุใดท้าวเนกา	ไปลักพาตุนศรี
ไว้หาทนายมนี	ทวนาคีลลเอนา	ไว้หาทนายมนี	ทวนาคีลลเอนา
๑ ถาวามีสิ่งให้	จักอควายม้วยสังข	๔๕๗ ถาวามีสิ่งให้	จักอควายม้วยสังข
กินให้สิ้นทั้งการ	ท้าวพระยาเสนาใน	กินให้สิ้นทั้งการ	ท้าวพระยาเสนาใน
๑ ไหนอำมพรพระยานาค	มาหายจากไปอยู่ไหน	๔๕๘ ไหนอำมพรพระยานาค	มาหายจากไปอยู่ไหน
จึงหามาเร็วไว	ชาอยู่ไซ้จักนิบหาย	จึงหามาเร็วไว	ชาอยู่ไซ้จักนิบหาย
๑ บัดนั้นนาคเสนา	พึงบัญชาครุฑพิปราย	๔๕๙ บัดนั้นนาคเสนา	พึงบัญชาครุฑพิปราย
หัดตัวกลัวความตาย	ทวนเกล้าท้าวครุฑทา	หัดตัวกลัวความตาย	ทวนเกล้าท้าวครุฑทา
๑ เห็นดูแก่ข้าพเจ้า	ได้โปรดเกล้าจะไปหา	๔๖๐ เห็นดูแก่ข้าพเจ้า	ได้โปรดเกล้าจะไปหา
เจ้านายไ้สุธา	ให้ขึ้นมาท้าวสุบัน	เจ้านายไ้สุธา	ให้ขึ้นมาท้าวสุบัน
๑ พระครุฑตอบคดี	มีวาทีนาคพลัน	๔๖๑ พระครุฑตอบคดี	มีวาทีนาคพลัน
ถาจาจกอสัน	สิ้นเผ่าพันธุ์กรุงบาดาล	ถาจาจกอสัน	สิ้นเผ่าพันธุ์กรุงบาดาล
๑ เสนาก่ลาลี	ทวนาคีมีทันนาร	๔๖๒ เสนาก่ลาลี	ทวนาคีมีทันนาร
แจ้งเล่าตามข่าวสาร	ท้าวพระครุฑตรัสใช้มา	แจ้งเล่าตามข่าวสาร	ท้าวพระครุฑตรัสใช้มา
๑ ให้ท้าวเฝ้าพระธาตุ	มุนีนาคพระศาสดา	๔๖๓ ให้ท้าวเฝ้าพระธาตุ	มุนีนาคพระศาสดา
ขึ้นไปยาได้ชา	ท้าวครุฑทากอยทำอยู่	ขึ้นไปยาได้ชา	ท้าวครุฑทากอยทำอยู่
๑ ถาทวามีสิ่งให้	จับันไ้ลตสินทั้งหมู่	๔๖๔ ถาทวามีสิ่งให้	จับันไ้ลตสินทั้งหมู่
น่านนักจกาววู	จูงท้าวเจ้านาคา	น่านนักจกาววู	จูงท้าวเจ้านาคา
๑ กรานันท้าวเนกา	พึงคิดฟองเกศา	๔๖๕ กรานันท้าวเนกา	พึงคิดฟองเกศา
ทวนาทุกระศาสดา	เอาขึ้นมาให้ท้าวไท	ทวนาทุกระศาสดา	เอาขึ้นมาให้ท้าวไท

๑ ครั้นถึงยกอกร้วย
ยินดีขำมีใจ

๑ จ้อก้อเจดีย์ไว้
ปกเกล้าเชานาคา

๑ ละครทตอบวาทือ
เร้าภามาชานาร

๑ ตั้งจิตท้าวคิดไฟ
จะให้ได้ฤทธา

๑ ถาท่านให้เป็นคุณ
ทือตังกัยม

๑ บัศเคียวจึงพระครุฑ
ภาทนกระทาดุผล

๑ ครั้นถึงร้องเรียกหา
รับทาดุพระบาทไว้

๑ กรานันทั้งสองศรี
รับทาดุทนต์เส

๑ ท้าวบอกลงทรมว้ย
จสังทังสองศรี

๑ รูปนี้จะไปแล้ว
แล้วเหาะขึ้นเวหา

๑ ไปสู่ที่อาสม
น้ามชื่อเจ้าหัดกัล

๑ กล้าวถึงทังสองรา
ทรวอนท้าวสากล้วย

๑ ราภิงซึ่งมายาก
กินแต่กล้วยสุก

ขอรับไว้เป็นหลักไชย
เอาไว้ในกรรณาคา

จ้อได้ไหวได้บูชา
ได้กรรนามาโปรถปราม

ว่าท่านนี้ผิดที่อธการ
จ้ให้ท่านผิดนักรหนา

จ้อเอาไปเมืองลังกา
ท่านย่าวว่าให้ป่วยทือ

จ้อเอาขุนบักเสียนศรี
ก้อเจดีย์ได้เสมอนกัน

ก่ผาดผุดขึ้นมาพลัน
ก่จ้วจัญยังหาดทราย

เหมชาลาเร่งผัดผาย
เอามาให้แกสองรา

ฟังก่คี่กลานออกมา
พระเถรามาอินดี

จ้ได้ไปในพรุกนี้
ทุกได้มีล่านึกหา

ทังสองแก้วอยู่ปรีดา
ด้วยวิธาทาพระอรหันต์

มีจักรมพระทรวงธรรม์
สธารนนั้นเคียวไส

บักท่งผ้าแล้วเข้าไป
ภะทนต์ไสในเกศา

ทาลำบากทังสองรา
ทางเข้าปลารักสากาย

๔๖๖ ครั้นถึงขอดกรไหว
ยินดีขำมีใจ

๔๖๗ จะก้อเจดีย์ไว้
ปกเกล้าชานาคา

๔๖๘ พระครุฑตอบวาทือ
เร้าภามาชานาร

๔๖๙ ตั้งจิตท้าวคิดไฟ
จะให้ได้หรือหนา

๔๗๐ ถาท่านให้เป็นคุณ
ทือตังกัยม

๔๗๑ บัดเดียวจึงพระครุฑ
พาทนต์พระธาตุผัน

๔๗๒ ครั้นถึงร้องเรียกหา
รับทาดุพระบาทไว้

๔๗๓ กรานันทั้งสองศรี
รับทาดุทนต์เส

๔๗๔ ท้าวบอกลงทรมว้ย
จะสังทังสองศรี

๔๗๕ รูปนี้จะไปแล้ว
แล้วเหาะขึ้นเวหา

๔๗๖ ไปสู่ที่อาสม
น้ามชื่อเจ้าหัดกัล

๔๗๗ กล้าวถึงทังสองรา
ชวนท้าวสากล้วย

๔๗๘ ราภิงซึ่งมายาก
กินแต่พันธุ์สุก

ขอรับไว้เป็นหลักชัย
เอาไว้ในกรรณาคา

จะได้ไหวได้บูชา
ได้กรรนามาโปรถปราม

ว่าท่านนี้ผิดที่อธการ
จ้ให้ท่านผิดนักรหนา

จะเอาไปเมืองลังกา
ท่านย่าวว่าให้ป่วยทือ

จะเอาบุญปกเสียนศรี
ก้อเจดีย์ได้เสมอนกัน

ก่ผาดผุดขึ้นมาพลัน
ก่จ้วจัญยังหาดทราย

เหมชาลาเร่งผัดผาย
เอามาให้แกสองรา

ฟังก่คี่กลานออกมา
พระเถรามาอินดี

จ้ได้ไปในพรุกนี้
ทุกได้มีล่านึกหา

ทังสองแก้วอยู่ปรีดา
ด้วยฤทธาพระอรหันต์

มีจักรมพระทรวงธรรม์
สธารนนั้นเคียวไส

บักท่งผ้าแล้วเข้าไป
พระทนต์ใส่ในเกศา

ทาลำบากทังสองรา
ต่างเข้าปลารักสากาย

— พระ ๒๘ —		— พระ ๒๘ —	— พระ ๒๘ —
ยังมีกำปั่น จไปลังกา มาถึงหาดทราย	๑ ชื่อหนึ่งกมลัน เดินมาโดยม้าย สิ้นคำจำหน่าย เห็นท่งแกว่งไกว	ยังมีกำปั่น จะไปลังกา มาถึงหาดทราย	๔๓๕ ชื่อหนึ่งกมลัน เดินมาโดยม้าย สิ้นคำจำหน่าย เห็นท่งแกว่งไกว
เห็นอัคสะจน ไม่มีคนผู้ มาเป็นฉันท	๑ จังคิตด้วยกล ปรุหลาดนักรไส อยู่ท้อทาดใหญ่ ท่งไชยปักอยู่	เห็นอัคจรรย ไม่มีคนผู้ มาเป็นฉันท	๔๓๖ จังคิตด้วยกล ประหลาดนักรไส อยู่ท้อทาดใหญ่ ท่งไชยปักอยู่
เข้านาวาไชย ใครปักท่งไว้ สืบเสาะแลดู	๑ ทอศหม้อปลงไป ชวนขึ้นไปดู บอกให้เรา เร่งกรกันไป	ชวนนาวาไชย ใครปักท่งไว้ สืบเสาะแลดู	๔๓๗ ทอศหม้อปลงไป ชวนขึ้นไปดู บอกให้เรา เร่งกรกันไป
เข้าสามบ้านล้ง ชวนเพื่อนทั้งหลาย รอยกันเก่าใหม่	๑ ภรอมกันบันจ เร็วพลันทรนไย มากมายขึ้นไป เที่ยวไปเที่ยวมา	เอาสามบ้านล้ง ชวนเพื่อนทั้งหลาย รอยกันเก่าใหม่	๔๓๘ ภรอมกันบรรจ เร็วพลันทรนไย มากมายขึ้นไป เที่ยวไปเที่ยวมา
เจ้าทนต์กุมาร รำพึงภายใน กระอรั้นหัว	๑ บัศเดียวบานาน นางเหมชาลา แนใจนักรหนา แมนเททุกประการ	เจ้าทนต์กุมาร รำพึงภายใน พระอรหันต์ว่า	๔๓๙ บัดเดียวบานาน นางเหมชาลา แนใจนักรหนา แมนเททุกประการ
ทั้งสองออกมา เข้ามาถามโดย สององค์นงคราญ	๑ คิคแล้วมิชา จากไนไพรยสาร บัคใจบานาน ภบพารด้วยกัน	ทั้งสองออกมา เข้ามาถามได้ สององค์นงคราญ	๔๔๐ คิคแล้วมิชา จากไนไพรสามท บัคใจบานาน พบพานด้วยกัน

ถามเจ้าสองรา บักท่งเอาไว นายเจ้ากำปั่น	๑ หมูชานาวา ไครยทำสำคัน บอกให้จ้งพลัน โหมถามไถ	ถามเจ้าสองรา บักท่งเอาไว นายเจ้ากำปั่น	๔๘๕ หมูชานาวา ไครทำสำคัญ บอกให้จ้งพลัน ให้มาถามไถ
ข้าทั้งสองรา บักท่งเอาไว มาแต่เตาโดย	๑ ทั้งสองบอกว่า มาแต่เมืองไกล คิดหมายภายใน ขอไปด้วยกัน	ข้าทั้งสองรา บักท่งเอาไว มาแต่เตาโดย	๔๘๖ ทั้งสองบอกว่า มาแต่เมืองไกล คิดหมายภายใน ขอไปด้วยกัน
จไปปลงกา หมิสูลงความ ถานายกำปั่น	๑ เขากำปั่นว่า กาขายทุกพลัด จถามท่านพลัน ว่าฉันใดหนา	จะปลงกา มิสูลงความ ถานายกำปั่น	๔๘๗ เขากำปั่นว่า กาขายทุกพรรณ จะถามท่านพลัน ว่าฉันใดหนา
ข้าทั้งนี้ใส ท่านพาไปด้วย จได้ไปหา	๑ ทั้งสองตอบไป จไปปลงกา เสมือนช่วยโมทนา สืบวงศ์พงศ์พันธุ์	ข้าทั้งนี้ไซ้ ท่านพาไปด้วย จะได้ไปหา	๔๘๘ ทั้งสองตอบไป จะปลงกา เสมือนช่วยโมทนา สืบวงศ์พงศ์พันธุ์
เข้านาวาไชย เล่าข่อยที่บ้าย มีสองคนนั้น	๑ เร้วพลันทันใด ล่งไปด้วยกลัน แก่นายกำปั่น พลอยโดยสารไป	ชานาวาชัย เราขอรับาย มีสองคนนั้น	๔๘๙ เร้วพลันทันใด ล่งไปด้วยพลัน แก่นายกำปั่น พลอยโดยสารไป
ว่าจักสืบหา ว่าบักท่งไว้ เดชะบรมไตร	๑ ยังเมืองลังกา ภังศาเจ้าไสย ให้แจ้งมาจไป เข้าในทรวงกลัน	ว่าจักสืบหา ว่าบักท่งไว้ เดชะบรมไตร	๔๙๐ ยังเมืองลังกา พงศาเขาไซ้ ให้แจ้งมาจไป เข้าในทรวงพลัน

นายกำปั่นคิด
ให้เร่งไปรับ
ภาไปด้วยกัน

หมุ่ชานาวา
นายกำปั่นเห็น
ให้สองเจ้าไป

สมเด็จพระบาท
คุณพระประเสียด
ศุภเสมเปรมปรี

๑ รื้อนรณคันจิตร

เหน็ดสองนั้น
สองรามากลัน
แต่ในทันใด

๑ บัดเดียวบ่ชา

พาสองทรมว้ย
จำเป็นมิศไมย
อยู่ให้บ้าหลิ

๑ ภาระทนภาระทาศุ

ใส่นอยเกส
บังเกิดสวัสดี
เจ้าทั้งสองรา

นายกำปั่นคิด
ให้เร่งไปรับ
พาไปด้วยกัน

หมุ่ชานาวา
นายกำปั่นเห็น
ให้สองเจ้าไป

สมเด็จพระบาท
คุณพระประเสริฐ
ศุภเสมเปรมปรี

๔๕๑ รื้อนรณคณจิต

เห็นดูสองนั้น
สองรามากลัน
แต่ในทันใด

๔๕๒ บัดเดียวบ่ชา

พาสองทรมว้ย
จำเป็นมิตรใหม่
อยู่ท้ายบาหลิ

๔๕๓ พระทนด่พระธาตุ

ใส่นอยเกส
บังเกิดสวัสดี
เจ้าทั้งสองรา

พระ ๑๑ พระ

๑ แล้วใช้นาวาไชย

นาคีมวิริททา

๑ ว่าทนบ่รรมทาศุ

จำกูจะตามไป

๑ กูจักได้พระธาตุ

เร็วไวดังใจจง

๑ ตั้งพยุเป็นหมอกพัน

คลื่นใหญ่ซัดไปมา

๑ ใ้กั้งแลต่นหน

เราเทียมมาแต่ไหร

๑ บ่เคยต้องลมไร่

อุบาทษชาติตะลาภา

สามวันไปในชลทา

เลียงตามมาเห็นแจ้งใจ

นางพาคลาดจากหาดใหญ่

เป็นพยุใหญ่ให้จมลง

มุนีนาถดังจำหน่ง

เหมือนประสงค้ท้าวนาภา

ก็เร็วพลันถึงเกตรา

กำปั่นราพาไม่ไหว

ต่างคนบ่นว่าวุ่นไวย

ไม่เหมือนในครั้งนี้หนา

เกรว่ลงให้สองคนมา

ทึงคองคาพาไปโย

พระ ๑๑ พระ

๔๕๔ แล้วใช้นาวาชัย

นาคีมฤททา

๔๕๕ ว่าทนด่บรมธาตุ

จำกูจะตามไป

๔๕๖ กูจักได้พระธาตุ

เร็วไวดังใจจง

๔๕๗ ตั้งพายุเป็นหมอกควัน

คลื่นใหญ่ซัดไปมา

๔๕๘ ใ้กั้งแลต่นหน

เราเทียมมาแต่ไร

๔๕๙ บ่เคยต้องลมร้าย

อุบาทว์ชาติตะลาภา

สามวันไปในชลทา

เลียงตามมาเห็นแจ้งใจ

นางพาคลาดจากหาดใหญ่

เป็นพายุใหญ่ให้จมลง

มุนีนาถดังจำหน่ง

เหมือนประสงค้ท้าวนาภา

ก็เร็วพลันถึงเกตรา

กำปั่นราพาไม่ไหว

ต่างคนบ่นว่าวุ่นไผ่

ไม่เหมือนในครั้งนี้หนา

เพราะลงให้สองคนมา

ทึงคองคาพาไปโย

๑ ได้ยินเหมชาลา	ตกกำหนดาสนาไหลย	๕๐๐ ได้ยินเหมชาลา	ตกกำหนดาสนาไหล
อนิจจาตัวข้าไส	มรณาโดยครั้งนี้หนา	อนิจจาตัวข้าไชรั	มรณาลัยครั้งนี้หนา
๑ ยื่อกอกรขึ้นเหนือเกล้า	ชื่อท่านท้าวพระเถรา	๕๐๑ ยื่อกอกรขึ้นเหนือเกล้า	ขอท่านท้าวพระเถรา
ภรมเทพพระเจ้าข้า	ได้เมตตาช่วยข้าพลัน	พรหมเทพเจ้าข้า	ได้เมตตาช่วยข้าพลัน
๑ กรานันพระเถรา	ได้สัญญาสองนักรรรม	๕๐๒ กรานันพระเถรา	ได้สัญญาสองนักรรรม
บังเกิดอัศจรรย์	รู้แจ้งฉันในวินญาณ	บังเกิดอัศจรรย์	รู้แจ้งฉันในวินญาณ
๑ รู้ว่าพระยานาก	ทำลำบากสองนงคราญ	๕๐๓ รู้ว่าพระยานาก	ทำลำบากสองนงคราญ
เจ้าเอาทศกระ-	พระพายพานาวาไชย	จะเอาธาตุพระ-	พระพายพานาวาไชย
๑ พัวกเข้าเหล้ากำปั่น	คิดด้วยกันเป็นขุนไชย	๕๐๔ พัวกเข้าเหล้ากำปั่น	คิดด้วยกันเป็นขุนไฝ
สองราซึ่งภาไป	จะทำไฟ.....	สองราซึ่งพาไป	จะทำกั.....
๑ ภาระณที่ผาตผุด	แปลงเป็นครุฑท่าเมรา	๕๐๕ พระเถรผาตผุด	แปลงเป็นครุฑท่าเมรา
๑ บินพ่อนร้อนใกล้มา	ท้าวเนกาเห็นตกใจ	๑ บินพ่อนร้อนใกล้มา	ท้าวเนกาเห็นตกใจ
๑ ความกลัวตัวไหวหวน	คืนเร็วพลันยังกรงไกร	๕๐๖ ความกลัวตัวไหวหวน	คืนเร็วพลันยังกรงไกร
พระเถรกลังไป	เข้านั่งในท้ายบาฬี	พระเถรกลังไป	เข้านั่งในท้ายบาฬี
๑ แปลงกายเป็นเถรา	เหมชาลามายินดี	๕๐๗ แปลงกายเป็นเถรา	เหมชาลามายินดี
กราบเกล้าเจ้าพระชี	ตัวลูกนัคนิกหา	กราบเกล้าเจ้าพระชี	ตัวลูกนัคนิกหา
๑ มาทองพะยุใหญ่	เข้าขุนไชยทั้งนาวา	๕๐๘ มาต้องพะยุใหญ่	เข้าขุนไฝทั้งนาวา
ท่านว่าสั้วข้า	ทิงคำคาให้บันไหลย	ท่านว่าข้าชั่วข้า	ทิงคงคาให้บรรลัย
๑ พระเถรแจ้งกิจจา	ว่านาคามาจองไฟ	๕๐๙ พระเถรแจ้งกิจจา	ว่านาคามาจองกั
รูปแจ้งแกลงมาไว	นาคกลับไปยังการา	รูปแจ้งแกลงมาไว	นาคกลับไปยังการา
๑ ทรีงเกิดเป็นลมใหญ่	เกระมันไสแกลงตามมา	๕๑๐ ซึ่งเกิดเป็นลมใหญ่	เพราะมันไสร้แกลงตามมา
หวังทศกระศาสดา	ครันทรุชจะภาไป	หวังธาตุพระศาสดา	ครันทรุชจะพาไป
๑ บัสนันนายกำปั่น	เห็นทรีงทรีมเพื่อนตกใจ	๕๑๑ บัสนันนายกำปั่น	เห็นทรีงทรีมเพื่อนตกใจ
เถรมาแต่ไหน	หลากน้ำใจเรานักหนา	เถรมาแต่ไหน	หลากน้ำใจเรานักหนา
๑ เข้าไปนั่ง.....		๕๑๒ เข้าไปนั่ง.....	

.....	เล่าไป	๕๑๓เล่าไป	เล่าไป
ข้ามาแต่เมืองไคลอย	นำมเวียงไชยทีสมบุรย์	ข้ามาแต่เมืองไคล	นำมเวียงชัยทีสมบุรย์
๑กำปั่น	ทอดอยู่.....	๕๑๔กำปั่น	ทอดอยู่.....
.....กังพี	ไม่มีท้อจสับหา	พงพี	ไม่มีท้อจะสับหา
๑ บัดนั้นพระสังฆราช	มีภักษนาให้สองเรา	๕๑๕ บัดนั้นพระสังฆราช	มีพจนารถให้สองเรา
ไปอยู่ในยถา	เป็นศุภแสนสบาย	ไปอยู่ในยถา	เป็นสุขแสนสบาย
๑ เข้าปลาเครื่องอาหาร	โปรดประทานให้สองไท	๕๑๖ ข้าวปลาเครื่องอาหาร	โปรดประทานให้สองไท
ศุภชัยที่สบาย	เจ้ามิได้เคืองสิ่งใด	สุภชัยที่สบาย	เจ้ามิได้เคืองสิ่งใด
๑ เกลาในราตรี	เจ้าสองศรีบันทมใน	๕๑๗ เกลาในราตรี	เจ้าสองศรีบรรทมใน
ทนทาดุพระบาทไสย	นางกลีไคลอยจากเกสา	ทนตาดุพระบาทไชรี	นางกลีคลายจากเกสา
๑ เอาตัวไว้เหนือเกล้า	ทั้งสองเจ้าทำวันทา	๕๑๘ เอาตัวไว้เหนือเกล้า	ทั้งสองเจ้าทำวันทา
วันนั้นทศศาสดา	ให้แจ้งตาคนทั้งหลาย	วันนั้นทศศาสดา	ให้แจ้งตาคนทั้งหลาย
๑ มาถึงเมืองลังกา	ทศศาสดาถึงธรรมนาย	๕๑๙ มาถึงเมืองลังกา	ทศศาสดาถึงทำนวย
หาไม้รำคี่หม้าย	ไครเย็นได้สองนงคราญ	หาไม้รำคี่ไม้	ไครเย็นได้สองนงคราญ
๑ จะพันธะรังศรี	มีรัศมีเป็นทักปกราร	๕๒๐ นัพพธรรมรังสี	มีรัศมีเป็นทักปกราร
เหลืองแดงแสงชัชชวาร	เขียวขาวกานดำมีแสง	เหลืองแดงแสงชัชชาวล	เขียวขาวกานดำมีแสง
๑ โชคช่วงถึงโลกา	ก้าวถึงสาเห็นจะแจ้ง	๕๒๑ โชคช่วงถึงโลกา	ก้าวถึงสาเห็นจะแจ้ง
อาทิตย์ฤทธิเรียวแรง	รัศมีแข่ง แรงแงกหนา	อาทิตย์ฤทธิเรียวแรง	รัศมีแข่งแรงแงกหนา
๑ บ่เปรียบแสงพระ-	รัศมีเล่ากันคณนา	๕๒๒ บ่เปรียบแสงพระ-	รัศมีเล่ากันคณนา
พระสังฆราชราชา	เนนเถรามาอัครย์	พระสังฆราชราชา	เนนเถรามาอัครย์
๑ ท้อหนักตื่นตกใจ	ผู้น้อยใหญ่มาไหวหวั่น	๕๒๓ ตระหนักตื่นตกใจ	ผู้น้อยใหญ่มาไหวหวั่น
เห็นผิดกิจกัน	เป็นดังนั้นเหตุใดหนา	เห็นผิดกิจกรรม	เป็นดังนั้นเหตุใดหนา
๑ มีเนนน้อยหนึ่งนั้น	ไคอรหันต์มีปัญญา	๕๒๔ มีเนนน้อยหนึ่งนั้น	ไคอรหันต์มีปัญญา
เห็นเค้าเรื่องราวมา	เป็นแปลกตาทั้งสองคน	เห็นเค้าเรื่องราวมา	เป็นแปลกตาทั้งสองคน
๑ บาสกบาสิกา	เห็นที่ออกมาเป็นผล	๕๒๕ บาสกบาสิกา	เห็นที่ออกมาเป็นผล
ชวรอยมิกุล	ทั้งสองคัลทึงเข้า	ชวรอยมิกุล	ทั้งสองคนชงเข้ามา

๑ แล้วทูลพระสังฆราช บาทกบาสิกา	มีภักษนาถสังฆาจารณา ทั้งสองมาอยู่เป็นโณน	๕๒๖ แล้วทูลพระสังฆราช บาทกบาสิกา	มีพจนารถสังฆาจารณา ทั้งสองมาอยู่เป็นโณน
๑ พระเนรแลพระสง พระทนต์ธาตุแสงกฤไพ	ฟังพุทฺธกถาตอบไป รักมีใส่ตรดโลกา	๕๒๗ พระเนรแลพระสง พระทนต์ธาตุแสงกฤไพ	ฟังพุทฺธกถาตอบไป รักมีใส่ตรดโลกา
๑ กลับทูลพระสังฆราช ท้าวมีพุทฺธกถา	เห็นประหลาดดังกล่าวมา หาสองรามาลาตามได้	๕๒๘ กลับทูลพระสังฆราช ท้าวมีพุทฺธกถา	เห็นประหลาดดังกล่าวมา หาสองรามาลาตามได้
๑ อุบาสกบาสิกา รักมีใส่แสงไส	ทั้งสองรามาลาเป็นโณน จิงแจ้งใจตามสัจจา	๕๒๙ อุบาสกบาสิกา รักมีใส่แสงไส	ทั้งสองรามาลาเป็นโณน จิงแจ้งใจตามสัจจา
๑ ครานันท์ทนต์กุมาร ทูลความตามสัจจา	นางนงคราญเหมชาลา ข้าพระพาชาตุมนี้	๕๓๐ ครานันท์ทนต์กุมาร ทูลความตามสัจจา	นางนงคราญเหมชาลา ข้าพระพาชาตุมนี้
๑ มาถวายเจ้าลังกา อยู่กรุงทนต์บุรี	ตามบิดาสั่งขาน พระพันปีชั่ววสัน	๕๓๑ มาถวายเจ้าลังกา อยู่กรุงทนต์บุรี	ตามบิดาสั่งขาน พระพันปีชั่ววสัน
๑ กระสัตรมาทันท มารบชิงพระทนต์	หมื่นเสนาเจ็ดนายนั้น ซัดคชวันด้วยบิดา	๕๓๒ กระสัตรมาทันท มารบชิงพระทนต์	หมื่นเสนาเจ็ดนายนั้น ซัดคชวันด้วยบิดา
๑ บิดาข้าบ้านไหล ลำบากยากนักหนา	ข้าวิงวอนลงนาวา ทนเสกสาพันกำลั่ง	๕๓๓ บิดาข้าบรรลัษ ลำบากยากนักหนา	ข้าวิงวอนลงนาวา ทนเสกสาพันกำลั่ง
๑ เล้าไว้แต่พองาม สังฆราชพระบาทฟัง	เรื่องข้อความมีข้างหลัง กล่าววชันนังแกสองรา	๕๓๔ เล้าไว้แต่พองาม สังฆราชพระบาทฟัง	เรื่องข้อความมีข้างหลัง กล่าววชันนังแกสองรา
๑ รูปนี้ข้ารับไว้ นางทูลมุลกิจจา	ทั้งสองไท้ให้เกิดหนา ได้โปรดข้าเกิดทรงธรรม	๕๓๕ รูปนี้ข้ารับไว้ นางทูลมุลกิจจา	ทั้งสองไท้ให้เกิดหนา ได้โปรดข้าเกิดทรงธรรม
๑ ลูกนี้ข้ารับไว้ ภรูกเขาจั่วเต้าผัด	มียอมให้พระเจ้านั้น ไปถวายพลันเจ้าลังกา	๕๓๖ ลูกนี้ข้ารับไว้ ภรูกเขาจั่วเต้าผัด	มียอมให้พระเจ้านั้น ไปถวายพลันเจ้าลังกา
๑ รูปนี้มีให้ไป จไปโยสีกา	อยู่นี้ใสกอรเทิดหนา รูปจะพากิจจาไป	๕๓๗ รูปนี้มีให้ไป จไปโยสีกา	อยู่นี้ใสกอรเทิดหนา รูปจะพากิจจาไป
๑ รูปนี้จะเกณ แจ้งเปลื้องตามเรื่องไป	ให้เจ้าเนนไปทนต์ไทย แก่ภูวไนยเจ้าพารา	๕๓๘ รูปนี้จะเกณ แจ้งเปลื้องตามเรื่องไป	ให้เจ้าเนนไปทนต์ไทย แก่ภูวไนยเจ้าพารา

๑ สองเจ้ากลับเต้าไทย
กระสังข์ราชา

๑ ท้าวรุ่งผวยฟุ้งสีท
เนนนั้นไปทันที่
วันนั้นเจ้าลังกา

มนตรีกระหิวราช

๑ เจ้าเนนได้อรหัน

มักคามาเจ็ดโยชน์

๑ แล้วทูลตามมูลกิจ
ตรัสกลั่นข้ ออ้นซึ่ง

๑ โหราภฤกทามาต
เห็นควรชนวญทาย

๑ บัดนั้นพระโหรา

แมนแท่นแก้วไวย

๑ วามีทนต์พระธาตุ

แจ่งไยไวยคำมรา

๑ บัดนั้นพระราชา

ให้เตรียมราชรถไชย

๑ เมื่อพระบิดายัง

อยู่กรุงทนต์บุรี

๑ ครึ่งนี้บุญของเรา

เร็วพลันยาทันชา

๑ เสนาหามีได้

กระองค์ทรงปวนปั่น

๑ ถ้าเราเจ้เดินไป

บอกความตามสัจจา

อยู่อาลัยท้อแรกมา

ทำบูชาในยราศรี

กระอาทิตย์สองรัศมี

ถึงบุรีที่ปราสาท

ไปเล่นป่าเที่ยวพิภาษ

มักกาลาตได้เจ็ดโยชน์

ไปจับปล้นทันโดยโส

ไปเที่ยวโคขพริบตาถึง

แต่บพิตรคิดรำพึง

ยังถึงพุทธธรรมาย

จึงพระบาทตามโดยหมาย

บอกเราให้แจ้งกระไทย

ภราหมกรีกทาทุณภรอมไป

ทำนายไยถึงราชา

สองย้าวราชจำพามา

บุรราชาล่ามแคนไทร

เจ้าลังกาตรัสส่งไป

โงฐาไสให้ทันที่

ทาวคิดหวังทนต์ชินศรี

ไปหลายที่มิได้มา

ไม่ไปเอายอมมาหา

เตรียมโงฐาให้คร่ำพกรัน

หมุ่พลไพร่ให้แตกกรร

กระทรงทันมีบันชา

เป็นฉันโคพรเนรอา

ให้ตัวข้าแจ้งภายใน

๕๓๕ สองเจ้ากลับเต้าได้

พระสังฆราชา

๕๔๐ เท้ารุ่งผวยฟุ้งสีท

ณนั้นไปทันที่

๕๔๑ วันนั้นเจ้าลังกา

มนตรีกระหิวราช

๓๔๒ เจ้าเนนได้อรหันต์

มรรคามาเจ็ดโยชน์

๕๔๓ แล้วทูลตามมูลกิจ

ตรัสพลันข้ ออ้นซึ่ง

๕๔๔ โหราภฤกทามาตย์

เห็นควรคำนวณทาย

๕๔๕ บัดนั้นพระโหรา

แมนแท่นแก้วไวย

๕๔๖ วามีทนต์พระธาตุ

แจ่งไยในตำรา

๕๔๗ บัดนั้นพระราชา

ให้เตรียมราชรถชัย

๕๔๘ เมื่อพระบิดายัง

อยู่กรุงทนต์บุรี

๕๔๙ ครึ่งนี้บุญของเรา

เร็วพลันอย่าทันช้า

๕๕๐ เสนาหามีได้

พระองค์ทรงปวนปั่น

๕๕๑ ถ้าเราจะเดินไป

บอกความตามสัจจา

อยู่อาศัยที่แรกมา

ทำบูชาในยราศรี

พระอาทิตย์สองรัศมี

ถึงบุรีที่ปราสาท

ไปเล่นป่าเที่ยวประพา

มรรคาลาตได้เจ็ดโยชน์

ไปจับปล้นทันโดยโส

ไปเที่ยวโคขพริบตาถึง

แต่บพิตรคิดรำพึง

ยังถึงพุทธทำนาย

จึงพระบาทตามโดยหมาย

บอกเราให้แจ้งพระทัย

พราหมณ์พฤกทาทุณภรอมไป

ทำนายไยถึงราชา

สองเขวราชจะพามา

บุรราชาล่ามแคนไทร

เจ้าลังกาตรัสส่งไป

โยธาไชร้ให้ทันที่

ท้าวคิดหวังทนต์ชินศรี

ไปหลายที่มิได้มา

ไม่ไปเอายอมมาหา

เตรียมโยธาให้ครบครัน

หมุ่พลไพร่ให้แตกกัน

พระทรงธรรมมีบัญชา

เป็นฉันโคพรเนรอา

ให้ตัวข้าแจ้งภายใน

- ๑ เจ้าเนนทนต์ก็
บุญโธแสนอสงไขย
- ๑ บัดนั้นเจ้าลังกา
เรียกหาเสนาภรณ์
- ๑ กำลังพระโพธิ์ธรร
กระสักรำกัมนันมา
- ๑ บาทาท้าวพะพอง
บุญยามาจำเป็น
- ๑ จเคันมีไถ้นั้น
ภูบ้านทาวคลานมา
- ๑ มาไถ้ชายอวาท
ถึงท่นพระทาศุไสย
- ๑ อังการตรัสตามไป
สั่งมหาราชประกาศว่า
- ๑ ท้าวยกปรือพทอง
แล้วว่าบุญของท่าน
- ๑ เจ้าทนต์กุมาร
บอกเล่าให้เข้าใจ
- ๑ ครานั้นทนต์กุมาร
ทูลเกล้าเล่าเรื่องมา
- ๑ นามชื่อสิงหะราช
มารดาของข้านี้
- ๑ ทาวครองพระเวียงไชย
เปรียบท้าวขลุ่ลมารขี้
- ๑ ทั้งสองครองเป็นศุก
อยู่เย็นเป็นสุขขี
- ถาพันปีบาตรเดินไป
แต่กำไรมวยแสนมหากัน
- มีบันชาขึ้นกาญจน์
ท้าวจรรจนด้วยบาทา
- เจ็ดคัซสารพระมหา
เท้าลินลาเพลาเย็น
- ข้าเป็นหนองไค้เคื่องเข็น
พระเจ้าเห็นในปัญญา
- บาตรทรงทนต์เจ้านักหนา
เจ้าราชาโลหิตไหล
- จึงพระบาทกระดกไป
ท้าวดีใจยิ่งนักหนา
- ท่านผู้ใดใครรับมา
เหมชาลาทนต์กุมาร
- ทนต์ลองเหนือเสียนสาร
ไค้จ่าปูนปานลำแดนไทร
- นางนงคราญท่านลูกไคร
เป็นกัไทรยทนต์เจ้ามา
- นางนงคราญเหมชาลา
ข้าบุตรเจ้าธานี
- เจ้าจอมนาถพระจักรี
ชื่อเทวีศรีมหา
- ไม่มีไครถึงสองรา
เลื่องลือชาทนต์ธานี
- บ่ มีทุกมายายี
ครั้งหนึ่งมีกระสัศตรา
- ๕๕๒ เจ้าเนนทนต์
บุญโธแสนอสงไขย
- ๕๕๓ บัดนั้นเจ้าลังกา
เรียกหาเสนาพลัน
- ๕๕๔ กำลังพระโพธิ์ธรร
กษัตริย์กำนันมา
- ๕๕๕ บาทาท้าวพพอง
บุญยามาจำเป็น
- ๕๕๖ จะเดินมิไค้นั้น
ภูบาลท้าวคลานมา
- ๕๕๗ มาไถ้ชายอวาท
ถึงทนต์พระธาดุไชร์
- ๕๕๘ อังการตรัสตามไป
สั่งมหาราชประกาศว่า
- ๕๕๙ ท้าวยกปรือพทอง
แล้วว่าบุญของท่าน
- ๕๖๐ เจ้าทนต์กุมาร
บอกเล่าให้เข้าใจ
- ๕๖๑ ครานั้นทนต์กุมาร
ทูลเกล้าเล่าเรื่องมา
- ๕๖๒ นามชื่อสิงหะราช
มารดาของข้านี้
- ๕๖๓ ท้าวครองพระเวียงชัย
เปรียบท้าวขลุ่ลมารขี้
- ๕๖๔ ทั้งสองครองเป็นสุข
อยู่เย็นเป็นสุขขี
- ถาพันปีบาตรเดินไป
แต่กำไรมวยแสนมหากัป
- มีบุญชาขึ้นกาญจน์
ท้าวจรรจนด้วยบาทา
- เจ็ดคัซสารพระมหา
ท้าวลินลาเพลาเย็น
- ข้าเป็นหนองไค้เคื่องเข็น
พระเจ้าเห็นในปัญญา
- บาททรงธรรมเจ้านักหนา
เจ้าราชาโลหิตไหล
- จึงพระบาทกระดกไป
ท้าวดีใจยิ่งนักหนา
- ท่านผู้ใดใครรับมา
เหมชาลาทนต์กุมาร
- ทนต์ลองเหนือเสียนสาร
ไค้จ่าปูนปานลำแดนไทร
- นางนงคราญท่านลูกไคร
เป็นกระไรซึ่งเจ้ามา
- นางนงคราญเหมชาลา
ข้าบุตรเจ้าธานี
- เจ้าจอมนาถพระจักรี
ชื่อเทวีศรีมหา
- ไม่มีไครถึงสองรา
เลื่องลือชาทนต์ธานี
- บ่ มีทุกมายายี
ครั้งหนึ่งมีกระสัศตรา

๑ จึ่งพระทนต์ธาตุ
อยู่มาสามปีตรา
๑ มंत्रीมาเจ็ดนาย
เข้าลอมเอาเวียงชัย
๑ บิดามีสั่งให้
ท้าวสังขาสองศรี
๑ ให้ภาทนพระทนต์
ให้ไปอาหลายครา
๑ ข้าได้ภาจอรมา
นาวาข้าจมลง
๑ มาถึงหาดทรายแก้ว
ไม่รู้ไปไหนหนา
๑ พระทนต์ธาตุฝังไว้
สมทุมพุ่มป่าใหญ่
๑ มابนนพากาษ
ท้าวหนันทวันทา
๑ นำชีพร์ห่มเทพเถน
โอยกรให้ข้าใส่
๑ อยู่วันหนึ่งยังมี
เหลนมีที่ฝังทำ
๑ ข้านี้รื้อร้องให้
แปลงผุดเป็นครุฑไกรย
๑ กลับมาส่งทนต์ให้
โดยสารสำเภามา
๑ ภาระณมาช่วยเลา
เคชะทนต์พระไตร

ท้าวหนันทวันทา
กระสัดหามาทำไฟ
พัวกลัดไพรมากตราไทรย
เจ็ดชั้นไนยทนต์บุหรีย
หาทนต์ให้พระมนี
ให้หลีกหนีมาลังกา
ยังพระบาทเจ้าภารา
มิได้มาตามใจจิง
เป็นเวทนานักพระองค์
เดินเข้าวังคองหนามหนา
ข้าคลาดแคล้วหลงมรรคา
ข้าสองรายอยู่อาศัย
ท้อหาดทรายเข้าหอร่อนไนย
เป็นคั่นใจพระเถรา
ถึงทนต์ตกกลังมา
ข้าออกมาหาทนต์
พระพุเบนลำแดนไตร
แล้วเหาะไปในโลกา
ท้าวหนันทวันทา
แล้วล็กภาพพระทนต์ไป
พระเถรามาช่วยไว
แล้วลงไปกรุงนาคา
ขึ้นรับไว้เหนือเกศา
พยุะกลางจำไปย
ข้าพระเจ้าถึงเวียงชัย
ไม่มีไฟพระราชา

๕๖๕ จะจิงพระทนต์ธาตุ
อยู่มาสามปีตรา
๕๖๖ มंत्रीมาเจ็ดนาย
เข้าลอมเอาเวียงชัย
๕๖๗ บิดามีสั่งให้
ท้าวสังขาสองศรี
๕๖๘ ให้พาทนต์พระธาตุ
ให้ไปอาหลายครา
๕๖๙ ข้าได้ภาจอรมา
นาวาข้าจมลง
๕๗๐ มาถึงหาดทรายแก้ว
ไม่รู้ไปไหนหนา
๕๗๑ พระทนต์ธาตุฝังไว้
สมทุมพุ่มป่าใหญ่
๕๗๒ มابนนพากาษ
ท้าวหนันทวันทา
๕๗๓ นำชีพร์ห่มเทพเถร
อวยพรให้ข้าใส่
๕๗๔ อยู่วันหนึ่งยังมี
เหลนมีที่ฝังทำ
๕๗๕ ข้านี้รื้อร้องให้
แปลงผุดเป็นครุฑไกร
๕๗๖ กลับมาส่งทนต์ให้
โดยสารสำเภามา
๕๗๗ พระเถรามาช่วยเลา
เคชะธาตุพระไตร

ท้าวหนันทวันทา
กษัตริย์ห้ามาทำภัย
พวกพลไพร่มากตราไทรย
เจ็ดชั้นในทนต์บุรี
ธาตุทนต์ให้พระมนี
ให้หลีกหนีมาลังกา
ยังพระบาทเจ้าภารา
มิได้มาตามใจจิง
เป็นเวทนานักพระองค์
เดินเข้าวังคองหนามหนา
ข้าคลาดแคล้วหลงมรรคา
ข้าสองรายอยู่อาศัย
ท้อหาดทรายเข้าหอร่อนไนย
เป็นคั่นใจพระเถรา
ถึงทนต์ธาตุตกลงมา
ข้าออกมาหาทนต์
พระพุเบนลำแดนไตร
แล้วเหาะไปในโลกา
ท้าวหนันทวันทา
แล้วล็กภาพพระทนต์ไป
พระเถรามาช่วยไว
แล้วลงไปกรุงนาคา
ขึ้นรับไว้เหนือเกศา
พายุกล้าจะพาไป
ข้าพระเจ้าถึงเวียงชัย
ไม่มีภัยพระราชา

๑ แฉงแล้วท้าวตรัสไป แห่หาตพระศาสดา	เสนาในจัตโยธา ไปมหาปราสาทไชย	๕๑๘ แฉงแล้วท้าวตรัสไป แห่หาตพระศาสดา	เสนาในจัตโยธา ไปมหาปราสาทไชย
๑ ภักธอัยวาราช ยับยั้งจับทั้งไชย	เที่ยวทั้งกลาตดูไสว กลไฟยภกระบี่	๕๑๙ พลธอัยวาราช ยับยั้งจับทั้งไชย	เที่ยวทั้งกลาตดูไสว พลปืนไฟพลกระบี่
๑ ยังอีกหมูปัดช้าง ภลยวรวทวนกันดี	หอกดาบบางภลกริตรี มากพันที่จกลณา	๕๒๐ ยังอีกหมูปัดช้าง พลยวรวทวนกันดี	หอกดาบบางพลกริตรี มากพันที่จกลณา
๑ กองกลองแลแดตรสัง เขินหาตพระศาสดา	อีกวิ่งแลวรามนา ขึ้นมหาปราสาทไชย	๕๒๑ กองกลองแลแดตรสัง เขินหาตพระศาสดา	อีกวิ่งแลวรามนา ขึ้นมหาปราสาทไชย
๑ รัตแก้วดูพรายพัน แกลมกลามงามเหลือใจ	เกมสวันดูแจ่มใส มาหาตไหวในทวัน	๕๒๒ รัตแก้วดูพรายพรหม แกลมกลามงามเหลือใจ	เกมสวรรณดูแจ่มใส มาหาตไหวในทวัน
๑ เจ้าทนต์กุมาร ถัดเท้าเจ้าธานี	ทรงคชสารงามเรืองศรี นางเทวีเหมชาลา	๕๒๓ เจ้าทนต์กุมาร ถัดเท้าเจ้าธานี	ทรงคชสารงามเรืองศรี นางเทวีเหมชาลา
๑ นางทรงพังค่านับ แหเจ้าเข้าภารา	ครบเสร็จสับหมุทาสา มิได้ขาดถึงปรางศรี	๕๒๔ นางทรงพังค่านับ แหเจ้าเข้าภารา	ครบเสร็จสับหมุทาสา มิได้ขาดถึงปรางศรี
๑ แล้วเขินทนต์พระทา จำเมรีนสวัศฎิ	สู่ปราสาทรัตนมณี เป็นสุขขีในภารา	๕๒๕ แล้วเขินทนต์พระทา จำเมรีนสวัศฎิ	สู่ปราสาทรัตนมณี เป็นสุขขีในภารา
๑ เจ้าทนต์กุมาร ให้อยู่ปรางรัตน	นางนงคราญเหมชาลา ทาสทาสาหาร้อยคน	๕๒๖ เจ้าทนต์กุมาร ให้อยู่ปรางรัตน	นางนงคราญเหมชาลา ทาสทาสาหาร้อยคน
๑ เงินทองของถการ ทุกสิ่งพระจุมภล	ทรัพย์สึงการสัดผัด ตามยุบบันท้าวตรัสสั่ง	๕๒๗ เงินทองของถการ ทุกสิ่งพระจุมภล	ทรัพย์สึงการสัดผัด ตามยุบบันท้าวตรัสสั่ง
๑ ทุกสิ่งมีได้น้อย เงินทองของพระคลัง	สิ่งลหารอยเป็นกำล้ง ตามท้าวหวังจะปรารถนา	๕๒๘ ทุกสิ่งมีได้น้อย เงินทองของพระคลัง	สิ่งลหารอยเป็นกำล้ง ตามท้าวหวังจะปรารถนา
๑ แล้วให้ทำขวันเจ้า สมโภชพระมหา	สองหนุ่มหน้าเภาภังกา หาตศาสดาล้าแดนไตร	๕๒๙ แล้วให้ทำขวันเจ้า สมโภชพระมหา	สองหนุ่มหน้าเภาภังกา หาตศาสดาล้าแดนไตร
๑ ให้เหลื้นทุกปรการ สูกกระเสมเปรมปรีใจ	เป็นวิถารไนเวียงไชย ผู้น้อยใหญ่มาวันทา	๕๓๐ ให้เหลื้นทุกปรการ สูกเกษมเปรมปรีใจ	เป็นวิถารไนเวียงไชย ผู้น้อยใหญ่มาวันทา

พระองค์มันจิงจิต

จ'อก'อพระจุล

๑ แกมด้วยมูรีต

ลัวทองเรียงรองใน

๑ ราชครูพระจุมพล

ชั้นในแก้วแว้วตา

๑ ชั้นหนึ่งกำแพงนา

ชั้นหนึ่งเหล็กแข็งขัน

๑ ชั้นนอกถัดออกมา

ภาพนคันแวงไกว

๑ ชั้นนัยเป็นยักสา

ชั้นกลางข้างรองแปรง

๑ ครอบเส็ดทั้งเจ็ดชั้น

ครอบงามถวนตามทื่อ

๑ สังเกตพระเทศนา

ยังมีทื่อหาทราย

๑ ว่าพระยารวมโสกราช

เสดทาตุ้นยังมี

๑ ย้อยอยู่กรุงนาคา

เนนน้อยสิดอาจารย์

๑ เจ้าเนนน้อยกรัปรีชา

อังกการตรัสสั่งพล

๑ เข้าไปในปราสาท

อังกการเจ้าลังกา

๑ ให้รูปมาโดยจง

เหลือบันนพระบาท

พราหมณ์โรหิตแลฤกทา

ด้วยสินลางามปรไผ

ทุกส่วพักเอาสวมไส

แก้วแว้วไวลวณรัตน์

ทั้งพาพณทุกชั้นมา

ถัดออกมาดูรายพัน

ชั้นหนึ่งหลากเงินทองนั้น

ฤทธานันลูกเป็นไฟ

อีกนั้นทั้งสูงใหญ่

ถัดทั้งไชยหอกท้าวแวง

ถัดออกมาครุฑาแข

ถัดนั้นแลลงเป็นราชศรี

พระท้าวท่น้อยเปรมปรี

เจ้าบุหรืพระไทยหม้าย

ศักราชว่าเจ็ดร้อยปลาย

แก้วแก้วพรายเป็นแสงศรี

จ'อก'อทาตุพระชินศรี

เหลือบันคิมี่สองทนาน

ใช้ใครดีไปเอาการ

ถื่อในยชานวิถารครัน

มีบันยาไค้อรหัน

เจ้าจรัจันกรุงนาคา

มีพชันาตามปรารถนา

ตรัสใช้มาหาพระบาท

จิตจำหน่งเอาพระบาท

ว่าพระบาทเหลือบองท่นาร

๕๕๑ พระองค์บรรจงจิต

จะก่อพระจุพา

๕๕๒ แกมด้วยมณรัตน์

ลัวทองเรียงรองใน

๕๕๓ ราชครูพระจุมพล

ชั้นในแก้วแว้วตา

๕๕๔ ชั้นหนึ่งกำแพงนา

ชั้นหนึ่งเหล็กแข็งขัน

๕๕๕ ชั้นนอกถัดออกมา

ภาพนตร์คนแวงไกว

๕๕๖ ชั้นในเป็นยักสา

ชั้นกลางข้างรองแปรง

๕๕๗ ครอบเส็ดทั้งเจ็ดชั้น

ครอบงามถวนตามทื่อ

๕๕๘ สังเกตพระเทศนา

ยังมีทื่อหาทราย

๕๕๙ ว่าพระยารวมโสกราช จะก่อธาตุพระชินศรี

เศษธาตุ้นยังมี

๖๐๐ ย้อยอยู่กรุงนาคา

เมรน้อยศิชย์อาจารย์

๖๐๑ เจ้าเมรน้อยกรัปรีชา

โองการตรัสสั่งพล

๖๐๒ เข้าไปในปราสาท

โองการเจ้าลังกา

๖๐๓ ให้รูปมาโดยจง

เหลือบันนพระบาท

พราหมณ์โรหิตแลฤกทา

ด้วยสินลางามประไฟ

ทุกสารพัดเอาสวมใส่

แก้วแว้วไวลวณรัตน์

ตั้งภาพนตร์ทุกชั้นมา

ถัดออกมาดูรายพรรณ

ชั้นหนึ่งหลากเงินทองนั้น

ฤทธานันลูกเป็นไฟ

อิฐนั้นหนาทั้งสูงใหญ่

ถื่อธชัยหอกทวนแวง

ถัดออกมาครุฑาแข

ถัดนั้นแลลงเป็นราชศรี

พระทรงธรรม้อยเปรมปรี

เจ้าบุหรืพระทัยหมาย

ศักราชว่าเจ็ดร้อยปลาย

แก้วแก้วพรายเป็นแสงส

๖๐๔ ว่าพระยารวมโสกราช จะก่อธาตุพระชินศรี

เหลือบันคิมี่สองทนาน

ใช้ใครดีไปเอาการ

ถื่อในยชานวิถารครัน

มีบันยาไค้อรหันต์

เจ้าจรัจันกรุงนาคา

มีพชันารถตามปรารถนา

ตรัสใช้มาหาพระบาท

จิตจำหน่งเอาพระบาท

ว่าพระบาทเหลือบองท่นาร

- ๑ บัดนั้นท้าวหน้า
พระทาสผู้ไปนาน
๑ แล้วจึงคิดอุบาย
ซ่อนหาทศพระบาทไสย
๑ ซอไปให้ไกลเนตร
ว่าแล้วก็แคล้วคลา
๑ ซ่อนอยู่ใต้พระเมรุ
แมนแท่นแกล้งใจ
๑ กำลังวิธธิดา
ถึงพิศพนินดา
๑ เจ็ดรอบใต้ต้นพระเมรุ
เหือกคางนันทวงใหญ่
๑ เจ้าเนนหามาได้
ได้แล้วก็กลับคืนมา
๑ รูปนี้จะกินไป
ใหม่ให้ทาศุขินศรี
๑ ว่าแล้วก็แคล้วคลี
ทูลเกล้าเจ้าลังกา
๑ ไสน์ยปรอบทอง
หลานชายอ้อมไว้ในย
๑ เจ้าเนนสงพระทาศ
แล้วไปสู่สระรา
๑ หลานบ่าวท้าวหน้า
วาเจ้าเนนมาตาม
๑ พระทาศอยู่ในกาย
หาจับไม่พบไขว
- ตอบมัตถิที่อ้าว ขาน
หาไม่พานมที่ไหญ
ให้หลานชายพาเอาไป
อ้อมไว้ในท้องเกิดหนา
ใหม่สังเกตมีทือหา
หลานชายพาพระทาศไป
จึงเจ้าเนนเห็นกลับไหลย
ก็ตามไปทวยริททา
ถึงด้วยพลันทันเวลา
เห็นนาคาพ้อยู่ใน
จึงเจ้าเนนเห็นกลับไหลย
เดินเข้าไปแล้วค้นหา
ลับลี้มกายใต้เมรา
แจ้งกิตจาท้าวหน้า
ชาอยู่โยให้ป่วยทือ
ตัวรูปนี้ไปลังกา
ถึงบุรีเข้ามามา
ท้าวหน้ากาให้พาไป
ดูเรื่องรองงามแจ่มไสย
นอนหลับไหลยตื่นเมรา
ให้พระบาทเจ้าพารา
ทือยิกาในอาทรม
ลับครีฝมีแจ้งความ
กรู้ความตื่นตกใจ
มาสูญหายข้างไหญ
คืนกลับไวยทูลนาคา
- ๖๐๔ บัดนั้นท้าวหน้า
พระทาศผู้ไปนาน
๖๐๕ แล้วจึงคิดอุบาย
ซ่อนหาทศพระบาทไชรี
๖๐๖ ซ่อนไปให้ไกลเนตร
ว่าแล้วก็แคล้วคลา
๖๐๗ ซ่อนอยู่ใต้พระเมรุ
แมนแท่นแกล้งใจ
๖๐๘ กำลังวิธธิดา
ถึงพิศพนินดา
๖๐๙ เจ็ดรอบใต้ต้นพระเมรุ
เหือกคางนันทวงใหญ่
๖๑๐ เจ้าเนนหามาได้
ได้แล้วก็กลับคืนมา
๖๑๑ รูปนี้จะกินไป
ไม่ให้ทาศุขินศรี
๖๑๒ ว่าแล้วก็แคล้วคลี
ทูลเกล้าเจ้าลังกา
๖๑๓ ไส้ในประอบทอง
หลานชายอ้อมไว้ใน
๖๑๔ เจ้าเนนส่งพระทาศ
แล้วไปสู่สระรา
๖๑๕ หลานบ่าวท้าวหน้า
ว่าเจ้าเนนมาตาม
๖๑๖ พระทาศอยู่ในกาย
หาจับไม่พบไขว
- ตอบมัตถิที่อ้าว ขาน
หาไม่พานมที่ไหญ
ให้หลานชายพาเอาไป
อ้อมไว้ในท้องเกิดหนา
ใหม่สังเกตมีทือหา
หลานชายพาพระทาศไป
จึงเจ้าเนนเห็นกลับไหลย
ก็ตามไปตามฤททา
ถึงด้วยพลันทันเวลา
เห็นนาคาพ้อยู่ใน
จึงเจ้าเนนเห็นกลับไหลย
เดินเข้าไปแล้วค้นหา
ลับลี้มกายใต้เมรา
แจ้งกิตจาท้าวหน้า
ชาอยู่โยให้ป่วยทือ
ตัวรูปนี้ไปลังกา
ถึงบุรีเข้ามามา
ท้าวหน้ากาให้พาไป
ดูเรื่องรองงามแจ่มไส
นอนหลับไหลยตื่นเมรา
ให้พระบาทเจ้าพารา
ทือยิกาในอาทรม
ลับครีฝมีแจ้งความ
กรู้ความตื่นตกใจ
มาสูญหายข้างไหญ
คืนกลับไวยทูลนาคา

- ๑ พระทาทุหิงกาไป
ลัดเดียวเที่ยวค้นหา
- ๑ บัดนั้นท้าวหน้า
เจ้าเนนมาหายไป
- ๑ เจ้าเนนมีริคทา
มีชานาคาผัน
- ๑ ท้าวแปลงเป็นมนุษย์
เข้าเฝ้าเจ้าลังกา
- ๑ นี่ใครผู้ใดเจต
ทานมาปรารถนาโดย
- ๑ บัดนั้นท้าวหน้า
มีความได้ตามมา
- ๑ เจ้าเนนลงไปว่า
แล้วภาเอามาสย
- ๑ ได้โปรดข้าพเจ้าไสย
ข้านี้มีปรารถนา
- ๑ บัดนั้นเจ้าลังกา
ว่าท่านนี้มีตรง
- ๑ ให้บิณฑบาต
นิมาขอข้าไฉน
- ๑ ครั้นเรามาให้ไป
แบ่งให้ท้าวหน้า
- ๑ บัดนั้นท้าวหน้า
รับทาทุพระศาสดา
- หายฉันใดในท้องข้า
ทุกถ้ำลามาหายไป
- พึงมีที่ฉันทุระไทย
กลับมาใหม่ลาไปพลัน
- อรัหังตาแจ้งทุกวัน
ขึ้นมามากมายยังลังกา
- งามบริสุทธิเลิศเลา
ตรัสถามมาในทันใด
- หยาแปลงเกิดมาเป็นไหน
จึงบอกไปตามสัจจา
- ตอบมีที่เจ้าลังกา
ทาสศาสดามาหายไป
- จ้ให้ข้าส่งท้าวไทย
ชื่อพู่ไฉนทรงเมตตา
- จ้ขอไปพระราชา
ได้บูชาทาทุพุทธองค์
- พังกาคามาจำหน้
มาประสงค์ขอเราไฉ
- ด้วยภาหนึ่งส่งไว้ไกล
น่ายใจท้าวหน้า
- เสมือนตัดใจเสียไปตรี
หน้อยหนึ่งมีใจปรีดา
- ลาภูมิเจ้าลังกา
ก็คืนคลายยังกรุงไกร
- ๖๑๗ พระทาทุซึ่งพาไป
ลัดเดียวเที่ยวค้นหา
- ๖๑๘ บัดนั้นท้าวหน้า
เจ้าเนนมาหายไป
- ๖๑๙ เจ้าเนนมีริคทา
มีชานาคาผัน
- ๖๒๐ ท้าวแปลงเป็นมนุษย์
เข้าเฝ้าเจ้าลังกา
- ๖๒๑ นี่ใครผู้ใดเจต
ทานมาปรารถนาโดย
- ๖๒๒ บัดนั้นท้าวหน้า
มีความได้ตามมา
- ๖๒๓ เจ้าเนนลงไปว่า
แล้วพาเอามาไซ้
- ๖๒๔ ได้โปรดข้าพเจ้าไซ้
ข้านี้มีปรารถนา
- ๖๒๕ บัดนั้นเจ้าลังกา
ว่าท่านนี้มีตรง
- ๖๒๖ ให้ไปเอาตามดี
นิมาขอข้าไฉ
- ๖๒๗ ครั้นเรามาให้ไป
แบ่งให้ท้าวหน้า
- ๖๒๘ บัดนั้นท้าวหน้า
รับทาทุพระศาสดา
- หายฉันใดในท้องข้า
ทุกถ้ำลามาหายไป
- พึงมีที่ฉันทุระไทย
กลับมาใหม่ลาไปพลัน
- อรัหังตาแจ้งทุกวัน
ขึ้นมามากมายยังลังกา
- งามบริสุทธิเลิศเลา
ตรัสถามมาในทันใด
- หยาแปลงเกิดมาเป็นไหน
จึงบอกไปตามสัจจา
- ตอบมีที่เจ้าลังกา
ทาสศาสดามาหายไป
- จ้ให้ข้าส่งท้าวไทย
ชื่อพู่ไฉนทรงเมตตา
- จ้ขอไปพระราชา
ได้บูชาทาทุพุทธองค์
- พังกาคามาจำหน้
มาประสงค์ขอเราไฉ
- ด้วยภาหนึ่งส่งไว้ไกล
น่ายใจท้าวหน้า
- เสมือนตัดใจเสียไปตรี
หน้อยหนึ่งมีใจปรีดา
- ลาภูมิเจ้าลังกา
ก็คืนคลายยังกรุงไกร

พระ ๒๘ พระ	พระ ๒๘ พระ	พระ ๒๘ พระ	พระ ๒๘ พระ
ทศคามมุนี ด้วยพรหมพฤกษา จำเราแต่งไป	๑ ครานันพันปี ตริกครองพระไทย ราชครูผู้ใหญ่ ทาศพระศาสดา	๖๒๕ ครานันพันปี ทศคามมุนี ด้วยพรหมพฤกษา จำเราแต่งไป	๖๒๕ ครานันพันปี ตริกครองพระทัย ราชครูผู้ใหญ่ ธาดุพระศาสดา
กิตพร้อมยอมตาม ให้หาขังคือ ยวณันทา'นว่า	๑ ทั้งหลายฟังความ คำทาวปรักษา ส้มเกาทองมา ศอกหนึ่งบุรุษ	๖๓๐ ทั้งหลายฟังความ กิตพร้อมยอมตาม ให้หาขังคือ ยวณันทา'นว่า	๖๓๐ ทั้งหลายฟังความ คำทาวปรักษา ส้มเกาทองมา ศอกหนึ่งบุรุษ
จัดเอาแม่ขัน เอาไสยพระทาศ สามสิบหกบุรุษ	๑ กวางคืบหนึ่งนั้น รองทาศพระพุท พระผู้ล้าต หามแม่ขันใหญ่	๖๓๑ จัดเอาแม่ขัน เอาไสยพระทาศ สามสิบหกบุรุษ	๖๓๑ กวางคืบหนึ่งนั้น รองธาดุพระพุท พระผู้ล้าต หามแม่ขันใหญ่
เอาไสยพระบาท แล้วแต่งกำปั้น ครบเกล้าเส้าใบ	๑ ปรีอพิทองรองทาศ เห็นงามปรไผ ส่กันกวางใหญ่ ปากเจ็ดวาสักัน	๖๓๒ จัดเอาแม่ขัน เอาไสยพระบาท แล้วแต่งกำปั้น ครบเกล้าเส้าใบ	๖๓๒ ปรีอพิทองรองธาดุ เห็นงามประไฟ สกรจกั้วังใหญ่ ปากเจ็ดวาสกรจ
สิ้นคามากมุล น้ำออยน้ำตาน เงินทองรางวัล	๑ บันทุกอดิปน อีกทั้งน้ำมัน ต่อการทุกอัน มากมายนักหนา	๖๓๓ สิ้นคามากมุล น้ำออยน้ำตาล เงินทองรางวัล	๖๓๓ บรรทุกอดิปน อีกทั้งน้ำมัน ดระการทุกอัน มากมายนักหนา
ท้าวไสน้ำพิศ แล้วแต่งราชครู ทองศรีตุมมา	๑ แม่ขันบันตี่ฐ ท้าวท้าวณา รู้เวทศาตา ไว้สมรับพระไตร	๖๓๔ ท้าวไสน้ำพิศ แล้วแต่งราชครู ทองส่ตุมมา	๖๓๔ แม่ขันบรรดิษฐ ท้าวท้าวณา รู้เวทศาตา ไว้สำหรับพระไตร

มาถึงวัดทาน ทั้งหาพระอ่อง เราชื่อฝากไป	๑ แต่งลิขิตสาร กระสักรผู้ใหญ่ จำหนังกไฟ เจ้าทนต์กุมาร	มาถึงอวดาร ทั้งหาพระองค์ เราขอฝากไป	๖๓๕ แต่งลิขิตสาร กษัตริย์ผู้ใหญ่ จำหนังกไฟ เจ้าทนต์กุมาร
บุตเจ้าพารา ได้ทำความชอบ เราชื่อแก้ท่าน	๑ นางเหมชาลา ผู้ถึงแก่การ ปรกอบพระยาน ยาได้รวี	บุตรเจ้าพารา ได้ทำความชอบ เราขอแก้ท่าน	๖๓๖ นางเหมชาลา ผู้ถึงแก่การ ปรกอบพระญาณ อย่าได้รวี
พิทักษ์รักษา ให้เอญเป็นศุก ได้ไว้ไมตรี	๑ ท่านไต้เมจกา พี่น้องสองศรี ยาทุกโคมิ เราหนีเทิดหนา	พิทักษ์รักษา ให้เย็นเป็นสุข ได้ไว้ไมตรี	๖๓๗ ท่านไต้เมจกา พี่น้องสองศรี อย่าทุกข์ใดมี เราหนีเทิดหนา
ซึ่งเราชื่อหาม กรุงทนต์บุรี สืบไปข้างหนา	๑ ถ้ามี่พึ่งความ ได้ฝากสองรา กับกรุงลังกา จ้อมีราศี	ซึ่งเราขอห้าม กรุงทนต์บุรี สืบไปข้างหนา	๖๓๘ ถ้ามี่พึ่งความ ได้ฝากสองรา กับกรุงลังกา จะมีราศี
เขียนลงแผ่นทอง ซึ่งภระน้ามกอร บรมจักรศักดิ์	๑ แต่งแล้วโดยบ้อง ตามคลองขี้ ทศคามมุนี รติที่มืหมมา	เขียนลงแผ่นทอง ซึ่งพระนามกร บรมจักรศักดิ์ศรี	๖๓๙ แต่งแล้วโดยปอง ตามคลองขี้ ทศคามมุนี ฤทธิหมมา
ทกสิ่งทุกประการ ข้าสาวนอย ๆ ผู้ชายแข่งกลา	๑ แล้วโปรดประทาน ให้เหมชาลา รอยคั่นหนึ่งนา สองรอยสากัน	ทุกสิ่งทุกประการ ข้าสาวนอยน้อย ผู้ชายแข่งกล้า	๖๔๐ แล้วโปรดประทาน ให้เหมชาลา รอยคั่นหนึ่งนา สองรอยสกรรจ์

ทั้งเครื่องใช้สอย ได้เร็กเกลา ใช้ไปไปปล้น	๑ เงินรอยทองล่ร่อย สิ่งล่ร่อยทุกภัน ใช้นาวาผัน ในยกกลางวังวัน	๖๔๑ ทั้งเครื่องใช้สอย ได้ฤกษ์เพลา ใช้ไปไปปล้น	เงินร้อยทองล่ร่อย สิ่งล่ร่อยทุกพรรณ ใช้นาวาผัน ในกลางวังวัน
พระปรัมพาทู หาเดือนเจ็ดวัน หาตชายโดยตัน	๑ เกษะอำนาจ บมิจุลาลจน ถึงปล้นตำบล ทอศหมี่ อปลงไป	๖๔๒ พระบรมราชตุ ห้าเดือนเจ็ดวัน หาตทรายโดยดล	๖๔๒ เดชะอำนาจ บมิจุลาลจน ถึงปล้นตำบล ทอดสมอปลงไป
เสมียนตรีกนิกแล้ว ราชครูกรีกทา ก้วยนางซามไว	๑ ถึงหาตทรายแก้ว นางน้าขึ้นไป ลินลาบักใจ ไปดุกุมสถาน	๖๔๓ เสมียนตรีกนิกแล้ว ราชครูพฤตทา ด้วยนางทรมวย	๖๔๓ ถึงหาตทรายแก้ว นางน้าขึ้นไป ลินลาบักใจ ไปดุกุมสถาน
เที่ยวพิศดูไป แลดูสอาด จึงพระอาจารย์	๑ ราชครูผู้ใหญ่ เห็นท้อมีนาน ทั้งทาตพระยาน ให้ขุคบักใจ	๖๔๔ เที่ยวพิศดูไป แลดูสอาด จึงพระอาจารย์	๖๔๔ ราชครูผู้ใหญ่ เห็นท้อมีนาน ตั้งธาตพระญาณ ให้ขุคบักใจ
กวางเท่ากับลิก ทองตามตำรา เสร็จแล้วบักใจ	๑ ลิกขั้วบุรุษ ทั้งตรีกตรองไฟ เอามาแต่ใน ทั้งแม่ขันลง	๖๔๕ กว้างเท่ากับลิก ต้องตามตำรา เสร็จแล้วบักใจ	๖๔๕ ลิกขั้วบุรุษ ตั้งตรีกตรองไฟ เอามาแต่ใน ตั้งแม่ขันลง
ทั้งลอมแมขัน แล้วก่อเป็นตึก ครูทั้งศรีอ้ง	๑ ทองศรีตม่นัน สีมมโดยจง พิลิกมันคง บันจ้งเรียนมน	๖๔๖ ตั้งลอมแมขัน แล้วก่อเป็นตึก ครูทั้งสี่องค์	๖๔๖ ทองสี่ตม่นัน สีมมโดยจง พิลิกมันคง บรรจ้งเรียนมนต์

ให้พระครูบำ ด้วยพิศพยานาก ผู้มีกุศล	๑ ตามตริตรึกว่า	ให้พระครูบา ด้วยพิศพยานาก ผู้มีกุศล	๖๔๓ ตามตริตรึกว่า
	ทั้งภพยัน ไว้ชั่วดินคน ชุกได้แลหนา		ตั้งภพยันตร์ ไว้ชั่วดินคน ชุกได้แลหนา
กำลังกาพอน แล้วไสยซื้อท้าว ใช้ราชครูมา	๑ แล้วจลลิกอักษร	กำลังกาพอน แล้วใส่ซื้อท้าว ใช้ราชครูมา	๖๔๔ แล้วจลลิกอักษร
	ไว้ในสินลา พระเจ้าลังกา ทั้งศรีอาจารย์		ไว้ในสินลา พระเจ้าลังกา ทั้งศรีอาจารย์
มีในสินลา ปักไว้ข้างทิศ เสร็จแล้วมีนาน	๑ ถอยกำลังกา	มีในสินลา ปักไว้ข้างทิศ เสร็จแล้วมีนาน	๖๔๕ ถอยกำลังกา
	เดิมมาทุกประการ อุฎฐที่ศัถาร ทั้งอาจารย์หมาย		เดิมมาทุกประการ อุฎฐที่ศัถาร ทั้งอาจารย์หมาย
ลงนาวาไซ ถึงทนต์บุรี ถึงบัดเดียวตาย	๑ ครั้นแล้วบัดใจ	ลงนาวาชัย ถึงทนต์บุรี ถึงบัดเดียวได้	๖๕๐ ครั้นแล้วบัดใจ
	เล่นไปสบาย ได้สามเดือนปลาย ทอดสมอลงพลัน		เล่นไปสบาย ได้สามเดือนปลาย ทอดสมอลงพลัน
จิงกวาลาตา ราชครูทั้งสี่ ทนต์กุมารไป	๑ ภรอมกันมิชา	จิงกวาลาตา ราชครูทั้งสี่ ทนต์กุมารไป	๖๕๑ ภรอมกันมิชา
	ชวนกันขึ้นบัย แล้วนางทราวมวย วางศุภอักษร		ชวนกันขึ้นไป แล้วนางทราวมวย วางศุภอักษร
แต่องค์เดียวหนา ศรีองค์กลับเล่า แจ้งสุภอักษร	๑ แก่เจ้าภารา	แต่องค์เดียวหนา ศรีองค์กลับเล่า แจ้งสุภอักษร	๖๕๒ แก่เจ้าภารา
	รักษาพระนคร กินแก้วแตกอว ทำตามสารตรา		รักษาพระนคร กินแก้วแตกอว ทำตามสารตรา

แล้วนางนังกราน เจ้าเมืองเวียงไชย พิทักษ์รักษา	๑ เจ้าหน่อกุมาร เจ้าเหมชาลา มีใจเมตตา ตามทุกประการ	๖๕๓ เจ้าหน่อกุมาร เจ้าเหมชาลา มีใจเมตตา ตามทุกประการ
มีความยินดี เป็นศุภสวัสดิ์ ด้วยบุญโพธิญาณ	๑ ทั้งสองน้องพี่ อยู่ปรีชาชาญ กันที่อวิธาน ทันหาตุสาศา	๖๕๔ ทั้งสองน้องพี่ อยู่ปรีชาชาญ ทันที่อวิธาน ทันหาตุสาศา
ได้รับดี ผ่านแปรแลตึก พระเจ้าลังกา	๑ ท่านท้าวหน้า กลาคลีขึ้นมา พิลึกนักหนา ให้มาโดยหมาย	๖๕๕ ท่านท้าวหน้า กลาคลีขึ้นมา พิลึกนักหนา ให้มาโดยหมาย
เอาไว้ที่หาด ฝั่งภาพัณฐ์ พระยานาคฤสา	๑ ผังพระบรมธาตุ ชายแก้วแว้วพราย เลก้นแยบคาย ถวายแก้วดวงดี	๖๕๖ ผังพระบรมธาตุ ทนายแก้วแว้วพราย เลก้นแยบคาย ถวายแก้วดวงดี
เร็วพลันผันผาย เป็นจำเริญสุข เกราะมียินดี	๑ ค่างไวปางไม้ คั่นกรุ่นาคี ป้อทุกข์โดยมี พระศรีศาสดา	๖๕๗ ค่างไวปางไม้ คั่นกรุ่นาคี ป้อทุกข์โดยมี พระศรีศาสดา
อยู่เดือนสิบวัน ศุภเสมเปรมใจ พระเจ้าลังกา	๑ หมูเซากำปั่น คั่นกลั่นลังกา ไปถึงภารา ปรีดาพระทัย	๖๕๘ หมูเซากำปั่น คั่นกลั่นลังกา ไปถึงภารา ปรีดาพระทัย

๐ ๖๖ - ๑๑ ๖๖ - ๐

๐ ๖๖ - ๑๑ ๖๖ - ๐

๐ ขื่อนจกัณฑ์ไว้
อะระชิราชเมืองใหญ่

๐ นามชื่อแห่งพระบาท
น้องชายเจ้าจุมพล

๐ ใช้หามารนร้อน
ไม่มีที่รักษา

๐ หาโหรมาให้ทาย
ไปฝ่ายทักษิณไกล

๐ จ้อยูนันมิได้
แต่งตกยกโยธา

๐ ช่างม้าแลโคควาย
ภูทอท้าวจรัญ

๐ มาตังเจ้าชาวปราบ
ตริกตรองด้วยยา

๐ แต่งให้พระราชครู
ถว้ยองค์ผู้ทรงน้ำ

๐ นามชื่อพุทธคำเพียร
องค์หนึ่งนามชื่อท่าน

๐ ท้าวตังวัดเวียงสระ
พันตามาเร้าร้อน

๐ ท้าวลิงจกัษยาน
บรมหาตุพระศาสดา

๐ หาดทรายแก้วโสภา
ฝั่งไว้ได้เห็นรู้

กล่าวพิปรายถึงกรุงไกร
ทว่านั้นไสยใจกุศล

ทำมโศกราชเจ้าภูม
ชื่อเจ้านนทะราชา

ราชภูม้วยมรณา
พระราชาเคื่องพระทัย

ให้ฤาถายจากภพไตร
เร้งยกไปจากภารา

กัณฑ์หลายจักมรณา
กัณฑ์นั้นหนาสามหมื่นพัน

ให้ฤาถายไปด้วยกัน
เจ็ดเดือนนั้นยัดโยธา

ที่อดินราบเปรียมปรีดา
พร้อมกันมาสร้างอาหรัณ

ทั้งสองอยู่ที่อนังม
ศุภสำราญพระอาจารย์

ท่านแนบเนียนกันวิถาร
พระอาจารย์พุทธศาคร

ก็อรุบพระมุนีวร
อาศแก้วอรแสงนักรหนา

ทุกทิศฐานได้เห็นมา
มีฝูงการักษายอยู่

เจ้าลังกาเอามาสุ
กลวามฤทญ์แก่ท้าว

๖๕๕ ขื่อนจกัณฑ์ไว้
อวชิราชเมืองใหญ่

๖๖๐ นามชื่อแห่งพระบาท
น้องชายเจ้าจุมพล

๖๖๑ ใช้หามารนร้อน
ไม่มีที่รักษา

๖๖๒ หาโหรมาให้ทาย
ไปฝ่ายทักษิณไกล

๖๖๓ จ้อยูนันมิได้
แต่งตกยกโยธา

๖๖๔ ช่างม้าแลโคควาย
ภูทอท้าวจรัญ

๖๖๕ มาตังเจ้าชาวปราบ
ตริกตรองด้วยยา

๖๖๖ แต่งให้พระราชครู
ถว้ยองค์ผู้ทรงน้ำ

๖๖๗ นามชื่อพุทธคำเพียร
องค์หนึ่งนามชื่อท่าน

๖๖๘ ท้าวตังวัดเวียงสระ
พันตามาเร้าร้อน

๖๖๙ ท้าวลิงจกัษยาน
บรมหาตุพระศาสดา

๖๗๐ หาดทรายแก้วโสภา
ฝั่งไว้ได้เห็นรู้

กล่าวพิปรายถึงกรุงไกร
ทว่านั้นไสยใจกุศล

ธรรมโศกราชเจ้าภูม
ชื่อเจ้านนทะราชา

ราชภูม้วยมรณา
พระราชาเคื่องพระทัย

ให้ร้อถายจากภพไตร
เร้งยกไปจากภารา

กัณฑ์หลายจักมรณา
กัณฑ์นั้นหนาสามหมื่นพัน

ให้ร้อถายไปด้วยกัน
เจ็ดเดือนนั้นยัดโยธา

ที่ดินปราบเปรียมปรีดา
พร้อมกันมาสร้างอาหรัณ

ทั้งสองอยู่ที่อนังม
สุภสำราญพระอาจารย์

ท่านแนบเนียนกันวิถาร
พระอาจารย์พุทธศาคร

ก็อรุบพระมุนีวร
อาสน์แก้วอรแสงนักรหนา

ทุกทิศฐานได้เห็นมา
มีฝูงการักษายอยู่

เจ้าลังกาเอามาสุ
กล่าวมฤทญ์แก่ท้าว

- ๑ จึ่งทำนเวศหนูกัน
ภวกเข้าเหล่าพระยา
๑ ฟังท้าวว่ากล่าวเสร็จ
แปลงกายเป็นชายถลัน
๑ วันนั้นภรานสุรีย
เพื่อนผูกสวามังสา
๑ ครานันพรานสุรีย
เพื่อนจึ่งยังต้องถลัน
๑ แกล้งทำจลัมล่ง
นายภรานกลานชาบมา
๑ แต่เป็นดังเช่นนี้
ชายนัศิวิไสย
๑ เดินมาดางมั่งจำ
ทื่อทาทูพระบาทไท้
๑ แก้วนันพระยานาค
เมื่อครั้งเจ้าลังกา
๑ ลังกากลับไปแล้ว
เอาค้างไว้ปางไม้
๑ แก้วนันมีรักทา
ให้ภาไนยทานีย
๑ เดือนมืดแสงแกลมพลาม
ภรานสุรียตักกำหนดา
๑ ภรายๆ อยู่ทื่อเดียว
เข้าใกล้เห็นไม่ไหว
๑ แก้วนันยังอยู่ทื่อ
เพื่อนนอนบดไม้ถลัน
- เร่งเร็วพลันไปเกิดหนา
มาเที่ยวปาทบสักคันธ
จิงพระเพ็ชฌนุกัล
เที่ยวจรจันไนยภริกา
เที่ยวภวังพรีละมฤคา
ส่งอัครามิเวนวัน
ภมมฤคิท้าวเทวัน
วังผาดผัดคันธธัญญา
แล้วพระองค์เดินเงง่า
ใกล้เทวาพาตัวไป
ภรานสุรียเพื่อนขัดใจ
จะตามไปฆ่าให้ตาย
เพลาค่ำจันตั้นไม้
แก้วแพร้วพรายศรีสุรียา
เอามาจากกรุงนาคา
เอาพระธาตุมาประจุไว้
นาคเอาแก้วขึ้นม่าวาย
หวังให้เป็นสูงศรี
ชั้นโลกาหาไม่มี
ครืออัคริมิเดชา
รัศมีอร่ามงามมอตา
ทรุดลงมากลัวตกใจ
ภรานแลเหลียวข้างภายใน
เอาผ้าไปปกถลัน
ภรานสุรียเห็นอัศจรรย์
เสื่อสนับบับทั้งป้า
- ๖๓๑ จิงทำนวิษณุกรรม
พวกเขาเหล่าพระยา
๖๓๒ ฟังท้าวว่ากล่าวเสร็จ
แปลงกายเป็นชายถลัน
๖๓๓ วันนั้นพรานสุรีย
เพื่อนผูกสวามังสา
๖๓๔ ครานันพรานสุรีย
เพื่อนจึ่งยังต้องถลัน
๖๓๕ แกล้งทำจลัมล่ง
นายภรานกลานชาบมา
๖๓๖ แต่เป็นดังเช่นนี้
ภรายนัศิวิไสย
๖๓๗ เดินมาดางมั่งจำ
ทื่อทาทูพระบาทไท้
๖๓๘ แก้วนันพระยานาค
เมื่อครั้งเจ้าลังกา
๖๓๙ ลังกากลับไปแล้ว
เอาค้างไว้ปางไม้
๖๔๐ แก้วนันมีฤทธา
ให้ลือในธานี
๖๔๑ เดือนมืดแสงแกลมพลาม
ภรานสุรียตักกำหนดา
๖๔๒ ภรายๆ อยู่ทื่อเดียว
เข้าใกล้เห็นไม่ไหว
๖๔๓ แก้วนันยังอยู่ทื่อ
เพื่อนนอนบดไม้ถลัน
- เร่งเร็วพลันไปเกิดหนา
มาเที่ยวปาทบสักคันธ
จิงพระพิชฌนุกรม
เที่ยวจรจันในพฤกา
เที่ยวพงพิลัมฤคา
ส่งอัครามิเวนวัน
ภมมฤคิท้าวเทวัน
วังผาดผัดคันธธัญญา
แล้วพระองค์เดินเงง่า
ใกล้เทวาพาตัวไป
ภรานสุรียเพื่อนขัดใจ
จะตามไปฆ่าให้ตาย
เพลาค่ำจันตั้นไม้
แก้วแพร้วพรายศรีสุรียา
เอามาจากกรุงนาคา
เอาพระธาตุมาประจุไว้
นาคเอาแก้วขึ้นม่าวาย
หวังจะเป็นสูงศรี
ชั้นโลกาหาไม่มี
ครืออัคริมิเดชา
รัศมีอร่ามงามมอตา
ทรุดลงมากลัวตกใจ
ภรานแลเหลียวข้างภายใน
เอาผ้าไปปกถลัน
ภรานสุรียเห็นอัศจรรย์
เสื่อสนับบับทั้งป้า

ได้ฟังคดี	๖๕๑ นายพรานสุรีย	ได้ฟังคดี	๖๕๒ นายพรานสุรีย
ช้หรือบอสา	องการท้าวไทย	ช้หรือบอสา	โองการท้าวไทย
ถึงกลั่นทันใจ	นำพากันไป	ถึงกลั่นทันใจ	นำพากันไป
	ดูในภูมิสถาน		ดูในภูมิสถาน
มีในยพรรณา	๖๕๓ แล้วเดินตัดป่า	มีในยพรรณา	๖๕๔ แล้วเดินตัดป่า
นายชังวาดเขียน	ครบทั้งสี่ด้าน	นายชังวาดเขียน	ครบทั้งสี่ด้าน
เห็นผิพิศดาร	เขียนไปทุกประการ	เห็นผิพิศดาร	เขียนไปทุกประการ
	ฝูงการึกษา		ฝูงการึกษา
กาข้าวเวียดตาย	๖๕๕ กาเพลากาลาย	กาข้าวเวียดตาย	๖๕๖ กาเพลากาลาย
วาทเขียนรูปไป	เป็นนายฝูงกา	วาทเขียนรูปไป	เป็นนายฝูงกา
แม่น้ำคลองท่า	ดั่งใจจินดา	แม่น้ำคลองท่า	ดั่งใจจินดา
	เสาะหาชอบกล		เสาะหาชอบกล
เข้าเผ้าท้าวไทย	๖๕๗ เสรีแล้วกลับไว	เข้าเผ้าท้าวไทย	๖๕๘ เสรีแล้วกลับไว
เอาเผ่นท้าววาท	กราบทูลจุมพล	เอาเผ่นท้าววาท	กราบทูลจุมพล
ให้แจ้งอนุสนธิ	กราบบาทภูมณ	ให้แจ้งอนุสนธิ	กราบบาทภูมณ
	โสกราชราชา		โสกราชราชา
สมเด็จพระแก้ว	๖๕๙ ก็รู้เสร็จแล้ว	สมเด็จพระแก้ว	๖๖๐ ก็รู้เสร็จแล้ว
จระเือกลาผัน	สั่งทหารทรายขาว	จระเือกลาผัน	สั่งทหารทรายขาว
ถวนเจ็ดวันตรา	ยกพลโยธา	ถวนเจ็ดวันตรา	ยกพลโยธา
	สั่งให้หยุดอยู่		สั่งให้หยุดอยู่
ทำการลาญใจ	๖๖๑ ที่ทุ่งหลวงใหญ่	ทำการลาญใจ	๖๖๒ ที่ทุ่งหลวงใหญ่
ฝึกปลานาเนก	ทุกสิ่งงูชู	ฝึกปลานาเนก	ทุกสิ่งงูชู
ใช้ให้ไปดู	อเนกอะชู	ใช้ให้ไปดู	อเนกอะชู
	ใครรู้สำคัญ		ใครรู้สำคัญ

๖๘๔ ท้อติการร้าย อกลับคืนได้ ท้าวทรงอาชา เห็นเป็นอัศจรรย์	๖๘๕ ท้อติการร้าย ในวันเดียวกัน เสตรจมาด้วยกัน ฝูงการึกษา	๖๘๖ ท้อติการร้าย อกลับคืนได้ ท้าวทรงอาชา เห็นเป็นอัศจรรย์	๖๘๗ ท้อติการร้าย ในวันเดียวกัน เสตรจมาด้วยกัน ฝูงการึกษา
๖๘๘ จะสืบถามดู หาไมไ่กรู้ บังเกิดนิยม ท่านท้าวเทวา	๖๘๙ จะสืบถามดู ว่าทาศาสดา บันทมทิปา มาบอกทรงธรรม	๖๙๐ จะสืบถามดู หาไมไ่กรู้ บังเกิดนิยม ท่านท้าวเทวา	๖๙๑ จะสืบถามดู ว่าทาศาสดา บรรทมที่ป่า มาบอกทรงธรรม
๖๙๒ ว่าพระบรมธาตุ พระมุนีนาถ นางเหมชาลา ประจุแมนหมัน	๖๙๓ ว่าพระบรมธาตุ อยู่ตักกนั้น เข้าลึงกาฬ ที่อนันเลหนา	๖๙๔ ว่าพระบรมธาตุ พระมุนีนาถ นางเหมชาลา ประจุแมนหมัน	๖๙๕ ว่าพระบรมธาตุ อยู่ตักกนั้น ชาวลึงกาฬ ทนแลนา
๖๙๖ ท้าวเร่งงาน สั่งให้กรมการ ขุดต่อแผ้วถาง จิงหมูฝูงกา	๖๙๗ ท้าวเร่งงาน คุมคนขึ้นมา ข้างตักกนั้นหนา บินมาวุ่นไขว่	๖๙๘ ท้าวเร่งงาน สั่งให้กรมการ ขุดต่อแผ้วถาง จิงหมูฝูงกา	๖๙๙ ท้าวเร่งงาน คุมคนขึ้นมา ข้างตักกนั้นหนา บินมาวุ่นไขว่
๗๐๐ เฉียวฉาบคาบตี ผูกคังวึงหนี ทำแต่รอบๆ ตั้งทำนารั	๗๐๑ เฉียวฉาบคาบตี มีสุเข้าใกล้ ขอบไม่มีไม้ บัหนึ่งนั้นหนา	๗๐๒ เฉียวฉาบคาบตี ผูกคังวึงหนี ทำแต่รอบรอบ ตั้งทำนารั	๗๐๓ เฉียวฉาบคาบตี มีสุเข้าใกล้ ขอบไม่มีไม้ บัหนึ่งนั้นหนา
๗๐๔ ด้วยเป็นอาเพศ ให้บังเกิดเหตุ ฝูงหมูยิงชาย พิทักษ์รักษา	๗๐๕ ด้วยเป็นอาเพศ ยังมีไข้หา ล้มตายนักหนา มิมาเคลือนคลาย	๗๐๖ ด้วยเป็นอาเพศ ให้บังเกิดเหตุ ฝูงหมูหึงชาย พิทักษ์รักษา	๗๐๗ ด้วยเป็นอาเพศ ยังมีไข้หา ล้มตายนักหนา มิมาเคลือนคลาย

คิดด้วยกรรมกร ไปอยู่คอยู่ตั้ง ข้างทาวน้องชาย	๑๑ สมเด็จพระพุฒาจารย์ ยกไปมากมาย เข้าวังสภาย ตั้งอยู่ลานต่ออกา	๓๐๔ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ คิดด้วยกรรมกร ไปอยู่คอยู่ตั้ง ข้างทาวน้องชาย	๓๐๕ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ยกไปมากมาย เข้าวังสภาย ตั้งอยู่ลานต่ออกา
ศรีธรรมโศกราช ท้าวคิดเสียศดา พระยาติวงศา	๑๑๑ ลูกชายพระบาท ถึงความมรณา วุ่นวายอูรา โสกาอาลัย	๓๐๕ ลูกชายพระบาท ถึงความมรณา ท้าวคิดเสียศดา พระยาติวงศา	๓๐๕ ลูกชายพระบาท ถึงความมรณา วุ่นวายอูรา โสกาอาลัย
ด้วยบุญจักรี มีพระมหาเถร โคจรมาไกล	๑๑๑ อยู่ปรมาณถึงปี พันที่อุปปรใหม่ จะเจนนวินัย ด้วยใจสัทธา	๓๐๖ อยู่ปรมาณถึงปี พันที่อุปปรใหม่ มีพระมหาเถร โคจรมาไกล	๓๐๖ อยู่ปรมาณถึงปี พันที่อุปปรใหม่ จะเจนนวินัย ด้วยใจสัทธา
ตามคำโอวาท เดิมท้าวเล้าการ อยู่ทอนั้นหนา	๑๑๑ กลางเทียวบิลิบาท ภาระอรรหันตา ปาวารนักรา จมาโปรตปราน	๓๐๗ ตามคำโอวาท เดิมท้าวเล้าการ อยู่ทอนั้นหนา	๓๐๗ พลังเทียวบิลิบาท พระอรหันตา ปาวารนักรา จมาโปรตปราน
เอาเข้าไสบาตร วันหนึ่งเข้าไป มีพระองการ	๑๑๑ หมูฝูงประชาราช มีชาติวันวาร ไนวังภูพาน ถามมาบัดใจ	๓๐๘ เอาเข้าไสบาตร วันหนึ่งเข้าไป มีพระองการ	๓๐๘ หมูฝูงประชาราช มีชาติวันวาร ไนวังภูพาน ถามมาบัดใจ
เถนเจ้ายาตรา โยมจักไกรรู้ ภาระณขานไซ	๑๑๑ ดูกอรพระมหา มาไกล่หรือไกล ขื่อฟังเต็มใจ ตามในสัจจา	๓๐๘ เถนเจ้ายาตรา โยมจักไกรรู้ พระเถรขานไซ	๓๐๘ ดูกอรพระมหา มาไกล่หรือไกล ขื่อฟังเต็มใจ ตามในสัจจา

มาไกลสุดคึกคัก มาเที่ยวโคจร ไปรยาศทวิวงศ์	๑ รูปนบพิตร ปาวานนั้นหนา จอรทกวันมา ให้มากันไผ	๓๑๐ รูปนบพิตร ปาวานนั้นหนา จอรทกวันมา ให้มากันไผ	๓๑๑ รูปนบพิตร ปาวานนั้นหนา จอรทกวันมา ให้มากันไผ
นิมนให้นัง บังเกิดใช้หา พระเจ้าเข้าใจ	๑ กรันท้าวได้ฟัง โยมหวังตั้งใจ รักษาไม่ไหว โปรดโยมเถิดหนา	๓๑๑ กรันท้าวได้ฟัง โยมหวังตั้งใจ รักษาไม่ไหว โปรดโยมเถิดหนา	๓๑๑ กรันท้าวได้ฟัง โยมหวังตั้งใจ รักษาไม่ไหว โปรดโยมเถิดหนา
ตอบคำพูนเบ มหาบ่อพิศ เอาไกรยลาตมา	๑ จึ่งพระมหาเถร ความทกพระยา เร่งให้จัดหา ตอกตราโน	๓๑๒ จึ่งพระมหาเถร ความทกพระยา เร่งให้จัดหา ตอกตราโน	๓๑๒ จึ่งพระมหาเถร ความทกพระยา เร่งให้จัดหา ตอกตราโน
กัวยรตะนั้น ศักราชเท่าใด ท้าวให้บากู	๑ เป็นเฟื่องฟูกล อายุระพ ท้าวไทยเจ้ากู เสกน่านนั้นหนา	๓๑๓ เป็นเฟื่องฟูกล อายุระพ ท้าวไทยเจ้ากู เสกน่านนั้นหนา	๓๑๓ เป็นเฟื่องฟูกล อายุระพ ท้าวไทยเจ้ากู เสกน่านนั้นหนา
รักผู้ไขลวง ให้รักเรือนราน เดชะบุญยา	๑ ไสยไนยกร่อมทอง แลบพิตรอา บ้านช่องเคหา จมาหายไผ	๓๑๔ ไสยไนยกร่อมทอง แลบพิตรอา บ้านช่องเคหา จมาหายไผ	๓๑๔ ไสยไนยกร่อมทอง แลบพิตรอา บ้านช่องเคหา จมาหายไผ
ศัรธรรมโสกราช ไกรยลาตตอกตรา แล้วท้าวเอาไส	๑ กรานันพระบาท ทำตามบัดใจ กรบอายุไซ ขันกระออมทองพลัน	๓๑๕ กรานันพระบาท ทำตามบัดใจ กรบอายุไซ ขันกระออมทองพลัน	๓๑๕ กรานันพระบาท ทำตามบัดใจ กรบอายุไซ ขันกระออมทองพลัน

เสกด้วยคาถา
เอารัศมีใส่
รถบ้านเรือนนั้น

ท่านได้อำนาจ
ตรัสถามพระองค์
พระเถนบันชา

จึงกลับมาตั้ง
ท้าวให้ปากคู
หาที่อุญไชย

กับปากคูไป
ได้มาเห็นตึก
ได้เห็นสินลา

กราบทูลราชา
พระเจ้าลังกา
เอ้าพระเวสสัน

จะแก้มิได้
จะเป็นเมืองใหญ่
จงอุทิศว่า

๑ เอ้าปากคูมา
ลิปพราหมณ์กัณฑ์
หายคลายไวพจน์
ตามอันกล่าวมา

๑ พระเถนองค์นั้น
เชือดถือนักหนา
จกลับลงมา
ว่าให้ลงไป

๑ ท่านท้าวคิดหวัง
ทำวบักใจ
พระเถนเนนไป
ท้อไถยนั้นหนา

๑ พระเถนเนนไสย
เที่ยวพิจารณา
พิฤกโสภา
มาเป็นสำคัญ

๑ แล้วกลับคืนมา
โสกราชทรงธรรม
ให้มาครั้งนั้น
ธรรมทาศาสดา

๑ ทำอัตถ์ไว้
ด้วยพิณาคา
แนใจนักหนา
สัจจาพระองค์

เสกด้วยคาถา
เอารศมนไข
รถบ้านเรือนนั้น

ท่านได้อำนาจ
ตรัสถามพระองค์
พระเถนบัญชา

จึงกลับมาตั้ง
ท้าวให้ปากคู
หาที่อุญไชย

กับปากคูไป
ได้มาเห็นตึก
ได้เห็นสินลา

กราบทูลราชา
พระเจ้าลังกา
เอ้าพระเวสสัน

จะแก้มิได้
จะเป็นเมืองใหญ่
จงอุทิศว่า

๓๑๖ เอ้าปากคูมา
ลิปพราหมณ์กัณฑ์
หายคลายไวพจน์
ตามอันกล่าวมา

๓๑๗ พระเถรองค์นั้น
เชือดถือนักหนา
จะกลับลงมา
ว่าให้ลงไป

๓๑๘ ท่านท้าวคิดหวัง
ทำวบักใจ
พระเถรเนนไป
ท้อไถยนั้นหนา

๓๑๙ พระเถรเนนไสย
เที่ยวพิจารณา
พิฤกโสภา
มาเป็นสำคัญ

๓๒๐ แล้วกลับคืนมา
โสกราชทรงธรรม
ให้มาครั้งนั้น
ธรรมทาศาสดา

๓๒๑ ทำอาถรรพ์ไว้
ด้วยพิณาคา
แนใจนักหนา
สัจจาพระองค์

๑ บัดนั้นพระจอมนาถ
แนบในใจจำหน่ง

๑ เข้าตอกแลดอกไม้
เคาะระระลัมพาร

๑ ขอให้ประจักษ์ใจ
เทพท้าวเจ้านาคี

๑ เทวาในบันพืช
ข้าหวัดังการา

๑ เคาะทวยอำนาถ
ร้องเรียกพระมาตุลี

๑ ช่วยท้าวพระภูบาล
จ้ทั้งเป็นเวียงชัย

๑ มาตุลีลงไ้ว่า
ไปช่วยพระฤาษาย

๑ บัดนั้นท้าวนาถ
ท้าวเกล้งแปลงรูปา

๑ ท้าวองท้าวนาถา
ก็จิงยงหล่อเหล่า

๑ เจ็ดหัวแลเจ็ดหาง
หอนเส็งเกลจรจันคา

๑ เข้ามาธรรมณณ์การ
เลื่อยไปตามใจหมาย

๑ กราบทูลท้าวโสกราช
งามดีกันวีถาน

ท้าวโสกราชเจ้าภูม้น
จึงพระอภัยพิศฐาน

ทูลเทียบไหว่นมัสการ
จ้ได้ผลานในยหานี

เจ้าคาโลยได้ปราณี
นางทรีนแลเมกกล้า

ได้มาหมัดทุกเทวา
ทำรได้มาโปรดปราณี

ร้อนถึงอาศทาวโกสย
กาลบัดนี้ท่านลงไป

ได้คิดอ่านนาถาโลย
ตามนอยใหญ่พระทัยหมาย

ท้าวนาถาเร่งผัดผ้าย
ถึงธรรมนายพระเทษนา

ก็กลาคลมได้เข้า
งามรจนาทูลพรายเพรา

งามโสภานวลเท่า
โฉมล้ำเก่างมบาดตา

ท้าวสร่างงามโสภา
เห็นบาดตาล้วนทองพราย

ทาดุพระยานแล้วคลีคลาย
กลัทั้งหลายได้แจ้งฉาน

ว่านาคีราชมาบันดาร
ธรรมณณ์การเป็นสำคัญ

๑๒๒ บัดนั้นพระจอมนาถ ธรรมโสกราชเจ้าภูม้น
แนบในใจจำหน่ง จึงพระองค์อริฐาน

๑๒๓ ข้าวตอกแลดอกไม้ ฐูปเทียบไหว่นมัสการ
เคาะระระลัมพาร จะได้ผลาญในธานี

๑๒๔ ขอให้ประจักษ์ใจ เจ้าคาโลยได้ปราณี
เทพท้าวเจ้านาคี นางธรีนแลเมกกล้า

๑๒๕ เทวาในบรรพต ได้มาหมัดทุกเทวา
ข้าหวัดังการา ท่านได้มาโปรดปราณี

๑๒๖ เคาะด้วยอำนาถ ร้อนถึงอาสน์ท้าวโกสย
ร้องเรียกพระมาตุลี กาลบัดนี้ท่านลงไป

๑๒๗ ช่วยท้าวพระภูบาล ได้คิดอ่านนาถาโลย
จ้ทั้งเป็นเวียงชัย ตามนอยใหญ่พระทัยหมาย

๑๒๘ มาตุลีลงไ้ว่า ท้าวนาถาเร่งผัดผ้าย
ไปช่วยพระฤาษาย ถึงท่านายพระเทษนา

๑๒๙ บัดนั้นท้าวนาถ ก็กลาคลมได้เข้า
ท้าวเกล้งแปลงรูปา งามรจนาทูลพรายเพรา

๑๓๐ ท้าวองค์ท้าวนาถา งามโสภานวลเท่า
ดีจิงยงหล่อเหล่า โฉมล้ำเพ่างมบาดตา

๑๓๑ เจ็ดหัวแลเจ็ดหาง ท้าวสร่างงามโสภา
หอนเส็งเกลจรจันคา เห็นบาดตาล้วนทองพราย

๑๓๒ เข้ามาทำนมัสการ ชาติพระญาณแล้วคลีคลาย
เลื่อยไปตามใจหมาย คนทั้งหลายได้แจ้งฉาน

๑๓๓ กราบทูลท้าวโสกราช ว่านาคีราชมาบันดาร
งามดีพื้นวิถาร ท่านมัสการเป็นสำคัญ

๑๑ เลือยเลี้ยวตามขอบหาด	เห็นประหลาดพระทรงธรรม์	๑๓๔ เลือยเลี้ยวตามขอบหาด	เห็นประหลาดพระทรงธรรม์
โศกราชพระบาทผัด	เสด็จมาพลันดูนาคา	โศกราชพระบาทผัด	เสด็จมาพลันดูนาคา
๑๑ เห็นเลือยเป็นทิวสถาน	มี้องการแก่เสนา	๑๓๕ เห็นเลือยเป็นทิวสถาน	มี้องการแก่เสนา
เอาหลักปักตามมา	ทางพระยานาคเลือยไป	เอาหลักปักตามมา	ทางพระยานาคเลือยไป
๑๑ วังรอบขอบหาดนี้	พระพันปีมีพระทัย	๑๓๖ วังรอบขอบหาดนี้	พระพันปีมีพระทัย
ปักหลักประจักษ์ใจ	นาคาไปยังบาดาล	ปักหลักประจักษ์ใจ	นาคาไปยังบาดาล
๑๑ พระยานาคองค์นี้	มียินดีต่อพระญาณ	๑๓๗ พระยานาคองค์นี้	มียินดีต่อพระญาณ
เอาแก้วมาฉกการ	ได้นายพรานพาไปถวาย	เอาแก้วไปนมัสการ	ได้นายพรานพาไปถวาย
๑๑ กล่าวถึงท้าวโศกราช	มีพจนานพระทัยหมาย	๑๓๘ กล่าวถึงท้าวโศกราช	มีพจนานพระทัยหมาย
ให้กะเกณฑ์เอาไพร่	ทำอิฐได้หกพันคน	ให้กะเกณฑ์เอาไพร่	ทำอิฐได้หกพันคน
๑๑ เกณฑ์ให้ขุดต่อราก	ให้พูนถากที่โดยดล	๑๓๙ เกณฑ์ให้ขุดต่อราก	ให้พูนถากที่โดยดล
เกณฑ์เอาสี่พันคน	พระจุมพลพลพระทัย	เกณฑ์เอาสี่พันคน	พระจุมพลพลพระทัย
๑๑ ท้าวตรีภูกินคิดแค้น	ในทรงแน่นนอนใจใหญ่	๑๔๐ ท้าวตรีภูกินคิดแค้น	ในทรงแน่นนอนใจใหญ่
อกเอยคิดฉนั้นโดย	จะได้ใครแก้ภาพนตร์	๑๔๑ อกเอยคิดฉนั้นโดย	จะได้ใครแก้ภาพนตร์
๑๑ ให้เทียวปาวถั่วถั่วดี	เถรเถรชี้ทุกแห่งหน	๑๔๒ ให้เทียวปาวถั่วถั่วดี	เถรเถรชี้ทุกแห่งหน
ผู้ใดใครรู้กล	ตามยุบลท้าวตรีภูกิ่ง	๑๔๓ ผู้ใดใครรู้กล	ตามยุบลท้าวตรีภูกิ่ง
๑๑ จเอาทรัพย์สิ่งของ	เงินแลทองตามที่ยัง	๑๔๔ จเอาทรัพย์สิ่งของ	เงินแลทองตามที่ยัง
ให้ไปตามใจหวัง	ตามเราสั่งบอกเถิดหนา	๑๔๕ ให้ไปตามใจหวัง	ตามเราสั่งบอกเถิดหนา
๑๑ ท้าวเป็นทูลปราชญ์	ทรวงระบมเป็นเคื่องคา	๑๔๖ ท้าวเป็นทูลปราชญ์	ทรวงระบมเป็นเคื่องคา
มีลิมศักดิ์เกลา	พระราชาเคื่องคาใจ	๑๔๗ มีลิมศักดิ์เกลา	พระราชาเคื่องคาใจ
๑๑ จขุดเข้าแค้ใกล้	กานันรายวนวายไขว่	๑๔๘ จขุดเข้าแค้ใกล้	กานันรายวนวายไขว่
อศัจจันทั้งนั้นไส	นานเหลือใจเจ็ดปีตรา	๑๔๙ อศัจจันทั้งนั้นไส	นานเหลือใจเจ็ดปีตรา

พระ ๒๘	พระ	พระ ๒๘	พระ
	๑ ขอนึ่งควไว้	๓๔๕ ขอนึ่งควไว้	
จกกล่าวพิปราย	บุตรเจ้าภรา	จกกล่าวพิปราย	บุตรเจ้าภรา
เมืองโรมพิไสย	ชื่อกาภษา	เมืองโรมพิไสย	ชื่อกาภษา
ความรู้ันนั้นหนา	ทุกสิ่งเขี้ยวชาณ	ความรู้ันนั้นหนา	ทุกสิ่งเขี้ยวชาณ
	๑ บุญแห่งพระบาท	๓๔๖ บุญแห่งพระบาท	
ศรีธรรมโสกราช	ทำทาทุระยาน	ศรีธรรมโสกราช	ทำทาทุระยาน
ท้าวสงบบารมี	บุญยี่ทการ	ท้าวสร้างบารมี	บุญยี่ทการ
ให้เป็นรำคาณ	วินยานนักหนา	ให้เป็นรำคาณ	วินยานนักหนา
	๑ ท้วยเทวาลัย	๓๔๗ ท้วยเทวาลัย	
มาเข้าคั่นใจ	เจ้ากาภษา	มาเข้าคั่นใจ	เจ้ากาภษา
เป็นจำหนงไฟ	ว่าจักไปคำ	เป็นจำหนงไฟ	ว่าจักไปคำ
เมืองตักสินล่า	แตงนาวาไชย	เมืองตักสินล่า	แตงนาวาไชย
	๑ สิ้นค้ำมกม้าย	๓๔๘ สิ้นค้ำมกม้าย	
จะได้จำหนาย	ทุกสิ่งตังไฟ	จะได้จำหนาย	ทุกสิ่งตังไฟ
ทุล่ทพิสงของ	เงินทองตราไทร	ทุล่ทพิสงของ	เงินทองตราไทร
นั้ท้วยอสงฆ์ไชย	พันทือพรรณา	นั้ท้วยอสงฆ์ไชย	พันทือพรรณา
	๑ ครอบแล้วทั้นโต	๓๔๙ ครอบแล้วทั้นโต	
ยาตราคลาไกล	ล่งในภตรา	ยาตราคลาไกล	ล่งในภตรา
ไท่กัณฑ์หน	ไพรรถแข่งกลา	ไท่กัณฑ์หน	ไพรรถแข่งกลา
หารอยคนมา	ล่งนาวาไชย	หารอยคนมา	ล่งนาวาไชย
	๑ ใช้ใบไคลกลา	๓๕๐ ใช้ใบไคลกลา	
ได้สามเดือนตรา	มาต้องกลั่นใหญ่	ได้สามเดือนตรา	มาต้องกลั่นใหญ่
ไท่กัณฑ์หน	ทางคั่นทักใจ	ไท่กัณฑ์หน	ทางคั่นทักใจ
อลวันนุไชย	บันเบ้งนงัว	อลวันนุไชย	บันเบ้งนงัว

๑๖๐ ชักนาวาไชย มิได้จมนโย มีบันจำบัน เหตุว่าเกราะกลัว	๑๖๑ ชักนาวาไชย ภาไคร่รอดตัว ฝูงกล่ทขทั่ว ตัวจกมรณา	๑๖๒ ชักนาวาชัย มิได้จมนโย มีบันจำบัน เหตุว่าเพราะกลัว	๑๖๓ ชักนาวาชัย พาไคร่รอดตัว ฝูงคนทุกทั่ว ตัวจกมรณา
๑๖๔ เล่นล่องตามคลื่น จมน้ำแล้วฟื้น ถึงหาดทรายแก้ว มีอาจเล่นพา	๑๖๕ เล่นล่องตามคลื่น ลุ่มคลื่นฉานฉา แจ้งแผ้วน้ำพา ทอดสมอปลงไป	๑๖๖ เล่นล่องตามคลื่น จมน้ำแล้วฟื้น ถึงหาดทรายแก้ว มีอาจเล่นพา	๑๖๗ เล่นล่องตามคลื่น ลุ่มคลื่นฉานฉา แจ้งแผ้วน้ำพา ทอดสมอปลงไป
๑๖๘ เจ้ากาภษา มีรับสั่งมา เอาสำปันลง เร่งเร็วบัดใจ	๑๖๙ เจ้ากาภษา ว่าทั้งหลยไป ขึ้นหลังจ้งไวย ไปดูอาภาณ	๑๗๐ เจ้ากาภษา มีรับสั่งมา เอาสำปันลง เร่งเร็วบัดใจ	๑๗๑ เจ้ากาภษา ว่าทั้งหลยไป ขึ้นหลังจ้งไวย ไปดูอาภาณ
๑๗๒ ทือสธารเป็นไฉน เหล่าเข้ากำบัน ภอมกันทรณไฉ เที่ยวอยู่วันไชย	๑๗๓ ทือสธารเป็นไฉน ขึ้นไปด้วยพลัน กับหมู่คนผู้ เร่สืบตามโดย	๑๗๔ ทือสธารเป็นไฉน เหล่าชาวกำบัน พร้อมกันทันใจ เที่ยวอยู่วันไชว	๑๗๕ ทือสธารเป็นไฉน ขึ้นไปด้วยพลัน พบหมู่คนผู้ เร่สืบตามไป
๑๗๖ ถำบ้านเมืองไถ่ กลับมาโดยหมาย มีผู้คนไต่ สืบดูอาการ	๑๗๗ ถำบ้านเมืองไถ่ ดังเรากล่าวสาร ไปอย่าชำนาน ทือสธารเป็นไฉน	๑๗๘ ถำบ้านเมืองไถ่ กลับมาโดยหมาย มีผู้คนไต่ สืบดูอาการ	๑๗๙ ถำบ้านเมืองไถ่ ดังเรากล่าวสาร ไปอย่าชำนาน ทือสธารเป็นไฉน
๑๘๐ เหล่าเข้ากำบัน ขึ้นไปด้วยพลัน กับหมู่คนผู้ เร่สืบตามโดย	๑๘๑ เหล่าเข้ากำบัน ภอมกันทรณไฉ เที่ยวอยู่วันไชย เข้าบอกอาภาณ	๑๘๒ เหล่าเข้ากำบัน ขึ้นไปด้วยพลัน พบหมู่คนผู้ เร่สืบตามไถ่	๑๘๓ เหล่าเข้ากำบัน พร้อมกันทันใจ เที่ยวอยู่วันไชว เข้าบอกอาการ

ว่าพระยานี ไม่คิดน้ขาย อยู่สุขสำราญ	๑ กลับทูนอฬี มีปรีชาชาญ รู้แจ้งให้ทาน ทำแต่การบุญ	ว่าพระยานี ไม่คิดน้อขาย อยู่สุขสำราญ	๓๕๓ กลับทูลคดี มีปรีชาชาญ รู้แต่จะให้ทาน ทำแต่การบุญ
ศรีธรรมโศกราช มิไรต์'อไกรย กิดแต่ทำบุญ	๑ น้ามชื่อพระบาท เชื้อชาติกรกน ภายในยเพิมพูน คำเข้าราตรี	ศรีธรรมโศกราช มิไรต์'อไกร กิดแต่ทำบุญ	๓๕๔ นามชื่อพระบาท เชื้อชาติตระกูล ภายในเพิมพูน คำเข้าราตรี
ได้ฟังว่า เข้าเฝ้าพระบาท ท้าวเจ้าบุรี	๑ เจ้ากาภษา ขึ้นมาทรรณเฑื่อ ทิดราชเรื่อศรี ทันทที่ตรัษมา	ได้ฟังว่า เข้าเฝ้าพระบาท ท้าวเจ้าบุรี	๓๕๕ เจ้ากาภษา ขึ้นมาทันท ทิดราชเรื่อศรี ทันทที่ตรัษมา
ข้ามาแต่ไกล อยู่โรมพิสัย ไปตักมสินลา	๑ เจ้าทนต์เจงใจ กันทื่อพัรวรนา ใช้ไบโคลดคลา มาตองพยุใหญ่	ข้ามาแต่ไกล อยู่โรมพิสัย ไปตักมสินลา	๓๖๐ เจ้าทนต์เจงใจ พันทพรรณนา ใช้ไบโคลดคลา มาตองพายุใหญ่
อิดสากาตัว มาทอดไกลหาด อยู่ไกลไม่ไกล	๑ เพตราครากรว เห็ดเกวระกลัวไฟ ไม่กลาดเท้าโดย กับผ่นนัทที่	อุดสำห้พาดัว มาทอดไกลหาด อยู่ไกลไม่ไกล	๓๖๑ เพตราครากรว เหตุเพราะกลัวภัย ไม่กลาดเท้าโดย กับผ่นนัทที่
ตรักความตามไถย อยู่โรมพิสัย ใช้ไบบานี	๑ ท้าวเจ้าเวียงชัย ตามข'อ'อิด เห็นไกลพันทวิ หานกลาเหลือใจ	ตรัสความตามไถ อยู่โรมพิสัย ใช้ไบบานี	๓๖๒ ท้าวเจ้าเวียงชัย ตามข้อคดี เห็นไกลพันทวิ หาญกล้าเหลือใจ

เข้ารู้วิชา ความรู้ตื้นลึก เลื่องกาแต่ไทร	๓๖๓ เมืองนั้นท่านว่า มากมายตราไทร ประจักษ์นักไสย จันทุกวันมา	เข้ารู้วิชา ความรู้ตื้นลึก เลื่องลือแต่ไทร	๓๖๓ เมืองนั้นท่านว่า มากมายตราไทร ประจักษ์นักไชร้ จันทุกวันมา
ยินดีมีใจ ท่านนั้นประเสริฐ ทาตุพระศาสดา	๓๖๔ ตัวเรานี้ไส พระไทยหันสา เลิศในยศฐา ตูชาจนใจ	ยินดีมีใจ ท่านนั้นประเสริฐ ชาติพระศาสดา	๓๖๔ ตัวเรานี้ไชร้ พระทัยบรรณา เลิศในยศฐา ตูชาจนใจ
ฝูงงามมากมาย ทำนยังช่วยได้ ปราถนาสิ่งใด	๓๖๕ ทำอดทนไว้ ยิกไถ่ขุนไชย บอกให้เจ้าใจ ข้าไสไม่ท่นา	ฝูงงามมากมาย ทำนยังช่วยได้ ปราถนาสิ่งใด	๓๖๕ ทำอดทนไว้ ยิกไถ่ขุนไชว บอกให้เจ้าใจ ข้าไชร้ไม่ท่นา
ตามแต่สำรวาน ทูลขัพพิงของ ข้าจักจัดหา	๓๖๖ ไม่ขัษเหลี่ยท่าน โครบือช่างม้า เงินทองเสื่อผ้า มาให้สเหมือนใจ	ตามแต่สำราญ ทูลทพยี่สิ่งของ ข้าจักจัดหา	๓๖๖ ไม่ขัดเลยท่าน โครกระบือช่างม้า เงินทองเสื่อผ้า มาให้สเหมือนใจ
ได้ฟังวาจา จักแก้ศถัน แตะข้าทุกข์ใหญ่	๓๖๗ เจ้ากาภภาษา พระยาตรัสไทรย เท้านั้นกลัวไย วุ่นไขว่อร่า	ได้ฟังวาจา จะแก้อาถรรพณ์ แตะข้าทุกข์ใหญ่	๓๖๗ เจ้ากาภภาษา พระยาตรัสไทร เท้านั้นกลัวไย วุ่นไขว่อร่า
อุตสาภาตัว ท่านได้ช่วยกัน ภรให้แก่ข้า	๓๖๘ เกตกรากกร้าว มาถึงนิหนา น้ำมันขันลา ได้ภาตัวไป	อุตสาห์พาตัว ท่านได้ช่วยกัน พอนให้แก่ข้า	๓๖๘ เกตกรากกร้าว มาถึงนิหนา น้ำมันขันลา ได้พาตัวไป

เห็นทมิฬตริก กินน้ำศรียา จึงจันภายใน	๑๖๕ จัทำให้ภิก ด้วยลิกเหลือใจ ด้วยเกตราใหญ่ พระไทยนัทหนา	เห็นทมิฬตริก กินน้ำศรียา จึงจันภายใน	๑๖๕ จะทำให้ล็ก ด้วยลิกเหลือใจ ด้วยเกตราใหญ่ พระไทยนัทหนา
สิธรรมโสกราช ขออาสาไป เข้าตั้นนันทนา	๑๖๖ บัดนั้นพระบาท ได้ฟังกิดจา ช่วยชกนาว่า ท่านยาทุขใจ	สิธรรมโสกราช ขออาสาไป เข้าตั้นนันทนา	๑๖๖ บัดนั้นพระบาท ได้ฟังกิดจา ช่วยชกนาว่า ท่านอย่าทุกข์ใจ
แก้หมผู้รราช ภูกนให้ภรอม ชกนาว่าไชย	๑๖๗ แล้วให้ประกาศ กรมการนอยใหญ่ แวงลอมกันไป เข้าในยหาดทราย	แก้หมผู้รราช ภูกนให้ภรอม ชกนาว่าไชย	๑๖๗ แล้วให้ประกาศ กรมการนอยใหญ่ แวงลอมกันไป เข้าในยหาดทราย
โสกราชเจ้าฟ้า ลงเรือพระที่นั่ง กรมการบ่าวไพร่	๑๖๘ รุงเข้าเฝ้า เสร็จกิจลาผัดผ้าย พร้อมภวังโดยหมาย มากมายลงไป	โสกราชเจ้าฟ้า ลงเรือพระที่นั่ง กรมการบ่าวไพร่	๑๖๘ รุงเข้าเฝ้า เสร็จกิจลาผัดผ้าย พร้อมภวังโดยหมาย มากมายลงไป
มิได้ค้างคืน ลงบางซุดอู เร็วพลันทรรณไค	๑๖๙ วัลสองหมื่น ชกนาว่าไชย ฉ้าวจวนไชย เข้าในอูลถัน	มิได้ค้างคืน ลงบางซุดอู เร็วพลันทรรณไค	๑๖๙ วัลสองหมื่น ชกนาว่าไชย ฉ้าวจวนไชย เข้าในอูลถัน
ยินดีปรีดา ทำเนียบตั้งอยู่ ระอ่องช่งทรรณ	๑๗๐ เจ้ากาภภาษา ชมชื่นทอรหัน ใกล้เรือ่นัน คิตกันปรีกศา	ยินดีปรีดา ทำเนียบตั้งอยู่ ระอ่องช่งทรรณ	๑๗๐ เจ้ากาภภาษา ชมชื่นทอรหัน ใกล้เรือ่นัน คิตกันปรีกศา

เมืองหนานไป	๑ กลองน้ำไนไส	เมืองหนานไป	๓๓๕ กลองน้ำไนไชร์
มาทุกวันนี้	ให้เรียกปากพยา	มาทุกวันนี้	ให้เรียกปากพยา
เจ้ากาภษา	เป็นทีอริมยา	เจ้ากาภษา	เป็นทีอริมยา
	มาหาท้าวไทย		มาหาท้าวไท
	๑ ท้าวทั้งสองรา		๓๓๖ ท้าวทั้งสองรา
มีความเสนาหา	เจรจปราไส	มีความเสนาหา	เจรจปราศรัย
รุ่งเช้าเภาลา	สองราคลาไคล	รุ่งเช้าเภาลา	สองราคลาไคล
ขึ้นมาบัดใจ	ไนยวังราชา	ขึ้นมาบัดใจ	ไนยวังราชา
	๑ ๗๖ ๗๖- ๑		๑ ๗๖- ๑ ๗๖- ๑
พิทักษ์รักษา	๑ เมื่อนั้นธรรมโศกเจ้าฟ้า	พิทักษ์รักษา	๓๓๗ เมื่อนั้นธรรมโศกเจ้าฟ้า
	รจนาเข้าน้ำอาหาร		รจนาเข้าน้ำอาหาร
อยู่มีขานาร	๑ ทุกสิ่งทุกทีวิถาร	อยู่มีขานาร	๓๓๘ ทุกสิ่งทุกทีวิถาร
	ปร่มารไค้หาราตรี		ประมาณไค้หาราตรี
เสร็จแล้วด้วยดี	๑ เกนไว้ให้แทงวารี	เสร็จแล้วด้วยดี	๓๓๙ เกนไว้ให้แทงวารี
	หาเรือนท้าวถาน		หาเรือนท้าวถาน
ซึ่งเป็นสุพวาร์	๑ ตรัสถามโหราอาจารย์	ซึ่งเป็นสุพวาร์	๓๔๐ ตรัสถามโหราอาจารย์
	จะทำการมงคล		จะทำการมงคล
เป็นศุภสาผล	๑ โหราหาฤกษ์บัดดล	เป็นศุภสาผล	๓๔๑ โหราหาฤกษ์บัดดล
	จุมพลให้ตั้งบายศรี		จุมพลให้ตั้งบายศรี
เทียนตามงามดี	๑ สันทศกระบเครื่องบัดพลี	เทียนตามงามดี	๓๔๒ สันทศกระบเครื่องบัดพลี
	ถวนดีพันท้าวพรณา		ถวนดีพันท้าวพรณา
แต่งตัวโสภา	๑ ครานันเจ้ากาภษา	แต่งตัวโสภา	๓๔๓ ครานันเจ้ากาภษา
	โธลาไปด้วยเครื่องข้าว		โธลาไปด้วยเครื่องข้าว
ผิดเวลาแล้ว	๑ เครื่องบวชพักศาแต่เช้า	ผิดเวลาแล้ว	๓๔๔ เครื่องบวชพักศาแต่เช้า
	พระเจ้าบ่ได้พักศา		พระเจ้าบ่ได้พักศา

ทำตามเรียนมา	๑ อยู่เฝ้าการमारผ้า มีในตำราเรื่องราว	ทำตามเรียนมา	๓๘๕ อยู่เฝ้าตาม่านผ้า มีในตำราเรื่องราว
เฝ้าลอมวังเข้า	๑ แล้วซักมันท่นรียาว หมูกาพรพราวบินมา	เฝ้าลอมวังเข้า	๓๘๖ แล้วซักมณฑลรียาว หมูกาพรพราวบินมา
อ่านพระคาถา	๑ บัดนั้นเจ้ากาภษา เป่ามาตองกาบินหนี	อ่านพระคาถา	๓๘๗ บัดนั้นเจ้ากาภษา เป่ามาตองกาบินหนี
เป็นนกอินทรี	๑ แล้วอ่านมนต์อื่นเจรีที่ ผูกขันธ์ร้อยมิกลา	เป็นนกอินทรี	๓๘๘ แล้วอ่านมนต์อื่นเจรีที่ ผูกขันธ์ร้อยมิกลา
ไว้บดอินมา	๑ บัดนั้นเจ้ากาภษา มิชักกลับหายไป	ไว้บดอินมา	๓๘๙ บัดนั้นเจ้ากาภษา มิชักกลับหายไป
ถือท่งแกว่งไกว	๑ บัดเดียวเป็นคันทองไว บัดใจรายพระคาถา	ถือท่งแกว่งไกว	๓๙๐ บัดเดียวเป็นคันทองไว บัดใจรายพระคาถา
หายไปมิช้า	๑ ชัดเข้าสารลงป่กลา แล้วเป็นยักตากุมภัน	หายไปมิช้า	๓๙๑ ชัดเข้าสารลงป่กลา แล้วเป็นยักตากุมภัน
ชัดเข้าสารพลัน	๑ จึงอ่านคาถาแข่งขัน กุมภันชัลดายหายไป	ชัดเข้าสารพลัน	๓๙๒ จึงอ่านคาถาแข่งขัน กุมภันชัลดายหายไป
เจรีหัวตัวใหญ่	๑ บัดเดียวเป็นนาคาไลย ชัดเข้าสารไปกลับหาย	เจรีหัวตัวใหญ่	๓๙๓ บัดเดียวเป็นนาคาไลย ชัดเข้าสารไปกลับหาย
ให้ชุดคุ้ยค่าย	๑ สิ้นสุขเท่านั้นผันผาย สินลาลอมไว้เบองบน	ให้ชุดคุ้ยค่าย	๓๙๔ สิ้นสุขเท่านั้นผันผาย สินลาลอมไว้เบองบน
ใครแก้ภาพยนต์	๑ เขียนอักษรไว้ชอบกล กุศลนั้นดีมีครัน	ใครแก้ภาพยนต์	๓๙๕ เขียนอักษรไว้ชอบกล กุศลนั้นดีมีครัน
ดูเห็นแมงขันธ์	๑ อ่านแล้วยักสินลาลัน สำเภาทองนั้นอยู่ใน	ดูเห็นแมงขันธ์	๓๙๖ อ่านแล้วยักสินลาลัน สำเภาทองนั้นอยู่ใน
มีทองอยู่ไน	๑ แลดูเห็นตุ้มศรีบัย ท้าวไทยมิใจปราถนา	มีทองอยู่ไน	๓๙๗ แลดูเห็นตุ้มศรีบัย ท้าวไทยมิใจปราถนา

เอาได้หรือหนา	๑ จิงถามเจ้ากาภษา จิงเจ้าบอกให้แจจโย	๑๕๘ จิงถามเจ้ากาภษา จิงเจ้าบอกให้แจจโย
เอามิได้ไสย	๑ เจ้ากาภษาว่าไป แกลงบ้นจโยพระธาตุ	๑๕๙ เจ้ากาภษาว่าไป แกลงบรจจโยพระธาตุ
ดูเทิดพระบาท	๑ ถาพระไครรู้อำนาจ ใช้ให้อำมาตย์เอามา	๑๖๐ ถาพระไครรู้อำนาจ ใช้ให้อำมาตย์เอามา
เจ้ากาภษา	๑ ไมไผ่ยั่วคักศรีว่า มีชาแยงไนยปากตุ้ม	๑๖๑ ไมไผ่ยั่วคักสั่ว มีชาแยงไนยปากตุ้ม
ขึ้นกันปากตุ้ม	๑ เป็นหัวนาคาประชุม มีดกลุมขึ้นสืบหา	๑๖๒ เป็นหัวนาคาประชุม มีดกลุมขึ้นสืบหา
ข้าตมมร่นา	๑ ไมแยงชำรุดชุตตรา แต่เท่าเมดจิงบ่อมี	๑๖๓ ไมแยงชำรุดชุตตรา แต่เท่าเมดจิงบ่อมี
แหลกเป็นทุลีย	๑ เอาไมอื่นมาทันทือ วิธีรักพันบ้นยา	๑๖๔ เอาไมอื่นมาทันทือ วิธีรักพันบ้นยา
บอกแก่พระยา	๑ บัดเดียวเจ้ากาภษา ตำรับสาตนาทรวงทรรณ	๑๖๕ บัดเดียวเจ้ากาภษา ตำรับสาตนาทรวงทรรณ
พระเทศนาทรรณ	๑ เมื่อพระศาตนาทรรณ ทองน้นแจจทั่วชมพู	๑๖๖ เมื่อพระศาตนาทรรณ ทองน้นแจจทั่วชมพู
อุทิศไว้ให้รู้	๑ พระเจ้าล้งกาเลศผู้ ดูไนยอักษรสินลา	๑๖๗ พระเจ้าล้งกาเลศผู้ ดูไนยอักษรสินลา
เจ้ากาภษา	๑ ทังหลายได้ประจักษ์แจจตา อาคมแจจกล้าเหลื่อใจ	๑๖๘ ทังหลายได้ประจักษ์แจจตา อาคมแจจกล้าเหลื่อใจ
ศรีเมชนันใหญ่	๑ ให้เอาน้ำตองมาไลย เทไสยไนยตมมร่นา	๑๖๙ ให้เอาน้ำตองมาไลย เทไสยไนยตมมร่นา
เจ้ากาภษา	๑ ยกหามเข้าไปบ่อกลา มิชาเอาไปประปราย	๑๗๐ ยกหามเข้าไปบ่อกลา มิชาเอาไปประปราย

คิดกันด้วยใจ	๑ ท้อสำเภาทองโดยหมาย หมั่นหมายยักขึ้นมา	๘๑๑ ท้อสำเภาทองโดยหมาย หมั่นหมายจะยกขึ้นมา
ทูลแก่พระยา	๑ บัดเดียวเจ้ากาภษา งัดไวกอรรหาท้าวไทย	๘๑๒ บัดเดียวเจ้ากาภษา งัดไวกอรรหาท้าวไทย
แล้วกรอมนกันไป	๑ เอากันแข่งคลุมหมในย หาที่อุ้มไชยชอบกัน	๘๑๓ เอากันแข่งคลุมหมในย หาที่อุ้มไชยชอบกัน
เห็นทักสินบัน	๑ จิงกระอรรหันถึงย่น จิงถามหมก่นทั้งหลาย	๘๑๔ จิงกระอรรหันถึงย่น จิงถามหมก่นทั้งหลาย
เห็นกันฉัดหมาย	๑ เจ้ากาภษาพระยานาย เป็นท้อส่ายพระไทย	๘๑๕ เจ้ากาภษาพระยานาย เป็นท้อส่ายพระไทย
อรรหันน้อยใหญ่	๑ ตำมริทริกนทรรณโดย เท้าไทยทั้งหลายปลุกสา	๘๑๖ ตำมริทริกนทรรณโดย เท้าไทยทั้งหลายปลุกสา
แก้หองโดยตรา	๑ แล้วให้มาปลุกสาหลา รับทาศุสาตามาถัน	๘๑๗ แล้วให้มาปลุกสาหลา รับทาศุสาตามาถัน
ทองศรีตมุนั้น	๑ หมุก่นเข้าหามแมขัน เอามากรอมนกันฉั้นหมาย	๘๑๘ หมุก่นเข้าหามแมขัน เอามากรอมนกันฉั้นหมาย
มากางกันไว้	๑ เกตานมานมุงเกรศกราย ลูกขุนมนุนายรักษา	๘๑๙ เกตานมานมุงเกรศกราย ลูกขุนมนุนายรักษา
ธรรมโสเกเจ้าฟ้า	๑ บัดนั้นเจ้ากาภษา ปริศหาณศาวระไทย	๘๒๐ บัดนั้นเจ้ากาภษา ปริศหาณศาวระไทย
ได้ทีอุ้มไชย	๑ มีรับสั่งพลันทันโดย เร็วไวบัดใจกรอมนมา	๘๒๑ มีรับสั่งพลันทันโดย เร็วไวบัดใจกรอมนมา
ซึ่งสายปรุทศมา	๑ แล้วจึงให้วัดเส่นวา ย้าวกวางแปดวาเท่ากัน	๘๒๒ แล้วจึงให้วัดเส่นวา ย้าวกวางแปดวาเท่ากัน
ทำเป็นแข่งขัน	๑ ลึกได้แปดวาทำนั้น ทั้งรากลงพลันบัดใจ	๘๒๓ ลึกได้แปดวาทำนั้น ทั้งรากลงพลันบัดใจ

เรียบชิตติขไปย	๑ รongถ้ายสินลาแผนใหญ่	๘๒๔	รongถ้ายสินลาแผนใหญ่
กวางภูกสองวา	ข้างในม้นค้งนัหนา	๘๒๕	ข้างในม้นค้งนัหนา
บักเคียวแล้วกลัน	๑ ทำสะลุหนึ่งขึ้นมา	๘๒๖	ทำสะลุหนึ่งขึ้นมา
บ้ายศรีเตงไป	เอาปูนเพ้าทาแขงขัน	๘๒๗	เอาปูนเพชรทาแขงขัน
กันตรีเสภา	๑ บื่อไ้ร่วน้ำทรมัน	๘๒๘	บื่อไ้ร่วน้ำซ่มมัน
ม้าพอช'อศรี	ทั้งนั้นชวนกันกลับไป	๘๒๙	ทั้งนั้นชวนกันกลับไป
เริกคิมิชา	๑ ทบเพียรเข้าตอกมาโลย	๘๓๐	รูปเทียนข้าวตอกมาลัย
หามแมขันใหญ่	ส้มโพทือไ้ในศาหลา	๘๓๑	สมโภชที่ในศาลา
ยักประอ์พสุวัน	๑ ทำผืนพระทาศาศดา	๘๓๒	ทำขวัญพระทาศาศดา
สาครพุททัง	ทักท่นร่าม่นากระจะบี	๘๓๓	ทักโทนร่าม่นากระจะบี
สามอ้งม้อรหัน	๑ ขั้บรื่องเสียงกลองอ้งมี	๘๓๔	ขั้บรื่องเสียงกลองอ้งมี
เขินทาศาศดา	ถ้วนถัพันทือพรวนา	๘๓๕	ถ้วนถัพันทือพรวนา
แบกภารมาโลย	๑ ส้มโพทือเจรวันอันมา	๘๓๖	สมโภชเจรวันอันมา
	เจ้ากาทกาศาออกไป	๘๓๗	เจ้ากาทกาศาออกไป
	๑ ดอกไม้ทบเทียนไสว	๘๓๘	ดอกไม้รูปเทียนไสว
	เอาไปลอยในสระพลัน	๘๓๙	เอาไปลอยในสระพลัน
	๑ ธรรมโสกสองพินองนั้น	๘๔๐	ธรรมโสกสองพินองนั้น
	ทูนเกล้าท้าววันนวางลง	๘๔๑	ทูนเกล้าท้าววันนวางลง
	๑ มหาเถรคำเพียรพระอ้งค์	๘๔๒	มหาเถรคำเพียรพระอ้งค์
	จำหน่งเถรณะอ้อรหัน	๘๔๓	จำนฐานะอ้อรหันต์
	๑ ยกขึ้นทูนเกล้าท้าวพลัน	๘๔๔	ยกขึ้นทูนเกล้าท้าวพลัน
	ข่งทรรณท้าวท้าววันทา	๘๔๕	ทรรณท้าวท้าววันทา
	๑ เสริจแล้วเจ้ากาทกาศา	๘๔๖	เสริจแล้วเจ้ากาทกาศา
	นำพาพระยาหลงไป	๘๔๗	นำพาพระยาหลงไป
	๑ กับเด็กเจ็ดคนนั้นไซ้	๘๔๘	กับเด็กเจ็ดคนนั้นไซ้
	เต็มไปลวนเครื่องบูชา	๘๔๙	เต็มไปลวนเครื่องบูชา

๑๑๑ บัดเดียวเจ้ากาภษา ทูนแต่พระยา ซึ่งไว้ทองใน ให้หามแม่มั่นนั้น น้ำอยู่ข้างใน ทงอุทิจว่า ยาให้สุรละลาย ยาให้ไหวหวน ขับคนขึ้นมา กรบรอยแปดไสย ด้วยพระยามัน เป็นรูปสิงหะรา ช้างเยดุดกัม เอาหัวเข้าหา	๑๑๒ บัดเดียวเจ้ากาภษา กับเด็กนั้นหนาขึ้นไป ๑๑๓ แล้วให้หามตุ่มศรีใบ ลไปนั้นหนักท้าวกัน ๑๑๔ สามสิบแปดคนแข่งขัน เจ้ากาภษาบันชาไป ๑๑๕ ไว้ตุ่มแม่มั่นใหญ่ แล้วไสยน้ำพิณาคา ๑๑๖ น้ำไสยในสระนั้นหนา ยาให้ชุกทราแห่งหาย ๑๑๗ ทูบเพียรเข้าตอกดอกไม้ ยวียนอยู่ไต่หาพัน ๑๑๘ บิถวนสาสนาจอมธรรม์ ทูลอันซึ่งได้บูชา ๑๑๙ บัดเดียวเจ้ากาภษา นั่งแต่เอกาอยู่ไน ๑๒๐ อานเวทคาถาบัดใจ ผูกเป็นรูปภาพนตร์ ๑๒๑ เสมือนทำมาแต่ก่อนกล เป็นยักษ์เป็นคนมาชา ๑๒๒ เป็นครุฑเป็นนาคนาคา เป็นโตมึงอาชาขุม ๑๒๓ แลวบันเป็นรูปช้างพรหม ช้างอินทร์ช้างเทพยดา ๑๒๔ แลวบันรูปนาคราชหนา มาทางเกี้ยวเข้าประชุมกัน ๑๒๕ เอาหัวเข้าหา	๑๑๓ บัดเดียวเจ้ากาภษา กับเด็กนั้นหนาขึ้นไป ๑๑๔ แล้วให้หามตุ่มศรีใบ ลไปนั้นหนักท้าวกัน ๑๑๕ สามสิบแปดคนแข่งขัน เจ้ากาภษาบันชาไป ๑๑๖ ไว้ตุ่มแม่มั่นใหญ่ แล้วไสยน้ำพิณาคา ๑๑๗ น้ำไสยในสระนั้นหนา ยาให้ชุกทราแห่งหาย ๑๑๘ ทูบเพียรเข้าตอกดอกไม้ ยวียนอยู่ไต่หาพัน ๑๑๙ บิถวนสาสนาจอมธรรม์ ทูลอันซึ่งได้บูชา ๑๑๙ บัดเดียวเจ้ากาภษา นั่งแต่เอกาอยู่ไน ๑๒๐ อานเวทคาถาบัดใจ ผูกเป็นรูปภาพนตร์ ๑๒๑ เสมือนทำมาแต่ก่อนกล เป็นยักษ์เป็นคนมาชา ๑๒๒ เป็นครุฑเป็นนาคนาคา เป็นโตมึงอาชาขุม ๑๒๓ แลวบันเป็นรูปช้างพรหม ช้างอินทร์ช้างเทพยดา ๑๒๔ แลวบันรูปนาคราชหนา มาทางเกี้ยวเข้าประชุมกัน ๑๒๕ เอาหัวเข้าหา	๑๑๓ บัดเดียวเจ้ากาภษา กับเด็กนั้นหนาขึ้นไป ๑๑๔ แล้วให้หามตุ่มศรีใบ ลไปนั้นหนักท้าวกัน ๑๑๕ สามสิบแปดคนแข่งขัน เจ้ากาภษาบันชาไป ๑๑๖ ไว้ตุ่มแม่มั่นใหญ่ แล้วไสยน้ำพิณาคา ๑๑๗ น้ำไสยในสระนั้นหนา ยาให้ชุกทราแห่งหาย ๑๑๘ รูปเพียรเข้าตอกดอกไม้ ยวียนอยู่ไต่หาพัน ๑๑๙ บิถวนสาสนาจอมธรรม์ ทูลอันซึ่งได้บูชา ๑๑๙ บัดเดียวเจ้ากาภษา นั่งแต่เอกาอยู่ไน ๑๒๐ อานเวทคาถาบัดใจ ผูกเป็นรูปภาพนตร์ ๑๒๑ เสมือนทำมาแต่ก่อนกล เป็นยักษ์เป็นคนมาชา ๑๒๒ เป็นครุฑเป็นนาคนาคา เป็นโตมึงอาชาขุม ๑๒๓ แลวบันเป็นรูปช้างพรหม ช้างอินทร์ช้างเทพยดา ๑๒๔ แลวบันรูปนาคราชหนา มาทางเกี้ยวเข้าประชุมกัน ๑๒๕ เอาหัวเข้าหา
---	---	---	---

ทำรูปกุมพรว

ผูกตามบาทลี

๑ มืออิทธิฤทธิ์แรงแข่งขัน
ถือที่ ออบองย่นย่นรันตี

๑ ถัดวันแต่ล้วนฤทธิ์

ตำรายังมีแต่ไทรย

ทำรูปกุมภณัฑ์

ผูกตามบาทลี

๘๕๐ มืออิทธิฤทธิ์แรงแข่งขัน

ถือตะบองย่นย่นรันตี

๘๕๑ ถัดวันแต่ล้วนฤทธิ์

ตำรายังมีแต่ไทร

๗๖

๑๑

๗๖

๑ ทำแล้วมิได้ซ้ำ

ให้วัดที่ออกบิ๊

๑ ทำมราท่นว่าไว้

มือออกวันนอกหนา

๑ โดยฤกษ์วิภาครัง

ย้าวรีพันวิถาร

๑ บักไว้ได้สามด้าน

ระยะกันทักวา

๑ สูงนั้นได้สี่วา

เข้ามาถึงสระใหญ่

๑ ภาครุพทักำเกียน

บาครุท่งศรีนัย

๑ สิ้นสาเก๊าแผ่นหนัก

ขัดที่ อบ้ายสัถาร

๑ ตีนคูย้อมเรียบอดิ

หมายหลักปักตามไป

๑ จนถึงที่ปรางนั้น

ชันนอกถัดออกมา

๑ แดปรางนั้นขึ้นไป

ปรทุมโกฏขึ้นไปปลัน

ก่ขึ้นมabatเดี่ยวใจ

กวางรียไสข้างแปดวา

ท่นท่งหลายยาส่งขัมา

ซ้ำ แดงว่าตามวิถาร

สินลาซึ่งบักเป็นด้าน

ทักวาท่นในยตำรา

ทิตธิษารไม่สินลา

เรียบอดิมาหนาเหลือ (ใจ)

โดยซึ่งว่าหนาเต็มไป

กิดกรอมใจกันท่งหลาย

สาครอเนียนกรอมมากมาย

ตระเตรียมไว้ทุกประการ

ผังเป็นหลักท่งแปดด้าน

โดยประมาณทำขึ้นไป

เป็นมิตชิดงามเหลือใจ

แปดทิจในดั่งกล่าวมา

ทำแข่งขันหลักสินลา

อดินั้นหนาทำแข่งขัน

สินลาใหญ่ประชุมกัน

เล็กแข่งขันสุดยอดปลาย

๗๖

๑๑

๗๖

๘๕๒ ทำแล้วมิได้ซ้ำ

ให้วัดที่ออกไป

๘๕๓ ตำราท่นว่าไว้

มือออกวันนอกหนา

๘๕๔ โดยถักสี่วาครึ่ง

ย้าวรีพันวิถาร

๘๕๕ บักไว้ได้สามด้าน

ระยะกันทักวา

๘๕๖ สูงนั้นได้สี่วา

เข้ามาถึงสระใหญ่

๘๕๗ ภาครุพทักำเพียร

บาครุท่งสัณาย

๘๕๘ สิ้นสาเก๊าแผ่นหนัก

ขัดต่อบ้ายสัถาร

๘๕๙ ตีนคูย้อมเรียบอดิ

หมายหลักปักตามไป

๘๖๐ จนถึงที่ปรางคั่น

ชันนอกถัดออกมา

๘๖๑ แดปรางคั่นนั้นขึ้นไป

ปรทุมโกฏขึ้นไปปลัน

ก่ขึ้นมabatเดี่ยวใจ

กวางรียไสข้างแปดวา

ท่นท่งหลายยาส่งขัมา

ซ้ำ แดงว่าตามวิถาร

สินลาซึ่งบักเป็นด้าน

ทักวาท่นในตำรา

ทิตธิษารไม่สินลา

เรียบอดิมาหนาเหลือ (ใจ)

โดยซึ่งว่าหนาเต็มไป

กิดพร้อมใจกันท่งหลาย

สาครอเนียนพร้อมมากมาย

ตระเตรียมไว้ทุกประการ

ผังเป็นหลักท่งแปดด้าน

โดยประมาณทำขึ้นไป

เป็นมิตชิดงามเหลือใจ

แปดทิจในดั่งกล่าวมา

ทำแข่งขันหลักสินลา

อดินั้นหนาทำแข่งขัน

สินลาใหญ่ประชุมกัน

เล็กแข่งขันสุดยอดปลาย

๑ สูงเส้นสิบหกว
สามศอกออกเศได้
๑ ประจุนกับทอง
หัวแหวนกบิลพัธ
๑ ท้อหลอดสุขยอปลาย
เข้าขึ้นมาบูชา
๑ แสงนั้นช่วงภรายๆ
เห็นทั่วเมืองเวียงไชย
๑ ท่านให้ไว้นัยปราง
รัตนะเครื่องสุวรรณ
๑ แล้วให้ลงปูนหยาบ
สามสิบหกครับไสย
๑ ชันไนไสยปูนนั้น
ท้อหลอดแต่ยอดมา
๑ แทะอากาศขุข
แล้วทำตำปูนใหม่
๑ ถึงอากาศทรีนี้
เกลี้ยงกลามงามโสภา
๑ พระครูพุทคำเขียร
ศรีองค์ลั่นดี ๆ
๑ องค์หนึ่งพระเถระ
องค์หนึ่งพระครูษร
๑ ท่านท้าวเจ้าเวียงไชย
แล้วปั้นรูปพระอรร
๑ ทักขินายืนลอมไว้
ท้ออาษาทาทุระองค์

ไนยตำราท่านว่าตั้งไว้
ภรรคมมากมายสำเริงภลัน
ทรัพย์สินของมากทุกอัน
รอยแปดนั้นมากนักหนา
แก้วแก้วร้วยพรายของนาคา
ได้ภรรยานาคาเอาไป
ครึ่เทียนใต้ตามไว้นัย
ทำกรงไสยไว้แขงขัน
ของทางทางลั่นสำคัน
จนารัณมากตราไตรย
ให้เกลี้ยงราบงามสบไสย
ค่นว่องไวลั่นแขงกลา
ปรางสุวรรณปนลูปทา
ถึงอาศนะทาทั่วไป
ไม่แคล้วกลอดแต่เท่าไร
เนียนนักลีทาลงมา
แนบเนียนรีเกลี้ยงนักหนา
พิจารณาไม่รำคีย์
ทำแนบเนียนภรรคมทั้งศรี
น้ามข้อมมีพุทศาคร
บ่ได้ละให้เจรรजर
ศรีองค์อรไธอรรหัน
กิดภรรคมใจศรีองค์นั้น
ตามทิกนั้นแปดพระองค์
นอบนบไหว้ทาทุทษภล
ท้าวปัญจขางพอหัว

๑ สูงเส้นสิบหกว
สามศอกออกเศได้
๑ ประจุนกับทอง
หัวแหวนกบิลพรรณ
๑ ตลอดสุขยอปลาย
เข้าขึ้นมาบูชา
๑ แสงนั้นช่วงพรายพราย
เห็นทั่วเมืองเวียงชัย
๑ ท่านให้ไว้ในปรางค์
รัตนะเครื่องสุวรรณ
๑ แล้วให้ลงปูนหยาบ
สามสิบหกครับไชร
๑ ชันไนใสปูนนั้น
ตลอดแต่ยอดมา
๑ แต่อาสน์ดาดสุขยอ
แล้วทำตำปูนใหม่
๑ ถึงอาสน์ดาดธรรม์
เกลี้ยงพลามงามโสภา
๑ พระครูพุทคำเขียร
ศรีองค์ลั่นดี
๑ องค์หนึ่งพระเถระ
องค์หนึ่งพระครูษร
๑ ท่านท้าวเจ้าเวียงชัย
แล้วปั้นรูปพระอรหันต์
๑ ทักขินายืนลอมไว้
ท้ออาสน์ธาตุพระองค์

ในตำราท่านตั้งไว้
พร้อมมากมายสำเริงภลัน
ทรัพย์สินของมากทุกอัน
รอยแปดนั้นมากนักหนา
แก้วแก้วพรายของนาคา
ได้พรานป้าพาเอาไป
ครึ่เทียนใต้ตามไว้ใน
ทำกรงใส่ไว้แขงขัน
ของต่างต่างลั่นสำคัญ
นานาพรรณมากตราไตร
ให้เกลี้ยงราบงามสบสมัย
ค่นว่องไวลั่นแขงกลา
ปรางค์สุวรรณปนลูปทา
ถึงอาศนะทาทั่วไป
ไม่แคล้วกลอดแต่เท่าไร
เนียนนักลีทาลงมา
แนบเนียนรีเกลี้ยงนักหนา
พิจารณาไม่รำคีย์
ทำแนบเนียนพร้อมทั้งส
น้ามข้อมมีพุทศาคร
บ่ได้ละให้เจรรजर
ศรีองค์อรไธอรรหันต์
กิดพร้อมใจศรีองค์นั้น
ตามทิกนั้นแปดพระองค์
นอบนบไหว้ธาทุทษภล
ท้าวบรรจงช้างล่อหัว

๑ บาคูทั้งสี่คน ทำได้ไปครบตัว	สวทเวทมนต์มิได้ชั่ว ยอมเกรงกลัวพระอรหันต์	๘๒๕ บาคูทั้งสี่คน ทำได้ไปครบตัว	สวทเวทมนต์มิได้ชั่ว ยอมเกรงกลัวพระอรหันต์
๑ แล้วทำเป็นขันไก จ้าวเป็นนารักษ์	ที่ขึ้นไปปรางใหญ่ขึ้น ทุกสิ่งอันมากตราไตร	๘๒๖ แล้วทำเป็นขันไก จะว่าเป็นนานาพรรณ	ที่ขึ้นไปปรางใหญ่ขึ้น ทุกสิ่งอันมากตราไตร
๑ เจ้ากากก่ภาษา กินยังโรมพิสัย	แล้วจุหลาก่ลาไป สำเร็จใจลูปรารถนา	๘๒๗ เจ้ากากก่ภาษา กินยังโรมพิสัย	แล้วจุหลาก่ลาไป สำเร็จใจลูปรารถนา
๑ เจ้าเมืองหมื่นเสด็จ ว่าก่อพระจุฬา	รักดีชวนกันมา ราชูศาสดาทำการบุญ	๘๒๘ เจ้าเมืองหมื่นเสด็จ ว่าก่อพระจุฬา	รักดีชวนกันมา ราชูศาสดาทำการบุญ
๑ เงินทองของไคๆ มากเล่าเป็นเค้ามุน	ทรีงชอบใจมาแทรกคุณ แต่งทางพุนล้อเกวียนมา	๘๒๙ เงินทองของไคไค มากเล่าเป็นเค้ามุน	ทรีงชอบใจมาแทรกคุณ แต่งทางพุนล้อเกวียนมา
๑ หาพรรคท้าวทำไม่ ลงบ้างทำปรีศนา	ชุดฝังไว้กลางมรรคา ลงบ้านมาทำอาถรรพณ์	๘๓๐ หาพรรคท้าวทำไม่ ลงบ้านทำปรีศนา	ชุดฝังไว้กลางมรรคา ลงบ้านมาทำอาถรรพณ์
๑ ไม่เอากลับเรือนไป เงินทองของทุกอัน	บ้านนั้นไสยในครั้งนั้น บ้านนั้นไซ้ในครั้งนั้น	๘๓๑ ไม่เอากลับเรือนไป เงินทองของทุกอัน	บ้านนั้นไซ้ในครั้งนั้น เครื่องสรรพพรรณอันเอามา
๑ ฝังไว้ทุกแห่งหน ศักราชทำกันตรา	เครื่องสรรพพรรณอันเอามา ไม่ได้คนมากนักรหา	๘๓๒ ฝังไว้ทุกแห่งหน ศักราชห้าพันตรา	ไม่ได้คนมากนักรหา จะผุดมาทุกแห่งหน
๑ พระยาทุกทหานี มาช่วยหาตุทศพล	จะผุดมาทุกแห่งหน ก็ถาถิมาทุกคน	๘๓๓ พระยาทุกทหานี มาช่วยหาตุทศพล	จะผุดมาทุกแห่งหน ตามกุศลมีศรัทธา
๑ ภรรยาร่วมกันฝ่าพระแก้ว เกนกันตามอันมา	ตามกุศลมีศรัทธา ท้าวทำแล้วมิทันช้า	๘๓๔ ภรรยาร่วมกันฝ่าพระแก้ว เกนกันตามอันมา	ตามกุศลมีศรัทธา ท้าวทำแล้วมิทันช้า
๑ แล้วทำที่ตังทาต พระห้ามมารกระทำ	พระห้องว่าดำรามี พระห้องว่าดำรามี	๘๓๕ แล้วทำที่ตังทาต พระห้ามมารกระทำ	พระห้องว่าดำรามี พระห้องว่าดำรามี
	ดุสอชวาตเขียนดี งามพันที่จะพรรณนา		ดุสอชวาตเขียนดี งามพันที่จะพรรณนา

พระเจ้าลังกา	๑ ขื่อนึงคไว่ก่อนหนา มี้องการมาโดยหมาย	๘๓๖ ขื่อนึงคไว่ก่อนหนา มี้องการมาโดยหมาย
--------------	---	---

ให้เอาประจู่ไว้	๑ พระทาทบรณนาถสาช ถึงคำทำนายพระบาท	ให้เอาประจู่ไว้	๘๘๓ พระทาทบรณนาถสาช ถึงคำทำนายพระบาท
ยกย้อพระทาท	๑ ว่าได้เจ้าพระยาโสกราช โดยเข้าประกาศมา	ยกย้อพระทาท	๘๘๔ ว่าได้เจ้าพระยาโสกราช โดยเขาประกาศล้อม
สังเกเสนา	๑ ทำแล้วจำแต่งเพตรา ยาราเร่งไปโดยหมาย	สังเกเสนา	๘๘๕ ทำแล้วจำแต่งเพตรา อย่าช้าเร่งไปโดยหมาย
พลีหนึ่งให้	๑ สังเกเสนาจีสองนาย พลีมุขนั้นใช้เกตรา	พลีหนึ่งให้	๘๘๖ สังเกเสนาจีสองนาย พลีมุขนั้นใช้เกตรา
ทุกสิ่งทนานา	๑ บันทุกเงินทองเสื่อผ้า มาช่วยพระยาเชอชาติ	ทุกสิ่งทนานา	๘๘๗ บรรทุกเงินทองเสื่อผ้า มาช่วยพระยาเชอชาติ
ท้าวทำพระทาท	๑ นามชื่อเจ้าพระยาโสกราช อยู่ที่อนหาดทรายใหญ่	ท้าวทำพระทาท	๘๘๘ นามชื่อเจ้าพระยาโสกราช อยู่ที่หาดทรายใหญ่
ฟังสองเร็วไว	๑ เสริมจันท์พระชะณะไชย ใช้ไปมาถึงธานี	ฟังสองเร็วไว	๘๘๙ เสริมจันท์พระชะณะไชย ใช้ไปมาถึงธานี
เฝ้าเจ้าบุรี	๑ ทอดสมอปลงไปไกลคลี ทูลตามคดีมีมา	เฝ้าเจ้าบุรี	๘๙๐ ทอดสมอปลงไปไกลคลี ทูลตามคดีมีมา
ใช้ให้เข้ามา	๑ บัสนัยพระเจ้าลังกา ทำทาศาศดาโดยหมาย	ใช้ให้เข้ามา	๘๙๑ บัสนัยพระเจ้าลังกา ทำทาศาศดาโดยหมาย
เสียที่ทอหมาย	๑ พระแก้วทำแล้วโดยง่าย มิได้จะทรรณเหลยหนา	เสียที่ทอหมาย	๘๙๒ พระแก้วทำแล้วโดยง่าย มิได้จะทรรณเหลยหนา
พระน้ำเรียกว่า	๑ ยังมีลูกชายสองรา เจ้าหมุดเจ้าหมุกุใจ	พระน้ำเรียกว่า	๘๙๓ ยังมีลูกชายสองรา เจ้าหมุดเจ้าหมุกุใจ
ที่ถนัดใหญ่	๑ ทั้งสองพี่น้องชดไทย ฝรั่งนั้นไซโดยหมาย	ที่ถนัดใหญ่	๘๙๔ ทั้งสองพี่น้องชดไทย ฝรั่งนั้นไซโดยหมาย
แทงฟันกันตาย	๑ วัวทแอกันสองชาย บิตราว่าให้หนักหนา	แทงฟันกันตาย	๘๙๕ วัวทแอกันสองชาย บิตราว่าให้หนักหนา

เผ่าเสียมิชา	๕๐๐	เอาศพเจ้าทั้งสองรา	๕๐๑	เอาอัฐมาทั้งมุล
มิให้สาบสูญ		เอาหัตถ์มาทั้งมุน		ถมดำทำเกล้าอิฐปูน
เมื่อหนีนางนาถ		๑ ถิมดำทำเกล้าอิฐปูน	๕๐๑	อนุกุลปั้นรูปพระบาท
ปั้นรูปเทวา		อนุกุลปั้นรูปพระบาท		๕๐๒
กอดบุดสงสาร		๑ เมื่อยังเป็นพระศรีทาค	๕๐๒	เขาวราชพระเจ้าพิมพา
ข้างขวาโดยหมาย		เย้าวราชพระเจ้าพิมพา		๕๐๓
ผัดพระพักทา		๑ แล้วปั้นรูปมิ่งอาชา	๕๐๓	รูปนายฉนน่านำมาร
ไว้สำหรับ้อง		รูปนายฉนน่านำมาร		๕๐๔
เสร็จแล้วทำฉลอง		๑ ปั้นรูปภิมพานังคราน	๕๐๔	บุตรเศรษฐีชายสองฝ่าย
ใครมีบ้านยา		บุตรเศรษฐีชายสองฝ่าย		๕๐๕
คิดแมนแทนคุณ		๑ เจ้าหมคน้อยข้างชาย	๕๐๕	น้องชายเจ้าหมนนหนา
		น้องชายเจ้าหมนนหนา		๕๐๖
		๑ แล้วปั้นรูปพระพุททา	๕๐๖	อยู่หนบ้านไคยขึ้นลง
		อยู่หนบ้านไคยขึ้นลง		๕๐๗
		๑ ปั้นรูปสิงห์โตย้ง	๕๐๗	จำนงเศรษฐีทั้งสอง
		จำนงเศรษฐีทั้งสอง		๕๐๘
		๑ แล้วทำเพหารโดยปอง	๕๐๘	แล้วฝังเงินทองนั๊กหนา
		แล้วฝังเงินทองนั๊กหนา		๕๐๙
		๑ เขียนอักษรไว้ศิลา	๕๐๙	คิดได้เอามาทำบุญ
		คิดได้เอามาทำบุญ		๕๑๐
		๑ เสรฐีทั้งสองปองบุญ	๕๑๐	อนุกุลในธาตุพระไตร
		อนุกุลในธาตุพระไตร		
		คิดแมนแทนคุณ		

พระ ๒๘ พระ

๑ ยังมีเถรา
อยู่เมืองลังกา
น้ำจิตปรารถนา
หาตชายแก้วใส

๑ นามชื่อกระบาค
พระไพฑิณท์นเทียน
นาวาตามเพียร
ท้อทาทุทรงธรรม์

๑ อยู่อุตรทิศ
ท่านั้นประสิทธิ์
ก่อพระบันทม
พระพุทธรูปนั้น

๑ ทำแล้วโดยปอง
ท้าวทำการฉลอง
ทำขุมตระไว
ทำเป็นขันได

๑ กิดอกโดยปอง
จ้เอาเงินทอง
เอาไว้สำหรับ
เพหารนั้นหนา

๑ พระสามจอมเกล้า
มีอยู่เรื่องราว
ชื่อนายสามจอม
ท่านนั้นเล่าไสย

๑ ยังมีเถรา
บุญาเหลือใจ
จ้มากรุงไกร
น้ำใจแนบเนียน

๑ นามชื่อกระบาค
พระไพฑิณท์นเทียน
นาวาตามเพียร
ท้อทาทุทรงธรรม์

๑ อยู่อุตรทิศ
ท่านั้นประสิทธิ์
ก่อพระบรรทม
พระพุทธรูปนั้น

๑ ทำแล้วโดยปอง
เงินทองตราไทร
ปริศนาอยู่ไน
ใครมีปัญญา

๑ กิดอกโดยปอง
ของท่านแลหนา
แต่งรูปพุท
ชุตตราสอมไสย

๑ พระสามจอมเกล้า
จะเล่าแจ้งใจ
ราชหังจิงไฟ
มาแต่ลังกา

พระ ๒๘ พระ

๕๑๑ ยังมีเถรา
อยู่เมืองลังกา
น้ำจิตปรารถนา
หาตชายแก้วใส

๕๑๒ นามชื่อพระบาท
พระไพฑิณท์นเทียน
นาวาตามเพียร
ท้อทาทุทรงธรรม์

๕๑๓ อยู่อุตรทิศ
ท่านั้นประสิทธิ์
ก่อพระบรรทม
พระพุทธรูปนั้น

๕๑๔ ทำแล้วโดยปอง
ท้าวทำการฉลอง
ทำขุมตระไว
ทำเป็นขันได

๕๑๕ กิดอกโดยปอง
จ้เอาเงินทอง
เอาไว้สำหรับ
เพหารนั้นหนา

๕๑๖ พระสามจอมเกล้า
มีอยู่เรื่องราว
ชื่อนายสามจอม
ท่านนั้นเล่าไสย

๕๑๑ ยังมีเถรา
บุญาเหลือใจ
จ้มากรุงไกร
น้ำใจแนบเนียน

๕๑๒ นามชื่อพระบาท
พระไพฑิณท์นเทียน
นาวาตามเพียร
ท้อทาทุทรงธรรม์

๕๑๓ อยู่อุตรทิศ
ท่านั้นประสิทธิ์
ก่อพระบรรทม
พระพุทธรูปนั้น

๕๑๔ ทำแล้วโดยปอง
เงินทองตราไทร
ปริศนาอยู่ไน
ใครมีปัญญา

๕๑๕ กิดอกโดยปอง
ของท่านแลหนา
แต่งรูปพุท
ชุตตราสอมไสย

๕๑๖ พระสามจอมเกล้า
จะเล่าแจ้งใจ
ราชหังจิงไฟ
มาแต่ลังกา

ถึงกลางทาร์น
ต้องลมพายุใหญ่
คลื่นซัดสัดมา

เงินทองนั้นไผ่
บ่าวไพร่ได้มา
ครั้นมาถึงพลัน

สมเด็จบ่พิง
ให้ข้าพระบาท
เมื่อทำแล้วหนา

จ่มในคองกา
เงินทองสุทธหาย
ทรวงได้มาไผ่

บัดนี้พระบาท
ยาให้เสียครา
จ้ทำแต่สวน

ได้ฟังวาจา
ซึ่งท่านโมทนา
ถาขัดสังโดย

๑๑ มาด้วยกำปั่น

ใกล้หาดทรายมา
ปลั่งใบปลั่ง
นาวาแตกพลัน

๑ ถึงฝั่งคังไผ่
สุนไปครำครัน
ช่วยพาหามตรัน
เข้าไปวันทา

๑ กราบทูลมุลกิจ

พระเจ้าลังกา
ช่วยทาศาศดา
ทูลข้าจันใจ

๑ ค้วยวันาวา
เสดสาเหลือใจ
มากมายท้าวไทย
น้อยนึ่งครึ่งสวน

๑ จ้ช่วยพระบาท

ทำแล้วสมควน
ซึ่งมาทั้งมวน
ไม่ควนแก่ใจ

๑ ท้าวเจ้าพารา

นายมาทูลไชย
ทูลข้าขอบใจ
ท่านไผ่บอกกัน

ถึงกลางทาร์น
ต้องลมพายุใหญ่
คลื่นซัดสัดมา

เงินทองนั้นไผ่
บ่าวไพร่ได้มา
ครั้นมาถึงพลัน

สมเด็จบ่พิตร
ให้ข้าพระบาท
เมื่อทำแล้วหนา

จ่มในคองกา
เงินทองสุทธหาย
ซึ่งได้มาไผ่

บัดนี้พระบาท
อย่าให้เสียครา
จะทำแต่สวน

ได้ฟังวาจา
ซึ่งท่านโมทนา
ถ้าขัดสิ่งใด

๕๑๖ มาด้วยกำปั่น

ใกล้หาดทรายมา
ปลั่งใบปลั่ง
นาวาแตกพลัน

๕๑๗ ถึงฝั่งคังไผ่
สุนไปครำครัน
ช่วยพาหามตรัน
เข้าไปวันทา

๕๑๘ กราบทูลมุลกิจ

พระเจ้าลังกา
ช่วยทาศาศดา
ทูลข้าจันใจ

๕๑๙ ค้วยวันาวา
เสดสาเหลือใจ
มากมายท้าวไทย
น้อยนึ่งครึ่งสวน

๕๒๐ จะช่วยพระบาท

ทำแล้วสมควน
ซึ่งมาทั้งมวน
ไม่ควนแก่ใจ

๕๒๑ ท้าวเจ้าพารา

นายมาทูลไชย
ทูลข้าขอบใจ
ท่านไผ่บอกกัน

ปรคิจกักรอม

บางหามหินหลัก

หาอิตปนนั้น

รูปงามมีศรี

แล้วตั้งเพหาร

สำเมจแล้วไซ

๑ นายหังสามจอม

ซึ่งมาด้วยนั้น

จับขึ้นพลัน

กรับครันทรณ์โดย

๑ ก่อพระเจดีย์

ตามทีอกริกไฟ

วิธานเหลือใจ

กังวลปรารถนา

ประดิษฐ์คิดพร้อม

บ้างหามหินหลัก

หาอิตปนนั้น

รูปงามมีศรี

แล้วตั้งเพหาร

สำเร็จแล้วไซ

๕๒๓

นายหงส์สามจอม

ซึ่งมาด้วยนั้น

จะจับขึ้นพลัน

กรบครันทันใด

๕๒๔

ก่อก่อพระเจดีย์

ตามทีอกริกไฟ

วิธานเหลือใจ

ตั้งใจปรารถนา

พระ ๑๑ พระ

๑ จักกล่าวเรื่องราวไป

ท้าวมาแต่หงสา

๑ ความคิดจิตพระบาท

เห็นท้าวทำแล้วไซ

๑ สมเด็จพระเชษฐา

จึงแต่งพระราชนคร

๑ มาถึงธรรมโศกราช

ช่วยท้าวพระศาสดา

๑ ทวังจักสวมพระบาท

ทองแดงท้าวแกล้งตี

๑ บันทุกลงกำปั่น

ครันถึงปากเจ้าพระยา

๑ เห็นท้าวพระบาทแล้ว

จักกิดก่อก่อเจดีย์

๑ แดจักทำเพหาร

อย่าให้เสียทีมา

สี่วิไชยพระราชา

ความสัททาพระพูนไย

ช่วยพระท้าวทำไว้ใหม่

หว่านหวังใจทำเพหาร

ครองหังสามาชาวนาร

ให้ภูพานพระอนุชา

เป็นวงศ์ชาติสืบกันมา

ให้ยอดมาสวมเจดีย์

ให้สอาดหมกอรากี

งามพื้นที่ให้อนุชา

ท้าวคลาผันใช้ไพบมา

อยุทธยาพร้าฝักรวีย์

จึงพระแก้วเสี้ยวท้วงที่

เอาไว้ที่เมืองภรา

ให้วิธานกอรเทษหนา

จิตสัททาทำเพหาร

๕๒๕ จักกล่าวเรื่องราวไป

ท้าวมาแต่หงสา

๕๒๖ ความคิดจิตพระบาท

เห็นท้าวทำแล้วไซ

๕๒๗ สมเด็จพระเชษฐา

จึงแต่งพระราชนคร

๕๒๘ มาถึงธรรมโศกราช

ช่วยท้าวพระศาสดา

๕๒๙ ซึ่งจักสวมพระบาท

ทองแดงท้าวแกล้งตี

๕๓๐ บรรทุกลงกำปั่น

ครันถึงปากเจ้าพระยา

๕๓๑ เห็นท้าวพระบาทแล้ว

จักกิดก่อก่อเจดีย์

๕๓๒ แดจักทำเพหาร

อย่าให้เสียทีมา

พระ ๑๑ พระ

ศรีวิชัยพระราชา

ความสัททาพระพูนไย

ช่วยพระท้าวทำไว้ใหม่

ววยหวังใจทำเพหาร

ครองหังสามาชาวนาร

ให้ภูบาลพระอนุชา

เป็นวงศ์ชาติสืบกันมา

ให้ยอดมาสวมเจดีย์

ให้สอาดหมกอรากี

งามพื้นที่ให้อนุชา

ท้าวคลาผันใช้ไพบมา

หยุดเขตตราฝักรวีย์

จึงพระแก้วเสี้ยวท้วงที่

เอาไว้ที่เมืองภรา

ให้วิธานกอรเทษหนา

จิตสัททาทำเพหาร

๑ หลวงนั้นมิทันแล้ว

ตำมริทรีหมินาร

๑ เจ้านายทั้งทรายชาว

พรอมกลันชวนกันไป

๑ ไปได้ฝ่ายอุดร

ในว่าโดยประมวณ

๑ ลึกได้ศรียาปลาย

ทั้งรกายากนักไสย

๑ อิดนนั้นชั้นนอกไสย

สินลาหาเตรียมไว้

๑ ได้ถึงค'อทะฆัง

เล็กยาวได้แก้วา

๑ อิดนนั้นลอมขึ้นไป

ทาทรงลงมานั้น

๑ ยอดนนั้นเกลลงบันจ้ง

ใช้ให้พระอนุชา

๑ ท่องแดงข้างโน้น

ช่วงแดงแสงศรีชาติ

๑ ครานนั้นศรีวิชัย

เจียรกานชานานมา

๑ เมืองขึ้นกมมากมาย

เมื่อท้าวตั้งพิชัย

๑ จึงให้อักษรไป

เทศกานปีเดือนหา

๑ ญอมเป็นปรีภณีย์

ถาวามีมาไส

จึงพระแก้วคิดการ

ภรรษาบารตักส่งไป

ทำนเสนาผู้น้อยใหญ่

กุมมไชยที่สมควร

พิศแนนอรเป็นถิดวน

เห็นสมควรชุดบักใจ

ทำนท้าวให้ชนหินใหญ่

ท'อ'อ'อ'ในคังใจหมาย

ไว้ข้างโนนยถักนั้นใส่

บักขึ้นได้สืบทาว

ท้าวให้ฝั่งตมุนั้นหนา

เอาสินลาตอมหลักกลัน

ชั้นนอกไสปนเกลลงสน

ยอดสั่นเกลลงสนมา

กิดจำหน่งแท่งศา

เกลลงเอามาใส่พระธาตุ

นอกสุวันลูปทาลา

บักขาคทุกวันมา

ท้าวกลับไปยังหงศา

เจ้านคราบุญญามี

ฝ่ายเหนือได้ทุกบุรี

ให้ส่วคฤ์แกการา

เมืองน้อยใหญ่ให้เข้ามา

ดอกมาลาส่งท้าวไท

มีคังนี้มาแต่ไทรย

ให้ออกไปเอาตัวมา

๕๓๓ หลวงนั้นมิทันแล้ว

ตำมริทรีหมินาร

๕๓๔ เจ้านายทั้งซ้ายขวา

พร้อมพลันชวนกันไป

๕๓๕ ไปได้ฝ่ายอุดร

ในว่าโดยประมวณ

๕๓๖ ลึกได้ศรียาปลาย

ตั้งรกายากนักไชร์

๕๓๗ อิดนนั้นชั้นนอกใส่

สินลาหาเตรียมไว้

๕๓๘ ได้ถึงค'อทะฆัง

เหล็กยาวได้แก้วา

๕๓๙ อิดนนั้นลอมขึ้นไป

ทาทรงลงมานั้น

๕๔๐ ยอดนนั้นเกลลงบรรจง

ใช้ให้พระอนุชา

๕๔๑ ท่องแดงข้างโน้น

ช่วงแดงแสงศรีชาติ

๕๔๒ ครานนั้นศรีวิชัย

เจียรกานชานานมา

๕๔๓ เมืองขึ้นกมมากมาย

เมื่อท้าวตั้งพิชัย

๕๔๔ จึงให้อักษรไป

เทศกาลปีเดือนหา

๕๔๕ ญอมเป็นประเพณี

ถาวามีมาไชร์

จึงพระแก้วคิดการ

พระภูบาลตรัสสั่งไป

ทำนเสนาผู้น้อยใหญ่

ดูภูมิชัยที่สมควร

พิศแนนอรเป็นถิดวน

เห็นสมควรชุดบักใจ

ทำนท้าวให้ชนหินใหญ่

ตอกอในคังใจหมาย

ไว้ข้างในหลักนั้นไชร์

บักขึ้นได้สืบทาว

ท้าวให้ฝั่งตมุนั้นหนา

เอาสินลาตอมหลักกลัน

ชั้นนอกไชร์ปนเกลลงสรรค

ยอดสรรคจ้งเกลลงสรรมา

กิดจำนงแต่หงศา

เกลลงเอามาใส่พระธาตุ

นอกสุวรรณลูปทาลา

บักขาคทุกวันมา

ท้าวกลับไปยังหงศา

เจ้านคราบุญญามี

ฝ่ายเหนือได้ทุกบุรี

ให้ส่วสั่วแก่การา

เมืองน้อยใหญ่ให้เข้ามา

ดอกมาลาส่งท้าวไท

มีคังนี้มาแต่ไร

ให้ออกไปเอาตัวมา

๑ ผู้ใดใครแข่งขั
เกรงกลัวพระราช
๑ กรัถันตันเมืองพุงา
หนองจิกจะกะนี้
๑ เมืองตรังเมืองท่าทอง
พัทลุงมุงมาหา
๑ ก้วยบุญท้าวสันทัก
อยู่คืบ ภูมิไผ
๑ รือบือเลื่องภยัค
ทั้งทาศุพระศาสดา
๑ เกราะเมืองขึ้นทั้งหลาย
รือบือเลื่องไป
๑ ท้าวครองทลบุรี
ฝูงชนทั้งทงผอง
๑ ณครศรีธรรมราช
ทั้งทาศุพระศาสดา
๑ ท้าวมพระองกัน
ยังเห็นเป็นไฉน
๑ หมักอ่าปไรไส
ก้อทาศุพระศาสดา
๑ เสนนาภฤกตามาษ
ยกพลไปล้อมไว้
๑ แคว้นไหม้กมสัน
พระองค์ทรงสารตรา
๑ เกราะเป็นขีตเร่า
ถาว์มีมานัน

สั่งให้ทัษบันเกสา
ก่เข้า มาทุกทานี
เมืองเทพาแลตาหนี
ส่งขลาคีแตกอรมา
มาเนืองนองทั้งไชยา
ฟังบุญญาท้าวสืบไป
เป็นกระสัตรมาแต่ไทร
พระภูวไนยไจสัทธา
พุงปรากฏทุกทิตสา
เป็นโอลาเล็กตาไกร
อยู่เรียงรายเหนือใต้ไกล
ถึงภูวไนยท้าวอุทอง
รื้อมีมากกายกอง
มีเงินทองล้ำโอลา
ท้าวโคกร้าช้อยรักสา
ไม่เข้ามาหาเราไสร
หมักอาหารผ่น้อยใหญ่
อวอร์ใจเรานักหนา
ทำใจใหญ่ว่าหานกลา
เยาะเย้ยมาเราน้ำอวย
ทูนพระบาทเกล้าอูบาย
เห็นจะได้แท่นักหนา
กันทั้งนั้นจะนิทา
ให้ไปหาเข้ามาพลัน
กิดคุเบ่าแก่เรากัน
พระทรวงทรรณย์ยกโยธา

๕๔๖ ผู้ใดใครแข่งขั
เกรงกลัวพระราช
๕๔๗ กลันตันเมืองพุงา
หนองจิกจะกะนี้
๕๔๘ เมืองตรังเมืองท่าทอง
พัทลุงมุงมาหา
๕๔๙ ด้วยบุญท้าวสันทัก
อยู่คืบมีภัย
๕๕๐ ระบือเลื่องลือยศ
ตั้งธาตุพระศาสดา
๕๕๑ เพราะเมืองขึ้นทั้งหลาย
ระบือเลื่องไป
๕๕๒ ท้าวครองทลบุรี
ฝูงชนทั้งทงผอง
๕๕๓ นครศรีธรรมราช
ตั้งธาตุพระศาสดา
๕๕๔ ท้าวมพระองการ
ยังเห็นเป็นไฉน
๕๕๕ มิพจะปราศรัย
ก้อธาตุพระศาสดา
๕๕๖ เสนาพฤตามาตย์
ยกพลไปล้อมไว้
๕๕๗ แต่ว่าไม่กมสัน
พระองค์ทรงสารตรา
๕๕๘ เพราะเป็นเขตเรา
ถาว์มีมานัน

สั่งให้ทัษบันเกสา
ก็เข้ามาทุกทานี
เมืองเทพาแลตาหนี
สงขลาดีแต่ก่อนมา
มาเนืองนองทั้งไชยา
ฟังบุญญาท้าวสืบไป
เป็นกษัตริย์มาแต่ไทร
พระภูวไนยไจสัทธา
พุงปรากฏทุกทิตสา
เป็นโอฬารเล็กตาไกร
อยู่เรียงรายเหนือใต้ไกล
ถึงภูวไนยท้าวอุทอง
รื้อมีมากกายกอง
มีเงินทองล้ำโอฬาร
ท้าวโคกร้าช้อยรักสา
ไม่เข้ามาหาเราไสร
หมักอาหารผ่น้อยใหญ่
อวอร์ใจเรานักหนา
ทำใจใหญ่ว่าหาญกล้า
เยาะเย้ยมาเราน้ำอวย
ทูลพระบาทเกล้าอูบาย
เห็นจะได้แท่นักหนา
กันทั้งนั้นจะนิทา
ให้ไปหาเข้ามาพลัน
กิดคุเบ่าแก่เรากัน
พระทรวงทรรณย์ยกโยธา

- ๑ เกร็ดกรอมให้ลอมไว้ เห็นจักได้พระเจ้าข้า
 จักถวายเมืองพารา ตามบันยาก็ถืออ่าน
- ๑ ครั้นว่ามีไปหา เข้าจันทาว่าสามาร
 ว่าเราทำหักหาญ เกษว่ากรมิสติ
- ๑ บัดนั้นท้าวอุทอง พึงคำสนองทูลมตี
 ประกอบเห็นชอบที่ พระจักรีแต่งสารตรา
- ๑ มาถึงท้าวโสกราช ว่ากระบาทรรักให้หา
 อุทองพระราชา ให้เร่งมาปลุกศากัน
- ๑ เกว่าะอยู่ในแหวนแควน เป็นเต้าแดนในเขตขัน
 ถาวามีมานั้น จักผัดกันแท้นักหนา
- ๑ แต่งแล้วในทรรณไทย อังการไปแก่ท้าวพระยา
 ให้แต่งทูตเสนา ถือสารตราไปเร็วไว
- ๑ บัดนั้นทูตเสนา กุมกราบลาพระเจ้าไป
 ถึงภลวันนั้นไซ้ จึ่งเข้าไปวางสารตรา
- ๑ โสกราชพระภูวไนย พึงแจ้งใจในวจา
 ว่าใช้ให้มาหา แจงในตราทุกประการ
- ๑ จิงตอบทูตเสนา ตามทองตราซึ่งว่าขาน
 เร่าอยู่มาชานาน เคยขึ้นทานสักกัณฑ์
- ๑ ว่าเป็นแดนธานี ทนล้นบุรีศรีชอบกัน
 ปาไม่ไม่มีค่น เรามาจันตกแต่งอยู่
- ๑ เราตั้งบรืมหาท เป็นสอาชที่อยู่อ
 ถาง่อชื่อที่อยู่อ มาหาตุควมที่ไป
- ๑ เร่าอยู่เมืองอะวะติ ยกเสนีมาทางไกล
 เห็นดีที่ขอขอบใจ ไม่ขึ้นใครพระไทหม้าย
- ๑ มีใช้สังกัดท่าน ยาป่วยการว่าร้ายมาย
 ผิดกันบ่ผันผาย ทัวเราไม่จะไคไป
- ๕๕๕ เพรศพร้อมให้ลอมไว้ เห็นจักได้พระเจ้าข้า
 จักถวายเมืองพารา ตามบัญญัติถืออ่าน
- ๕๖๐ ครั้นว่ามีไปหา เขาจะนิทาว่าสามาร
 ว่าเราทำหักหาญ เกิดรำคาญมิสู้ดี
- ๕๖๑ บัดนั้นท้าวอุทอง พึงคำสนองทูลมตี
 ประกอบเห็นชอบที่ พระจักรีแต่งสารตรา
- ๕๖๒ มาถึงท้าวโสกราช ว่ากระบาทรรักให้หา
 อุทองพระราชา ให้เร่งมาปรึกษา
- ๕๖๓ เกว่าะอยู่ในแหวนแควน เป็นเต้าแดนในเขตขันธ์
 ถาวามีมานั้น จะผัดกันแท้นักหนา
- ๕๖๔ แต่งแล้วในทันใด โองการแก่ท้าวพระยา
 ให้แต่งทูตเสนา ถือสารตราไปเร็วไว
- ๕๖๕ บัดนั้นทูตเสนา กุมกราบลาพระเจ้าไป
 ถึงภลวันนั้นไซ้ จึ่งเข้าไปวางสารตรา
- ๕๖๖ โสกราชพระภูวไนย พึงแจ้งใจในวจา
 ว่าใช้ให้มาหา แจงในตราทุกประการ
- ๕๖๗ จิงตอบทูตเสนา ตามทองตราซึ่งว่าขาน
 เร่าอยู่มาชานาน เคยขึ้นทานสักกัณฑ์
- ๕๖๘ ว่าเป็นแดนธานี ทนล้นบุรีศรีชอบกัน
 ปาไม่ไม่มีค่น เรามาจันตกแต่งอยู่
- ๕๖๙ เราตั้งบรืมหาท เป็นสอาชที่อยู่อ
 ถาง่อชื่อที่อยู่อ มาหาตุควมที่ไป
- ๕๗๐ เร่าอยู่เมืองอะวะติ ยกเสนีมาทางไกล
 เห็นดีที่ขอขอบใจ ไม่ขึ้นใครพระทัยหมาย
- ๕๗๑ มีใช้สังกัดท่าน ยาป่วยการว่าร้ายมาย
 ผิดกันบ่ผันผาย ทัวเราไม่จะได้ไป

๑ ราชทูตพ้องอังกา ให้หาไม่มาไสย	กลับทูลธารแก้วไท จึ่งโยเวียเสนา	๕๑๒ ราชทูตพ้องอังกา ให้หาไม่มาไสย	กลับทูลธารแก้วไท จึ่งโยเวียเสนา
๑ จักในเจ็ดวัน ม้ารศแลคึกษา	ครว้ครากันพลโยธา เร้งเตรียมมาจรงไว	๕๑๓ จักในเจ็ดวัน ม้ารศแลคึกษา	ครว้ครากันพลโยธา เร้งเตรียมมาจรงไว
๑ เสนารับอังกา กิดมามากตราไทรย	จัดทหารกองน้อยใหญ่ ภลันไสรี่สัสนปลาย	๕๑๔ เสนารับอังกา กิดมามากตราไทรย	จัดทหารกองน้อยใหญ่ ภลันไสรี่สัสนปลาย
๑ จักจับครบครันแล้ว แต่งอ้อมทรวงเกรศกราย	จึ่งพระแก้วผู้ฤสา กลศชุมสายคู่ไสว	๕๑๕ จักจับครบครันแล้ว แต่งอ้อมทรวงเกรศกราย	จึ่งพระแก้วผู้ฤสา กลศชุมสายคู่ไสว
๑ ฝ่ายข้างท้าวโคกราช เมืองน้อยแลเมืองใหญ่	จึ่งพระบาทตรัสสั่งไป เร้งเร้งไวเตรียมโยธา	๕๑๖ ฝ่ายข้างท้าวโคกราช เมืองน้อยแลเมืองใหญ่	จึ่งพระบาทตรัสสั่งไป เร้งเร้งไวเตรียมโยธา
๑ ให้ได้ศกสิบแสน นกลศคาบสินลา	เครื่องหลาวแหลนแลศตรา มลิลาประเรียมใหญ่	๕๑๗ ให้ได้ศกสิบแสน นกลศคาบสินลา	เครื่องหลาวแหลนแลศตรา มลิลาประเรียมใหญ่
๑ ข้างเข้ายกมาหา ยาให้ถึงเวียงชัย	เร้งเร้งออกไป จวนไขวในนาร	๕๑๘ ข้างเข้ายกมาหา ยาให้ถึงเวียงชัย	เร้งเร้งออกไป จวนไขวในนาร
๑ จักจับครบถ้วนแล้ว กีก้องท้องสุธา	จึ่งพระแก้วยกโยธา แต่งมรรคาให้กว้างใหญ่	๕๑๙ จักจับครบถ้วนแล้ว กีก้องท้องสุธา	จึ่งพระแก้วยกโยธา แต่งมรรคาให้กว้างใหญ่
๑ ยกไปทางถนนมาท มิภรันได้หวนไหว	จึ่งพระบาทขึ้นพระไท ยกพลไปชนบุรี	๕๒๐ ยกไปทางถนนมาท มิภรันได้หวนไหว	จึ่งพระบาทขึ้นพระทัย ยกพลไปชนบุรี
๑ อุทองเจ้าสากกล แผ้วถางทางจรัล	ให้เลื่อนภลจากทานี พระจักรีท้าวเสด็จ	๕๒๑ อุทองเจ้าสากกล แผ้วถางทางจรัล	ให้เลื่อนภลจากทานี พระจักรีท้าวเสด็จ
๑ ข้างนี้ยกไป รียภลแมกกองหน้า	ข้างโหนดไสรียกมาหา รบกันมาเป็นสังค	๕๒๒ ข้างนี้ยกไป รียภลแมกกองหน้า	ข้างโหนดไสรียกมาหา รบกันมาเป็นสังค
๑ บางลัมกลิงวินา ทางคั่นเลกนที	หัวตั้นชาดกลาตวัน บ่ถอยหนีคลุกคลีกัน	๕๒๓ บางลัมกลิงวินา ทางคั่นเลกนที	หัวตั้นชาดกลาตวัน บ่ถอยหนีคลุกคลีกัน
๑ ลัมตายเป็นมากมุล ท้าวกิดจิตพริ้นพริ้น	มาราบทูลพระทรงธรรม เวทังนัตติจอาตมา	๕๒๔ ลัมตายเป็นมากมุล ท้าวกิดจิตพริ้นพริ้น	มาราบทูลพระทรงธรรม เวทังนัตติจอาตมา

๑ อันเรย์ยอมทำบุญ เสียที่ที่ท่ามา	ทดแทนคุณพระศาสดา เพราะโยธาม้วยบันไหลย	๕๘๕ อันเรย์ยอมทำบุญ เสียที่ที่ท่ามา	ทดแทนคุณพระศาสดา เพราะโยธาม้วยบรรลัย์
๑ ครั้นเข้าไม่ต่อสู้ เราใช้ให้มันไป	เกรงกลัวกูเป็นพันใจ จึงชิงไซม้วยอาสัน	๕๘๖ ครั้นเข้าไม่ต่อสู้ เราใช้ให้มันไป	เกรงกลัวกูเป็นพันใจ จึงชิงไซม้วยอาสัน
๑ พระเจ้าท้าวอุทอง รียกลสองฝายนั้น	ตรีตรีกตรองเสมอนกัน รับประจันทายนั๊กหนา	๕๘๗ พระเจ้าท้าวอุทอง รียกลสองฝายนั้น	ตรีตรีกตรองเสมอนกัน รับประจัญตาย
๑ ประมาณข้างละสามหมื่น เป็นบาปหยาบนักหนา	เป็นยับเยินในภรรณา จ้โกรทากันว่าไกรย	๕๘๘ ประมาณข้างละสามหมื่น เป็นบาปหยาบนักหนา	เป็นยับเยินในภรรณา จะโกรทากันว่ากระไร
๑ จ้ใช้ให้ไปว่า ไปว่าพระยาใหญ่	ขุนเสนาเร่งเร็วไว รบกัณโยไม่ต้องการ	๕๘๙ จะใช้ให้ไปว่า ไปว่าพระยาใหญ่	ขุนเสนาเร่งเร็วไว รบกัณโยไม่ต้องการ
๑ มาเราจับันกัน เทียมมนี่เป็นท้อส่อถาร	แต่เทียมมนี่ให้แก่ท่าน ให้สำมรานเราเทิดหนา	๕๙๐ มาเราจะจับันกัน เทียมมนี่เป็นท้อส่อถาร	แต่เทียมมนี่ให้แก่ท่าน ให้สำมรานเราเทิดหนา
๑ เสนาไปทูลฉล่อง บันกรรตามสันยา	ท้าวอุทองตามสัจจา ปลุกศาลาทำเนียบถัด	๕๙๑ เสนาไปทูลฉล่อง บันกรรตามสันยา	ท้าวอุทองตามสัจจา ปลุกศาลาทำเนียบถัด
๑ ถัดกละทำเนียบ ไต่มาสันยากัน	ตั้งไว้เรียบสองฝายนั้น ท่อนั้นนั่งงามนักหนา	๕๙๒ ถัดกละทำเนียบ ไต่มาสันยากัน	ตั้งไว้เรียบสองฝายนั้น ท่อนั้นนั่งงามนักหนา
๑ วันเมื่อแรกมาพบ รอนเราท้าวอินทรา	ได้สู้รบม้วยมรณา ส้องดูมาเห็นท้าวไทย	๕๙๓ วันเมื่อแรกมาพบ รอนเราท้าวอินทรา	ได้สู้รบม้วยมรณา ส้องดูมาเห็นท้าวไทย
๑ จ้อยอมมิให้รบ ช่วยเล่าสองท้าวไทย	เพ็ญสนั่นกันเร่งลงไป ให้มิศไมยกกันเทษนา	๕๙๔ จะยอมมิให้รบ ช่วยเล่าสองท้าวไทย	พิชณกรรมเร่งลงไป ให้มิศไมยกกันเทษนา
๑ ท้าวมาทำท่าทาง แล้วแกวกแยกภักศา	อาศัยที่อกกลางหว่างกลับภลา เป็นแดนมาท่งสองฝาย	๕๙๕ ท้าวมาทำท่าทาง แล้วแกวกแยกภักศา	อาศัยที่อกกลางหว่างพลับพลา เป็นแดนมาท่งสองฝาย
๑ ได้เห็นเป็นประจักษ์ ไม่แกวกเท่าแยกให้	กรรหนึ่งหลักปักเอาไว้ ถัดท่งหลายได้เห็นมา	๕๙๖ ได้เห็นเป็นประจักษ์ ไม่แกวกเท่าแยกให้	กรรหนึ่งหลักปักเอาไว้ ถัดท่งหลายได้เห็นมา

พระ ๒๘	พระ ๒๘	พระ ๒๘	พระ ๒๘
ทั้งสองท่านท้าว มาถึงทำเนียบ มีแท่นสนิดา	๑ กรันเมื่อรุ่งเช้า เสด็จยาดรา เรียบไว้ซ้ายขวา อยู่กลางหว่างกลัน	ทั้งสองท่านท้าว มาถึงทำเนียบ มีแท่นสิดา	๕๕๑ กรันเมื่อรุ่งเช้า เสด็จยาดรา เรียบไว้ซ้ายขวา อยู่กลางหว่างพลัน
ว่าอาชนิสัย จำกุนั่งดา ท้าวจึงขึ้นกลัน	๑ อุทองท้าวไทย สูงใหญ่สกลัน พระยามานัน นั่งแท่นรศหนา	ว่าอาสนันไชร์ จำกุนั่งทำ ท้าวจึงขึ้นพลัน	๕๕๒ อุทองท้าวไทย สูงใหญ่สกรรจ์ พระยามานัน นั่งแท่นรจนา
มาภายหลังไส ขึ้นนั่งบนอาศ บัศเดียวมิชา	๑ ธรรมโสภท้าวไทย ดูเห็นพระยา ประหลาดนักหนา ภรรยาไปกลัน	มาภายหลังไชร์ ขึ้นนั่งบนอาสน์ บัศเดียวมิชา	๕๕๕ ธรรมโสภท้าวไทย ดูเห็นพระยา ประหลาดนักหนา พระยาไปพลัน
บัศเดียวก็ออกลาด ด้วยทรงชรา ท้าวอุทองนั้น	๑ จี๋ขึ้นนั่งอา ขึ้นมิดังกัน อึ้งมาไหวหวั่น ผันรับขึ้นไป	บัศเดียวก็พลาด ด้วยทรงชรา ท้าวอุทองนั้น	๑๐๐๐ จะขึ้นนั่งอาสน์ ขึ้นมิดังกัน อึ้งมาไหวหวั่น ผันรับขึ้นไป
จำเป็นตกลง ท้อหารขวาซ้าย ท้าวอยู่แก้ไข	๑ มุงกุดพระอ้ง แตกเขาเท้าไทย ยินให้เร็วไว พระไทยนักรหนา	จำเป็นตกลง ทหารขวาซ้าย ท้าวอยู่แก้ไข	๑๐๐๑ มงกุดพระองค์ แตกเขาเท้าไทย ยินให้เร็วไว พระทัยนักรหนา
เร่ทั้งสองนี้ ตั้งแต่นั้นไป ข้างนี้ได้ข้า	๑ ปริกคามัก ปั่นกันเทิดหน้า ให้ได้พระน้ำ ยากลัวมหากัน	เราทั้งสองนี้ ตั้งแต่นั้นไป ข้างนี้ได้ข้า	๑๐๐๒ ปริกคามัก ปั่นกันเถิดหนา ให้ได้พระน้ำ อย่ากรวมหากัน

ว่าหลานรักราช ไม่ตรึงกันไป จ้เอาไคยนั้น	๑ ท้าวธรรมโศกราช เร่งจ้ผูกพัน เทษหนาหลานขวัน น้ำจักโหมมา	ว่าหลานรักราช ไม่ตรึงกันไป จะเอาไคยนั้น	๑๐๐๓ ท้าวธรรมโศกราช เราจะผูกพัน เถิดหนาหลานขวัน น้ำจักให้มา
ตรัสตอบโดยปอง จ้เอาสิ่งไคย จ้จัดให้มา	๑ พระเจ้าอุทอง ว่าข้างพระอา บอกไปแกข้า แกอาโดยหมาย	ตรัสตอบโดยปอง จะเอาสิ่งไคย จะจัดให้มา	๑๐๐๔ พระเจ้าอุทอง ว่าข้างพระอา บอกไปแกข้า แกอาโดยหมาย
ท้าวมีวาจา ไปพายภาคน้ำ จ้ขึ้นหลานชาย	๑ ธรรมโศกราช ข้าจักทำนายน พ้่นน้ำจ้หมาย แมนแท่นักหนา	ท้าวมีวาจา ไปพายภาคน้ำ จะขึ้นหลานชาย	๑๐๐๕ ธรรมโศกราช ข้าจักทำนายน พ้่นน้ำจ้หมาย แมนแท่นักหนา
เกรว้พระหลานชาย มุงกุดตกเล่า ประหลาดนักหนา	๑ ขึ้นอาจะมีไค ไค้อยุดหักดา แต่เกล้าพระอา หลานญาจ้ใจ	เพราะพระหลานชาย มุงกุดตกเล่า ประหลาดนักหนา	๑๐๐๖ ขึ้นอาจะมีไค ไค้อยุดหักดา แต่เกล้าพระอา หลานญาจ้ใจ
เสมือนไค้เม้งตา ยาให้เวทนา สินบุญอาไสย	๑ แตะอายุข้า อาเท็ดภูวไนย ถ้วัยดอกมาลัย ตามใจเทษหนา	เสมือนไค้เม้งตา อย่าให้เวทนา สินบุญอาไสร	๑๐๐๗ แตะอายุข้า อาเท็ดภูวไนย ถ้วัยดอกมาลัย ตามใจเถิดหนา
ได้ฟังคำกรอง ข้าจักทำไคย ให้ความสัจจา	๑ พระเจ้าอุทอง ว่าตามใจน้ำ ตามใจเทษหนา ทางอ้งทางไป	ได้ฟังคำพร้อง ข้าจักทำได้ ให้ความสัจจา	๑๐๐๘ พระเจ้าอุทอง ว่าตามใจน้ำ ตามใจเถิดหนา ต่างองค์ต่างไป

© ท้าวธรรมโศกราช

ครองประชากร
อยู่เอื้อนเป็นสุข
นาๆ สบไสมย

ไพร์ฟ้าสฟไสมย
บ่อมีทขไพย
ไนยกรงภารา

๑๑ เจ้ ามาลาถก

ทุกสิ่งทั้งสาม
บ"อชาคบ"อเวน
วัดฝั้นฟา

ลูกไม่มัลลลา
บเคือนอัครา
ทำตามมั่วสุม

๑๑ ๒ ๓
๑๑ พ้อภาณัจ

เข้ามาเป็นมิตร
บ๊อโต้เคื่องซ้อง
มาเผื่อปรู๋ซุ่ม

ฟงบนชวชฌม
หมนหมองกลฌกลม
ทกภรรพาชา

๑๗ จินยวนเทศลาว

มิ่งมอรัตน์นา
มะลายแขกขอม
ฝรั่งมังคีดา

อังกฤษวิไล
กรังกรอมนา
พืมาไญ

๑ สิบสองพาศา

มาเฝ้าเจ้าฟ้า
ปรีเปรมกว่าเสมสุข
โจรไร้กระหัด

นพบาทบัทรี
ความทุกข์บ่มี
บ่มีเหลี่ยหนา

ครองประชากรกว่า

อยู่เย็นเป็นสุข
นานาตบสมย์

ทุกสิ่ง^๑สัมผัส^๒
บ่ขาดบ่^๓เว้น
ฤดูฝน^๔ฟ้า

เจ้ามาเป็นมิตร
บ่ได้เคืองของ
มาเฝ้าประชุม

มิ่งมอญตะนาว
มลายูแขกขอม
ฝรั่งมังคลา

มาเฝ้าเจ้าฟ้า
ปรีดีเปรมเกษมสุข
โจรร้ายกาฬ

๑๐๐๕ ท้าวธรรมโศกราช

ไพโรฟอสเฟตสมัย
ใหม่ทุกขั้ว
ในกรุงพารา

๔๐๑๐ ข้าวมาปลาตูก

ถูกไม้มุลผลา
๔๕
ปีเดือนอัฐรา
ตกตามมรสุม

๑๐๑๑ พอคำพาณิชย์

ฟังบุญชวนชม
หมั่นหมองกัณฑ์ลุ่ม
ทุกพรรณภาษา

๑๐๑๒ จินฉวนเทศลาว

อังกฤษวิไล
พร้งพร้อมนานา
พม่าโยคี

๑๐๑๓ สืบสองภาษา

นบนาทบทศรี
ความทุกขบม
บมเฉยหนา

ทำแต่กุศล
มิได้ช้ำ
ร้อบือภาษา

๑๑๑๓ ชวนราชธรรมบุญ
เป็นนิจอัครา
ไพโรเมืองเหลยหนา
ทั่วทุกขุทานี้

ทำแต่กุศล
มิได้ช้ำ
ระบอช้อชา

๑๑๑๔ ชวนราชผู้ทำบุญ
เป็นนิจอัครา
ไพโรเมืองเหลยหนา
ทั่วทุกขุทานี้

กระหยองภองเกล้า
ถว้ยดอกมมาลา
ด้วยบุญภูมิ

๑๑๑๕ เกรงกลัวบุญท้าว
ทุกกรบบุรี
ไม่ขาดเดือนปี
ธรรมทาศาศดา

สยองพองเกล้า
ถว้ยดอกมมาลา
ด้วยบุญภูมิ

๑๑๑๕ เกรงกลัวบุญท้าว
ทุกกรบบุรี
ไม่ขาดเดือนปี
ธรรมทาศาศดา

อยู่ตามทางกิจ
บ้อได้มั่งมอ
แกราชประชา

๑๑๑๖ ท้าวทรงทศพิธ
พุทธโอวาทา
ปองร้ายริชยา
ให้มาอนาทร

อยู่ตามทางกิจ
บ้อได้มั่งมอ
แกราชประชา

๑๑๑๖ ท้าวทรงทศพิธ
พุทธโอวาทา
ปองร้ายริชยา
ให้มาอนาทร

ส้มเระจี้กระสัตรา
ตามี่ศุหนัก
ส้มเระจี้ภูทอ

๑๑๑๗ อยู่ประมานนานมา
ทรงช้อราอาวอ
หอบภักต์เร้าวอ
ถึงเห็นอนิจจัง

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ตามี่ศุหนัก
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

๑๑๑๗ อยู่ประมานนานมา
ทรงช้อราอาวอ
หอบภักต์เร้าวอ
ถึงเห็นอนิจจัง

ได้อบได้รม
ช้อให้สำเมรจ
ให้ไ้ส้มหวัง

๑๑๑๘ ทำนผู้สงสม
นิพพานโสถง
แก่พระนิพพานัง
ดังท่านจำนง

ได้อบได้รม
ช้อให้สำเมรจ
ให้ไ้ส้มหวัง

๑๑๑๘ ทำนผู้สงสม
นิพพานโสถง
แก่พระนิพพานัง
ดังท่านจำนง

อวยพรแก่ข้า
ช้อให้ปรีสทิ
จึงมีพระมิ่ง

๑๑๑๙ ขอเทพเทวา
ผู้สงบนัง
สวักขีจำนง
กลท้านดังใจ

อวยพรแก่ข้า
ช้อให้ปรีสทิ
จึงมีพระมิ่ง

๑๑๑๙ ขอเทพเทวา
ผู้สงบนัง
สวักขีจำนง
กลท้านดังใจ

ให้มีกำลัง

ชื่อให้มีสมบัติ

ทุกข์ถึงสิ้นสมัย

ฯ

๑ อายูวันนัง

ล้าเลิศมไทย

พิภพโพไทย

ให้บังเกษมา

ฯ

ให้มีกำลัง

ขอให้สมบัติ

ทุกสิ่งสบสมัย

ฯ

๑๑๒๐

อายุวรรณัง

ล้าเลิศมไทย

พิภพโพไทย

ให้บังเกิดมา

ฯ

๑ เขียนจบ ณ วันพฤหัสบดี เดือนสิบเบจี่แรมเจ็ดคา
จุลศักราชพันสองร้อยสามสิบศรีวิบูลจัตว่าศักราช
เกล้าบายสองโมงเสกนิตัง ฯ -

๑ เขียนจบ ณ วันพฤหัสบดี เดือนสิบเอ็ด แรมเจ็ดคา
จุลศักราช ๑๒๓๔ ปีวอก จัตวาศก (พ.ศ. ๒๔๑๕)
เกล้าบายสองโมงเศษ นิฐิตัง ฯ -

อภิธานศัพท์

อักษร ก

- กบิล, กะบิล, กระบิล : เทียบภาษาจีนกว่า “กบิล” แปลว่าชนิด จำพวก ตระกูล เช่น กบิลว่ณ หมายถึงว่ณชนิดต่างๆ หัวแหวนกบิลพรรณ หมายถึงหัวแหวนชนิดต่างๆ
- กรรแซง : น. แฉงสำหรับคลุมหลังการถหรือเรือ มักเย็บด้วยใบเตย
- กระถก : (ถิ่นใต้) ก. กระถิบ ขยับกันไปในขณะที่นั่งอยู่ เช่น “มาใกล้ขายอาวาส จึงพระบาทกระถกไป” คำนี้ในภาษาถิ่นใต้ มักใช้สั้นๆ ว่า “ถก” เช่น นั่งเบียดกันอยู่ได้ ถกไปสักทีหัดะ (นั่งเบียดกันอยู่ได้ ขยับไปอีกหน่อยเถอะ)
- กระพัต, สะพัต : ก. ผูก ลาก ล้อม
- กระลี : แผลงจาก กลี น. สิ่งร้าย โทษ ว. ร้าย เช่น กลีชาติ (คือ ชาติร้าย) กลียุค (คือ ยุคร้าย)
- กระหยัน : ขยัน
- กราย : น. ซื่อปลา
- กริช : น. อาวุธสองคมแบบพระขรรค์ แต่ปลายมีลักษณะคด กริชรี หมายถึง กริชที่เรียวแหลม
- กลด : น. ร่มชนิดหนึ่งมีคันยาวใช้สำหรับเจ้านายหรือภิกษุ
- กล้า : (ถิ่นใต้) ว. แรง จัด มาก
- แกล้ง : โบ. ตั้งใจ จงใจ, แกล้งเกลา ว. ประคิตประคอย
- ก้วน : น. ตึก, เครื่องจุดดิ่งของหนัก
- กะไหนด : (ถิ่นใต้) หมายถึงข้างไหน ที่ไหน
- แกวก : (ถิ่นใต้) ก. แหวก แยกออกจากกัน
- กัสสป : นามพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๓ ในภัทรกัป, ชื่อสาวกของพระพุทธเจ้าผู้เป็นประธานในการสังคายนาครั้งแรก

กาล

: น. เวลา กราว หน.ป.ส. สี่ตำ สี่น้ำเงินแก่, อายุ ยุค
กราวตาย ความตาย

กาลิ

: ว. ชั่วร้าย

กาคัต

: กำลังน่ารัก เช่น ห้ากษัตริย์กาคัตยกมา ในที่นี้จะหมายถึง
กษัตริย์หนุ่มทั้งห้า

กานัน

: น. ผู้ป้องกัน ผู้ดูแลรักษา เช่น กษัตริย์กานันมา ท้าวตินลา
เพลายืน

กำหนด

: น. ความยินดี ก. ยินดี คิดถึง

โกลาหล

: น. เสี่ยงกักก้อง ว. อ้ออิง เอ็กเกริก วุ่นวาย

โกสินวราย

: น. เมืองกุสินารวายเป็นสถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า
ปัจจุบันคือเมืองทาเชียร์ ประเทศอินเดีย

อักษร ข

ขุร้าย

(ขุ): (ถิ่นใต้) ว. ไม่น่าดู เช่น “อยู่ร้าย” หมายถึง ขี้เหว

ขุม

: (ถิ่นใต้) น. หลุม เช่น ขุมเหมือง คือหลุมที่เกิดจากการขุดแร่

เข้าหนม

: โป. น. ขนม

ไขว่

: มาจาก ขวักไขว่ เช่น วางวังเป็นสังคัล ไขว่พันที่จะพรรณนา

ไขว่

: ถิ่นใต้ มาจาก ไขว่ใจ ก. กังวลใจ กลุ้มใจ เช่น “ได้กั้ง
แลต้นหน ต่างคนบ่นว่าวุ่นไขว่”

ใช้ท่า

: เรียกโรคติดต่อยาแรง เช่น อหิวาตกโรค กาฬโรค

อักษร ค

ครรลี

: มาจาก ครรไล, กระไล ก. ไป

ครัน

: (ถิ่นใต้) ว. มาก เช่น แลครัน (ดูดีมาก, น่าดู)

ควาก

: (ถิ่นใต้) ก. แทะ แยกออก ห่างออก ขำรุค

ครือ, กฤา

: โป. ปัจจุบันใช้ในความหมายเท่ากัน พอกัน

ควณ	: ก. คำนวน
เกล้า	: น. ซื่อปลาด
ค้อยคาย	: ถิ่นใต้ ก. ค้อย และ ค้อยเขีย
แค่	: ถิ่นใต้ หมายถึง ไกล เช่น จะซุดเข้าแค่ใกล้ กานันร่ายวุ่นวาย ไขว่
เคื่องกา	: ก. เคื่องตาล, โกรธ

อักษร ง

งัว	: ถิ่นใต้ น. วัว ถิ่นใต้ปัจจุบันใช้ทั้ง งัว และวัว
งาย	: ถิ่นใต้ น. เมื่อเข้า เช่น พระแก้วทำแล้วโดยงาย เสียที่ที่ หมาย มิได้จะทันเลยหนา
งุมง่า	: ถิ่นใต้ ว. ค่อยๆเบาๆใช้ขยายกริยา “บ่น” เช่น เดินมาด่า งุมง่า
เง้า	: ก. กัมถ่วง (ทำพิธี), งอ เช่น ทำหน้าเง้าหน้างอ

อักษร จ

จรวัด	: มาจาก จรวัด (กลอน) ก. เทียวไป เดินไป
จลาจล	: ว. วุ่นวาย บั่นบ่วน หวุ่นไหว
จะเจน	: มาจาก สันทักจันเจน ว. ชำนาญ เชี่ยวชาญ เช่น “มีพระ- มหาเถร จะเจนวินัย”
จังกวา	: น. ผู้ควบคุมดูแลในเรือ ในกฎหมายพลเรือนกล่าวว่า “จ- กวาเป็นตำแหน่งใช้คนทั้งนั้น” (จังกวา ก็ใช้)
จันทัน	: น. ข้าว อาหาร (ใช้สำหรับพระสงฆ์)
จาบัลย์	: ก. สะอึกสะอื้น ทูรันทุราย กำสรวล (จาบัลย์ ก็ใช้)
จำเนียร	: ว. นาน ช้า แผลงมาจาก “เจียร”
จุมพล	: น. จอมพล นายทัพ

จุฬา

: น. จุก หมายถึง ส่วนสูงสุดของศีรษะ เช่น ยอด, หัว, มงกุฎ (ในวรรณกรรมฉบับนี้หมายถึงพระบรมธาตุ)

จุ๋

: ก. จู๋โจม เช่น นานนักจักจาวู๋ จู๋ถึงท้าวเจ้านาคา

จุ๊

: ถิ่นใต้ ก. ล้วงเกิน

อักษร จ

ฉลกบาตร

: ถิ่นใต้ น. ดุบบาตรที่มีสายโยง ภาษาถิ่นกลางใช้ ถลกบาตร หรือ ตลกบาตร

ฉลัก

: ถิ่นใต้ ก. สลัก เช่น “แล้วฉลักอักษร คำลึงกาผ่อน ไว้ในศิลา”

ฉั่น

: ว. แสงกล้า ฟุ้งออกไป เช่น “บังเกิดอัศจรรย์ รุ่งแจ้งฉั่นในทันที” ในที่นี้จะหมายถึง ความคิดแวบเข้ามา คิดได้ฉับพลัน

ฉัพพรรณรังสี

: น. รัศมี ๖ ประการ คือ

๑ นิล เขียวเหมือนดอกอัญชัน

๒ पीต เหลืองเหมือนหรรตาลทอง

๓ โลहित แดงเหมือนตะวันอ่อน (สีแดงเรื่อๆ)

๔ โอทาท ขาวเหมือนแผ่นเงิน

๕ มัญชฎ สีหงสบาทเหมือนดอกชั่งหรือดอกหงอนไก่

๖ ประภัสสร เลื่อมพรายเหมือนแก้วผลึก

ฉาบ

: ถิ่นใต้ ก. โฉบ ฉีขาว ว. เกือบ เช่น ฉาบตาย (เกือบตาย)

ฉิบหาย

: ก. ล่มจม บั่นปี่ เสียหมด หมกตัว สูญหมด ย่อยยับ

อักษร ช, ช

ชง

: มาจาก “ทรง” เช่น กราบเท้าชืพั่ง คือ กราบเท้าชืพทรง (กราบเท้าที่ยังมีชีวิตอยู่)

ชนมาน : น. การเกิด อายุ เช่น “เปรียบเท่าชนมานข้า เลื่องลือหา
ทั่วธานี”

ชนา, ชนัง : มาจาก “ชน” หมายถึงคน

ชมพูทวีป : น. ชื่อประเทศอินเดีย

ชวก : ถิ่นไต้ ว. มากมาย เยอะแยะ เช่น “พ่อค้าพานิช เข้ามา
เป็นมิตร พึงบุญชวกชุม”

ชวลา : โบ. น. ทะเกียง

ชาติศัตรู : พระนามของพระเจ้าอชาตศัตรู

ชิต, ชิติต, ชเหนียว : ถิ่นไต้ ว. ตระหนัถ์เหนียว

ชุมสาย : น. เครื่องส่งคล้ายจักรสายชั้น มีสายไหมห้อย

ชาบ : ถิ่นไต้ ก. แอบดู แอบมอง

อักษร ณ, ญ

ฉาน : น. การเพ่งอารมณ์จนแน่วแน่

ญาณ : ความรู้ ปัญญา ปรึกษาหยั่งรู้ ปรึกษากำหนดรู้

อักษร ด, ต

ดักดิน : ถิ่นไต้ ก. จักจี้ มาจาก “ดักดีเดียม” ซึ่งยังคงใช้กันอยู่ใน
ปัจจุบัน

ด้าว : น. เขตแดน แว่นแคว้น แผ่นดิน ด้าน

เดียรดิย์ : น. นักบวชนอกพระพุทธศาสนาในอินเดียสมัยพุทธกาล

ตกกำหนดา : ถิ่นไต้ ก. ประหม่า สะทกสะท้าน จังงกเพราะกลัวหรืออาย

ตกหน้างาน : ถิ่นไต้ ก. ตกเป็นพนักงานของ ตกเป็นหน้าที่ของ

ตรัน, ตราน : ถิ่นไต้ ก. ถ้ายัน ถ้าน

ตรุ : น. ที่ซึ่งคน ตระวาง ถูก เรือนจำนักโทษ

ตรัส : ก. แจ้ง สว่าง พุด (ใช้สำหรับเจ้านาย)

- ทรัสไตร : ก. รู้แจ้งยิ่ง สว่างแจ้ง
- ทะละกา : น. พวกทะละกู หรือทะเลกู เป็นชาวโอริสสาที่เชี่ยวชาญใน
ในการเดินเรือ ชาวเรืออื่นไม่ค่อยพอใจพวกนี้ เพราะมี
การแย่งผลประโยชน์การค้าทางเรือกัน
- ทัษธา : น่าจะมาจาก “ตัลย์” น. ความเป็นอย่างนั้น ความจริง ว.
เป็นอย่างนั้นจริง
- ทันหน : น. รอกกับตันหรือรอกผู้บังคับบัญชาการเรือ ถ้าเรือใหญ่มี
ทันหนหลายคน คนแรกมักเรียกตันเรือ ถัดจากนั้นก็เรียก
ทันหนที่ ๑, ๒, ๓ ตามลำดับ
- เต้า : ก. ไป เช่น รุ่งเช้าเธอเต้าได้ ในเวียงชัยบดินทบาตฉัน
- เต๋เข้า : ดินไต้ หมายถึง เมื่อเข้า เช่นถามว่ามาเมื่อไร ตอบว่า
“มาแต่เข้า”
- เต๋สวน : ดินไต้ หมายถึง ตามลำพัง คนเดียว เช่น มาแต่สวน
(มาคนเดียว)
- ไต้ก๋ง : น. นายท้ายเรือสำเภา

อักษร ถ

- ถ้ง : น. ไทลอย่างเทไป ถึง
- ถา : ก. ถลา เช่น ถาโถม หมายถึง ถลาเข้าไป จู่โจมเข้าไป
- ถึงแก่การ : มาจาก ถึงแก่กรรม ก. ตาย
- ถึงแก่สัญญา : มาจาก ถึงแก่สัญญากรรม ก. ตาย

อักษร ท

- ทรอก : ดินไต้ ก. ช้อน, แอบ เช่น เล่นลักทรอก (เล่นซ่อนหา)
- ทราย : น. เนื้อทราย กวาง
- ทรุกซา : ก. เสื่อมถอย ลดน้อยลง ถ้าใช้กับเรือหมายถึง ล่ม จม

ทักษิณาวรรต	: ส.,ว. ซึ่งเวียนไปทางขวาอย่างเข็มนาฬิกา
ทะนาน	: น. เครื่องตวงอย่างหนึ่งทำด้วยกะลามะพร้าว, ชื่อมาตราตวงโบราณ
ท่า	: ถิ่นใต้ ก. คอย รอ (คร่าว ก็ใช้)
ทำสืบไปเล่า	: ถิ่นใต้ หมายถึง ทำต่อไปอีก
ท่าเกา	: ถิ่นใต้ ก. ทำเรื่อง ก่อเหตุ
เติม	: ถิ่นใต้ ก. เติม เช่น เติมเติมใส่ในเกตรา
เทียมขึ้น	: ถิ่นใต้ หมายถึง แกล้ง เพียงขึ้น เท่านั้น
เท้ารุ่ง	: ถิ่นใต้ หมายถึง จนกระทั่งรุ่งเช้า

อักษร น

นก	: น. ฟ้า ทาว อากาศ
นั่งแท่น	: นั่งพับเพียบแต่
นาคาลัย	: นาคาลัย (นาคา + อาลัย) น. ที่อยู่ของนาค
นางจา	: “จา” เป็นคำโบราณ หมายถึงพูด นางจา กว่าจะหมายถึงนางสนองพระโอษฐ์ เช่น “นางท้าวนางจา ฝ่ายหน้าฝ่ายในพร้อมกัน”
นิญฐิต	: ซึ่งสำเร็จ อันเสร็จสิ้น ซึ่งจบ
นิครนถ์	: นักบวชนอกพระพุทธศาสนา ผู้ปรารถนา
นิรันดร์, นิรันดร	: ว. เสมอ ติดต่อกัน ไม่เว้นว่าง ไม่มีระหว่างกัน
นั่ง	: ถิ่นใต้ ก. นั่ง
เนียน	: ถิ่นใต้ ว. ละเอียก เช่น สับให้เนียน (สับให้ละเอียด)

อักษร บ

บน	: ก. บนบาน เช่น ไต่ก้งบนหมเบ็ดไก่อ
บรรดิษฐ์	: มาจาก ประดิษฐ์ ก. ตั้งขึ้น จัดทำขึ้น กิดทำขึ้น สร้างขึ้น

บ่าว	: น. ผู้ชาย เช่น หลานบ่าว (หลานชาย) น้าบ่าว (น้าชาย)
บาทลี	: น. ที่อยู่ท้ายเรือสำเภา
บุษบง	: น. ดอกไม้
บู้	: หมายถึง ไม่กล้า เช่น บู้ยู่ (ไม่กล้าอยู่)
เบิก	: ก. เบิก เช่น อรุณฤกษ์เบิกฟ้า, เบิกแล (เบิกตุ), เบิกฝา (เบิกฝา)

อักษร ป

ปก	: ถิ่นใต้ ก. ปีก กลุ่ม สวย เช่น ปกหมวก (สวมหมวก)
ประคิน	: ก. ค่อยๆทำให้เรียบร้อย ประจง ประคอง
ประถม	: ส., ว. ปฐม ที่แรก เบื้องต้น
ประพาพ	: น. รัตน์ แก้วชนิดหนึ่งสีแดงอ่อนเกิดจากปะการังใต้ทะเล
ประภาษ	: ก. ทรัส บอก พูด
ประลัย	: น. ความตาย ความฉิบหาย ความย่อยยับ
ประอบ	: ถิ่นใต้ น. ผอบ
ปรางค์	: น. สถูปหรือปราสาท
ปรารมภ์	: ก. เริ่มแรก วิตก รำพึง ครุ่นคิด
เปรม	: ส., น. ความรัก ความชอบใจ ไทยนำมาใช้เป็นกริยา แปลว่า สบาย รื่นเริง อิ่มใจ สำราญใจ
เปรมปรีดิ์	: ก. ปลื้มใจ ยินดี
ปลาย	: โป. หมายถึง เศษ เช่น ท่านพรรณาสามแสนปลาย
ปล้ำ	: ถิ่นใต้ ก. อุตสาหะทำงานด้วยความลำบากหรือด้วยความเหนื่อยยาก เช่น ไม่ปล้ำ (ไม่ทำงานที่เหนื่อยยาก) ปล้ำพามาไกล (อุตสาหะนำมาเป็นระยะทางไกลด้วยความยากลำบาก)
เปลี่ยน	: ถิ่นใต้ ว. หิวๆ เช่น จิตเปลี่ยนๆ ถึงบิดา

บัน	: ก. แบ่ง แบ่งให้ แจก ซื่อ เช่น ขอบันพลูสกับาท
ปากพยา	: น. กลองสายหนึ่งซึ่งไหลออกสู่อ่าวไทยที่บ้านปากพยา ตำบล ท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ปางไม้	: ถิ่นใต้ น. คาคบไม้
ปาวาร, ปาวาล	: ชื่อเมืองในประเทศอินเดีย
ปุ่น	: เทียบ เทียม ปาน เปียบ เพียง เช่น “แล้วว่าบุญของท่าน ใครจะปุ่นปานล้ำแดนไตร”
ป่วยที่	: ถิ่นใต้ หมายถึงป่วยการ เช่น ท่านอย่าว่าให้ป่วยที่

อักษร ผ

ผต	: ถิ่นใต้ ก. ชก ไซ้กับงู เช่น งูผคอยู่
ผล	: ป.,ส. ความมั่งคั่ง ความเจริญ กำไร ประโยชน์ที่ได้
ผลน	: มาจาก ผลนิงส์ น. ความไหลออกแห่งผล (ความดี)
ผ้าย	: ก. เคลื่อนจากที่
ผก	: ว. แยกต่าง ก. แยกออก ท่างออกไปอีกส่วนหนึ่ง เช่น ผกจิตผกนักษณา

อักษร พ

พจนารถ	: น. ใจความ คำพูด
พรวณ	: ชนิด สีของผิว
พระห้อง	: พระพุทธรูปที่เรียงรายกันอยู่ตามห้อง
พราง	: ถิ่นใต้ ก. บิดบัง ไม่ให้เห็น เช่น พรางตา
พรุณ	: ถิ่นใต้ หมายถึง พรุ้งนี้ (“ต่อเช้า ต่อพรุณ” ก็ใช้)
เพรง	: ว. เก่า ก่อน
เพรา	: น. เวลาเช้า มือ
เพรางาย	: น. เวลาเช้า มือเช้า
เพริศ	: ว. งาม เลิศ ดียิ่ง

- ไพโรสถ : น. แหวป่า (“ไพโรสถ์, ไพโรสถ” ก็ใช้)
- พฤต : ว. เจริญ แข็งแรง ใหญ่ แก่ เฒ่า
- พฤตจารย์ : น. อาจารย์ผู้เฒ่า พราหมณ์ผู้เฒ่า
- เพลมพลาต : ถิ่นใต้ ว. แหววาว แว้งวัน วาบวบ
- พะ : ถิ่นใต้ ก. พบ ปะทะ
- พันธุ์ : น. ญาติพี่น้อง เทือกเถาเหล่ากอ
- พัสดาน : น. หลักรฐาน เช่น สมบัติพัสดาน
- พาณิข : น. พ่อค้า
- พาณิश्य : น. การค้าขาย
- พาธา : หมายถึง ความเบียดเบียน ความทุกข์ มาจาก “พาธ”
- พาน : ถิ่นใต้ ก. พบ ปะทะ เช่น พระพายพานนาวาชัย
- พึง : ถิ่นใต้ หมายถึง เฟิง เช่น “สดอยู่ทุกสิ่ง เสมือนพึงเอาถวายเป็น”
- พูน : ก. เพิ่มให้สูงขึ้น ให้มากขึ้น
- โพธิญาณ : น. การตรัสรู้ที่สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
- โพน : ถิ่นใต้ ก. ถึงเข้าหาตัว การไกวเปลที่ถึงเขือกเข้าหาตัวผู้ไกว
ดังเพลงกล่อมเด็กภาคใต้บทหนึ่งมีว่า “โพน ๆ ชักเขือกกำโพน
โยนเล่นท่าวัง ไอ้แก้วสายหนัง ตากฟ้าตากฝน ไอ้แก้วหน้ามน
ชนช้างไก่อื่อน ไก่อื่อนเอ๋ย มาเล่นเดื่อนยี้ เดื่อนสีคอกไม้
เรवान”
- ไพชน : มาจาก ไพชนต์ น. ธงของพระอินทร์, รถหรือวิมาน
พระอินทร์, ปราสาททั่วไปของหลวง

อักษร ก

ภิญโญ : ป., ว. ยิ่ง ยิ่งขึ้น

ภูบาล, ภูนาถ, ภูไนย, ภูเนตร : น. พระเจ้าแผ่นดิน

อักษร ม

มณฑป, มรทป	: น. เรือนยอดที่มีรูปสี่เหลี่ยม, ชั้นน้ำเย็นของพระเจ้าแผ่นดินที่มีฝาเป็นรูปมณฑป เรียกพระมณฑป
มณฑียร	: โบ. ปัจจุบันใช้ มณฑียร น. เรือนหลวง
มโรหิต	: มาจาก ปุโรหิต น. พราหมณ์ที่ปรึกษาทางนิติ คือ ขนบธรรมเนียมประเพณี
มฤฑ, มรฺ	: น. น้ำหวาน น้ำผึ้ง, ว. หวาน อร่อย น่าพอใจ
มามี, มีไม่, มามีไม่	: ถิ่นใต้ หมายถึง ไม่มี
มำควร	: ถิ่นใต้ หมายถึง ไม่ควร เช่น เสียแรงพามา อนิจจามำควร หายไป
มัลล	: น. แผ่นโลหะรูปกลมคล้ายดาด ติให้มีเสียงดัง
มิลงไห้	: ถิ่นใต้ หมายถึง ไม่ยอมให้ ไม่ยอมอ่อนข้อให้
มิฐู	: ถิ่นใต้ หมายถึง ไม่กล้า เช่น “มิฐูจะพึงพิศ เกรงกลัวฤทธิ เรืองไกร”
มิหาญ	: ถิ่นใต้ หมายถึง ไม่กล้า
มิตกหลุม	: ถิ่นใต้ ว. มิตกหลุม
แม่ขัน	: ถิ่นใต้ น. ขันขนาดใหญ่
มุนิ	: ป., ส. น. คือ มุนี นักปราชญ์ ฤๅษี พระสงฆ์
มุนิภุช	: ป. น. นามพระพุทธรเจ้า
เมขลา	: น. ชื่อเทพธิดาประจำสมุทร
ไม่เข้ายา	: หมายถึง ไม่เข้าที่ ไม่เหมาะ ไม่ควร

อักษร ย

ยัง	: ถิ่นใต้ ก. มี เช่น ข้ายังเหลย (ข้ายมีอีก)
ยา	: ใช้ประกอบราชาศัพท์แสดงว่าเป็นเพศชาย เช่น ลุกยา น้อยยา เป็นต้นว่า “ทริภังกรด้วยยา พร้อมกันมาสร้างอาราม

ยิก	: ถิ่นใต้ ก. ไล่ เช่น ให้นันกรยิกไล่แทง
ยุมบน, ยุมบด	: ถิ่นใต้ น. โรคห่า
แยง	: ถิ่นใต้ ก. เอาเหยลงไปข้างใน เช่น มีข้าแยงในปากตุ่ม
โยธา	: น. พลรบ ทหาร, งานก่อสร้าง งานที่ใช้กำลังกาย
โยม	: มาจาก ขโยม น. ข้าของวัด พระ

อักษร ร, ฤ

รมยา	: มาจาก รมย์ ว. นำบันเทิงใจ น่าสนุก ฟังใจ งาม
รักษา	: ถิ่นใต้ ก. เลี้ยงดู ดูแล เช่น หาความรู้รักษาซึ่งรักษาช้าง พลายดำ
รันทก	: ก. สลด เศร้าใจ
ราก	: ถิ่นใต้ ก. อาเจียน (“อวะ” ก็ใช้)
รายมาย	: ว. การใช้จากก้าวร้าว พุดจาไม่รู้จักจบสิ้น พุดกระเทย กระเทียบ
ร่ามะนา	: น. กลองรูปกลมแบบตื้น มีหน้าเดียว
ร่า	: ถิ่นใต้ ก. ร้องไห้ เช่น ข้านี้ร่ำร้องไห้
ร่ำร่าย	: ถิ่นใต้ ว. เก่า คร่ำคร่า เช่น ผ้าขี้ริ้ว, ผ้าร่าย หมายถึงผ้า เก่าๆที่ใช้ดูพื้น
รี	: โป., ว. ยาว ต้านยาว เช่น วัดที่ออกไปกว้างรีใช้รั้งแปดวา
รื้อถ่าย	: ถิ่นใต้ ก. รื้อถอน อพยพ เช่น ให้รื้อถ่ายจากภพไตรภพ
รู้แห่ง	: ถิ่นใต้ ก. รู้ตำแหน่งแหล่งที่ที่แน่นอน
ไรๆ	: ถิ่นใต้ ว. ไม่ถนัด เช่น เห็นไรๆ (เห็นไม่ถนัด)
ฤาสาย	: น. ผู้เป็นใหญ่ เช่น กษัตริย์

อักษร ล

ลง	: มาจากคำ ทกลง หมายถึงปลงใจ
ลงงา	: ถิ่นใต้ ก. ใช้งานแทง เป็นกิริยาที่ใช้กับช้าง

- ลงผี : ถิ่นใต้ ก. ทรงเจ้าเข้าผี เชิญผีมาเข้าทรง
- ลอค : ถิ่นใต้ มาจาก ตลอค เช่น บอกลอค (บอกตลอค)
- ล่อ : ถิ่นใต้ ก. โผล่ เช่น ที่อาสน์ธาตุพระองค์ ท้าวบรรจงช้าง
- ล่อหัว
- ละไม : ว. งาม ชวนดู
- ลักลาน : ถิ่นใต้ ว. เถลือกกลน โปน เช่นतालลักลान (ตาโปน, ตาเถลือกกลน)
- ลา : ถิ่นใต้ ก. ทา
- ลาพอน : ถิ่นใต้ ก. ใช้ขันยาเรือที่รวู้ ปกติเมื่อใช้ขันยาเรือเรียบร้อยแล้ว จะใช้น้ำมันทาที่บ่ออีกครั้ง
- ลาลี : มาจาก ลีลา
- लग : โบ. ปัจจุบันใช้ “บาง” เช่น लगवत् (บางวัด) लगहु (บางหมู่)
- ลานทอคา : ปัจจุบันคืออำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ลำท้า : น. พนักงานคุมบัญชีใหญ่ในเรือสำเภา ตามกฎหมายพลเรือน กล่าวว่า “ลำท้าสำเภาใหญ่เดือนนา ๒๐๐ ไร่ สำเภาน้อยเดือนนา ๒๐๐ ไร่”
- ลำนึก : ถิ่นใต้ ก. คิดถึง เช่น ทุกข์ไถ่มีลำนึกหา
- ลิว : ถิ่นใต้ ก. ขว้าง
- แล : ถิ่นใต้ ก. ดู มอง เช่น ต่างๆ มาแลตากัน
- แล, แล้ : ถิ่นใต้ เป็นคำลงท้ายในภาษาพูด หมายถึง ชี เอะอะ เช่น มาแล้กู (มาเอะอะเรา)
- เล่า : หมายถึง อีก เช่น ครั้งแล้วครั้งเล่า คอยแล้วคอยเล่า ถ้า
- สำนวนได้ “ไปเล่า” หมายถึง ไปอีก
- โลหุภูมิ : น. ชื่อนรกขุมหนึ่งมีกะทะทองแดงเป็นที่ทรมาน

อักษร ว

วล	: มาจาก กังวล เช่น เกณฑ์เอาสี่พันคนพระจุมพลวลพระทัย
วาร	: น. วันหนึ่งๆ ในสัปดาห์, ครั้ง เวลากำหนด
วิญญาณ	: น. สิ่งที่ถือว่าสิ่งอยู่ในตนทำให้เป็นบุคคลขึ้น เมื่อร่างกาย เปื่อยเน่าแล้วยังอยู่ต่อไป, ความรู้แจ้ง ความรู้สึกทั่ว, จิตใจ
วินาศ	: น. ความฉิบหาย
วิทถาร	: ว. กว้างขวาง มากเกินไป

อักษร ศ

ศาท	: ศ., ว. ลับแล้ว คมแหลม แบบบาง อ่อน สบาย สนุก แจ่มใส ผูกผ่อง สนิทใจ จืดสนิท, น. ความสุข ความ สนุก ความรื่นเริง เช่น เป็นสุขศาทผล จุมพลให้ทั้งบายศรี
ศานต์	: ว. สงบ

อักษร ส

สงกา	: น. ความสงสัย
สนอบ	: น. เสื่อ เช่นสนอบด้วยกรอบทอง
สมถ, สมตะ	: น. ความสงบจิต ความมัคน้อย
สมประคิ	: น. ความรู้สึกทั่ว
สมภาร	: น. บุญที่สร้างสมไว้ เจ้าอาวาส
สรรพางค์	: น. ท้าวทั่ว ทั้งทั่ว
สรรพชญ	: น. ผู้รู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ผู้รู้หมด ผู้รู้ทั่ว พระนามพระพุทธเจ้า
สังคายนาย	: คือ สังคายนา น. การซักซ้อม การสวดเป็นแบบเดียวกัน การประชุมชำระพระไตรปิฎกให้เป็นแบบเดียวกัน, ก. สะสาง
สติญ	: ป., ว. มีความหมายรู้ได้ มีความรู้สึก มีความระลึก มีความ จำได้

สัตว์	: ว. คิงาม น่านับถือ
สัตว์ผล	: ว. มีผลดี
สัตว์ ๆ	: ถิ่นใต้ หมายถึง มักง่าย ชุบมือเปิบ
สัตว์ปรีศ	: น. คนสัมาทิจิ ความเห็นชอบ
สัตว์	: ถิ่นใต้ หมายถึง เช็ด หลาบ กลัว เช่น ไม่สา
สัตว์กรรจ์	: มาจาก จกรรจ์ ว. ร้าย คุร้าย เก่งกาจ แข็งแรง
สัตว์บัน	: น. ชื่อเรือชนิดหนึ่ง เป็นเรือต่อ หัวงอน ท้ายงอน ชนิดใหญ่ ใช้ทำเรือจ้าง หัวงอนเล็กน้อย ท้ายงอนสูงกว่าหัวมาก
สัตว์กลี	: ว. วุ่นวาย พัวพัน
สัตว์หนาท	: น. พระราชดำรัสอันเป็นที่เกรงขามของกองทัพเหมือนเสียงของราชสีห์, เสียงทวาดของนักรบเพื่อให้เป็นที่ยเกรงขามของข้าศึก
สัตว์โต	: สัตว์ร้ายในจำพวกสัตว์กินเนื้อ ตัวผู้มีสร้อยคอ, ราชสีห์
สัตว์ห	: สัตว์ในนวนิยายจีนถือว่ามีกำลังมาก
สัตว์ช	: ส. (ที, งาม) กับ ชีพ (ชีวิต) เป็น ส.ชีพ เช่น “จะหนีเขาไป สุขเรื่อยมา”
สัตว์ธา	: มาจาก พสุธา น. แผ่นดิน
สัตว์เสก	: ถิ่นใต้ หมายถึง ลำบาก ตกยาก เวทนา
สัตว์เสกตาย	: ถิ่นใต้ ก. เสกตาย มักพบในวรรณกรรมในหนังสือบุค
สัตว์โส	: ในเรื่องนี้มาจาก “สูตร” หมายถึงพระสูตร อันได้แก่นิพพานสูตร
สัตว์โส	: ป., ส. ส. ส. น. ความสวัสดิ์ ความสบาย ความเจริญ
สัตว์โส	: ถิ่นใต้ ก. สวม นุ่ง เช่น ใส่เสื้อ (สวมเสื้อ) ใส่กางเกง (สวมกางเกง)
“ยอดนั้นแล้งบรรจง คัดจำนงแต่หงสา ใช้ให้พระอนุชา แกล้งเอามาใส่พระธาตุ”	
สัตว์โส	: ถิ่นใต้ หมายถึง ทำไม เช่น ฆ่าอยู่โส (ฆ่าอยู่ทำไม)

อักษร ห

ททย, ทัย	: น. หัวใจ, ทุทัย
หอน	: น. หงอน ภาษาถิ่นใต้บางถิ่น เช่น นครศรีธรรมราช ออกเสียง “ห” นำ “ง” เป็นเสียง “ห” เช่น หอนเสร็จ เกล็ดนาคา
หมาย	: ถิ่นใต้ ก. จำ เช่น หมายไ้ (จำไ้)
หมิน	: ถิ่นใต้ ว. เหม็น
หลิง	: ถิ่นใต้ มาจาก ทลิ่ง น. ผึ่งน้ำ พื้นดินริมน้ำ
หัททกัลป์	: น. ชื่อภูเขาอันเป็นที่อยู่ของมหาเถรพรหมเทพหรือพระเทพ เถระ
หาไม่	: ถิ่นใต้ หมายถึง ไม่มี เช่นหาไม่ใครรู้ (ไม่มีใครรู้)
หิง	: โบ., ว. นาน ช้า เช่น บ่หิง (ไม่นาน)
เห็นตุ	: ถิ่นใต้ หมายถึง เอ็นดู

อักษร อ

อตสา	: ถิ่น คือ อุตส่าห์ น. ความบากบั่น ความขยัน ความอดทน
อธิกรณ์	: เหตุ โทษ กติ เรื่องราว
อนกุล	: ก. เกอหนน โอบอ้อมอารี สงเคราะห์
อนุสนธิ	: น. การติดต่อกัน การสืบเนื่อง
อยาก	: ถิ่นใต้ ก. หิว เช่น อยากข้าวอยากน้ำ (หิวข้าวหิวน้ำ)
อรัญวาสี	: น. ผู้อยู่ในป่า, ชื่อคณะสงฆ์โบราณฝ่ายวิปัสสนาธุระซึ่งตั้ง อารามอยู่ในป่า
อรัญญ์, อรัญวา	: น. ป่า (ส. อรณฺญ ป. อรณฺญ)
อริยะ	: ป., น. ในพระพุทธศาสนาเรียกผู้บรรลัทธิพิเศษ มีพระ โสดาปัตติผล เป็นต้น, เป็นชาติอริยะ, เจริญ, เก่ง

นายจุมพล เชษฐพงศ์พันธ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๒๙

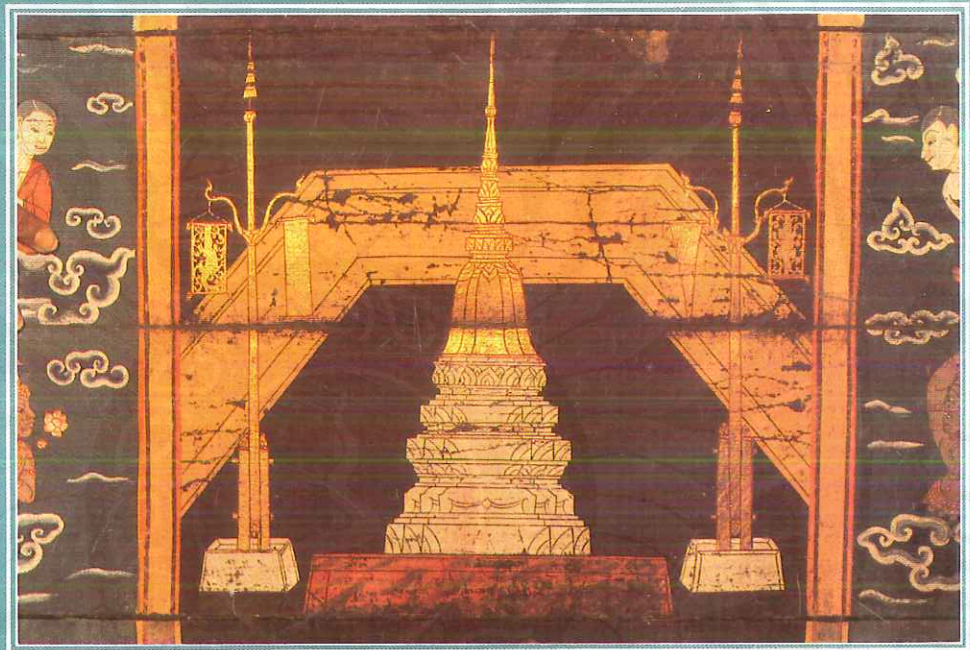
BRISBANE

คณะกรรมการ
โครงการสำรวจ เก็บรวบรวมและศึกษาหนังสือбудในนครศรีธรรมราช
ของ
ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช
และ
มูลนิธิโตโฮต้า แห่งประเทศญี่ปุ่น

นายวิเชียร	ณ นคร	หัวหน้าโครงการ
นายประหยัด	เกษม	หัวหน้างานจัดหา
นางสาวเสาวภา	ธานีรัตน์	ผู้ช่วยหัวหน้างานจัดหา
นางเปรมจิต	ชนะวงศ์	หัวหน้างานปริวรรต
นายวิมล	ดำศรี	ผู้ช่วยหัวหน้างานปริวรรต
นายฉัตรชัย	ศุกระกาญจน์	หัวหน้างานไมโครฟิล์ม
นายอนุภาพ	มนต์เลียง	หัวหน้างานการพิมพ์
นายปรีชา	นุ่นสุข	เลขานุการโครงการ
นายสุขุม	พิทักษ์รัตน์	ที่ปรึกษาโครงการ

พระนิพพานโลตร

(ส่วนวนที่ ๒)

Published by

ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
Center for Cultural Studies of Southern Thailand,
Nakhon Si Thammarat Teachers College, Thailand

THE TOYOTA FOUNDATION

SHINJUKU MITSUBI BUILDING 3/F. 2-1-1 NISHI-SHINJUKU, SHINJUKU-KU, TOKYO 160 JAPAN